
Pháp
Song

PHẬT GIÁO NGUYÊN THỦY
THERAVĀDA

GIẢI THÍCH BỘ SONG ĐỐI

(DHAMMAYAMAKA)

Tác giả: Ngài Koṇḍaññā
Dịch giả: Thượng Tọa Khải Minh

NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC

LỜI NÓI ĐẦU

Với mong ước mang những dịch phẩm thuở sinh thời được cố thượng tọa Khải Minh đã dày công phiên dịch ngày đêm mặc bao bệnh duyên cản trở đến với hội chúng, cũng như cố gắng tiếp tục hoàn thiện hành trình ấn tống những đề tài tiếp theo còn dang dở của Bộ Song Đối (Yamaka). Nay hội đủ duyên lành, chúng con vô cùng hoan hỷ được giới thiệu đến Chư Tôn Đức cùng quý thiện tín dịch phẩm Song Đối tiếp theo. Mong rằng những đề tài còn lại sẽ sớm được hoàn tất để có thể bổ sung vào hành trang tu học của tất cả quí học giả.

Chúng con cũng xin thành kính tri ân Thượng Tọa Chánh Minh và Thượng Tọa Pháp Nhiên đã hỗ trợ trong suốt quá trình thực hiện. Cùng tri ân quí Phật tử gần xa đã chung hùn phước với tất cả tấm lòng.

Bằng sự nỗ lực cố gắng như có thể nhưng chắc chắn sẽ không sao tránh khỏi những sai sót, chúng con kính mong các bậc hiền trí từ bi dung thứ và chỉ bảo.

Cuối cùng, chúng con kính xin dâng phước báu này đến hương linh cố Thượng Toạ Khải Minh, mong rằng Thượng Tọa có thể tiếp tục tiến bước trên hành trình giác ngộ giải thoát, sở nguyện dở dang mau chóng viên thành.

Nguyện cầu tất cả chúng sanh thảy đều an vui!

Kính Bút

Namo Tassa Bhagavato Arahato Sammāsambuddhassa

9 PHÁP SONG

(Dhammayamaka)

Pháp song là bộ Song Đối thứ 9 trong tất cả bộ Song Đối mà Đức Phật thuyết 10 bộ như:

1. Căn song **(Mūlayamaka).**
2. Uẩn song **(Khandhayamaka).**
3. Xứ song **(Āyatanayamaka).**
4. Giới song **(Dhātuyamaka).**
5. Đế song **(Saccayamaka).**
6. Hành song **(Saṇkhārayamaka).**
7. Tùy miên song **(Anusayamaka).**
8. Tâm song **(Cittayamaka).**
9. Pháp song **(Dhammayamaka).**
10. Quyền song **(Indriyayamaka).**

TIẾP ĐẾN

(Anusandhi)

Khi Đức Phật thuyết "Tâm song" kết thúc rồi Ngài thuyết "Pháp song" tiếp theo.

Pháp song có 2 loại, tức:

1. Tam đề **(Tika).**
2. Nhị đề **(Duka).**

Đức Phật thuyết Tam đề trước, rồi Ngài mới thuyết Nhị đề tiếp theo.

Trong Tam đề có 22 Tam đề, tức: Tam đề thiện, tam đề thọ…

Trong 22 Tam đề này, Đức Phật thuyết Tam đề thiện trước, rồi Ngài thuyết Tam đề thọ… theo tuần tự tiếp theo.

Trong Tam đề thiện có 3 phần, tức:

1. Phần định danh **(Paṇṇattivāra).**
2. Phần chuyển biến **(Pavattivāra).**
3. Phần tu tiến **(Bhāvanāvāra).**

Đức Phật thuyết Phần định danh trước, rồi Ngài thuyết về Phần diễn tiến… theo tuần tự tiếp theo.

Trong Phần định danh có 2 loại, tức:

1. Xiển thuật **(Uddesa).**
2. Xiển minh **(Niddesa).**

Đức Phật thuyết Xiển thuật trước, rồi Ngài thuyết Xiển minh theo tuần tự tiếp theo.

Xiển thuật không trình bày trong nơi đây, bởi Xiển thuật tương tự giống như mục lục của Xiển minh.

Trong Xiển minh có 4 phần:

1. Phần câu lọc **(Padasodhanavāra).**
2. Phần câu lọc căn luân **(Padasodhanamūlacakkavāra).**
3. Phần thuần pháp **(Suddhadhammavāra).**
4. Phần thuần pháp căn luân **(Suddhadhammamūlacakkavāra).**

Đức Phật thuyết Phần câu lọc trước, rồi Ngài thuyết Phần câu lọc căn luân…theo tuần tự tiếp theo.

Trong phần câu lọc này có 2 loại, tức:

1. Thuận tùng **(Anuloma).**
2. Đối lập **(Paccanika).**

Đức Phật thuyết Thuận tùng trước, rồi Ngài thuyết Đối lập tiếp theo.

Trong phần Thuận tùng có 3 Song đối, tức:

1. Pháp thiện song **(Kusaladhammayamaka).**
2. Pháp bất thiện song **(Akusaladhammayamaka).**
3. Pháp vô ký song **(Abyākatadhammayamaka).**

Đức Phật thuyết Pháp thiện song trước, rồi Ngài thuyết Pháp bất thiện song… theo tuần tự tiếp theo.

Trong Pháp thiện song có 2 loại, tức:

1. Xuôi **(Anuloma).**
2. Ngược **(Paṭiloma).**

Đức Phật thuyết Xuôi trước, rồi Ngài thuyết Ngược tiếp theo.

Trong phần Xuôi có 2 loại, tức:

1. Vấn **(Pucchā).**
2. Đáp **(Vissajjanā).**

Đức Phật thuyết Vấn trước, rồi Ngài thuyết Đáp tiếp theo.

Trong vấn đề này có 2 loại, tức:

1. Câu mở **(sanniṭṭhānapāda).**
2. Câu hỏi **(Saṃsayapāda).**

Đức Phật thuyết Câu mở trước, rồi Ngài thuyết Câu hỏi tiếp theo. Trong Pháp song này có 4 đôi song:

Thuận tùng với Đối lập 1 đôi.

Xuôi với Ngược 1 đôi.

Vấn với Đáp 1 đôi.

Câu mở với Câu hỏi 1 đôi.

1. TAM ĐỀ THIỆN

(Kusalatika)

PHẦN ĐỊNH DANH

(Paṇṇattivāra)

XIỂN MINH

(Niddesa)

PHẦN CÂU LỌC

(Padasodhanavāra)

1. PHÁP THIỆN SONG

(Kusaladhammayamaka)

Vấn xuôi: **Kusalā, kusalā dhammāti?**
Thiện là pháp thiện phải chăng?
Đáp: "Phải rồi".
Vấn ngược: **Kusalā dhammā, kusalāti?**
Thiện là thiện phải chăng?
Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP VÀ VẾ CÂU

Trong câu vấn xuôi:

Kusala (thiện) là câu mở.

Kusala dhammā (pháp thiện) là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Do đó câu vấn này là câu hậu vấn, vấn rằng: "Thiện là pháp thiện phải chăng?"

Đức Phật mới đáp bằng cách đáp đồng rằng: "Phải rồi" là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 21 tâm thiện, 38 tâm sở là chi pháp của câu mở cũng gọi là pháp thiện.

Trong câu vấn ngược:

Kusalā dhammā (Pháp thiện) là câu mở.

Kusalā (Thiện) là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Vì vậy, câu vấn này là câu hậu vấn, vấn rằng: "Pháp thiện là thiện phải chăng?"

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng: "Phải rồi" là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 21 tâm thiện, 38 tâm sở là chi pháp của câu mở cũng là thiện.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na kusalā, na kusalā dhammāti?**

Phi thiện là phi pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Na kusalā dhammā, na kusalāti?**

Phi pháp thiện là phi thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; pháp vô ký tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Niết bàn; chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; pháp vô ký tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Niết bàn; chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

	Kusalā Thiện	Kusaladhammā Pháp thiện	Kusaladhammā Pháp thiện	Kusalā Thiện	Kusalā Thiện	Kusaladhammā Pháp thiện	Kusaladhammā Pháp thiện	Kusalā Thiện
21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✓	✓	✓				
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở					✗	✗	✗	✗
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn					✗	✗	✗	✗
Chế định					✗	✗	✗	✗

(1.1)

2. PHÁP BẤT THIỆN SONG

(Akusaladhammayamaka)

Vấn xuôi: **Akusalā, akusalā dhammāti?**

Bất thiện là pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Akusalā dhammā, akusalāti?**

Pháp bất thiện là bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na akusalā, na akusalā dhammāti?**

Phi bất thiện là phi pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Na akusalā dhammā, na akusalāti?**

Phi pháp bất thiện là phi bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Niết bàn; chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Niết bàn; chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

	Akusalā Phi thiện	Akusaladhammā Phi pháp thiện	Akusaladhammā Phi pháp thiện	Akusalā Phi thiện	Akusalā Phi thiện	Akusaladhammā Phi pháp thiện	Akusaladhammā Phi pháp thiện	Akusalā Phi thiện
21 Tâm thiện, 38 tâm sở					✗	✗	✗	✗
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✓	✓	✓				
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn					✗	✗	✗	✗
Chế định					✗	✗	✗	✗

(1.2)

3. PHÁP VÔ KÝ SONG

(Abyākatadhammayamaka)

Vấn xuôi: **Abyākatā, abyākatā dhammāti?**

Vô ký là pháp vô ký phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Abyākatā dhammā, abyākatāti?**

Pháp vô ký là vô ký phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp, Níp bàn.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp, Níp bàn.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na abyākatā, na abyākatā dhammāti?**

Phi vô ký là phi pháp vô ký phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Na abyākatā dhammā, na abyākatāti?**

Phi pháp vô ký là phi vô ký phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp phi thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

	Abyākatā Vô ký	Abyākatādhammā Pháp vô ký	Abyākatādhammā Pháp vô ký	Abyākatā Vô ký	Abyākatā Vô ký	Abyākatādhammā Pháp vô ký	Abyākatādhammā Pháp vô ký	Abyākatā Vô ký
21 Tâm thiện, 38 tâm sở					✗	✗	✗	✗
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở					✗	✗	✗	✗
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✓	✓	✓				
Chế định					✗	✗	✗	✗

Kết Thúc Phần Câu Lọc

(1.3)

PHẦN CÂU LỌC CĂN LUÂN
(Padasodhanamūla cakkavāra)

1. PHÁP THIỆN GỐC
(Kusaladhammamūla)

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Kusalā, kusalā dhammāti?**

Thiện là pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Dhammā, akusalā dhammāti?**

Pháp là pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: **Akusalā dhammā dhammā ceva akusalā dhammā ca avasesā na akusalā dhammā.**

Pháp bất thiện là pháp cũng phải, là pháp bất thiện cũng phải, pháp còn lại ngoài ra đó không là pháp bất thiện.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP VÀ PHÂN TÍCH VỀ CÂU

Trong câu vấn xuôi:

Kusala (thiện) là câu mở.

Kusala dhammā (pháp thiện) là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Do đó câu hỏi này là câu hậu vấn, vấn rằng: …

Trong câu vấn ngược:

Dhammā (Pháp) là câu mở.

Akusalā dhammā (Pháp bất thiện) là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp vô ký tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, níp bàn, pháp chế định tức hiệp thành chế định **(samūhapaññatti),** như đàn voi, đàn ngựa, đoàn binh…

Và pháp phi thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Vì vậy, câu vấn này là câu vấn hoàn bị, vấn rằng: "Pháp là pháp bất thiện phải chăng?"

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên pháp phi thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở là chi pháp của 2 câu mở và câu hỏi lên trong vế trước mà không có sự phản bác câu hỏi như thuyết rằng: **"Akusalā dhammā dhammā ceva akusalā dhammā ca"** (Pháp bất thiện là pháp cũng phải, là pháp bất thiện cũng phải).

Rồi Ngài nêu lên pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn; pháp chế định, tức hiệp thành chế định như đàn voi, đàn ngựa, đoàn binh… là chi pháp duy nhất của câu mở lên trong vế sau có sự phản bác câu hỏi như thuyết rằng: **"Avasesā dhammā na akusalā dhammā"** (Pháp ngoài ra đó không là bất thiện) là câu đáp trong câu vấn ngược này là câu vấn hoàn bị đáp kết luận phân tích bằng cách gián tiếp.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na kusalā, na kusalā dhammāti?**

Phi thiện là phi pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Na dhammā, na akusalādhammāti?**

Phi pháp là phi pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện tức, 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn; chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Một phần lãnh vực của chế định **(ekadesapaññatti)** như giếng nước, hang động, mắt, tai, cây Bồ đề, cây đa…

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Vấn Xuôi	Kusalā Thiện	Kusalā dhammā Pháp thiện	Kusalā Thiện	Kusalā dhammā Pháp thiện
21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✓		
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở			✗	✗
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn			✗	✗
Chế định			✗	✗

Vấn Ngược	Dhammā Pháp	Akusalā dhammā Pháp bất thiện	Dhammā Pháp	Akusalā dhammā Pháp bất thiện
21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✗		
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✓		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✗		
Hiệp thành chế định	✓	✗		
Một phần lãnh vực của chế định			✗	✗

(1.4)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Kusalā, kusalā dhammāti?

Thiện là pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Dhammā, abyākatā dhammāti?**

Pháp là pháp vô ký phải chăng?

Đáp: **Abyākatā dhammā dhammā ceva abyākatā dhammā ca, avasesā dhammā na abyākatā dhammā**

Pháp vô ký là pháp cũng phải, là pháp vô ký cũng phải, pháp còn lại ngoài ra đó không phải là pháp vô ký.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; pháp chế định, tức hiệp thành chế định **(samūhapaññatti)** như đàn voi, đàn ngựa, đoàn binh,…

Và pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm câu này mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na kusalā, na kusalā dhammāti?**

Phi thiện là phi pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Na dhammā, na abyākatā dhammāti?**

Phi pháp là phi pháp vô ký phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn; chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Một phần lãnh vực của chế định **(ekadesapaññatti)** như giếng nước, hang động, mắt, tai, cây Bồ đề, cây đa…

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Vấn Xuôi	Kusalā Thiện	Kusalā dhammā Pháp thiện	Kusalā Thiện	Kusalā dhammā Pháp thiện	Vấn Ngược	Dhammā Pháp	Abyākatā dhammā Pháp vô ký	Dhammā Pháp	Abyākatā dhammā Pháp vô ký
21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✓			21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✗		
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở			✗	✗	12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✗		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn			✗	✗	36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✓		
Chế định			✗	✗	Hiệp thành chế định	✓	✗		
					Một phần lãnh vực của chế định			✗	✗

(1.5)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC
(Akusaladhammamūla)

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Akusalā, akusalā dhammāti?**

Bất thiện là pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Dhammā, kusalā dhammāti?**

Pháp là pháp thiện phải chăng?

Đáp: **Kusalā dhammā dhammā ceva kusalā dhammā ca, avasesā dhammā na kusalā dhammā.**

Pháp thiện là pháp cũng phải, là pháp thiện cũng phải, pháp còn lại ngoài ra đó không là pháp thiện.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn; pháp chế định, tức hiệp thành chế định như đàn voi, đàn ngựa, đoàn binh,…

Và pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na akusalā, na akusalā dhammāti?**

Phi bất thiện là phi pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Na dhammā, na kusalā dhammāti?**

Phi pháp là phi pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện,38 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn; chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Một phần lãnh vực của chế định **(ekadesapaññatti)** như giếng nước, hang động, mắt, tai, cây Bồ đề, cây đa…

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Vấn Xuôi	Akusalā Bất thiện	Akusaā dhammā Pháp bất thiện	Akusalā Bất thiện	Akusalā dhammā Pháp bất thiện
21 Tâm thiện, 38 tâm sở			✗	✗
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✓		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Nip bàn			✗	✗
Chế định			✗	✗

Ván Ngược	Dhammā Pháp	Abyākatā dhammā Pháp vô ký	Dhammā Pháp	Abyākatā dhammā Pháp vô ký
21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✗		
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✗		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Nip bàn	✓	✓		
Hiệp thành chế định	✓	✗		
Một phần lãnh vực của chế định			✗	✗

(1.6)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Akusalā, akusalā dhammāti?

Bất thiện là pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Dhammā, abyākatā dhammāti?**

Pháp là pháp vô ký phải chăng?

Đáp: **Abyākatā dhammā dhammā ceva abyākatā dhammā ca, avasesā dhammā na abyākatā dhammā.**

Pháp vô ký là pháp cũng phải, là pháp vô ký cũng phải, pháp còn lại ngoài ra đó không là pháp vô ký.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; pháp chế định, tức hiệp thành chế định như đàn voi, đàn ngựa, đoàn binh,…

Và pháp vô ký tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp, Níp bàn.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na akusalā, na akusalā dhammāti?**

Phi bất thiện là phi pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Na dhammā, na abyākatā dhammāti?**

Phi pháp là phi pháp vô ký phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn; chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Một phần lãnh vực của chế định như giếng nước, hang động, mắt, tai, cây Bồ đề, cây đa…

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Vấn Xuôi	Akusalā Bất thiện	Akusaā dhammā Pháp bất thiện	Akusalā Bất thiện	Akusalā dhammā Pháp bất thiện
21 Tâm thiện, 38 tâm sở			✗	✗
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✓		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn			✗	✗
Chế định			✗	✗

Vấn Ngược	Dhammā Pháp	Abyākatā dhammā Pháp vô ký	Dhammā Pháp	Abyākatā dhammā Pháp vô ký
21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✗		
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✗		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✓		
Hiệp thành chế định	✓	✗		
Một phần lãnh vực của chế định			✗	✗

(1.7)

3. PHÁP VÔ KÝ GỐC

(Abyākatadhammamūla)

1. PHÁP VÔ KÝ GỐC PHÁP THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Abyākatā, abyākatā dhammāti?**

Vô ký là pháp vô ký phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Dhammā, kusalā dhammāti?**

Pháp là pháp thiện phải chăng?

Đáp: **Kusalā dhammā dhammā ceva kusalā dhammā ca, avasesā dhammā na kusalā dhammā.**

Pháp thiện là pháp cũng phải, là pháp thiện cũng phải, pháp còn lại ngoài ra đó không là pháp thiện.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp, Níp bàn.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn; pháp chế định, tức hiệp thành chế định như đàn voi, đàn ngựa, đoàn binh,…

Và pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na abyākatā, na abyākatā dhammāti?**

Phi vô ký là phi pháp vô ký phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Na dhammā, na kusalā dhammāti?**

Phi pháp là phi pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Một phần lãnh vực của chế định như giếng nước, hang động, mắt, tai, cây Bồ đề, cây đa…

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Vấn Xuôi	Abyākatā Vô ký	Abyākatā dhammā Pháp vô ký	Abyākatā Vô ký	Abyākatā dhammā Pháp vô ký
21 Tâm thiện, 38 tâm sở			✗	✗
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở			✗	✗
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✓		
Chế định			✗	✗

Vấn Ngược	Dhammā Pháp	Kusalā dhammā Pháp thiện	Dhammā Pháp	Kusalā dhammā Pháp thiện
21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✓		
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✗		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✗		
Hiệp thành chế định	✓	✗		
Một phần lãnh vực của chế định			✗	✗

(1.8)

2. PHÁP VÔ KÝ GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Abyākatā, abyākatā dhammāti

Vô ký là pháp vô ký phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Dhammā, akusalā dhammāti?**

Pháp là pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: **Akusalā dhammā dhammā ceva akusalā dhammā ca, avasesā dhammā na akusalā dhammā.**

Pháp bất thiện là pháp cũng phải, là pháp bất thiện cũng phải, pháp còn lại ngoài ra đó không là pháp bất thiện.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp, Níp bàn.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn; pháp chế định, tức hiệp thành chế định như đàn voi, đàn ngựa, đoàn binh,…

Và pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na abyākatā, na abyākatā dhammāti?**

Phi vô ký là phi pháp vô ký phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Na dhammā, na akusalā dhammāti?**

Phi pháp là phi pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Một phần lãnh vực của chế định **(ekadesapaññatti)** như giếng nước, hang động, mắt, tai, cây Bồ đề, cây đa…

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Vấn Xuôi	Abyākatā Vô ký	Abyākatā dhammā Pháp vô ký	Abyākatā Vô ký	Abyākatā dhammā Pháp vô ký
21 Tâm thiện, 38 tâm sở			✗	✗
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở			✗	✗
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✓		
Chế định			✗	✗

Vấn Ngược	Dhammā Pháp	Akusalā dhammā Pháp bất thiện	Dhammā Pháp	Akusalā dhammā Pháp bất thiện
21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✗		
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✓		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✗		
Hiệp thành chế định	✓	✗		
Một phần lãnh vực của chế định			✗	✗

Kết Thúc Phần Câu Lọc Căn Luân

(1.9)

PHẦN THUẦN PHÁP

(Suddhadhammavāra)

Trong Phần thuần pháp này, Đức Phật thuyết pháp chân đế mà không thuyết pháp chế định, còn trong Phần câu lọc và Phần câu lọc căn luân thì Ngài thuyết cả pháp chân đế và pháp chế định như đã từng thuyết trong Xứ song **(āyatanayamaka)**, tức Thân xứ và Pháp xứ (không thuyết pháp chế định trong Phần thuận tùng nhưng nêu lên thuyết trong đối lập).

1. PHÁP THIỆN SONG ĐỐI

Kusaladhammayamaka

Vấn xuôi: **Kusalā, dhammāti?**

Thiện là pháp phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Dhammā, kusalā dhammāti?**

Pháp là pháp thiện phải chăng?

Đáp: **Kusalā dhammā dhammā ceva kusalā dhammā ca, avasesā dhammā na kusalā dhammā.**

Pháp thiện là pháp cũng phải, là pháp thiện cũng phải, pháp còn lại ngoài ra đó không là pháp thiện.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn;

Và pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na kusalā, na dhammāti?**

Phi thiện là phi pháp phải chăng?

Đáp: **Kusalaṃ thapetvā avasesā dhammā na kusalā dhammā, kusalañca dhamme ca ṭhapetvā avasesā na ceva kusalā na ca dhammā.**

Ngoài trừ thiện ra, pháp còn lại đó không là thiện nhưng là pháp, ngoại trừ thiện và tất cả pháp còn lại ngoài ra đó không là thiện và không là pháp.

Vấn ngược: **Na dhammā, na kusalā dhammāti?**

Phi pháp là phi pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp, Níp bàn.

Và chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

	Kusalā Thiện	Dhammā Pháp	Dhammā Pháp	Kusalā dhammā Pháp thiện	Kusalā Thiện	Dhammā Pháp	Dhammā Pháp	Kusalā dhammā Pháp thiện
21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✓	✓	✓				
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở			✓	✗	✗	✓		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn			✓	✗	✗	✓		
Chế định					✗	✗	✗	✗

(1.10)

2. PHÁP BẤT THIỆN SONG ĐỐI

Akusaladhammayamaka

Vấn xuôi: **Akusalā, dhammāti?**

Bất thiện là pháp phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Dhammā, akusalā dhammāti?**

Pháp là pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: **Akusalā dhammā dhammā ceva akusalā dhammā ca, avasesā dhammā na akusalā dhammā.**

Pháp bất thiện là pháp cũng phải, là pháp bất thiện cũng phải, pháp còn lại ngoài ra đó không là pháp bất thiện.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn.

Và pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na akusalā, na dhammāti?**

Phi bất thiện là phi pháp phải chăng?

Đáp: **Akusalaṃ ṭhapetvā avasesā dhammā na akusalā dhammā, akusalañca dhamme ca ṭhapetvā avasesā na ceva akusalā na ca dhammā.**

Ngoài trừ bất thiện ra, pháp còn lại đó không là bất thiện nhưng là pháp, ngoại trừ bất thiện và tất cả pháp còn lại ngoài ra đó không là bất thiện và không là pháp.

Vấn ngược: **Na dhammā, na akusalā dhammāti?**

Phi pháp là phi pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp, Níp bàn.

Và chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

	Akusalā Bất thiện	Dhammā Pháp	Dhammā Pháp	Akusalā dhammā Pháp bất thiện	Akusalā Bất thiện	Dhammā Pháp	Dhammā Pháp	Akusalā dhammā Pháp bất thiện
21 Tâm thiện, 38 tâm sở			✓	✗	✗	✓		
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✓	✓	✓				
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn			✓	✗	✗	✓		
Chế định					✗	✗	✗	✗

(1.11)

3. PHÁP VÔ KÝ SONG ĐỐI

Abyākatadhammayamaka.

Vấn xuôi: **Abyākatā, dhammāti?**

Vô ký là pháp phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Dhammā, abyākatā dhammāti?**

Pháp là pháp vô ký phải chăng?

Đáp: **Abyākatā dhammā dhammā cevā abyākatā dhammā ca, avasesā dhammā abyākatā dhammā.**

Pháp vô ký là pháp cũng phải, là pháp vô ký cũng phải, pháp còn lại ngoài ra đó không là pháp vô ký.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp, Níp bàn.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Và pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp, Níp bàn.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na abyākatā, na dhammāti?**

Phi vô ký là phi pháp phải chăng?

Đáp: **Abyākataṃ ṭhapetvā avasesā dhammā na abyākatā dhammā, abyākatañca dhamme ca ṭhapetvā avasesā na ceva abyākatā na ca dhammā.**

Ngoài trừ vô ký ra, pháp còn lại đó không là vô ký nhưng là pháp, ngoại trừ vô ký và tất cả pháp còn lại ngoài ra đó không là vô ký và không là pháp.

Vấn ngược: **Na dhammā, na abyākatā dhammāti?**

Phi pháp là phi pháp vô ký phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Và chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

	Abyākatā Vô ký	Dhammā Pháp	Dhammā Pháp	Abyākatā dhammā Pháp vô ký	Abyākatā Vô ký	Dhammā Pháp	Dhammā Pháp	Abyākatā dhammā Pháp vô ký
21 Tâm thiện, 38 tâm sở								
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở								
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn								
Chế định								

Kết Thúc Phần Thuần Pháp

(1.12)

PHẦN THUẦN PHÁP CĂN LUÂN

Suddhadhammamūlacakkavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Kusalā, dhammāti?**

Thiện là pháp phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Dhammā, akusalā dhammāti?**

Pháp là pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: **Akusalā dhammā dhammā ceva akusalā dhammā ca, avasesā dhammā na akusalā dhammā.**

Pháp bất thiện là pháp cũng phải, là pháp bất thiện cũng phải, pháp còn lại ngoài ra đó không là pháp bất thiện.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn.

Và pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na kusalā, na dhammāti?**

Phi thiện là phi pháp phải chăng?

Đáp: **Kusalaṃ ṭhapetvā avasesā dhammā na kusalā dhammā, kusalañca dhamme ca ṭhapetvā avasesā na ceva kusalā na ca dhammā.**

Ngoại trừ thiện ra, pháp còn lại ngoài ra đó không là thiện nhưng là pháp, ngoại trừ thiện và tất cả pháp ra còn lại đó không là thiện và không là pháp.

Vấn ngược: **Na dhammā, na akusalā dhammāti?**

Phi pháp là phi pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn.

Và chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Vấn Xuôi	Kusalā Thiện	Dhammā Pháp	Kusalā Thiện	Dhammā Pháp
21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✓		
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở			✗	✓
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn			✗	✓
Chế định			✗	✗

Vấn Ngược	Dhammā Pháp	Akusalā dhammā Pháp bất thiện	Dhammā Pháp	Akusalā dhammā Pháp bất thiện
21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✗		
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✓		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✗		
Chế định			✗	✗

(1.13)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Kusalā, dhammāti?**

Thiện là pháp phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Dhammā, abyākatā dhammāti?**

Pháp là pháp vô ký phải chăng?

Đáp: **Abyākatā dhammā dhammā ceva abyākatā dhammā ca, avasesā dhammā na abyākatā dhammā**

Pháp vô ký là pháp cũng phải, là pháp vô ký cũng phải, pháp còn lại ngoài ra đó không là pháp vô ký.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Và pháp vô ký tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na kusalā, na dhammāti?**

Phi thiện là phi pháp phải chăng?

Đáp: **Kusalaṃ ṭhapetvā avasesā dhammā na kusalā dhammā, kusalañca dhamme ca ṭhapetvā avasesā na ceva kusalā na ca dhammā.**

Ngoại trừ thiện ra, pháp còn lại ngoài ra đó không là thiện nhưng là pháp, ngoại trừ thiện và tất cả pháp ra còn lại đó không là thiện và không là pháp.

Vấn ngược: **Na dhammā, na abyākatā dhammāti?**

Phi pháp là phi pháp vô ký phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; pháp vô ký tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn.

Và chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Vấn Xuôi	Kusalā Thiện	Dhammā Pháp	Kusalā Thiện	Dhammā Pháp	Vấn Ngược	Dhammā Pháp	Abyākatā dhammā Pháp vô ký	Dhammā Pháp	Abyākatā dhammā Pháp vô ký
21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✓			21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✗		
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở			✗	✓	12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✗		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn			✗	✗	36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✓		
Chế định			✗	✗	Chế định			✗	✗

(1.14)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla.

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Akusalā, dhammāti?**

Bất thiện là pháp phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Dhammā, kusalā dhammāti?**

Pháp là pháp thiện phải chăng?

Đáp: **Kusalā dhammā dhammā ceva kusalā dhammā ca, avasesā dhammā na kusalā dhammā.**

Pháp thiện là pháp cũng phải, là pháp thiện cũng phải, pháp còn lại ngoài ra đó không là pháp thiện.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở;; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn.

Và pháp thiện tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na akusalā, na dhammāti?**

Phi bất thiện là phi pháp phải chăng?

Đáp: **Akusalaṃ ṭhapetvā avasesā dhammā na akusalā dhammā, akusalañca dhamme ca ṭhapetvā avasesā na cevā na ceva akusalā na ca dhammā.**

Ngoại trừ bất thiện ra, pháp còn lại ngoài ra đó không là bất thiện nhưng là pháp, ngoại trừ bất thiện và tất cả pháp ra còn lại đó không là bất thiện và không là pháp.

Vấn ngược: **Na dhammā, na kusalā dhammāti?**

Phi pháp là phi pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn.

Và chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Vấn Xuôi	Akusalā Bất thiện	Dhammā Pháp	Akusalā Bất thiện	Dhammā Pháp	Vấn Ngược	Dhammā Pháp	Kusalā dhammā Pháp thiện	Dhammā Pháp	Kusalā dhammā Pháp thiện
21 Tâm thiện, 38 tâm sở			✗	✓	21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✓		
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✓	✗	✓	12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✗		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn			✗	✗	36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✗		
Chế định			✗	✗	Chế định			✗	✗

(1.15)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Akusalā, dhammāti?**

Bất thiện là pháp phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Dhammā, abyākatā dhammāti?**

Pháp là pháp vô ký phải chăng?

Đáp: **Abyākatā dhammā dhammā ceva abyākatā dhammā ca, avasesā dhammā na abyākatā dhammā.**

Pháp vô ký là pháp cũng phải, là pháp vô ký cũng phải, pháp còn lại ngoài ra đó không là pháp vô ký.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Và pháp vô ký tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na akusalā, na dhammāti?**

Phi bất thiện là phi pháp phải chăng?

Đáp: **Akusalaṃ ṭhapevā avasesā dhammā na akusalā dhammā, akusalañca dhamme ca ṭhapetvā avasesā na ceva akusalā na ca dhammā.**

Ngoại trừ bất thiện ra, pháp còn lại ngoài ra đó không là bất thiện nhưng là pháp, ngoại trừ bất thiện và tất cả pháp ra còn lại đó không là bất thiện và không là pháp.

Vấn ngược: **Na dhammā, na abyākatā dhammāti?**

Phi pháp là phi pháp vô ký phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn.

Và chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Vấn Xuôi	Akusalā Bất thiện	Dhammā Pháp	Akusalā Bất thiện	Dhammā Pháp
21 Tâm thiện, 38 tâm sở			✗	✓
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✓		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn			✗	✓
Chế định			✗	✗

Vấn Ngược	Dhammā Pháp	Abyākatā dhammā Pháp vô ký	Dhammā Pháp	Abyākatā dhammā Pháp vô ký
21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✗		
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✗		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✓		
Chế định			✗	✗

(1.16)

3. PHÁP VÔ KÝ GỐC

Abyākatadhammamūla

1. PHÁP VÔ KÝ GỐC PHÁP THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Abyākatā, dhammāti?**

Vô ký là pháp phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Dhammā, kusalā dhammāti?**

Pháp là pháp thiện phải chăng?

Đáp: **Kusalā dhammā dhammā ceva kusalā dhammā ca, avasesā dhammā na kusalā dhammā.**

Pháp thiện là pháp cũng phải, là pháp thiện cũng phải, pháp còn lại ngoài ra đó không là pháp thiện.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn.

Và pháp thiện tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na abyākatā, na dhammāti?**

Phi vô ký là phi pháp phải chăng?

Đáp: **Abyākataṃ ṭhapetvā avasesā dhammā na abyākatā dhammā, abyākatañca dhamme ca ṭhapetvā avasesā na ceva abyākatā na ca dhammā.**

Ngoại trừ vô ký ra, pháp còn lại ngoài ra đó không là vô ký nhưng là pháp, ngoại trừ vô ký và tất cả pháp ra còn lại đó không là vô ký và không là pháp.

Vấn ngược: **Na dhammā, na kusalā dhammāti?**

Phi pháp là phi pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Và chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Vấn Xuôi	Abyākatā Vô ký	Dhammā Pháp	Abyākatā Vô ký	Dhammā Pháp
21 Tâm thiện, 38 tâm sở			✗	✓
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở			✗	✓
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✓		
Chế định			✗	✗

Vấn Ngược	Dhammā Pháp	Kusalā dhammā Pháp thiện	Dhammā Pháp	Kusalā dhammā Pháp thiện
21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✓		
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✗		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✗		
Chế định			✗	✗

(1.17)

2. PHÁP VÔ KÝ GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Abyākatā, dhammāti?**

Vô ký là pháp phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Dhammā, akusalā dhammāti?**

Pháp là pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: **Akusalā dhammā dhammā ceva akusalā dhammā ca avasesā dhammā na akusalā dhammā.**

Pháp bất thiện là pháp cũng phải, là pháp bất thiện cũng phải, pháp còn lại ngoài ra đó không là pháp bất thiện.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp vô ký, tức 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở; 28 sắc pháp; Níp bàn.

Và pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Na abyākatā, na dhammāti?**

Phi vô ký là phi pháp phải chăng?

Đáp: **Abyākataṃ ṭhapetvā avasesā dhammā na abyākatā dhammā, abyākatañca dhamme ca ṭhapetvā avasesā na ceva abyākatā na ca dhammā.**

Ngoại trừ vô ký ra, pháp còn lại ngoài ra đó không là vô ký nhưng là pháp, ngoại trừ vô ký và tất cả pháp ra còn lại đó không là vô ký và không là pháp.

Vấn ngược: **Na dhammā, na akusalā dhammāti?**

Phi pháp là phi pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Pháp thiện, tức 21 tâm thiện, 38 tâm sở; pháp bất thiện, tức 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở.

Và chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Chế định.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Vấn Xuôi	Abyākatā Vô ký	Dhammā Pháp	Abyākatā Vô ký	Dhammā Pháp
21 Tâm thiện, 38 tâm sở			✗	✓
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở			✗	✓
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✓		
Chế định			✗	✗

Vấn Ngược	Dhammā Pháp	Akusalā dhammā Pháp bất thiện	Dhammā Pháp	Akusalā dhammā Pháp bất thiện
21 Tâm thiện, 38 tâm sở	✓	✗		
12 Tâm bất thiện, 27 tâm sở	✓	✓		
36 Tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, 28 sắc pháp, Níp bàn	✓	✗		
Chế định			✗	✗

Kết Thúc Phần Thuần Pháp Căn Luân

Kết Thúc Phần Định Danh

(1.18)

PHẦN CHUYỂN BIẾN

Pavattivāra

Khi Đức Phật thuyết Phần định danh **(paṇṇattivāra)** kết thúc rồi Ngài thuyết Phần chuyển biến **(pavattivāra)** tiếp theo.

Trong Phần chuyển biến có 3 phần, tức:

1. Phần sanh **(uppādavāra).**

2. Phần diệt **(nirodhavāra).**

3. Phần sanh diệt **(uppādanirodhavāra).**

Đức Phật thuyết Phần sanh trước rồi Ngài thuyết Phần diệt… tuần tự tiếp theo.

1. Trong Phần sanh này có 6 phần, tức:

2. Phần hiện tại **(paccuppannavāra).**

3. Phần quá khứ **(atītavāra).**

4. Phần vị lai **(anāgatavāra).**

5. Phần hiện tại quá khứ **(paccuppannātītavāra).**

6. Phần hiện tại vị lai **(paccuppannānāgatavāra).**

Phần quá khứ vị lai **(atītānāgatavāra).**

Đức Phật thuyết Phần hiện tại trước rồi Ngài thuyết phần quá khứ… tuần tự tiếp theo.

Trong Phần hiện tại có 2 loại, tức:

1. Thuận tùng **(anuloma).**

2. Đối lập **(paccanika).**

Ngài thuyết Thuận tùng trước rồi Ngài thuyết Đối lập tiếp theo.

Trong Phần thuận tùng có 3 phần, tức:

1. Phần người **(puggalavāra).**

2. Phần cõi **(okāsavāra).**

3. Phần người và cõi **(puggalokāsavāra).**

Đức Phật thuyết Phần người trước rồi Ngài thuyết phần cõi... tuần tự tiếp theo.

Trong phần người này có 2 gốc, tức:

1. Pháp thiện gốc **(kusaladhammamūla).**

2. Pháp bất thiện gốc **(akusaladhammamūla).**

Đức Phật thuyết Pháp thiện gốc trước rồi Ngài thuyết Pháp bất thiện tiếp theo.

Trong Pháp thiện gốc có 2 ngọn, tức:

1. Pháp bất thiện ngọn **(akusaladhammamūlī).**

2. Pháp vô ký ngọn **(abyākadhammamūlī).**

Đức Phật thuyết Pháp bất thiện ngọn trước rồi Ngài thuyết Pháp vô ký ngọn tiếp theo.

Trong Pháp bất thiện ngọn có 2 loại, tức:

1. Xuôi **(anuloma).**

2. Ngược **(patiloma).**

Đức Phật thuyết Xuôi trước rồi Ngài thuyết Ngược tiếp theo.

Trong Phần vấn có 2 loại, tức:

1. Vấn **(pucchā).**

2. Đáp **(visajjanā).**

Đức Phật thuyết Vấn trước rồi Ngài thuyết Đáp tiếp theo.

Trong Vấn có 2 loại, tức:

1. Câu mở **(sannitthānapada).**

2. Câu hỏi **(saṃsayapada).**

Đức Phật thuyết Câu mở trước rồi Ngài thuyết Câu hỏi tiếp theo.

PHẦN SANH

Uppadavāra

PHẦN HIỆN TẠI

Paccuppannavāra

PHẦN NGƯỜI

(Puggalavāra)

1. PHÁP THIỆN GỐC

(Kusaladhammamūla)

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjanti, tassa akusalā dhammā uppajjantīti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào thì pháp bất thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không phải" (no).

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā uppajjanti, tassa kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện đang sanh với người nào thì pháp thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP VÀ PHẦN TÍCH VỀ CÂU

Trong câu vấn xuôi:

Yassa kusalā dhammā uppajjanti (Pháp thiện đang sanh với người nào) là câu mở.

Tassa akusalā dhammā uppajjanti (Pháp bất thiện đang sanh với người đó) là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả) gọi là ngay sát na sanh **(uppādakkhaṇamaṇgī)** của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Do đó, câu vấn này là câu vấn không, vấn rằng: "Pháp thiện đang sanh với người nào thì pháp bất thiện đang sanh với người đó phải chăng?".

Đức Phật mới giải đáp bằng cách đáp bác bỏ rằng: "Không phải" (no), là câu đáp phủ nhận chi pháp của câu hỏi. Bởi vì 4 người phàm và 7 bậc thánh (trừ bậc A la hán quả) gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở và chi pháp của câu mở cho dù pháp thiện đang sanh nhưng pháp bất thiện không phải đang sanh.

Trong câu vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā uppajjanti** (Hay là pháp bất thiện đang sanh với người nào đó) là câu mở.

Tassa kusalā dhammā uppajjanti (Pháp thiện đang sanh với người đó) là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh hữu học gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở **(akusalaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Vì vậy, câu này là câu vấn không, vấn rằng: "Hay là pháp bất thiện đang sanh với người nào thì pháp thiện đang sanh với người đó phải chăng?"

Đức Phật mới đáp bằng cách đáp bác bỏ rằng: "Không phải"

(no), là câu đáp phủ nhận chi pháp của câu hỏi, bởi vì 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na của 12 tâm bất thiện , 27 tâm sở là chi pháp của câu mở, tuy rằng pháp bất thiện đang sanh nhưng pháp thiện không phải đang sanh.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjanti, tassa akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Pháp thiện không phải đang sanh với người nào thì pháp bất thiện không phải đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Akusalānaṃ uppadakkhaṇe tesaṃ kusalā dhammā no uppajjanti no ca tesaṃ akusalā dhammā na uppajjanti, sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttaakusalavippayutacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā na uppajjanti akusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm bất thiện của những người đó, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp bất thiện đang sanh với những người đó, còn vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện, bất tương ưng bất thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp thiện không đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng không đang sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na uppajjanti, tassa kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện không đang sanh với người nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ akusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ kusalā dhammā na uppajjanti, sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttakusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasammāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ akusalā ca dhammā na uppajjanti kusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó, pháp bất thiện không đang sanh nhưng pháp thiện đang sanh với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó, hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện, bất tương ưng bất thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng thì pháp bất thiện không đang sanh lẫn pháp thiện cũng không đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở **(akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân gọi là ngay sát na diệt của 89 tâm, 52 tâm sở **(sabbesaṃ cittassa bhangakkhaṇe tesaṃ).**

4 người phàm, 4 bậc thánh nhân gọi là ngay sát na sanh của 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở **(kusalavippayuttaakusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc thánh A la hán quả) gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Kusalā uppādakkhaṇe Sát na sanh của tâm thiện	Akusalā uppādakkhaṇe Sát na sanh của tâm bất thiện	Akusalā uppādakkhaṇe Sát na sanh của tâm bất thiện	Kusalā uppādakkhaṇe Sát na sanh của tâm thiện	Kusalā uppādakkhaṇe Sát na sanh của tâm thiện	Akusalā uppādakkhaṇe Sát na sanh của tâm bất thiện	Akusalā uppādakkhaṇe Sát na sanh của tâm bất thiện	Kusalā uppādakkhaṇe Sát na sanh của tâm thiện
Sát na sanh của tâm thiện	✓	✗					✗	✓
Sát na sanh của tâm bất thiện			✓	✗	✗	✓		
Sát na diệt của tất cả tâm					✗	✗	✗	✗
Sát na sanh của tâm quả thiện, tâm quả bất thiện					✗	✗	✗	✗
Bậc đang nhập thiền diệt					✗	✗	✗	✗
Người ở trong cõi vô tưởng					✗	✗	✗	✗

(1.19)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjanti, tassa abyākatā dhammā uppajjantīti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào thì pháp vô ký đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Arūpe kusalānaṃ uppādakkaṇe tesaṃ kusalā dhammā uppajjanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā uppajjanti, pañcavokāre kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā uppajjanti abyākatā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó, thì pháp thiện đang sanh nhưng pháp vô ký không đang sanh với những người đó, còn vào sát na sanh của tâm thiện trong cõi ngũ uẩn của những người đó thì pháp thiện đang sanh, pháp vô ký cũng đang sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā uppajjanti, tassa kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký đang sanh với người nào thì pháp thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā dhammā uppajjanti no ca tesaṃ kusalā dhammā uppajjanti, pañcavokāre kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā uppajjanti kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Khi tất cả những người đó đang sanh hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện trong thời bình nhật của những người đó, pháp vô ký đang sanh nhưng pháp thiện không đang sanh với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện trong cõi ngũ uẩn của những người đó, pháp vô ký đang sanh lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm, 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh quả thấp trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện vô sắc, 3 tâm đạo cao, 36 tâm sở **(arūpe kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả) trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở, sắc tâm thiện **(pañcavokāre kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sanh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc sanh lên trong sát na đầu tiên **(sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 4 bậc thánh quả diễn tiến trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh **(uppādakkhaṇasamaṇgī)** của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm bất thiện trong cõi vô sắc), tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử **(pavatte kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjanti, tassa abyākatā dhammā na uppajjantīti?**

Pháp thiện không phải đang sanh với người nào thì pháp vô ký không phải đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na uppajjanti, sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe arūpe**

akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na uppajjanti.

Khi tất cả những người đó đang sanh hay vào sát na sanh của tâm thiện bất tương ưng trong thời bình nhật của những người đó, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký đang sanh với người đó. Còn đối với tất cả những người đó đang chết vào trong sát na diệt của tâm trong thời bình nhật của những người đó, hay vào vào sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi vô sắc những người đó, thì pháp thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng không đang sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na uppajjanti, tassa kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không phải đang sanh với người nào thì pháp thiện không phải đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Arūpe kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ kusalā dhamma na uppajjanti, sabbesaṃ cavatānaṃ pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe arūpe akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā na uppajjanti kusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó, thì pháp vô ký không đang sanh nhưng pháp thiện đang sanh với những người đó. Còn đối với tất cả những người đó đang chết vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật của những người đó, hay vào sát na sanh của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó thì pháp vô ký không đang sanh lẫn pháp thiện cũng không đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sanh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc sanh lên trong sát na đầu tiên **(sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 4 bậc thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm bất thiện trong cõi vô sắc), tính từ tâm hữu phần thứ 1 cho đến tâm tử **(pavatte kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng **(sabbesaṃ cavantānam tesaṃ).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật gọi là ngay sát na diệt của 89 tâm, 52 tâm sở hiện khởi tính từ tâm tục sinh…cho đến tâm sanh trước tâm tử **(pavatte cittassa bhangakkhaṇe tesaṃ).**

Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na của 8 tâm tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 sân phần) **(arūpe akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh quả thấp trong cõi vô sắc gọi là ngay sát na sanh của 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện vô sắc, 3 tâm đạo cao, 36 tâm sở **(arūpe kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Kusalā uppādakkhaṇa (1) Sát na sanh của tâm thiện	Abyākatā uppādakkhaṇa (1) Sát na sanh của tâm vô ký	……. (1) Sát na sanh của tâm vô ký	… (1) Sát na sanh của tâm thiện	….(1) Sát na sanh của tâm thiện	…. (1) Sát na sanh của tâm vô ký	… (1) Sát na sanh của tâm vô ký	… (1) Sát na sanh của tâm thiện
Sát na sanh của tâm thiện trong cõi vô sắc	√	✗						
Sát na sanh của tâm thiện trong cõi ngũ uẩn	√	√	√	√				
Tất cả tâm tục sinh			√	✗	✗	√		
Sát na sanh của tâm bất thiện, vô ký trong thời bình nhật (trừ tâm bất thiện trong cõi vô sắc)			√	✗	✗	√		
Tất cả tâm					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tất cả tâm trong thời bình nhật					✗	✗	✗	✗
Sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi vô sắc					✗	✗	✗	✗

(1.20)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā uppajjanti, tassa abyākatā dhammā uppajjantīti?**

Pháp bất thiện đang sanh với người nào thì pháp vô ký đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Arupe akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ akusalā dhammā uppajjanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā uppajjanti, pañcavokāre akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ akusalā ca dhammā uppajjanti abyākatā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó, thì pháp bất thiện đang sanh nhưng pháp vô ký không đang sanh với những người đó, còn vào sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi ngũ uẩn của những người đó thì pháp bất thiện đang sanh, pháp vô ký cũng đang sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā uppajjanti tassa akusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký đang sanh với người nào thì pháp bất thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte akusalavippayutta cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā dhammā uppajjanti no ca tesaṃ akusalā dhammā uppajjanti, pañcavokāre akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā uppajjanti akusalā ca dhammā uppajjanti.**

Khi tất cả những người đó đang sanh hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện trong thời bình nhật của những người đó, pháp vô ký đang sanh nhưng pháp bất thiện không đang sanh với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi ngũ uẩn của những người đó, pháp vô ký đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 8 tâm tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 tâm sở sân phần) **(arūpe akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở, sắc tâm bất thiện **(pañcavokāre akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sanh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc sanh lên trong sát na đầu tiên **(sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 8 bậc thánh quả diễn tiến trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, sắc tâm **(cittajarūpa)** (trừ tâm thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử **(pavatte akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhamma na uppajjanti, tassa abyākatā dhammā na uppajjantīti?**

Pháp bất thiện không phải đang sanh với người nào thì pháp vô ký không phải đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ akusalā**

dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na uppajjanti, sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe arūpe kusalānaṃ uppadakkhaṇe tesaṃ akusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhamma na uppajjanti.

Khi tất cả những người đó đang sanh hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện trong thời bình nhật của những người đó, pháp bất thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký đang sanh với những người đó. Còn đối với tất cả những người đó đang chết hay vào trong sát na diệt của tâm trong thời bình nhật của những người đó, hay vào vào sát na sanh của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó, thì pháp bất thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng không đang sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na uppajjanti, tassa akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không phải đang sanh với người nào thì pháp bất thiện không phải đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Arūpe akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ akusalā dhammā na uppajjanti, sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe arūpe kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā na uppajjanti akusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó, thì pháp vô ký không đang sanh nhưng pháp bất thiện đang sanh với những người đó. Còn đối với tất cả những người đó đang chết vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật của những người đó, hay vào sát na sanh của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó thì pháp vô ký không đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng không đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sanh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc sanh lên trong sát na đầu tiên **(sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 3 bậc thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử **(pavatte akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn sắc nghiệp sanh lên lần sau cùng **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật gọi là ngay sát na diệt của 89 tâm, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sinh…cho đến tâm sanh lên trước tâm tử **(pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh quả thấp trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện vô sắc, 3 tâm đạo cao, 36 tâm sở **(arūpe kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi vô sắc gọi là ngay sát na sanh của 8 tâm tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 tâm sở sân phần) **(arūpe akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Akusalā uppādakkhaṇe (1) Sát na sanh của tâm bất thiện	Abyākatā uppādakkhaṇe (1) Sát na sanh của tâm vô ký	……. (1) Sát na sanh của tâm vô ký	… (1) Sát na sanh của tâm bất thiện	… (1) Sát na sanh của tâm bất thiện	……. (1) Sát na sanh của tâm vô ký	……. (1) Sát na sanh của tâm vô ký	… (1) Sát na sanh của tâm bất thiện
Sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi vô sắc	✓	✗					✗	✓
Sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi ngũ uẩn	✓	✓	✓	✓				
Tất cả tâm tục sinh			✓	✗	✗	✓		
Sát na sanh của tâm thiện, vô ký trong thời bình nhật (trừ tâm thiện trong cõi vô sắc)			✓	✗	✗	✓		
Tất cả tâm					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tất cả tâm trong thời bình nhật					✗	✗	✗	✗
Sát na sanh của tâm thiện trong cõi vô sắc					✗	✗	✗	✗

Kết Thúc Phần Người (1.21)

PHẦN CÕI

Okāsavāra

1 PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yattha kusalā dhammā uppajjanti, tassa akusalā dhammā uppajjantīti?**

Pháp thiện đang sanh trong cõi nào thì pháp bất thiện đang sanh trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yattha vā pana akusalā dhammā uppajjanti, tattha kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện đang sanh trong cõi nào thì pháp thiện đang sanh trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yattha kusalā dhammā na uppajjanti, tattha akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Pháp thiện không phải đang sanh trong cõi nào thì pháp bất thiện không phải đang sanh trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yattha vā pana akusalā dhammā na uppajjanti, tattha kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện không phải đang sanh trong cõi nào thì pháp thiện không phải đang sanh trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược: Cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu mở: Giống nhau.

	Kusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp thiện đang sanh	Akusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp bất thiện đang sanh	.....1 Pháp bất thiện đang sanh	.....1 Pháp thiện đang sanh	....1 Pháp thiện đang sanh	....1 Pháp bất thiện đang sanh	.....1 Pháp bất thiện đang sanh	....1 Pháp thiện đang sanh
Cõi vô tưởng					✗	✗	✗	✗
Cõi tứ uẩn Cõi ngũ uẩn	✓	✓	✓	✓				

(1.22)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yattha kusalā dhammā uppajjanti, tattha abyākatā dhammā uppajjantīti?**

Pháp thiện đang sanh trong cõi nào thì pháp vô ký đang sanh trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yattha vā pana abyākatā dhammā uppajjanti, tattha kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký đang sanh trong cõi nào thì pháp thiện đang sanh trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Asaññasatte tattha abyākatā dhammā uppajjanti no ca tattha kusalā dhammā uppajjanti, catuvokāre pañcavokāre tattha abyākatā ca dhammā uppajjanti kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Trong cõi vô tưởng thì pháp vô ký đang sanh nhưng pháp thiện không phải đang sanh. Trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn thì pháp vô ký đang sanh lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng.

Và 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yatthakusalādhammā na uppajjanti, tattha abyākatā dhammā na uppajjantīti?**

Pháp thiện không phải đang sanh trong cõi nào thì pháp vô ký không phải đang sanh trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Đang sanh" **(uppajjanti).**

Vấn ngược: **Yattha vā pana abyākatā dhammā na uppajjanti, tattha kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không phải đang sanh trong cõi nào thì pháp thiện không phải đang sanh trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Không có" **(natthi).**

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

	Kusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp thiện đang sanh	Abyākatā dhammā uppajjanti 1 Pháp vô ký đang sanh	.....1 Pháp vô ký đang sanh	.....1 Pháp thiện đang sanh	....1 Pháp thiện đang sanh	....1 Pháp vô ký đang sanh	.....1 Pháp vô ký đang sanh	....1 Pháp thiện đang sanh
Cõi vô tưởng			✓	✗	✗	✓	✗	
Cõi tứ uẩn Cõi ngũ uẩn	✓	✓	✓	✓			✗	

(1.23)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammāmūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yattha akusalā dhammā uppajjanti, tattha abyākatā dhammā uppajjantīti?**

Pháp bất thiện đang sanh trong cõi nào thì pháp vô ký đang sanh trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yattha vā pana abyākatā dhammā uppajjanti, tattha akusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký đang sanh trong cõi nào thì pháp bất thiện đang sanh trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Asaññasatte tattha abyākatā dhammā uppajjanti no ca tattha akusalā dhammā uppajjanti, catuvokāre pañcavokāre tattha abyākatā ca dhammā uppajjanti akusalā ca dhammā uppajjanti.**

Trong cõi vô tưởng thì pháp vô ký đang sanh nhưng pháp bất thiện không đang sanh trong cõi đó. Còn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn thì pháp vô ký đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng.

Và 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yattha akusalā dhammā na uppajjanti, tattha abyākatā dhammā na uppajjantīti?**

Pháp bất thiện không phải đang sanh trong cõi nào thì pháp vô ký không phải đang sanh trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Đang sanh".

Vấn ngược: **Yattha vā pana abyākatā dhammā na uppajjanti, tattha akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không phải đang sanh trong cõi nào thì pháp bất thiện không phải đang sanh trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

	Akusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp bất thiện đang sanh	Abyākatā dhammā uppajjanti 1 Pháp vô ký đang sanh	…….1 Pháp vô ký đang sanh	……1 Pháp bất thiện đang sanh	….1 Pháp bất thiện đang sanh	….1 Pháp vô ký đang sanh	…..1 Pháp vô ký đang sanh	….1 Pháp bất thiện đang sanh
Cõi vô tưởng			✓	✗	✗	✓		
Cõi tứ uẩn Cõi ngũ uẩn	✓	✓	✓	✓				

Chú thích: Trong phần khác nữa còn lại như phần quá khứ, phần vị lai, phần hiện tại, phần hiện tại vị lai và phần quá khứ vị lai cũng trình bày tương tự giống như phần hiện tại. Ngay cả trong phần diệt, phần sanh diệt cũng trình bày tương tự giống như phần sanh. Vì vậy trong phần khác tiếp theo phía trước xin bỏ qua trình bày phần cõi.

Kết thúc phần cõi

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

(Kusaladhammamūla)

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha akusalā dhammā uppajjantīti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không phải" (no).

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả) gọi là ngay sát na sanh **(uppādakkhaṇasamaṇgī)** của 21 tâm thiện, 38 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ uppāddakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Pháp thiện không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjanti, sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttaakusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjanti akusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm bất thiện của những người đó trong cõi đó thì pháp thiện không đang sanh nhưng pháp bất thiện đang sanh với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm của tất cả người đó, hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện, bất tương ưng bất thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng thì trong cõi đó thì pháp thiện không phải đang sanh, pháp bất thiện cũng không đang sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha, akusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti, sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttakusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na uppajjanti kusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó trong cõi đó thì pháp bất thiện không đang sanh nhưng pháp thiện đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm của tất cả người đó, hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện, bất tương ưng bất thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng thì trong cõi đó thì pháp bất thiện không đang sanh, pháp thiện cũng không đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(akusalaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt **(bhaṇgakkhaṇasamaṇgī)** của 89 tâm, 52 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 4 bậc thánh quả, gọi là ngay sát na sanh 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalavippayuttaakusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Kusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp thiện đang sanh	Akusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp bất thiện đang sanh	….1 Pháp bất thiện đang sanh	…..1 Pháp thiện đang sanh	…..1 Pháp thiện đang sanh	….1 Pháp bất thiện đang sanh	….1 Pháp bất thiện đang sanh	…..1 Pháp thiện đang sanh
Sát na sanh của tâm thiện	✓	✗					✗	✓
Sát na sanh của tâm bất thiện			✓	✗	✗	✓		
Sát na diệt của tất cả tâm					✗	✗	✗	✗
Sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện, bất tương ưng thiện					✗	✗	✗	✗
Cõi vô tưởng					✗	✗	✗	✗

(1.25)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha kusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā uppajjantīti?

Pháp thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Arupe kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā uppajjanti, pañcavokāre kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā ca dhammā uppajjanti abyākatā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó thì pháp thiện đang sanh nhưng pháp vô ký không đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện trong cõi ngũ uẩn của những người đó trong cõi đó thì pháp thiện đang sanh lẫn pháp vô ký cũng đang sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana tattha abyākatā dhammā uppajjanti, tassa tattha kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā dhammā uppajjanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjanti, pañcavokāre kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhamma uppajjanti kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Khi tất cả những người đó đang sanh, hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện trong thời bình nhật của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký đang sanh nhưng pháp thiện không phải đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện trong cõi ngũ uẩn của những người đó trong cõi đó, thì pháp vô ký đang sanh lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh quả thấp trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện vô sắc, 3 bậc thánh đạo cao, 36 tâm sở với 4 cõi vô sắc **(arūpe kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả) trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở, sắc tâm thiện với 26 cõi ngũ uẩn **(pañcavokāre kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sanh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc sanh lên trong sát na đầu tiên với 31 cõi **(sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 4 bậc thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm bất thiện trong cõi vô sắc), tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā na uppajjantīti?**

Pháp thiện không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na uppajjanti, sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na uppajjanti.**

Khi tất cả những người đó đang sanh hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện trong thời bình nhật của những người đó trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với tất cả những người đó đang chết, hay vào trong sát na diệt của tâm trong thời bình nhật của những người đó, hay vào sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, thì pháp thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng không đang sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana tattha abyākatā dhammā na uppajjanti, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Arūpe akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti, sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe arūpe akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā na uppajjanti kusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, thì pháp vô ký không đang sanh nhưng pháp thiện đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với tất cả những người đó đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật của những người đó, hay vào sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó thì pháp vô ký không đang sanh lẫn pháp thiện cũng không đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sanh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc sanh lên trong sát na đầu tiên với 31 cõi **(sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 4 bậc thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm bất thiện trong cõi vô sắc), tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng với 31 cõi **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 89 tâm, 52 tâm sở hiện khởi tính từ tâm tục sinh…cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi vô sắc gọi là ngay sát na sanh của 8 tâm tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 tâm sở sân phần) với 4 cõi vô sắc **(arūpe akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh quả thấp trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện vô sắc, 3 tâm thánh đạo cao, 36 tâm sở với 4 cõi vô sắc **(arūpe kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Kusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp thiện đang sanh	Abyākatā dhammā uppajjanti 1 Pháp vô ký đang sanh	……. (1) Pháp vô ký đang sanh	… (1) Pháp thiện đang sanh	….(1) Pháp thiện đang sanh	…. (1) Pháp vô ký đang sanh	… (1) Pháp vô ký đang sanh	… (1) Pháp thiện đang sanh
Sát na sanh của tâm thiện trong cõi vô sắc	✓	✗					✗	✓
Sát na sanh của tâm thiện trong cõi ngũ uẩn	✓	✓	✓	✓				
Tất cả tâm tục sinh			✓	✗	✗	✓		
Sát na sanh của tâm bất thiện, vô ký trong thời bình nhật (trừ tâm bất thiện trong cõi vô sắc)			✓	✗	✗	✓		
Tất cả tâm					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tất cả tâm trong thời bình nhật					✗	✗	✗	✗
Sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi vô sắc					✗	✗	✗	✗

(1.26)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā uppajjantīti?**

Pháp bất thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Arūpe akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā uppajjanti, pañcavokāre akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā ca dhammā uppajjanti abyākatā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó thì pháp bất thiện đang sanh nhưng pháp vô ký không đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi ngũ uẩn của những người đó trong cõi đó thì pháp bất thiện đang sanh lẫn pháp vô ký cũng đang sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā uppajjanti, tassa tattha akusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte akusalavippayuttacittassa uppadakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā dhammā uppajjanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjanti, pañcavokāre akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā uppajjanti akusalā ca dhammā uppajjanti.**

Khi tất cả những người đó đang sanh hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện trong thời bình nhật của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký đang sanh nhưng pháp bất thiện không đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na tâm bất

thiện trong cõi ngũ uẩn của những người đó trong cõi đó, thì pháp vô ký đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 8 tâm tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 tâm sở sân phần) với 4 cõi vô sắc **(arūpe akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở, sắc tâm bất thiện với 26 cõi ngũ uẩn **(pañcavokāre akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sanh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc sanh lên trong sát na đầu tiên với 31 cõi **(sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā na uppajjantīti?**

Pháp bất thiện không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na uppajjanti, sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe arūpe kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā na dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na uppajjanti.**

Khi tất cả những người đó đang sanh hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện trong thời bình nhật của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với tất cả những người đó đang chết, hay vào trong sát na diệt của tâm trong thời bình nhật của những người đó, hay vào vào sát na sanh của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, thì pháp bất thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng không đang sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na uppajjanti, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Arūpe akusalaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjanti, sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe arūpe akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā na uppajjanti akusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, thì pháp vô ký không đang sanh nhưng pháp bất thiện đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với tất cả những người đó đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật của những người đó, hay vào sát na sanh của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó thì pháp vô ký không đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng không đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sanh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc sanh lên trong sát na đầu tiên với 31 cõi **(sabbesaṃ uppajjantanaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 8 bậc thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng với 31 cõi **(sabbesaṃ avantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng với 31 cõi **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt 89 tâm, 52 tâm sở hiện khởi tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh quả thấp trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện vô sắc, 3 tâm đạo cao, 36 tâm sở với 4 cõi vô sắc **(arūpe kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 8 tâm tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 tâm sở sân phần) với 4 cõi vô sắc **(arūpe akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Akusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp bất thiện đang sanh	Abyākatā dhammā uppajjanti 1 Pháp vô ký đang sanh	……. (1) Pháp vô ký đang sanh	… (1) Pháp bất thiện đang sanh	… (1) Pháp bất thiện đang sanh	……. (1) Pháp vô ký đang sanh	……. (1) Pháp vô ký đang sanh	… (1) Pháp bất thiện đang sanh
Sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi vô sắc	✓	✗					✗	✓
Sát na sanh của tâm bất thiện trong cõi ngũ uẩn	✓	✓	✓	✓				
Tất cả tâm tục sinh			✓	✗	✗	✓		
Sát na sanh của tâm thiện, vô ký trong thời bình nhật (trừ tâm thiện trong cõi vô sắc)			✓	✗	✗	✓		
Tất cả tâm					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tất cả tâm trong thời bình nhật					✗	✗	✗	✗
Sát na sanh của tâm thiện trong cõi vô sắc					✗	✗	✗	✗

Kết Thúc Phần Người Và Cõi Kết Thúc Phần Hiện Tại

(1.27)

PHẦN QUÁ KHỨ

Atītavāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla.

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjittha, tassa akusalā dhammā uppajjitthāti?**

Pháp thiện từng sanh người nào thì pháp bất thiện từng sanh người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā uppajjittha, tassa kusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp bất thiện từng sanh người nào thì pháp thiện từng sanh người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjittha, tassa akusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Pháp thiện không từng sanh người nào thì pháp bất thiện không từng sanh người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na uppajjittha, tassa kusalā dhamma na uppajjitthāti?**

Hay là pháp bất thiện không từng sanh người nào thì pháp thiện không từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

	Kusalā dhammā uppajjittha 2 Pháp thiện từng sanh	Akusalā dhammā uppajjittha 2 Pháp bất thiện từng sanh	……. (2) Pháp bất thiện từng sanh	… (2) Pháp thiện từng sanh	… (2) Pháp thiện từng sanh	……. (2) Pháp bất thiện từng sanh	……. (2) Pháp bất thiện từng sanh	… (2) Pháp thiện từng sanh
4 Người phàm, 8 bậc thánh quả	✓	✓	✓	✓	✗		✗	

(1.28)

Ngay cả trong phần ngọn còn lại tức *pháp thiện gốc pháp vô ký ngọn song đối* và *pháp bất thiện gốc pháp vô ký ngọn song đối* cũng trình bày tương tự giống như *pháp thiện gốc pháp bất thiện ngọn song đối*.

Kết thúc phần người

Còn trong phần cõi trình bày tương tự giống như đã trình bày trong phần hiện tại.

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjittha, tassa tattha akusalā dhammā uppajjitthāti?**

Pháp thiện từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā uppajjittha, tassa tattha kusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp bất thiện từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye akusla citte vattamāne tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā uppajjittha kusalā ca dhammā uppajjittha.**

Khi tâm đồng lực bất thiện thứ 2 khởi hiện với người ở trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp bất thiện từng sanh nhưng pháp thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp bất thiện từng sanh lẫn pháp thiện cũng từng sanh

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là hội đủ sát na tâm **(khaṇattayasamaṇgī)** sanh lên.

Nếu là người cõi Tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực đại thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn còn lại thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(catuvokārānaṃ pañcavokāranaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm đồng lực tham ái chấp sanh hữu thứ 2 **(bhavanikantika lobhajavanacitta)** là tâm bất thiện đứng đầu thứ 2 **(mukhayadutiyaakusalacitta)** tâm đồng lực tham ái chấp sanh hữu thứ 3… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ đầu tiên có tính chất tương tự như tâm thứ 2 **(taṃsadisadutiyacitta)** với 5 cõi tịnh cư **(saddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjittha, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Pháp thiện không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddāvāsanaṃ dutiye akusale citte vattamāne tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjittha no ca tesaṃ tattha**

akusalā dhammā na uppajjittha, suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjittha akusalā ca dhammā na uppajjittha.

Khi tâm đổng lực bất thiện thứ 2 sanh lên với người ở trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp thiện không từng sanh nhưng pháp bất thiện từng sanh với người đó trong cõi đó. Còn đối với tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 sanh lên với người ở trong cõi tịnh cư, hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không từng sanh lẫn pháp bất thiện cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na uppajjittha, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp bất thiện không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư gọi là hội đủ sát na tâm **(khaṇattayasamaṇgī)** hiện khởi, tức tâm đổng lực tham ái chấp kiếp sống mới **(bhavanikantika lobhajavanacitta)** thứ 2 là tâm bất thiện đứng đầu thứ 2 **(mukhayadutiyaakusalacitta),** tâm đổng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 3… cho đến tâm đổng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên có tính chất tương tự như tâm thứ 2 **(taṃsadisadutiyacitta)** với 5 cõi Tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye akusale citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Và Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm **(khaṇattayasamaṇgī citta),** tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đổng lực tham ái chấp kiếp sống mới có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi Tịnh cư **(suddāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

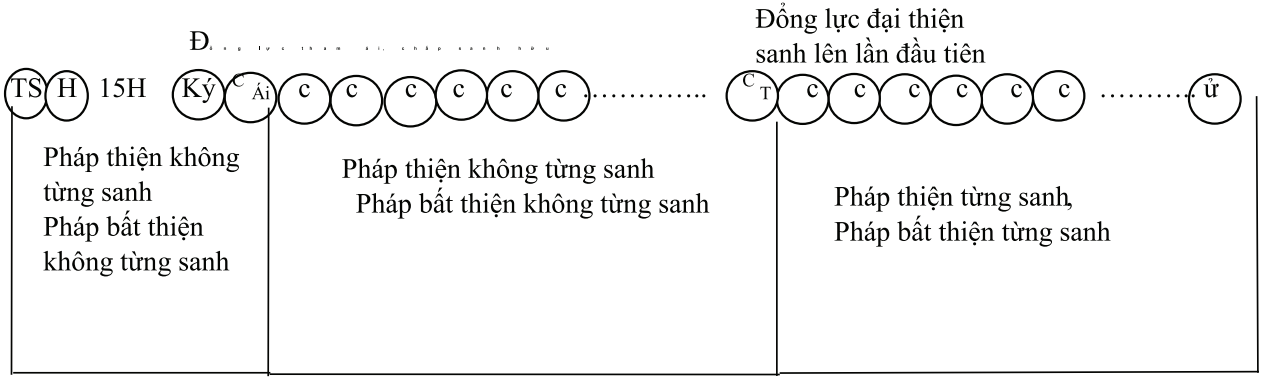
			Kusalā dhammā uppajjittha 2 Pháp thiện từng sanh	Akusalā dhammā uppajjittha 2 Pháp bất thiện từng sanh	…….2 Pháp bất thiện từng sanh	……2 Pháp thiện từng sanh	….2 Pháp thiện từng sanh	….2 Pháp bất thiện từng sanh	…..2 Pháp bất thiện từng sanh	….2 Pháp thiện từng sanh
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	*5 Cõi Tịnh cư* TS H … ..H15 Ký $C_{Ái}$					✗	✗	✗	✗
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	$C_{Ái}$ c c c c c c … C_{T}			✓	✗	✗	✓		
4 Người phàm 8 bậc thánh nhân	4 Cõi Tứ uẩn 26 Cõi ngũ uẩn	C_{T} c c c c c c ……. ử TS cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra ử	✓	✓	✓	✓				
Người lạc vô nhân	Cõi Vô tưởng	Người vô tưởng đang sanh + đang chết					✗	✗	✗	✗

$C_{Ái}$ Đồng lực tham ái chấp sanh hữu.

C_{T} Đồng lực thiện

(1.29)

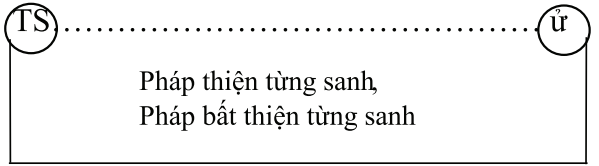
Cõi Tịnh Cư

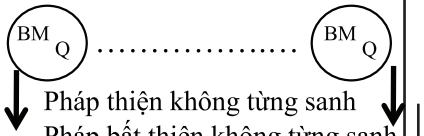
Cõi Tứ Uẩn

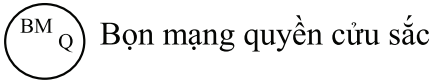
Cõi Ngũ Uẩn

ngoài ra

Cõi Vô Tưởng

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā uppajjitthāti?**

Pháp thiện từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākata dhammā uppajjittha, tassa tattha kusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā uppajjittha kusalā ca dhammā uppajjittha.**

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký từng sanh nhưng pháp thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp vô ký từng sanh từng sanh lẫn pháp thiện cũng từng sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực đại thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn còn lại thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha)**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư gọi là hội đủ sát na tâm **(khaṇattayasamaṇgīcitta)** sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên có tính chất tương tự như tâm thứ 2 **(taṃsadisadutiyacitta)** với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattāmāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā na uppajjitthāti?**

Pháp thiện không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjittha no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na uppajjittha, suddhāvāsānaṃ uppajjiantānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjittha abyākatā ca dhammā na uppajjittha.**

Khi tâm thứ 2 tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người đó trong cõi tịnh cư hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không từng sanh nhưng pháp vô ký từng sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với những người đang sanh trong cõi tịnh cư trong cõi đó pháp thiện không từng sanh lẫn pháp vô ký cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhamma na uppajjittha, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đổng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên có tính chất tương tự tâm thứ 2 **(taṃsadisadutiyacitta)** với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

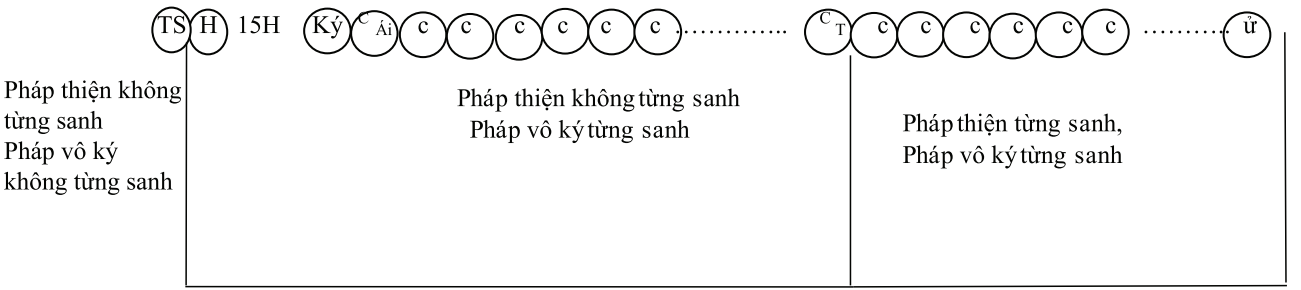
			Kusalā dhammā uppajjittha 2 Pháp thiện từng sanh	Abyākatā dhammā uppajjittha 2 Pháp vô ký từng sanh	…….2 Pháp vô ký từng sanh	……2 Pháp thiện từng sanh	….2 Pháp thiện từng sanh	….2 Pháp vô ký từng sanh	…..2 Pháp vô ký từng sanh	….2 Pháp thiện từng sanh
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	*5 Cõi Tịnh cư* (TS)					✗	✗	✗	✗
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	(H) 15 H…… (C_T)			✓	✗	✗	✓		
4 Người phàm 8 bậc thánh nhân	4 Cõi Tứ uẩn 26 Cõi ngũ uẩn	(C_T) (c) (c) (c) (c) (c) (c) ……. (ử) (TS) cõi tứ uẩn, ngũ uẩn còn lại (ử)	✓	✓	✓	✓				
Người lạc vô nhân	Cõi Vô tưởng	Người vô tưởng đang sanh + đang chết			✓	✗	✗	✓		

($C_{Ái}$) : Đổng lực tham ái chấp sanh hữu.

(C_T) : Đổng lực thiện

(1.31)

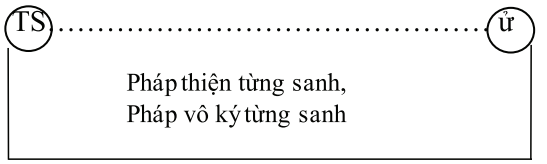
Cõi Tịnh Cư

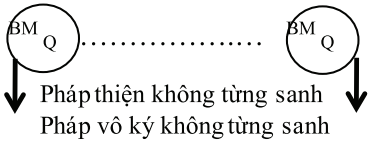
Cõi Tứ Uẩn

Cõi Ngũ Uẩn

Còn lại

Cõi Vô Tưởng

(1.32)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

(Akusaladhammamūla)

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā uppajjitthati?**

Pháp bất thiện từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana tattha abyākatā dhammā uppajjittha, tassa tattha akusalā dhammā uppajjatthāti?**

Pháp vô ký từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā uppajjittha akusalā ca dhammā uppajjittha**

Khi tâm thứ 2 tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký từng sanh nhưng pháp bất thiện không từng sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với những người cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó pháp vô ký từng sanh lẫn pháp bất thiện cũng từng sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới **(bhavanikantilobhajavanacitta)** thứ 2 cho đến

tâm tử.

Nếu là người người tứ uẩn, người ngũ uẩn còn lại thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha)**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên có tính chất tương tự như tâm thứ 2 với 5 cõi tịnh cư **(suddhavāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā na uppajjitthāti?**

Pháp bất thiện không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjittha no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na uppajjittha, suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhamma na uppajjittha abyākatā ca dhammā na uppajjittha.**

Khi tâm thứ 2 tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người đó trong cõi tịnh cư hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện không từng sanh nhưng pháp vô ký từng sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với những người đang sanh trong

cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp bất thiện không từng sanh lẫn pháp vô ký cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na uppajjittha, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của 18 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1 có tính chất tương tự như tâm thứ 2 với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

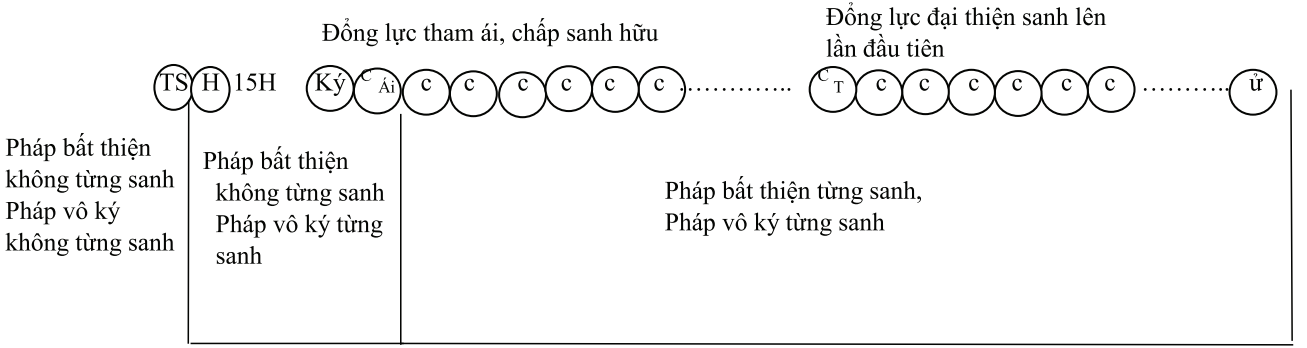
Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

			Akusalā dhammā uppajjittha 2 Pháp bất thiện từng sanh	Abyākatā dhammā uppajjittha 2 Pháp vô ký từng sanh	….2 Pháp vô ký từng sanh	……2 Pháp bất thiện từng sanh	….2 Pháp bất thiện từng sanh	….2 Pháp vô ký từng sanh	…..2 Pháp vô ký từng sanh	….2 Pháp bất thiện từng sanh
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	*5 Cõi Tịnh cư* TS					✗	✗	✗	✗
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	H 15 H…… Ký $C_{Ái}$			✓	✗	✗	✓		
4 Người phàm 8 bậc thánh nhân	4 Cõi Tứ uẩn 26 Cõi ngũ uẩn	$C_{Ái}$ c c c c c c ……. ử cõi tứ uẩn, ngũ uẩn còn lại TS …… ử	✓	✓	✓	✓				
Người lạc vô nhân	Cõi Vô tưởng	Người vô tưởng đang sanh + đang chết			✓	✗	✗	✓		

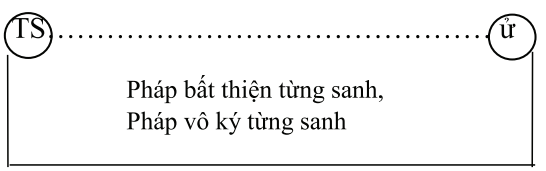
$C_{Ái}$: Đồng lực tham ái chấp sanh hữu.

C_{T} : Đồng lực thiện

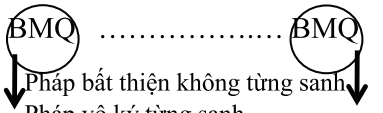
Cõi Tịnh Cư

Cõi Tứ Uẩn
Cõi Ngũ Uẩn
Còn lại

Cõi Vô Tưởng

Kết Thúc Phần Người Và Cõi
Kết Thúc Phần Qúa Khứ

(1.34)

PHẦN VỊ LAI

Anāgatavāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla.

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjissanti, tassa akusalā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp thiện sẽ sanh với người nào thì pháp bất thiện sẽ sanh người đó phải chăng?

Đáp: **Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ kusalā dhammā uppajjissanti no ca tesaṃ akusalā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā uppajjissanti akusalā ca dhammā uppajjissanti.**

Những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, pháp thiện sẽ sanh nhưng pháp bất thiện sẽ không sanh với những người đó. Còn đối với người ngoài ra đó thì pháp thiện sẽ sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā uppajjissanti, tassa kusalā dhammā uppajjissantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ sanh người nào thì pháp thiện sẽ sanh người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp gọi là người hội đủ na tâm sanh lên tính từ bất thiện sanh lên lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc nhập lưu thì gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na **(khaṇattayasamaṇgīcitta)** tâm sanh lên tính từ bất thiện sanh lên lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissantti tesaṃ sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

Và người sẽ được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó, gồm 4 người phàm hữu phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm có: 4 người phàm hữu phần, bậc nhập lưu đạo, bậc nhập lưu quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: 4 người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện sanh lên lần sau cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người phàm vô phần **(abhabhaputhujana),** gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjissanti, tassa akusalā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp thiện sẽ không sanh với người nào thì pháp bất thiện sẽ không sanh người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na uppajjissanti, tassa kusala dhammā na uppajjissantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ sanh với người nào thì pháp thiện sẽ sanh người đó phải chăng?

Đáp: **Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ akusalā dhammā na uppajjissanti no ca tesaṃ kusalā dhammā na uppajjissanti, aggamaggasamaṃgīnaṃ arakantānaṃ tesaṃ akusalā ca dhammā na uppajjissanti kusalā ca dhammā na uppajjissanti**

Những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, pháp bất thiện sẽ không sanh nhưng pháp thiện sẽ sanh với những người đó. Còn đối với người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán thì pháp bất thiện sẽ không sanh lẫn pháp thiện cũng sẽ không sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó, gồm người phàm tam nhân hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện sanh lên lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm có bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ

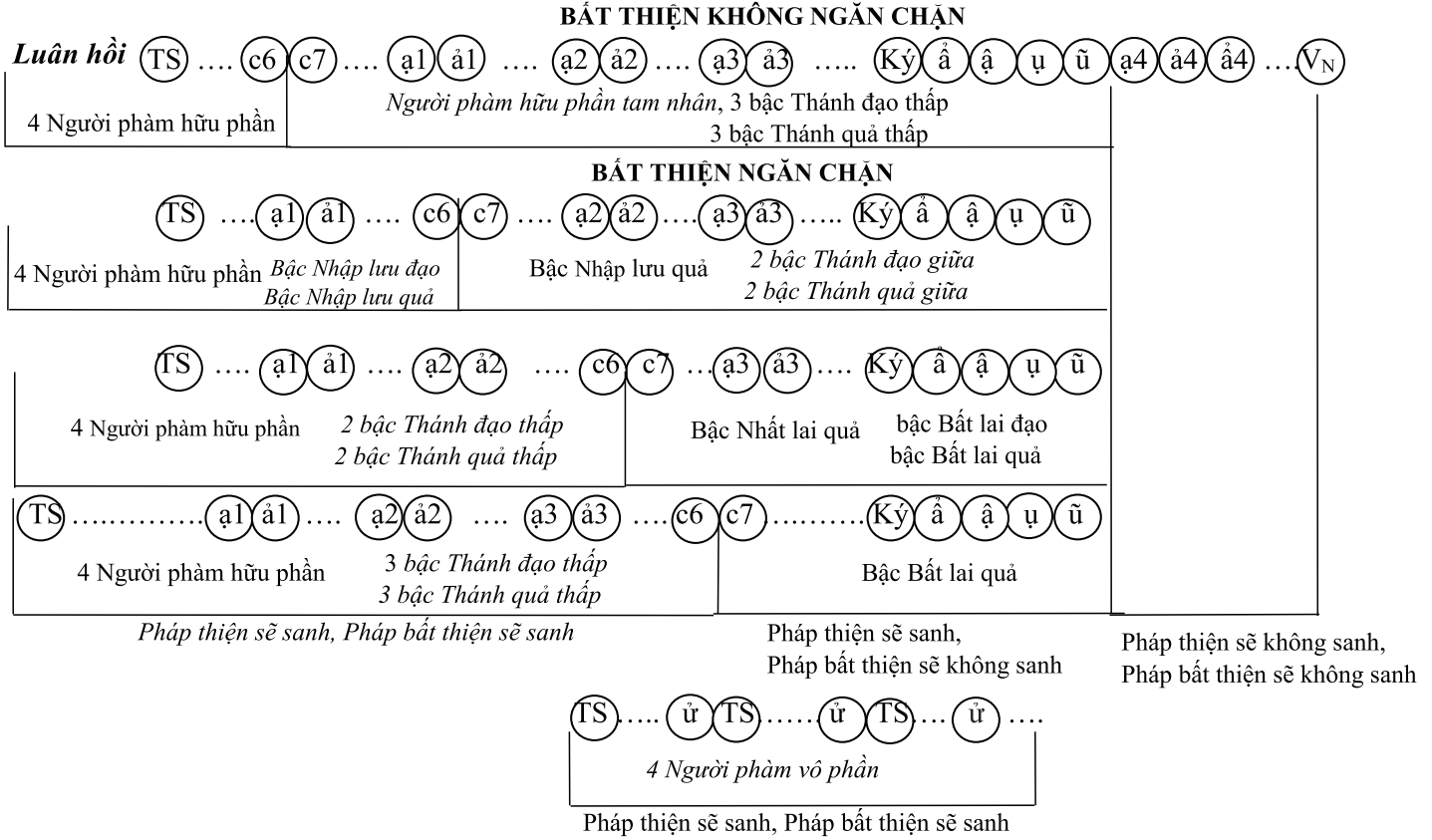
trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

		Kusalā dhammā uppajjissanti 3 Pháp thiện sẽ sanh	Akusalā dhammā uppajjissanti 3 Pháp bất thiện sẽ sanh	…….3 Pháp bất thiện sẽ sanh	……3 Pháp thiện sẽ sanh	….3 Pháp thiện sẽ sanh	….3 Pháp bất thiện sẽ sanh	….3 Pháp bất thiện sẽ sanh	…3 Pháp thiện sẽ sanh
4 Người phàm hữu phần	**Bất thiện không ngăn chặn** Luân hồi…..(C1)(C2)(C3)(C4)(C5)(C6)	✓	✓	✓	✓				
	Bất thiện ngăn chặn 4-1-1……..(c6) 4-2-2……(c6) 4-3-3……(c6)	✓	✓	✓	✓				
Người phàm hữu phần tam nhân 1 – 3 – 3	**Bất thiện không ngăn chặn** (c7) (ạ1) (ả1) (ạ2) (ả2) (ạ3) (ả3) (ụ) (ũ)	✓	✗					✗	✓
	Bất thiện ngăn chặn 1-2-2 (c7)…… (ụ) (ũ) 1-1-1 (c7)…… (ụ) (ũ) 1 (c7)…… (ụ) (ũ)	✓	✗					✗	✓
Bậc Alahán đạo Bậc Alahán quả	(ạ4) (ả4) (ả4) ……(V_N)					✗	✗	✗	✗
4 Người phàm vô phần	...(TS) ...(ử) (TS)..(ử) (TS)..(ử)..…	✓	✓	✓	✓				

(1.35)

BẤT THIỆN KHÔNG NGĂN CHẶN
Luân hồi
TS .... c6 c7 .... ạ1 ả1 .... ạ2 ả2 .... ạ3 ả3 ..... Ký ầ ậ ụ ũ ạ4 ả4 ẩ4 ... VN
4 Người phàm hữu phần
Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp
3 bậc Thánh quả thấp
BẤT THIỆN NGĂN CHẶN
TS .... ạ1 ả1 .... c6 c7 .... ạ2 ả2 .... ạ3 ả3 ..... Ký ầ ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
Bậc Nhập lưu đạo
Bậc Nhập lưu quả
Bậc Nhập lưu quả
2 bậc Thánh đạo giữa
2 bậc Thánh quả giữa
TS .... ạ1 ả1 .... ạ2 ả2 .... c6 c7 ... ạ3 ả3 .... Ký ầ ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
2 bậc Thánh đạo thấp
2 bậc Thánh quả thấp
Bậc Nhất lai quả
bậc Bất lai đạo
bậc Bất lai quả
TS ..... ạ1 ả1 .... ạ2 ả2 .... ạ3 ả3 .... c6 c7 ..... Ký ầ ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
3 bậc Thánh đạo thấp
3 bậc Thánh quả thấp
Bậc Bất lai quả
Pháp thiện sẽ sanh, Pháp bất thiện sẽ sanh
Pháp thiện sẽ sanh,
Pháp bất thiện sẽ không sanh
Pháp thiện sẽ không sanh,
Pháp bất thiện sẽ không sanh
TS ..... ử TS ..... ử TS ... ử ....
4 Người phàm vô phần
Pháp thiện sẽ sanh, Pháp bất thiện sẽ sanh

(1.36)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjissanti, tassa abyākatā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp thiện sẽ sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ sanh người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā uppajjissanti, tassa kusalā dhammā uppajjissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ sanh với người nào thì pháp thiện sẽ sanh người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ tesaṃ abyākatā dhammā uppajjissanti no ca tesaṃ kusalā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ tesaṃ abyākatā ca dhammā uppajjissanti kusalā ca dhammā uppajjissanti.**

Đối với người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, pháp vô ký sẽ sanh nhưng pháp thiện sẽ không sanh với những người đó. Còn đối với người ngoài ra đó thì pháp vô ký sẽ sanh lẫn pháp thiện cũng sẽ sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người phàm hữu phần, gọi là hội đủ sát na sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở:

Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjissanti, tassa abyākatā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp thiện sẽ không sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ không sanh người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānam tesaṃ kusalā dhammā na uppajjissanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na uppajjissanti, pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā na uppajjissanti abyākatā ca dhammā na uppajjissanti.**

Người hội đủ A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, pháp thiện sẽ không sanh nhưng pháp vô ký sẽ sanh với những người đó. Còn đối với người hội đủ tâm viên tịch Níp bàn thì pháp thiện sẽ không sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na uppajjissanti, tassa kusalā dhammā na uppajjissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không sanh với người nào thì pháp thiện sẽ không sanh người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Và Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

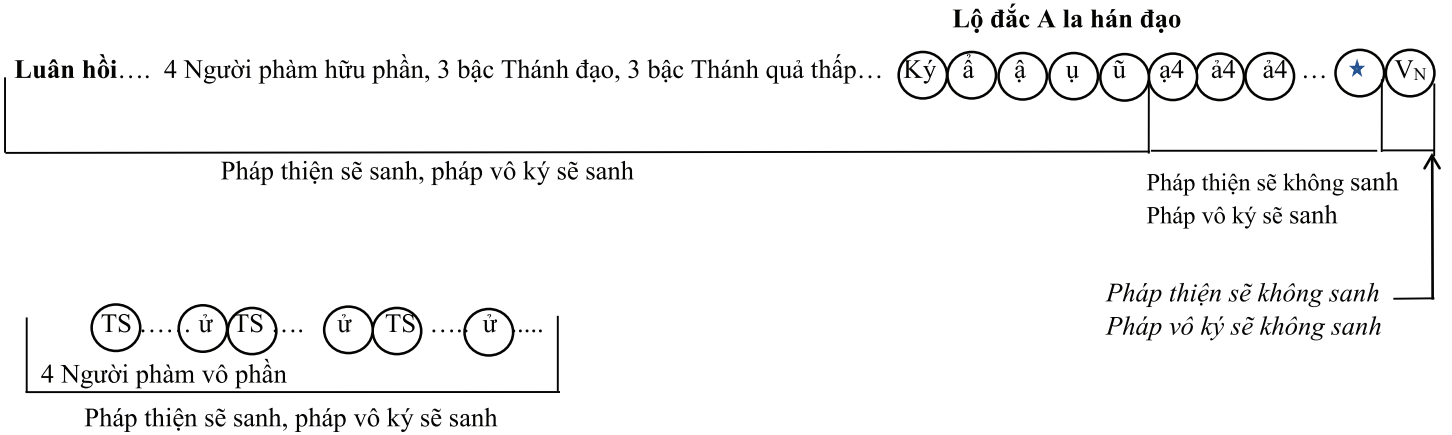
Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

		Kusalā dhammā uppajjissanti 3 Pháp thiện sẽ sanh	Abyākatā dhammā uppajjissanti 3 Pháp vô ký sẽ sanh	.....3 Pháp vô ký sẽ sanh	.....3 Pháp thiện sẽ sanh	.....3 Pháp thiện sẽ sanh	.....3 Pháp vô ký sẽ sanh	.....3 Pháp thiện sẽ sanh
Người Phàm hữu phần 4-3-3	Luân hồi.....Ký ả â ụ ũ	✓	✓	✓	✓			
Bậc Alahán đạo Bậc Alahán quả	ạ4 ả4 â4 ..... ★			✓	✗	✗	✓	
Bậc Alahán quả	★ Vn					✗	✗	✗
4 Người phàm vô phần	...TS...ử TS..ử TS..ử..	✓	✓	✓	✓			

(1.37)

Lộ đắc A la hán đạo
Luân hồi…. 4 Người phàm hữu phần, 3 bậc Thánh đạo, 3 bậc Thánh quả thấp…
Ký
ầ
ậ
ụ
ũ
ạ4
ả4
ả4
…
★
VN
Pháp thiện sẽ sanh, pháp vô ký sẽ sanh
Pháp thiện sẽ không sanh
Pháp vô ký sẽ sanh
Pháp thiện sẽ không sanh
Pháp vô ký sẽ không sanh
TS
ử
TS
ử
TS
ử
4 Người phàm vô phần
Pháp thiện sẽ sanh, pháp vô ký sẽ sanh

(1.38)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā uppajjissanti, tassa abyākatā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp bất thiện sẽ sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ sanh người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā uppajjissanti, tassa akusalā dhammā uppajjissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ sanh với người nào thì pháp bất thiện sẽ sanh người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ patilabhissanti tesaṃ abyākatā dhammā uppajjissanti no ca tesaṃ akusalā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ tesaṃ abyākatā ca dhammā uppajjissanti akusalā ca dhammā uppajjissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, pháp vô ký sẽ sanh nhưng pháp bất thiện sẽ không sanh với những người đó. Còn đối với người ngoài ra đó thì pháp vô ký sẽ sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó, gồm 4 người phàm tam nhân hữu phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện sanh lên lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm: 4 người phàm hữu phần, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: 4 người phàm, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện sanh lên lần sau cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người phàm vô phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ)**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Bậc bất lai quả gọi là hội đủ sát na của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó, gồm người phàm tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến (tâm) thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả …

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến (tâm) thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisūpacaranaya** theo lý gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā na uppajjissanti, tassa abyākatā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp bất thiện sẽ không sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ không sanh người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ akusalā dhammā na uppajjissanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na uppajjissanti pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ akusalā ca dhammā na uppajjissanti abyākatā ca dhammā na uppajjissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, pháp bất thiện sẽ không sanh nhưng pháp vô ký sẽ sanh với những người đó. Còn đối với người hội đủ tâm viên tịch Níp bàn thì pháp bất thiện sẽ không sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na uppajjissanti, tassa akusalā dhammā na uppajjissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không sanh với người nào thì pháp bất thiện sẽ không sanh người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā patilabhissanti tesaṃ mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó, gồm người phàm tam nhân hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm có: bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisupacāranaya** theo lý gián tiếp).

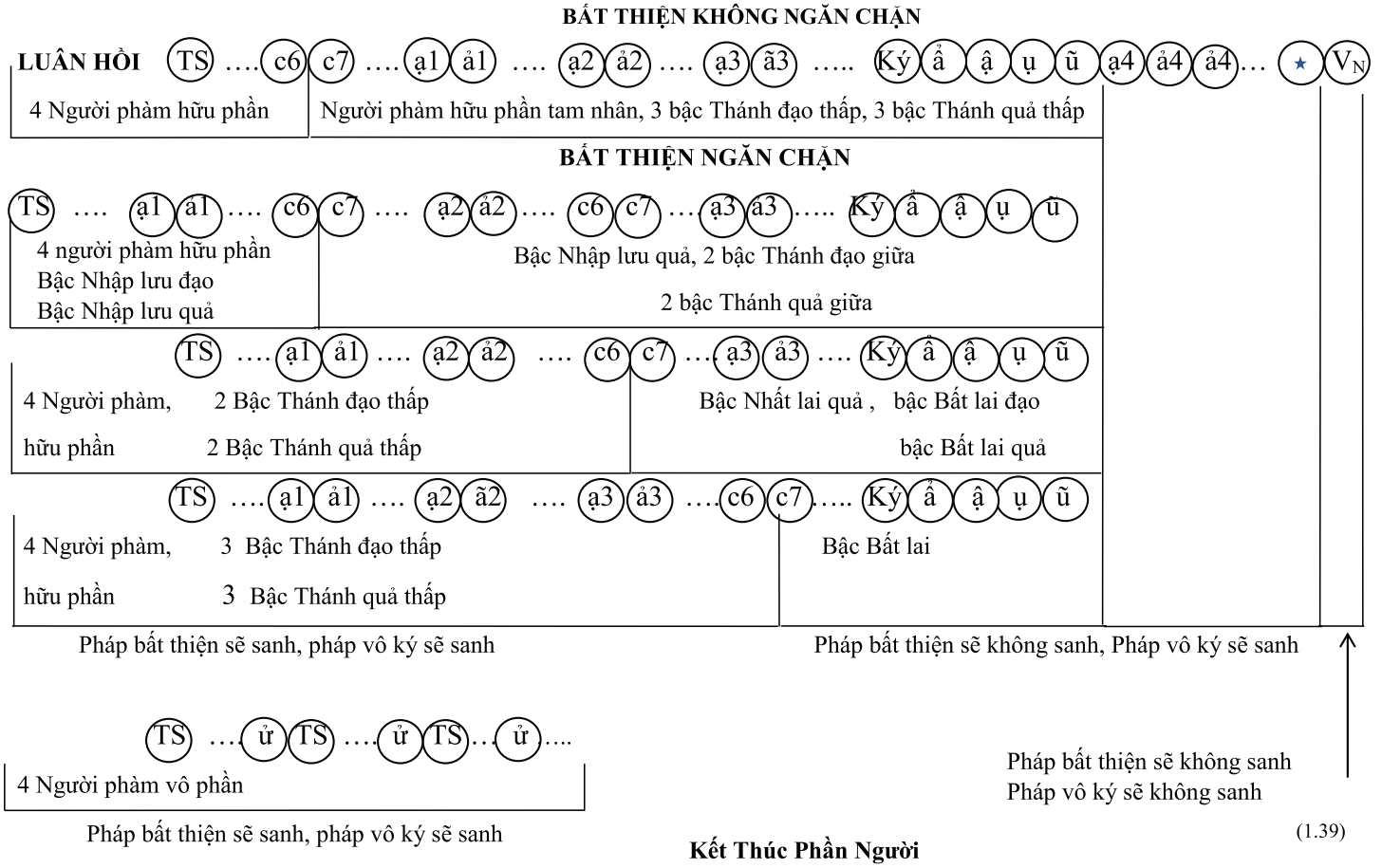
Và bậc A la hán quả, gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

BẤT THIỆN KHÔNG NGĂN CHẶN
LUÂN HỒI TS ….c6 c7 ….ạ1 ả1 …. ạ2 ả2 …. ạ3 ã3 ….. Ký ầ ậ ụ ũ ạ4 ả4 ả4… ★ VN
4 Người phàm hữu phần
Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp
BẤT THIỆN NGĂN CHẶN
TS …. ạ1 ả1 …. c6 c7 …. ạ2 ả2 …. c6 c7 …. ạ3 ã3 ….. Ký ầ ậ ụ ũ
4 người phàm hữu phần
Bậc Nhập lưu đạo
Bậc Nhập lưu quả
Bậc Nhập lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa
2 bậc Thánh quả giữa
TS …. ạ1 ả1 …. ạ2 ả2 …. c6 c7 …. ạ3 ả3 …. Ký ầ ậ ụ ũ
4 Người phàm, hữu phần
2 Bậc Thánh đạo thấp
2 Bậc Thánh quả thấp
Bậc Nhất lai quả , bậc Bất lai đạo
bậc Bất lai quả
TS …. ạ1 ả1 …. ạ2 ã2 …. ạ3 ả3 …. c6 c7 ….. Ký ầ ậ ụ ũ
4 Người phàm, hữu phần
3 Bậc Thánh đạo thấp
3 Bậc Thánh quả thấp
Bậc Bất lai
Pháp bất thiện sẽ sanh, pháp vô ký sẽ sanh
Pháp bất thiện sẽ không sanh, Pháp vô ký sẽ sanh
TS …. ử TS …. ử TS … ử ….
4 Người phàm vô phần
Pháp bất thiện sẽ sanh, pháp vô ký sẽ sanh
Pháp bất thiện sẽ không sanh
Pháp vô ký sẽ không sanh
Kết Thúc Phần Người

(1.39)

		Akusalā dhammā uppajjissanti 3 Pháp bất thiện sẽ sanh	Abyākatā dhammā uppajjissanti 3 Pháp vô ký sẽ sanh	…….3 Pháp vô ký sẽ sanh	……3 Pháp bất thiện sẽ sanh	….3 Pháp bất thiện sẽ sanh	….3 Pháp vô ký sẽ sanh	….3 Pháp vô ký sẽ sanh	…3 Pháp bất thiện sẽ sanh
4 Người phàm hữu phần	**Bất thiện không ngăn chặn** Luân hồi…..C1 C2 C3 C4 C5 C6	✓	✓	✓	✓				
	Bất thiện ngăn chặn [4 - 1- 1] [4 - 2 -2] [4 - 3 -3]	✓	✓	✓	✓				
Người phàm hữu phần tam nhân 1 – 3 – 3	**Bất thiện không ngăn chặn** c7 ạ1 ả1 ạ2 ả2 ạ3 ả3 ụ ũ			✓	✗	✗	✓		
	Bất thiện ngăn chặn [1 - 2- 2] [1 - 1 -1] [1]			✓	✗	✗	✓		
Bậc Alahán đạo Bậc Alahán quả	ạ4 ả4 ả4 …… ★			✓	✗	✗	✓		
Bậc Alahán quả	V_N					✗	✗	✗	✗
4 Người phàm vô phần	…TS …ử TS… ử TS… ử…	✓	✓	✓	✓				

(1.40)

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjissanti, tassa tattha akusalā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp thiện sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ sanh người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjissanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhamma uppajjissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā uppajjissanti akusalā ca dhammā uppajjissanti.**

Những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh trong cõi đó, pháp thiện sẽ sanh nhưng pháp bất thiện sẽ không sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó thì pháp thiện sẽ sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā uppajjissanti, tassa tattha kusalā dhammā uppajjissantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ sanh người nào trong cõi nào thì pháp thiện sẽ sanh người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ patilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp gọi là người hội đủ na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả,…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót theo cách trực tiếp) **(yassa cittassa anantara paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc quả thấp sẽ không sanh trong cõi mà mình đang ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm đổng lực thứ 4 với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

Và người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đồng lực thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh lên trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu đổng lực cận tử của nhóm người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi tịnh cư) (người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) **(itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp cảu câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Hoặc 1 lý khác nữa:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện, thì tính từ đổng lực thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm đổng lực cận tử thứ 4 với 11 cõi dục giới (người kiếp chót gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Chú thích: Câu hỏi sau này là câu hỏi đặc biệt cho dù phân tích **pāḷi** trình bày là: "Phải rồi" **(āmantā)** nhưng 1 câu chi pháp vẫn còn sót lại (pháp bất thiện sẽ sanh nhưng pháp bất thiện sẽ không sanh vẫn còn sót lại) nên không thể trình bày phân tích **pāḷi** được, vì chi pháp này là người kiếp chót **(pacchimabhavika)** gián tiếp nên không có phân tích **pāḷi** (chi pháp này phân ra từ phân tích **pāḷi** cõi ngũ uẩn **(pañcavokārānaṃ).** Vì vậy không trình bày phân tích **pāḷi** được). Nhưng có thể suy xét chi pháp theo thông thường được do có phân tích về câu.

Do đó, câu vấn này là câu vấn hoàn bị **(paripuṇṇapañhā**), vấn rằng: "Hay là pháp bất thiện sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện sẽ sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?".

Đức Phật mới giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm hữu phần **(bhabbaputhujana),** 4 người phàm vô phần **(abhabbaputhujana)** sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ đổng lực thiện sanh lên lần sau cùng… cho đến tâm đổng lực cận tử thứ 4 với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở. Rồi Ngài nêu lên người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó, gồm có người phàm hữu phần tam nhân, gọi là hội đủ sát na tâm sanh tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu, gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, bậc Nhập lưu đạo, bậc Nhập lưu quả …

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai, gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp.

Nếu có bất thiện sau khi chứng đắc Bất lai, gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi (trừ 4 cõi khổ).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh trong cõi mà mình ở, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm đồng lực thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) là chi pháp của 2 câu mở và câu hỏi, câu đáp trong câu vấn ngược này là câu đáp kết luận **(sarūpadassanavisajjanā).**

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhamma na uppajjissanti, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp thiện sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ không sanh người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na uppajjissanti, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjissantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện sẽ không sanh người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ patilabhissanti tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjissanti, aggamaggasamaṇogīnaṃ arahantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na uppajjissanti kusalā ca dhammā na uppajjissanti.**

Những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không sanh nhưng pháp thiện sẽ sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người hội đủ A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó thì pháp bất thiện sẽ không sanh lẫn pháp thiện cũng sẽ không sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp) **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm đồng lực cận tử thứ 5… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Hoặc 1 lý khác nữa,

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, nếu đổng lực cận tử là đổng lực bất thiện thì tính từ đổng lực thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm đổng lực thứ 4 với 11 cõi dục giới (người kiếp chót gián tiếp).

Và bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trục tiếp) **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm đổng lực cận tử thứ 5… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 coi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm tam nhân hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì

gồm có bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

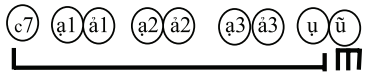
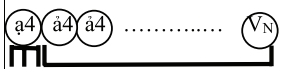
Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacaranaya** theo lý gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực thiện thì tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm đồng lực thứ 4, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Chú thích: trong câu vấn xuôi của đối lập cũng là câu vấn sau đặc biệt có 2 lý chi pháp giống như đã từng trình bày trong câu vấn ngược của Thuận tùng.

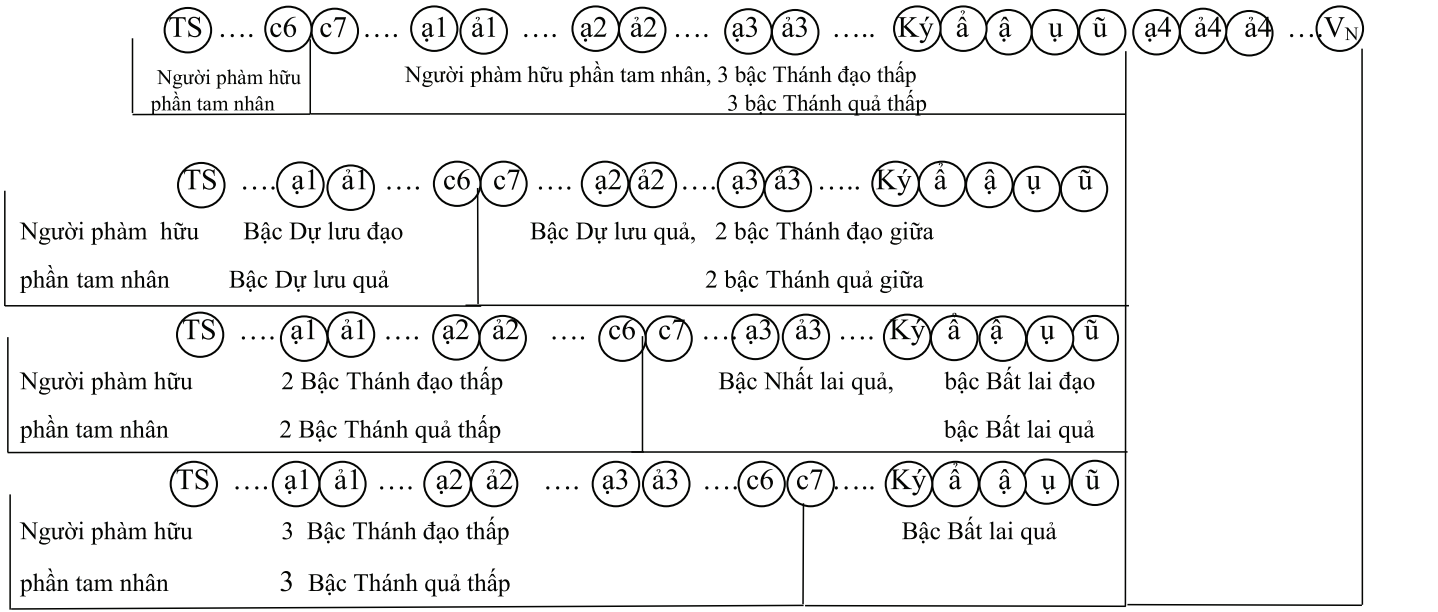
			Kusalā dhammā uppajjissanti 3 Pháp thiện sẽ sanh	Akusalā dhammā uppajjissanti 3 Pháp bất thiện sẽ sanh	…3 Pháp bất thiện sẽ sanh	…3 Pháp thiện sẽ sanh	…3 Pháp thiện sẽ sanh	…3 Pháp bất thiện sẽ sanh	…3 Pháp bất thiện sẽ sanh	…3 Pháp thiện sẽ sanh
Người phàm hữu phần tam nhân	4 22 (-4)	**Người kiếp chót trực tiếp** Pháp bất thiện không ngăn chặn Pháp bất thiện ngăn chặn [1 - 1- 1] [1 - 2 -2] [1 - 3 -3]	✓	✓	✓	✓				
Người phàm hữu phần tam nhân 1 – 3 – 3		Pháp bất thiện không ngăn chặn Pháp bất thiện ngăn chặn[1-2-2] [1-1-1] [1]	✓	✗					✗	✓
1-1		 					✗	✗	✗	✗

(1.41)

4 Người phàm hữu phần Người phàm vô phần 4-3-3	4 25 (-1)	**Người kiếp chót gián tiếp** TS……..(bất thiện) c1 c2 c3 c4 c5 c6	✓	✓	✓	✓				
		(Bất thiện) c7 …Đồng lực c1 c2 c3 c4 thiện cận tử	✓	✗					✗	✓
4-3-3		Đồng lực thiện cận tử c5 ……. ử					✗	✗	✗	✗
4 Người phàm hữu phần 4 Người phàm vô phần	11	TS……..(thiện) c1 c2 c3 c4 c5 c6	✓	✓	✓	✓				
		(thiện) c7 … Đồng lực c1 c2 c3 c4 thiện cận tử			✓	✗	✗	✓		
		Đồng lực thiện cận tử c7 ……. ử					✗	✗	✗	✗
4-4 3-3	4 21 (-5)	**Sẽ sanh vào trong cõi mình ở nữa** TS…….ử	✓	✓	✓	✓				
Người lạc vô nhân	1	**Người vô tưởng** đang sanh và đang chết					✗	✗	✗	✗

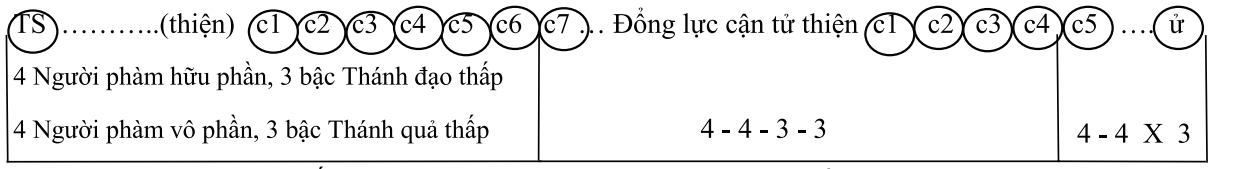
(1.42)

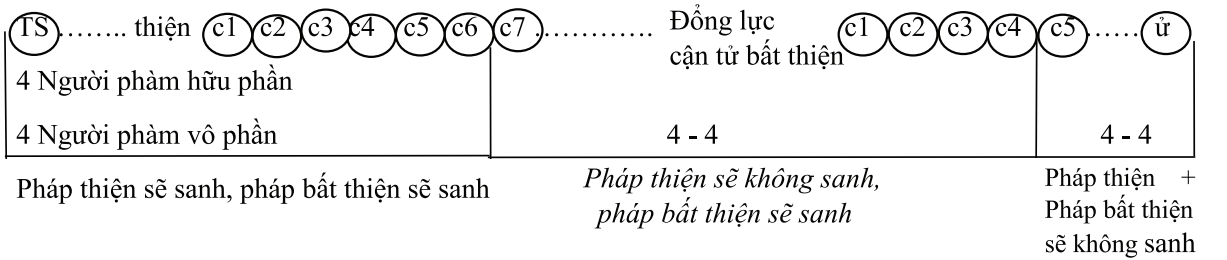
Người Kiếp Chót Trực Tiếp

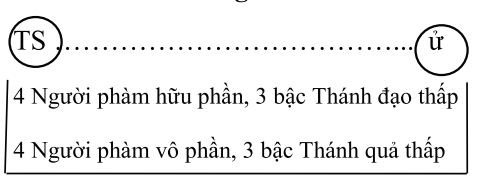
(1.43)

Người Kiếp Chót Gián Tiếp

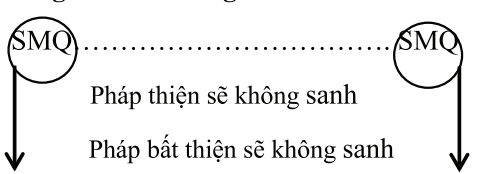

Sẽ Sanh Vào Trong Cõi Mà Mình Ở Nữa

Người Vô Tưởng

(1.44)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha kusalā dhammā uppajjissanti, tassa tattha abyākatā dhammā uppajjissantīti?

Pháp thiện sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā uppajjissanti, tassa tattha kusalā dhamma uppajjissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện sẽ sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhamma uppajjissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ catuvokarānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā uppajjissanti kusalā ca dhammā uppajjissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, người trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ sanh nhưng pháp thiện sẽ không sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp vô ký sẽ sanh lẫn pháp thiện cũng sẽ sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh … cho đến tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sanh cho đến… tâm đổng lực cận tử thứ 4.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đổng lực thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) **(itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokāranaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp câu mở: Bậc A la hán đạo là hội đủ sát na tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp) **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm đổng lực cận tử thứ 5… cho đến tâm sanh trước tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjissanti, tassa tattha abyākatā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp thiện sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjissanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhamma na uppajjissanti, pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjissanti abyākatā ca dhammā na uppajjissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, người trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện sẽ không sanh nhưng pháp vô ký sẽ sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người hội đủ tâm viên tịch Níp bàn trong cõi đó, pháp thiện sẽ không sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na uppajjissanti, tassa tattha kusalā dhamma na uppajjissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện sẽ không sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm sanh

trước tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp) **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh lên trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm đổng lực cận thứ 5… cho đến tâm sanh trước tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tam nhân, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na 19 tâm tử, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng. Và sẽ không sanh vào trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng (Chi pháp cụm từ này chưa được nới đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

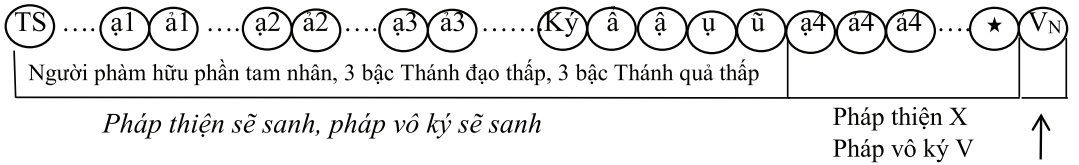
			Kusalā dhammā uppajjissanti 3 Pháp thiện sẽ sanh	Abyākatā dhammā uppajjissanti 3 Pháp vô ký sẽ sanh	….3 Pháp vô ký sẽ sanh	….3 Pháp thiện sẽ sanh	….3 Pháp thiện sẽ sanh	….3 Pháp vô ký sẽ sanh	….3 Pháp vô ký sẽ sanh	….3 Pháp thiện sẽ sanh
Người phàm hữu phần tam nhân 1 - 3 - 3	4	**Người kiếp chót trực tiếp** TS …….. Ký ả ậ ụ ũ	√	√	√	√				
1- 1	22 (- 4)	ạ4 ả4 ả4 ……..… ★			√	✗	✗	√		
Bậc A la hán quả		V_N					✗	✗	✗	✗

(1.45)

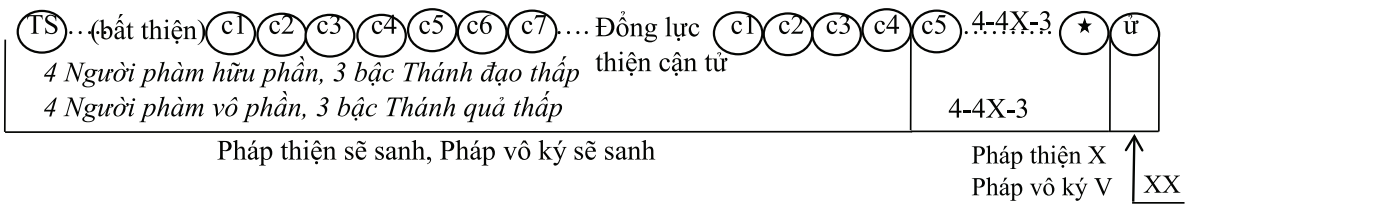
4 Người phàm hữu phần Người phàm vô phần 4-3-3	4	**Người kiếp chót gián tiếp** TS …….Đồng lực thiện cận tử c1 c2 c3 c4	✓	✓	✓	✓				
4-4-3	25 (-1)	Đồng lực thiện cận tử c5 ……. ★			✓	✗	✗	✓		
4-4-3		ử					✗	✗	✗	✗
4 Người phàm hữu phần Người phàm vô phần	11	TS ……..(thiện) c1 c2 c3 c4 c5 c6	✓	✓	✓	✓				
		(Thiện) c7 …Đồng lực c1…. c5 … ★ bất thiện cận tử			✓	✗	✗	✓		
		ữ					✗	✗	✗	✗
4-4 3-3	4 21 (-5)	**Sẽ sanh vào trong cõi mình ở nữa** TS……..ử	✓	✓	✓	✓				
Người lạc vô nhân	1	**Người vô tưởng** đang sanh + đang chết và sẽ sanh trong cõi vô tưởng nữa			✓	✗	✗	✓		
		Người vô tưởng đang sanh và đang chết Và sẽ không sanh trong cõi vô tưởng nữa					✗	✗	✗	✗

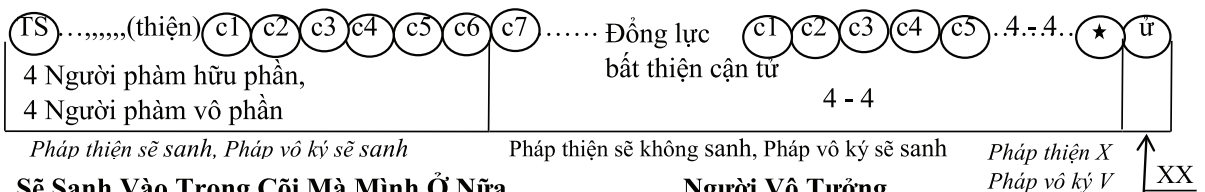
(1.46)

Người Kiếp Chót Trực Tiếp

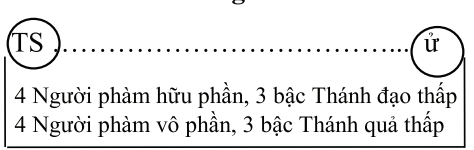

Người Kiếp Chót GiánTiếp

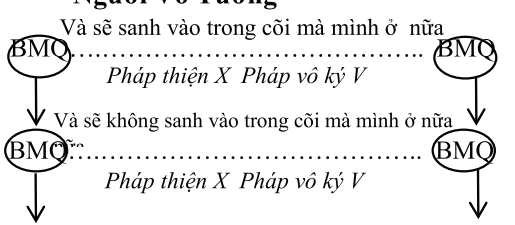

Sẽ Sanh Vào Trong Cõi Mà Mình Ở Nữa

Người Vô Tưởng

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammāmūla.

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā uppajjissanti, tassa tattha abyākatā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp bất thiện sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā uppajjissanti, tassa tattha akusalā dhammā uppajjissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantara aggamaggam paṭilabbhissanti asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā uppajjissanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā uppajjissanti akusalā ca dhammā uppajjissanti.**

Người hội đủ A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ sanh nhưng pháp bất thiện sẽ không sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó thì pháp vô ký sẽ sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện

ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đồng lực thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đồng lực cận tử thứ 4.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh trong cõi mà mình ở, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừu 5 cõi tịnh cư). **(itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn **arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc Bất lai quả gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp gọi là người hội đủ na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc nhập lưu thì gồm có: bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả …

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện sanh lên lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh trong cõi mà mình ở, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ đổng lực cận tử thứ 5… cho đến tâm sanh trước tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện

thì tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng. Và sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na uppajjissanti, tassa tattha abyākatā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp bất thiện sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjissanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na uppajjissanti, pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na uppajjissanti abyākatā ca dhammā na uppajjissanti.**

Người A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không sanh nhưng pháp vô ký sẽ sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người hội đủ tâm viên tịch Níp bàn trong trong đó thì pháp bất thiện sẽ không sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na uppajjissanti, tassa tattha akusalā dhammā na, uppajjissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ không sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc Bất lai quả gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là người hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc nhập lưu thì gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm bất thiện sanh lên lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh trong cõi mà mình ở, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ đổng lực cận tử thứ 5… cho đến tâm sanh trước tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện

thì tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng. Và sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh trong cõi mà mình đang ở nữa, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm tử, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng. Và sẽ không sanh vào trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng.

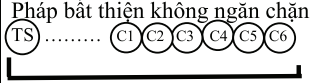
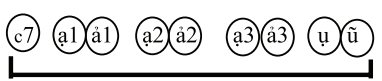
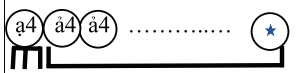
(Chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

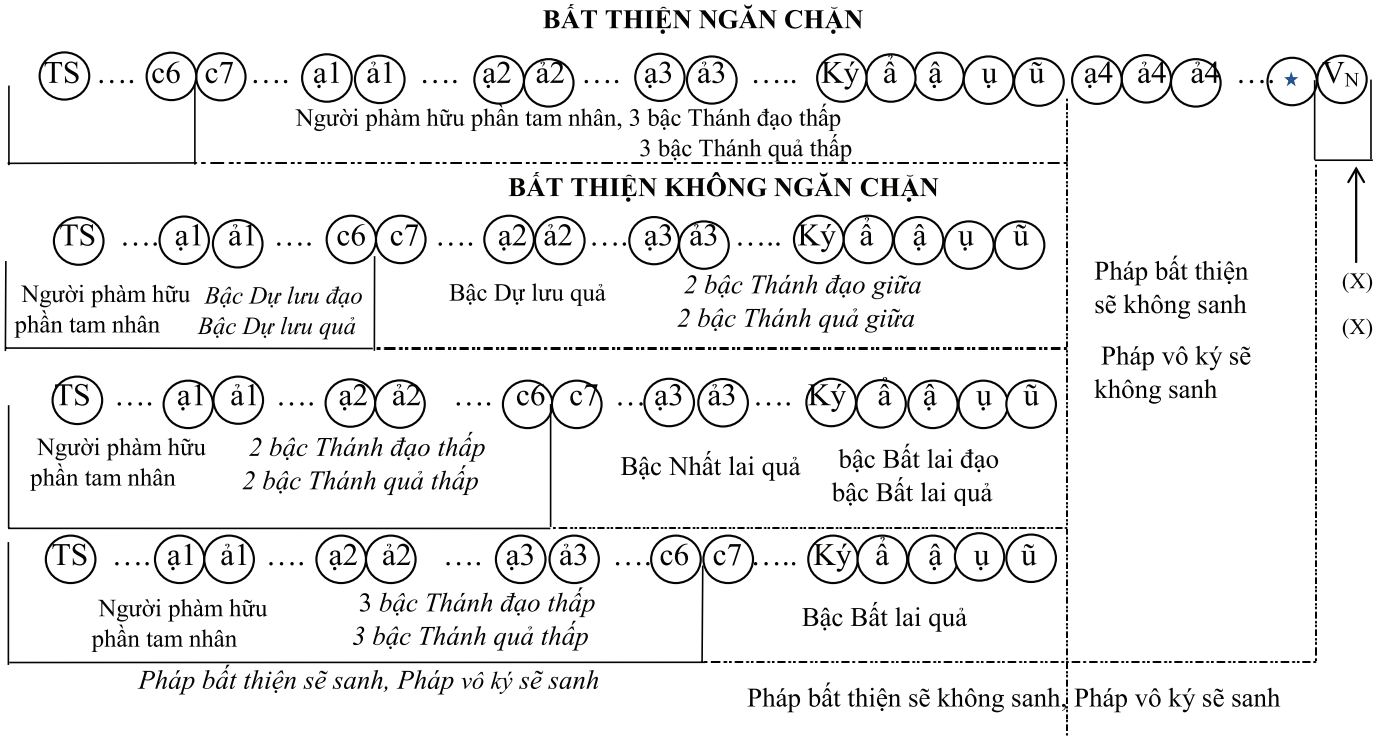
Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

			Kusalā dhammā uppajjissanti 3 Pháp thiện sẽ sanh	Abyākatā dhammā uppajjissanti 3 Pháp vô ký sẽ sanh	…. 3 Pháp vô ký sẽ sanh	…. 3 Pháp thiện sẽ sanh	…. 3 Pháp thiện sẽ sanh	…..3 Pháp vô ký sẽ sanh	…. 3 Pháp vô ký sẽ sanh	…. 3 Pháp thiện sẽ sanh
Người phàm hữu phần tam nhân	4 22 (-4)	**Người kiếp chót trực tiếp** Pháp bất thiện không ngăn chặn Pháp bất thiện ngăn chặn [1 - 1- 1] [1 - 2 -2] [1 - 3 -3]	✓	✓	✓	✓				
Người phàm hữu phần tam nhân 1 – 3 – 3		Pháp bất thiện không ngăn chặn Pháp bất thiện ngăn chặn [1 - 2- 2] [1 - 1 - 1] [1]			✓	✗	✗	✓		
1 - 1		 			✓	✗	✗	✓		
Bậc Alahán quả		 					✗	✗	✗	✗

(1.48)

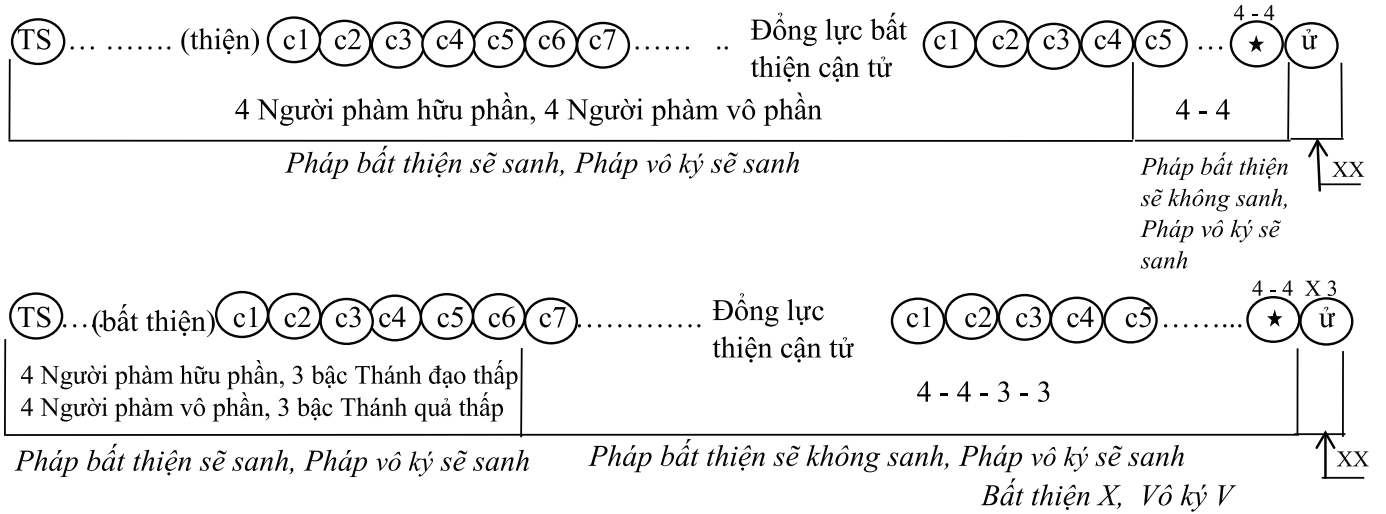
4 Người phàm hữu phần 4 Người phàm vô phần	11	**Người kiếp chót gián tiếp** TS …Đồng lực bất thiện cận tử c1 c2 c3 c4	√	√	√	√				
		Đồng lực cận tử bất thiện c5 ……. ★			√	✗	✗	√		
		tử					✗	✗	✗	✗
4 Người phàm hữu phần Người phàm vô phần 4-3-3	4 25	TS ……(pháp bất thiện) c1 c2 c3 c4 c5 c6	√	√	√	√				
		(Pháp bất thiện) c7 … Đồng lực cận tử bất thiện c1 … c5 … ★			√	✗	✗	√		
4-4-3	(-5)	tử					✗	✗	✗	✗
4-4 3-3	4 21 (-5)	**Sẽ sanh vào trong cõi mình ở nữa** TS …….. tử	√	√	√	√				
Người lạc vô nhân	1	**Người vô tưởng** đang sanh + đang chết và sẽ sanh trong cõi vô tưởng nữa			√	✗	✗	√		
		Người vô tưởng đang sanh + đang chết và sẽ không sanh trong cõi vô tưởng nữa					✗	✗	✗	✗

Người Kiếp Chót Trực Tiếp

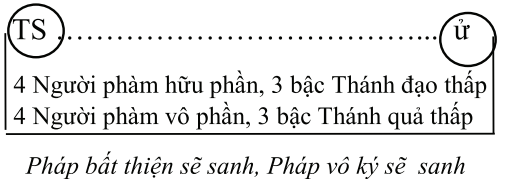

(1.50)

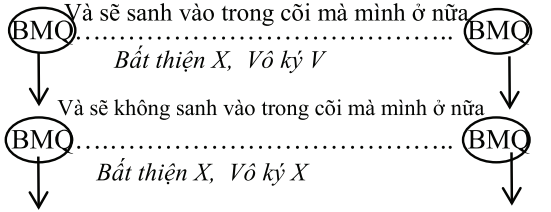
Người Kiếp Chót Gián Tiếp

Sẽ Sanh Vào Cõi Mà Mình Ở Nữa

Người Vô Tưởng

Kết Thúc Phần Người Và Cõi

Kết Thúc Phần Vị Lai

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ

Paccuppannātītavāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjanti, tassa akusalā dhammā uppajjitthāti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào thì pháp bất thiện từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā uppajjittha, tassa kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện từng sanh với người nào thì pháp thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ kusalā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ kusalā dhammā uppajjanti, kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā uppajjittha kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát

na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp bất thiện từng sanh nhưng pháp thiện không đang sanh với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó thì pháp bất thiện từng sanh lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả) gọi là hội đủ sát na của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm 8 bậc thánh nhân, gọi là hội đủ sát na diệt **(bhaṇgakkhaṇasamaṇgī)** của tất cả tâm và ngay sát na sanh **(uppādakkhaṇasamaṇgī)** của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở hiện khởi **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(assaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjanti, tassa akusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Pháp thiện không đang sanh với người nào thì pháp bất thiện không từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng sanh" **(uppajjittha).**

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na uppajjittha, tassa kusalā dhamma na uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện không từng sanh với người nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có" **(natthi).**

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở hiện khởi **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacitassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

	Kusalā dhammā uppajjissanti 1 Pháp thiện đang sanh	Akusalā dhammā uppajjittha 2 Pháp bất thiện từng sanh	…….2 Pháp bất thiện từng sanh	……1 Pháp thiện đang sanh	….1 Pháp thiện đang sanh	….2 Pháp bất thiện từng sanh	…..2 Pháp bất thiện từng sanh	….1 Pháp thiện đang sanh
Sát na sanh của tâm thiện	√	√	√	√				
Sát na diệt của tất cả tâm			√	✗	✗	√		
Sát na sanh của tâm thiện , quả			√	✗	✗	√		
Bậc đang nhập thiền diệt			√	✗	✗	√		
Người vô tưởng			√	✗	✗	√		

(2.1)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa kusalā dhammā uppajjanti, tassa abyākatā dhammā uppajjitthāti?

Pháp thiện đang sanh với người nào thì pháp vô ký từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā uppajjittha, tassa kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký từng sanh với người nào thì pháp thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttācittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ abyākatā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ kusalā dhammā uppajjanti, kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā uppajjittha kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp vô ký từng sanh nhưng pháp thiện không phải đang sanh với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó thì pháp vô ký từng sanh lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả) gọi là hội đủ sát na của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt **(bhaṇgakkhaṇasamaṇgī)** của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở hiện khởi **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjanti, tassa abyākatā dhammā na uppajjitthāti?**

Pháp thiện không phải đang sanh với người nào thì pháp vô ký không từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng sanh"

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na uppajjittha, tassa kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không từng sanh với người nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là hội đủ sát na của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở hiện khởi **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

	Kusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp thiện đang sanh	Abyākatā dhammā uppajjittha 2 Pháp vô ký từng sanh	…….2 Pháp vô ký từng sanh	……1 Pháp thiện đang sanh	…..1 Pháp thiện đang sanh	……2 Pháp vô ký từng sanh	…..2 Pháp vô ký từng sanh	……1 Pháp thiện đang sanh
Sát na sanh của tâm thiện	√	√	√	√				
Sát na diệt của tất cả tâm			√	✗	✗	√		
Sát na sanh của tâm thiện , quả			√	✗	✗	√		
Bậc đang nhập thiền diệt			√	✗	✗	√		
Người vô tưởng			√	✗	✗	√		

(2.2)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla.

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā uppajjanti, tassa abyākatā dhammā uppajjitthāti?**

Pháp bất thiện đang sanh với người nào thì pháp vô ký từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā uppajjittha tassa akusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký từng sanh với người nào thì pháp bất thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ abyākatā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ akusalā dhammā uppajjanti, akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā uppajjittha akusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp vô ký từng sanh nhưng pháp bất thiện không đang sanh với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm bất thiện của những người đó thì pháp vô ký từng sanh lẫn pháp bất thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở **(akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở hiện khởi **(sabbesaṃ cittassa bhangakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā na uppajjanti, tassa abyākatā dhammā na uppajjitthāti?**

Pháp bất thiện không phải đang sanh với người nào thì pháp vô ký không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng sanh".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na uppajjittha, tassa akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không từng sanh với người nào thì pháp bất thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm

thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở hiện khởi **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

	Akusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp thiện đang sanh	Abyākatā dhammā uppajjittha 2 Pháp vô ký từng sanh	…….2 Pháp vô ký từng sanh	……1 Pháp thiện đang sanh	…..1 Pháp thiện đang sanh	…2 Pháp vô ký từng sanh	…..2 Pháp vô ký từng sanh	……1 Pháp thiện đang sanh
Sát na sanh của tâm bất thiện	✓	✓	✓	✓				
Sát na diệt của tất cả tâm			✓	✗	✗	✓		
Sát na sanh của tâm bất thiện, quả			✓	✗	✗	✓		
Bậc đang nhập thiền diệt			✓	✗	✗	✓		
Người vô tưởng			✓	✗	✗	✓		

Kết Thúc Phần Người

(2.3)

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla.

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha akusalā dhammā uppajjitthāti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā uppajjittha, tassa tattha kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjanti, kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā ca dhammā uppajjittha kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện từng sanh nhưng pháp thiện không đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó trong cõi đó thì pháp bất thiện từng sanh lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh **(uppādakkhaṇasamaṇgī)** của 21 tâm thiện, 38 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở hiện khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp sanh hữu **(bhavanikankilobhajavanacitta)** thứ 2… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Pháp thiện không đang sanh với người trong cõi nào thì pháp bất thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjittha, suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjanti akusalā ca dhammā na uppajjittha.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp bất thiện từng sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na uppajjittha, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở hiện khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp sanh hữu thứ 2… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa tesaṃ tattha).**

Và bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư gọi là hội đủ sát na của 19 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2 **(mukhayadutiyacitta)** tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần nữa, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp sanh hữu thứ 1 là tâm có tánh chất tương tự như tâm thứ 2 **(taṃsadisadutiya)** với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

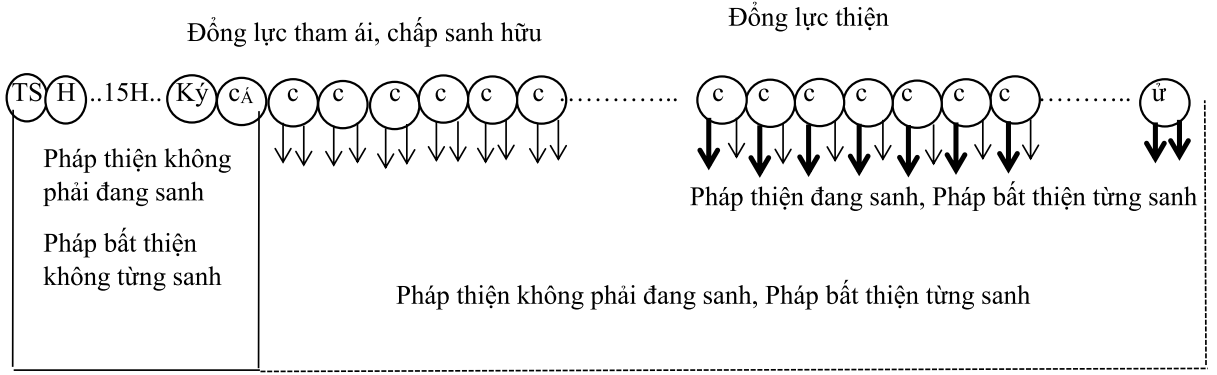
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

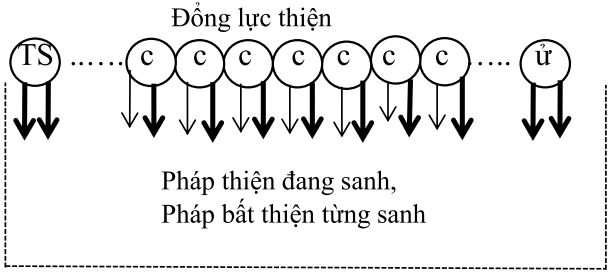
Cõi Tịnh Cư

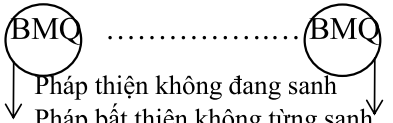
Cõi Tứ Uẩn

Cõi Ngũ Uẩn

ngoài ra

Cõi Vô Tưởng

(2.4)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā uppajjitthāti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā uppajjittha, tassa tattha kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhamma uppajjittha no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjanti, kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā uppajjittha kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký từng sanh nhưng pháp thiện không đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó trong cõi đó thì pháp vô ký từng sanh lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở hiện khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā na uppajjitthāti?**

Pháp thiện không phải đang sanh với người trong cõi nào thì pháp vô ký không từng đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhamma na uppajjittha, suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā dhammā na uppajjittha.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký từng sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với những người đang sanh trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na uppajjittha tassa tattha kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở hiện khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, người cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppadakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

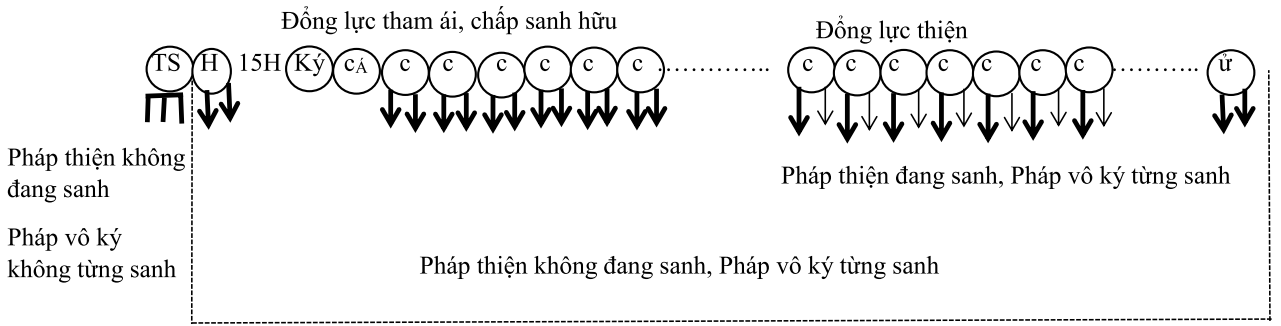
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

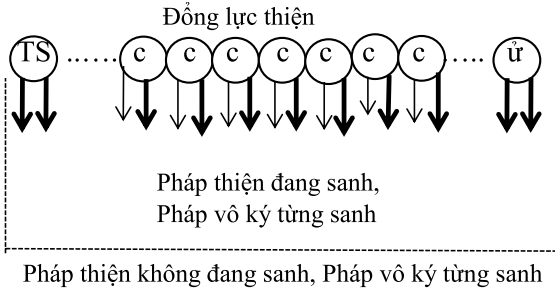
Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Cõi Tịnh Cư

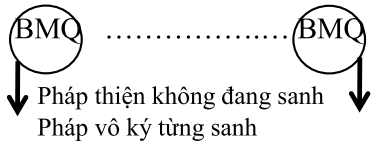

Cõi Tứ Uẩn

Cõi Ngũ Uẩn ngoài ra

Cõi Vô Tưởng

(2.5)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā uppajjitthāti?**

Pháp bất thiện đang sanh với người nào đó trong cõi nào thì pháp vô ký từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā uppajjittha, tassa tattha akusalā dhamma uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjanti, akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā uppajjittha akusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký từng sanh nhưng pháp bất thiện không phải đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm bất thiện của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký từng sanh lẫn pháp bất thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(akusalānaṃ uppādakkhane tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở hiện khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, người cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā na uppajjitthāti?**

Pháp bất thiện không đang sanh với người trong cõi nào thì pháp vô ký không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na uppajjittha, suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na uppajjittha.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký từng sanh với những người đó trong cõi đó. Còn

đối với những người đang sanh trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp bất thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na uppajjittha, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở hiện khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, người cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa bhangakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

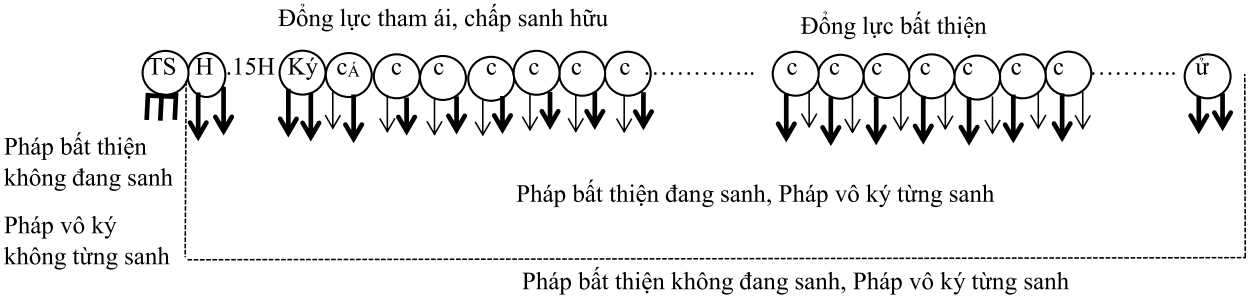
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

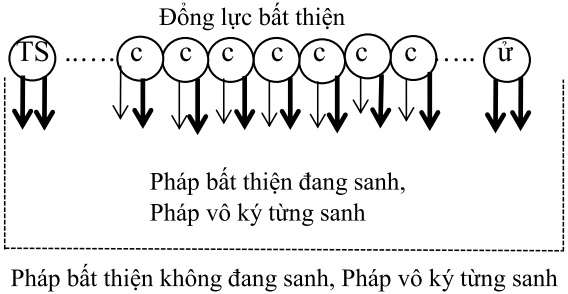
Cõi Tịnh Cư

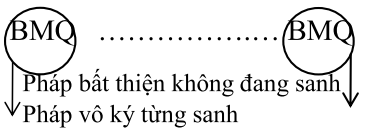
Cõi Tứ Uẩn

Cõi Ngũ Uẩn

ngoài ra

Cõi Vô Tưởng

Kết Thúc Phần Người Và Cõi

Kết Thúc Phần Hiện Tại Qúa Khứ

(2.6)

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI

Paccuppannānāgatavāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjanti, tassa akusalā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào thì pháp bất thiện sẽ sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ kusalā dhammā uppajjanti no ca tesaṃ akusalā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā uppajjanti akusalā ca dhammā uppajjissanti.**

Vào sát na sanh của tâm A la hán đạo của những người đó, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na sanh của tâm dũ tịnh của những người đó, pháp thiện đang sanh nhưng pháp bất thiện sẽ không sanh với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của người ngoài ra đó thì pháp thiện đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhamma uppajjissanti, tassa kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ sanh với người nào thì pháp thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ akusalā dhammā uppajjissanti no ca tesaṃ kusalā dhammā uppajjanti, kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ akusalā ca dhammā uppajjissanti kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp bất thiện sẽ sanh nhưng pháp thiện không phải đang sanh với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó, pháp bất thiện sẽ sanh lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là ngay sát na sanh của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa,

gọi là ngay sát na sanh của 17 hiệp thế, 2 tâm đạo giữa, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na sanh của 17 thiện hiệp thế, Bậc bất lai đạo, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ sadisūpacāranaya).**

Và người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm 4 người phàm hữu phần, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 thiện hiệp thế, tâm Dự lưu đạo, 38 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 2 tâm đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Người sẽ không đắc được đạo gồm: 4 người phàm vô phần gọi là ngay sát na sanh của 17 thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm được điểm tận cùng **(itaresaṃ kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: 4 người phàm hữu phần, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn **(avajjanacitta),** 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: 4 người phàm hữu phần, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, tâm Nhập lưu quả, 52 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Người sẽ không đắc được đạo gồm 4 người phàm vô phần, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh lên tính

từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy tận cùng **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ)**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjanti, tassa akusalā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp thiện không đang sanh với người nào thì pháp bất thiện sẽ không sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ akusalā dhammā na uppajjissanti, aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā na uppajjanti akusalā ca dhammā na uppajjissanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó, hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp bất thiện sẽ sanh với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó hay tất cả bậc A la hán hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na diệt của tâm dũ tịnh của những người đó, pháp thiện không đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na uppajjissanti, tassa kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ không đang sanh với người nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ akusalā dhammā na uppajjissanti no ca tesaṃ kusalā dhammā na uppajjanti, aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe arahantānam yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā ca dhammā na uppajjissanti kusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm A la hán đạo của những người đó hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na sanh của tâm dũ tịnh của những người đó, pháp bất thiện sẽ không sanh nhưng pháp thiện đang sanh với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó, hay tất cả bậc A la hán hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na diệt của tâm dũ tịnh của những người đó, pháp bất thiện sẽ không đang sanh lẫn pháp thiện cũng không đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: 4 người phàm hữu phần, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: 4 người phàm hữu phần, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12

tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, tâm Nhập lưu quả, 52 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Người sẽ không đắc được đạo gồm có 4 người phàm vô phần, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy điểm tận cùng **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và bậc A la hán đạo gọi là ngay sát na diệt của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A

la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na diệt của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn **,** 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm quả thấp, 50 tâm sở (trừ tà kiến, hoài nghi) sanh lên tính từ sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm quả giữa, 50 tâm sở (trừ tà kiến, hoài nghi) sanh lên tính từ sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, tâm Bất lai quả, 46 tâm sở (trừ tà kiến, 4 tâm sở sân phần, hoài nghi) sanh lên tính từ sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa tissa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ sadisūpacāranaya).**

Bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt (chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **nirodhasamāpannānaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là ngay sát na sanh của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na sanh của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 2 tâm thánh đạo giữa, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, tâm Bất lai đạo, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

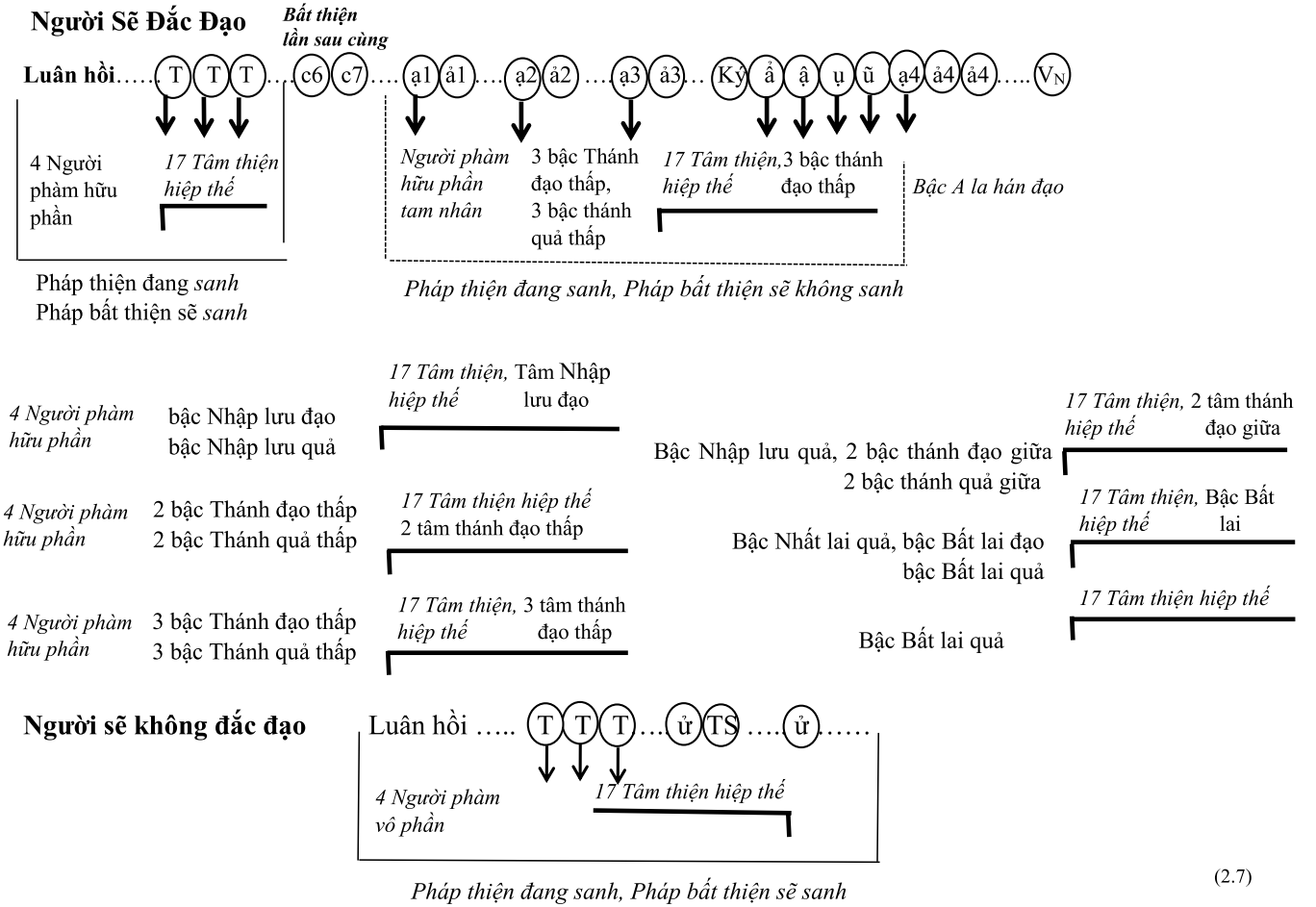
Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo. **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ sadisupacāranaya).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

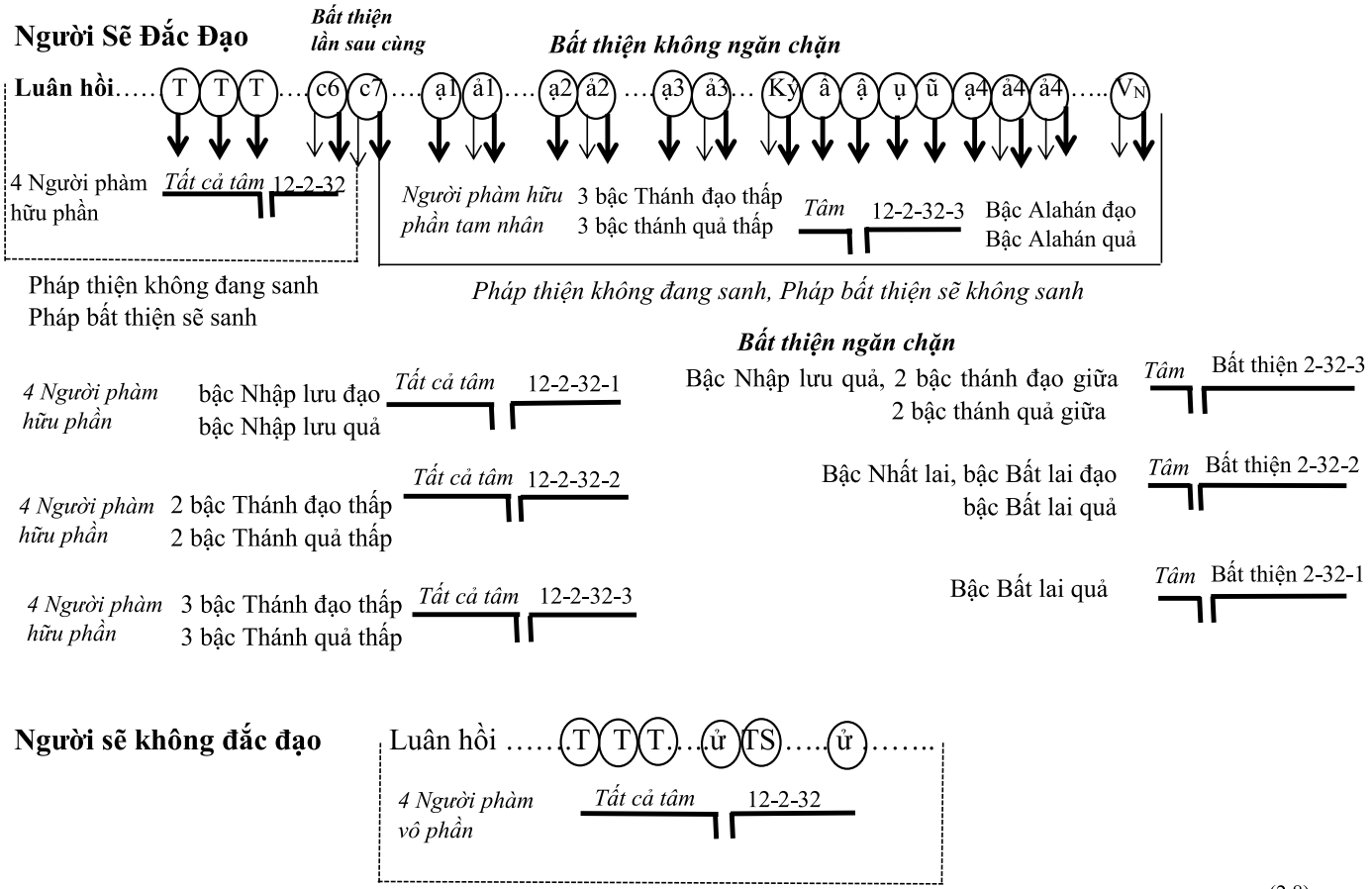
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Chú thích:

Việc trình bày tính cả 2 chi pháp trong phần đối lập rằng: "Tính từ sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng … cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo", có thêm vào từ **"uppādakkhaṇe"** (sát na sanh) là đặc biệt bởi vì mặc dù trong phân tích **pāḷi** trình bày rằng: **"yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ"** đề cập riêng biệt "sát na diệt mà thôi (theo lý trực tiếp). Nhưng sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng …" này là chi pháp trong phần lý gián tiếp là pháp thiện không đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ không sanh. Vì vậy trong nơi đây mới thêm từ **"uppādakkhaṇe"** vào bổ sung để làm cho thấy được việc tính chi pháp rõ ràng hơn nữa.

Người Sẽ Đắc Đạo
Bất thiện lần sau cùng
Luân hồi
T T T c6 c7 ạ1 ả1 ạ2 ả2 ạ3 ả3 Kỷ ầ ậ ụ ũ ạ4 ả4 ả4 VN
4 Người phàm hữu phần
17 Tâm thiện hiệp thế
Người phàm hữu phần tam nhân
3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp
17 Tâm thiện, hiệp thế
3 bậc thánh đạo thấp
Bậc A la hán đạo
Pháp thiện đang sanh
Pháp bất thiện sẽ sanh
Pháp thiện đang sanh, Pháp bất thiện sẽ không sanh
4 Người phàm hữu phần
bậc Nhập lưu đạo
bậc Nhập lưu quả
17 Tâm thiện, Tâm Nhập hiệp thế lưu đạo
Bậc Nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa 2 bậc thánh quả giữa
17 Tâm thiện, 2 tâm thánh hiệp thế đạo giữa
4 Người phàm hữu phần
2 bậc Thánh đạo thấp
2 bậc Thánh quả thấp
17 Tâm thiện hiệp thế 2 tâm thánh đạo thấp
Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo bậc Bất lai quả
17 Tâm thiện, Bậc Bất hiệp thế lai
4 Người phàm hữu phần
3 bậc Thánh đạo thấp
3 bậc Thánh quả thấp
17 Tâm thiện, 3 tâm thánh hiệp thế đạo thấp
Bậc Bất lai quả
17 Tâm thiện hiệp thế
Người sẽ không đắc đạo
Luân hồi ..... T T T ử TS ử .....
4 Người phàm vô phần
17 Tâm thiện hiệp thế
Pháp thiện đang sanh, Pháp bất thiện sẽ sanh

(2.7)

Người Sẽ Đắc Đạo
Bất thiện lần sau cùng
Bất thiện không ngăn chặn
Luân hồi..... T T T .... c6 c7 .... ạ1 ả1 .... ạ2 ả2 .... ạ3 ả3 ... Kỷ â ậ ụ ũ ạ4 ả4 ả4 ..... V_N
4 Người phàm hữu phần
Tất cả tâm 12-2-32
Người phàm hữu phần tam nhân
3 bậc Thánh đạo thấp
3 bậc thánh quả thấp
Tâm 12-2-32-3
Bậc Alahán đạo
Bậc Alahán quả
Pháp thiện không đang sanh
Pháp bất thiện sẽ sanh
Pháp thiện không đang sanh, Pháp bất thiện sẽ không sanh
Bất thiện ngăn chặn
4 Người phàm hữu phần
bậc Nhập lưu đạo
bậc Nhập lưu quả
Tất cả tâm 12-2-32-1
Bậc Nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa
2 bậc thánh quả giữa
Tâm Bất thiện 2-32-3
4 Người phàm hữu phần
2 bậc Thánh đạo thấp
2 bậc Thánh quả thấp
Tất cả tâm 12-2-32-2
Bậc Nhất lai, bậc Bất lai đạo
bậc Bất lai quả
Tâm Bất thiện 2-32-2
4 Người phàm hữu phần
3 bậc Thánh đạo thấp
3 bậc Thánh quả thấp
Tất cả tâm 12-2-32-3
Bậc Bất lai quả
Tâm Bất thiện 2-32-1
Người sẽ không đắc đạo
Luân hồi ..... T T T ... ử TS ..... ử .....
4 Người phàm vô phần
Tất cả tâm 12-2-32
Pháp thiện không đang sanh, Pháp bất thiện sẽ sanh

(2.8)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa kusalā dhammā uppajjanti, tassa abyākatā dhammā uppajjissantīti?

Pháp thiện đang sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā uppajjissanti, tassa kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ sanh với người nào thì pháp thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ abyākatā dhammā uppajjissanti no ca tesaṃ kusalā dhammā uppajjanti, kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā uppajjissanti kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp vô ký sẽ sanh nhưng pháp thiện không đang sanh với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó, pháp vô ký sẽ sanh lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc

thánh nhân là người kiếp chót **(pacchimabhavika),** gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn (là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 thánh quả thấp sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjanti, tassa abyākatā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp thiện không đang sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ không sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na uppajjissanti, pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na uppajjissanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký sẽ sanh với những người đó. Còn đối

với người hội đủ tâm viên tịch Níp bàn, pháp thiện không phải đang sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na uppajjissanti, tassa kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không sanh với người nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn (là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

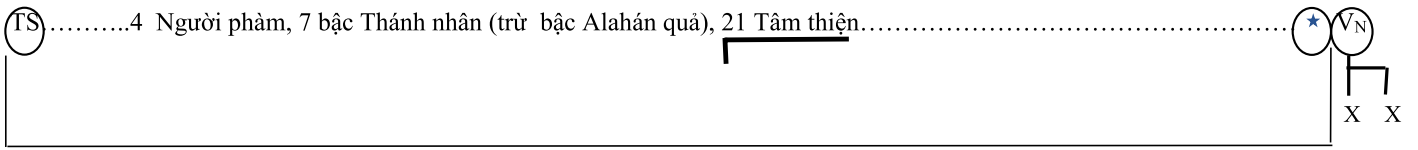
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

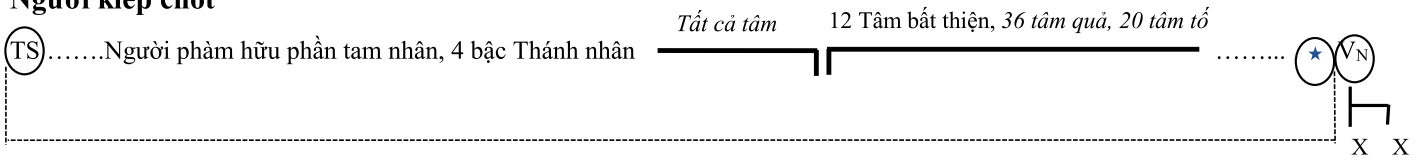
Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Người kiếp chót và không phải người kiếp chót

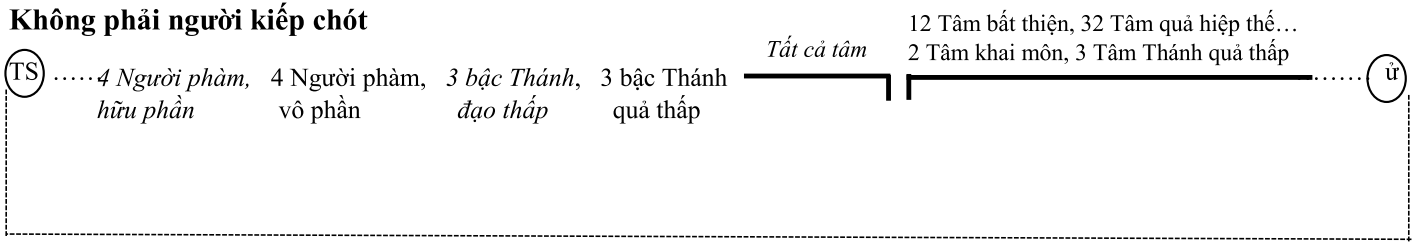

Pháp thiện đang sanh, Pháp vô ký sẽ sanh (VV)

Người kiếp chót

Không phải người kiếp chót

Pháp thiện không đang sanh, Pháp vô ký sẽ sanh (XV)

(2.9)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

(Akusaladhammamūla)

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā uppajjanti, tassa abyākatā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp bất thiện đang sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā uppajjissanti, tassa akusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ sanh với người nào thì pháp bất thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ abyākatā dhammā uppajjissanti no ca tesaṃ akusalā dhammā uppajjanti, akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā uppajjissanti akusalā ca dhammā uppajjanti**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp vô ký sẽ sanh nhưng pháp bất thiện không đang sanh với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm bất thiện của những người đó, pháp vô ký sẽ sanh lẫn pháp bất thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở **(akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm qủa, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn (là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā na uppajjanti, tassa abyākatā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp bất thiện không đang sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ không sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ akusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na uppajjanti, pacchimacittassasamaṇgīnaṃ tesaṃ akusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na uppajjissanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp bất thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký sẽ sanh với những người đó. Còn đối với người hội đủ tâm viên tịch Níp bàn, pháp bất thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na uppajjissanti, tassa akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không sanh với người nào thì pháp bất thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm qủa, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn (là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở **(pacchimacittasamaṇganī tesaṃ).**

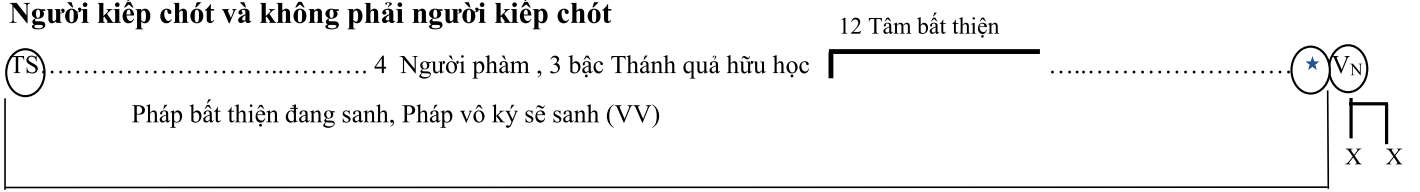
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

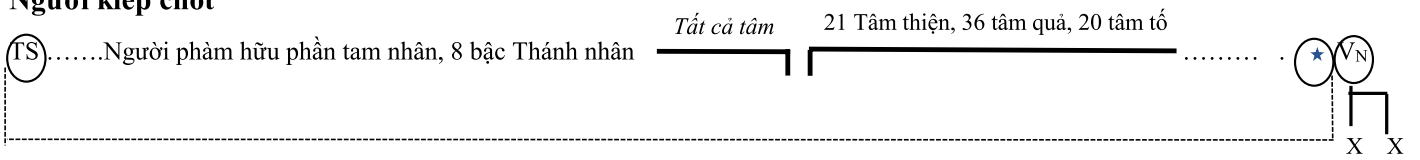
Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

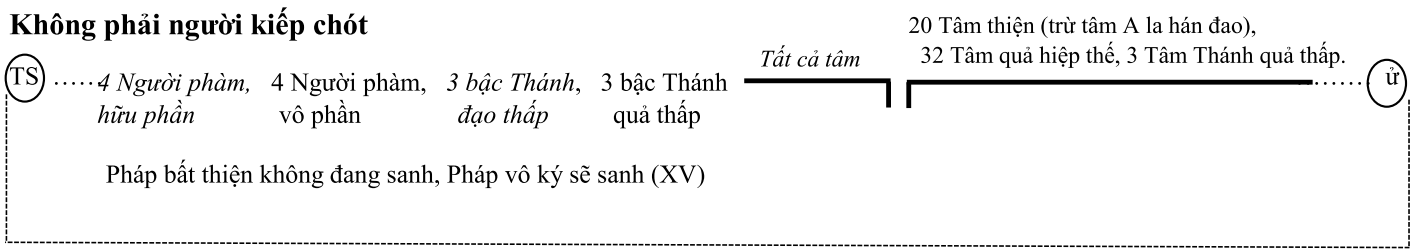
Người kiếp chót và không phải người kiếp chót

Người kiếp chót

Không phải người kiếp chót

Kết Thúc Phần Người

(2.10)

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

(Puggalokāsavāra)

1. PHÁP THIỆN GỐC

(Kusaladhammamūla)

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha akusalā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā ca dhammā uppajjanti akusalā dhammā uppajjissanti.**

Vào sát na sanh của tâm A la hán đạo của những người đó, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na sanh của tâm dũ tịnh của những người đó trong cõi đó, pháp thiện đang sanh nhưng pháp bất thiện sẽ không sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của người ngoài ra đó trong cõi đó thì pháp thiện đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā uppajjissanti, tassa tattha kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjanti, kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā ca dhammā uppajjissanti kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ sanh nhưng pháp thiện không phải đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ sanh lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là ngay sát na sanh của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngau sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 2 tâm đạo giữa, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, Bậc bất lai đạo, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp) **(Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha sadisūpacāranaya).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm đổng lực cận tử thứ 5 với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm người phàm hữu phần tam nhân, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh lên tính tâm tục sanh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 thiện hiệp thế, tâm thánh đạo Nhập lưu, 38 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của 17 thiện hiệp thế, 2 tâm thánh đạo, 38 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 11 cõi dục giới (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(itaresaṃ kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, Bậc Dự lưu đạo, Bậc Dự lưu quả, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, tâm Nhập lưu quả, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đổng lực cận tử thứ 4 với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo, 3 bậc thánh quả sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp thiện không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ không sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavipputtacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjissanti, aggamaggassa bhaṇgakkaṇe arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ patilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjanti akusalā ca dhammā na uppajjissanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó, hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp bất thiện sẽ sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó hay tất cả bậc A la hán hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na diệt của tâm dũ tịnh của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không phải đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na uppajjissanti, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa citassa anantarā aggamaggaṃ patilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti, aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na uppajjissanti kusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm A la hán đạo của những người đó hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na sanh của tâm dũ tịnh của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không sanh nhưng pháp thiện đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó, hay tất cả bậc A la hán hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na diệt của tâm dũ tịnh của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không sanh lẫn pháp thiện cũng không sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, tâm Nhập lưu quả, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đồng lực cận tử thứ 4 với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và bậc A la hán đạo gọi là ngay sát na diệt của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na diệt của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ patilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn **,** 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 50 tâm sở (trừ tà kiến, hoài nghi) sanh lên tính từ tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm quả giữa, 50 tâm sở (trừ tà kiến,

hoài nghi) sanh lên tính từ tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, tâm Bất lai quả, 46 tâm sở (trừ tà kiến, 4 tâm sở sân phần, hoài nghi) sanh lên tính từ tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực đại thiện thì tính từ tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm tử.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực bất thiện thì tính từ tâm đồng lực cận tử thứ 5… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha sadisūpacāranaya).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là ngay sát na sanh của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả gọi là ngay đủ sát na sanh của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 2 tâm thánh đạo giữa, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, tâm Bất lai đạo, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ patilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha sadisūpacāranaya).**

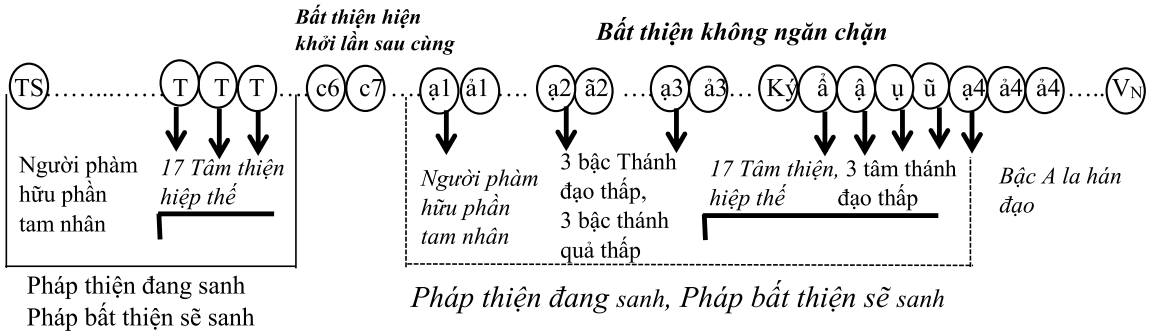
4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên.

Nếu là đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm đổng lực cận tử thứ 5, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

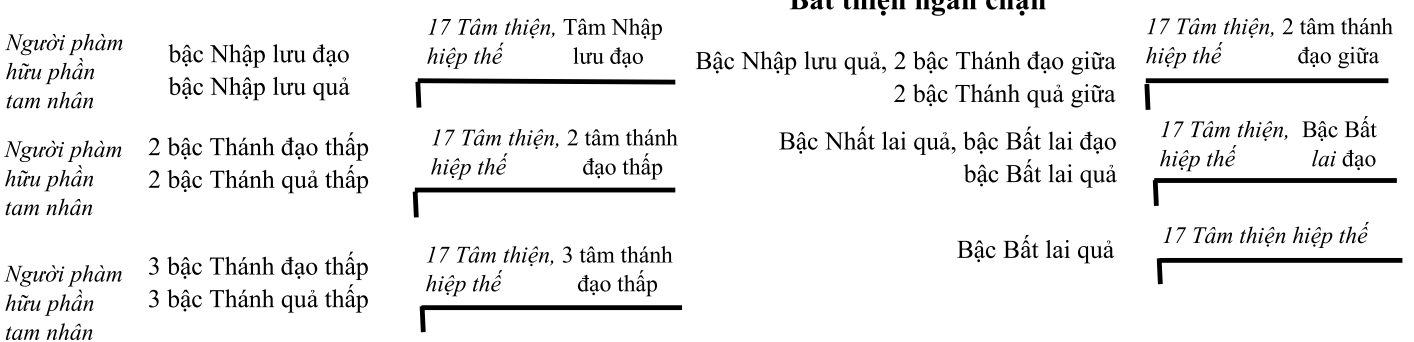
Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

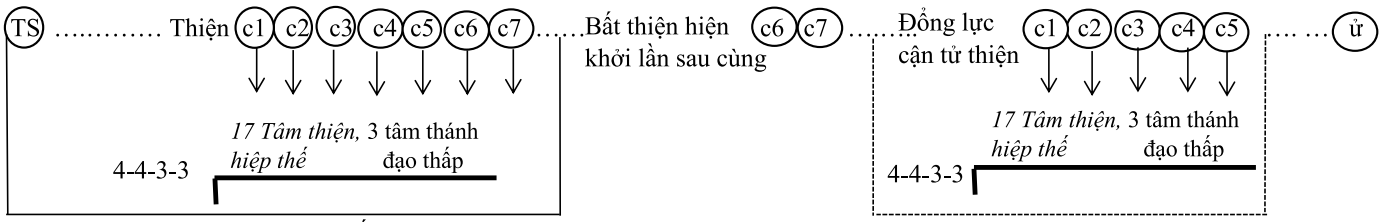
Người Kiếp Chót Trực tiếp

Bất thiện ngăn chặn

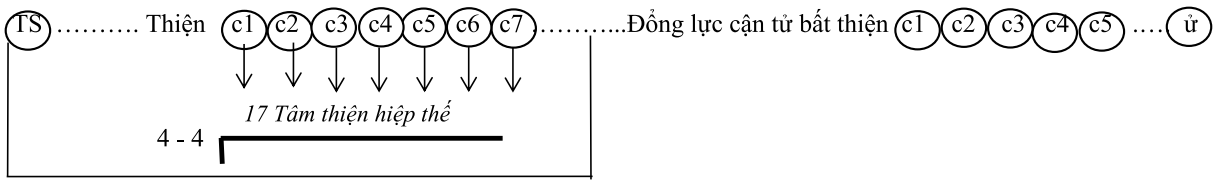

Người Kiếp Chót Gián Tiếp

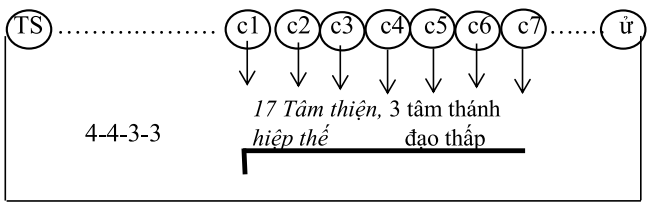
Pháp thiện đang sanh, Pháp bất thiện sẽ sanh

Pháp thiện đang sanh, Pháp bất thiện sẽ không sanh

Pháp thiện đang sanh, pháp bất thiện sẽ sanh

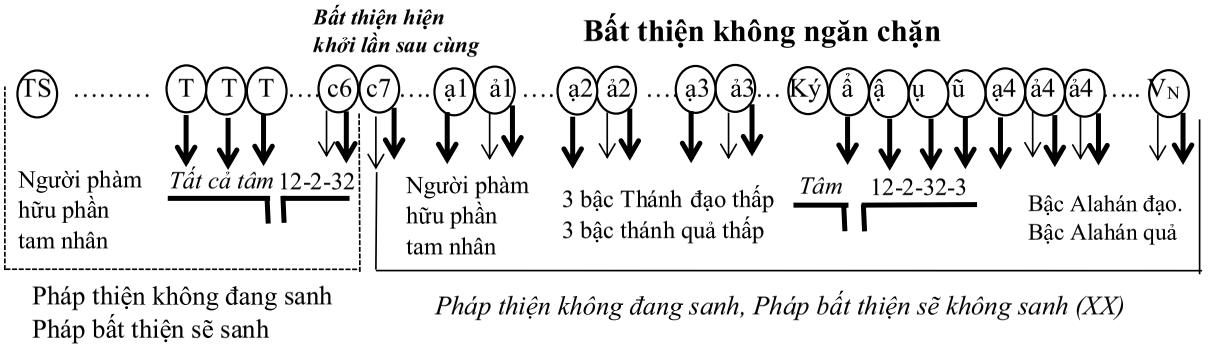
Người sẽ sanh vào trong cõi mình ở nữa

Pháp thiện đang sanh, pháp bất thiện sẽ sanh

(2.12)

Người Kiếp Chót Trực Tiếp

Bất thiện ngăn chặn

Người phàm hữu phần tam nhân	bậc Nhập lưu đạo	*Tất cả tâm* 12-2-32-1	Bậc Nhập lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa
	bậc Nhập lưu quả		2 bậc Thánh quả giữa
Người phàm hữu phần tam nhân	2 bậc Thánh đạo thấp	*Tất cả tâm* 12-2-32-2	Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo
	2 bậc Thánh quả thấp		bậc Bất lai quả
Người phàm hữu phần tam nhân	3 bậc Thánh đạo thấp	*Tất cả tâm* 12-2-32-3	Bậc Bất lai quả
	3 bậc Thánh quả thấp		

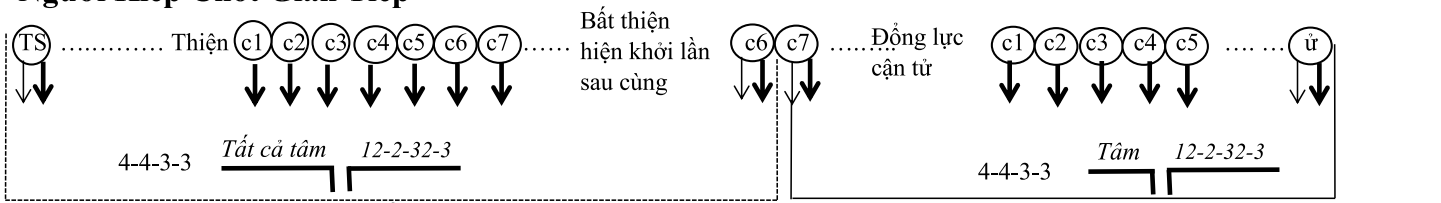
Tâm Bất thiện -2-32-3

Tâm Bất thiện -2-32-2

Tâm Bất thiện -2-32-1

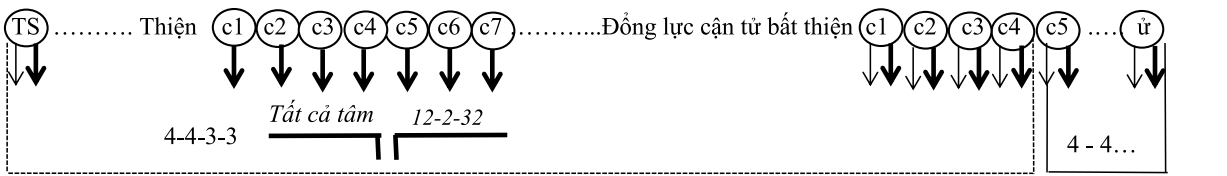
(2.13)

Người Kiếp Chót Gián Tiếp

Pháp thiện không đang sanh, Pháp bất thiện sẽ sanh

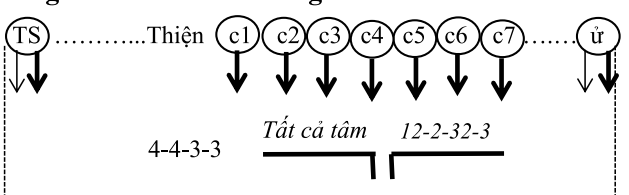
Pháp thiện không đang sanh, Pháp bất thiện sẽ không sanh (XX)

Pháp thiện không đang sanh, pháp bất thiện sẽ sanh

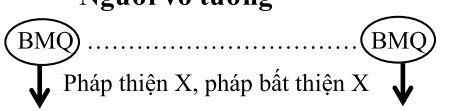
Pháp thiện X
pháp bất thiện X

Người sẽ sanh vào trong cõi mình ở nữa

Pháp thiện không đang sanh, pháp bất thiện sẽ sanh

Người vô tưởng

(2.14)

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā uppajjissanti, tassa tattha kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā uppajjissangi no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjanti, kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā uppajjissanti kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ sanh nhưng pháp thiện không phải đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký sẽ sanh lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của của 21 tâm thiện, 38 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào cõi mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào cõi mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp thiện không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe**

kusalavippayuttaccittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na uppajjissanti, pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na uppajjissanti.

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký sẽ sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người hội đủ tâm viên tịch Níp bàn trong cõi đó, pháp thiện không phải đang sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na uppajjissanti, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ cõi 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm tử, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng (chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

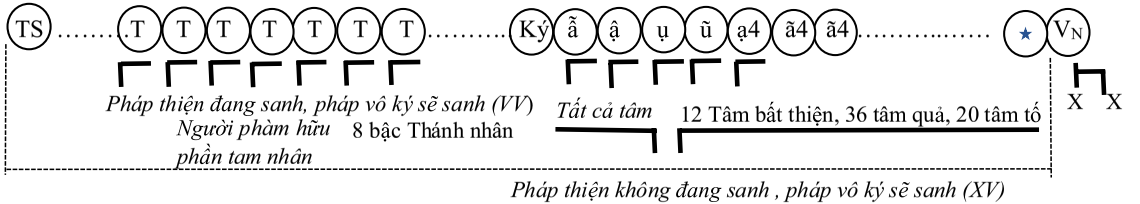
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

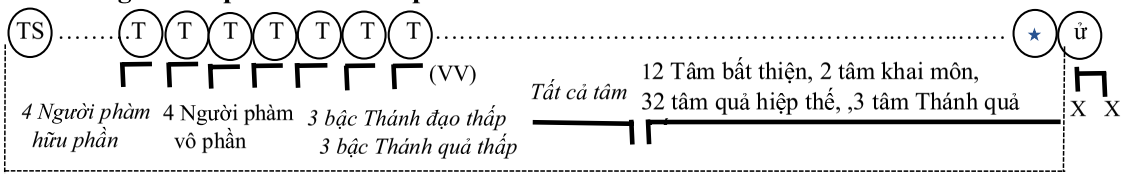
Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

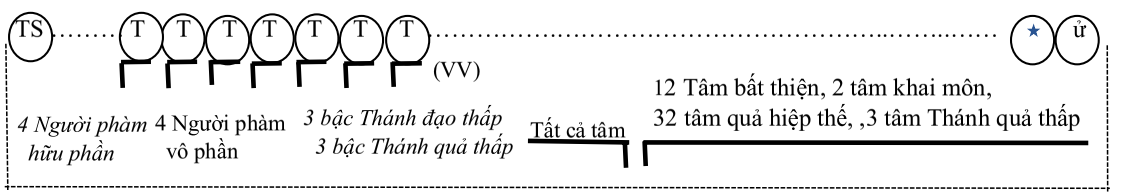
Người Kiếp Chót Trực tiếp

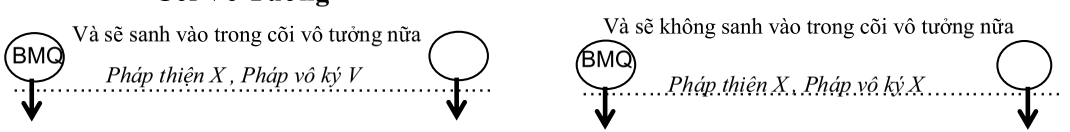
Người Kiếp Chót Gián tiếp

Không Phải Người Kiếp Chót

Cõi Vô Tưởng

(2.15)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla.

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp bất thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā uppajjissanti, tassa tattha akusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā uppajjissanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjanti, akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā uppajjissanti akusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ sanh nhưng pháp bất thiện không đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm bất thiện của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký sẽ sanh lẫn pháp bất thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào cõi mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán quả), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào cõi mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp bất thiện không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na uppajjissanti, pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na uppajjissanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký sẽ sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người hội đủ tâm viên tịch Níp bàn trong cõi đó, pháp bất thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na uppajjissanti, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na

sanh của của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ cõi 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippattacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm tử, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng.

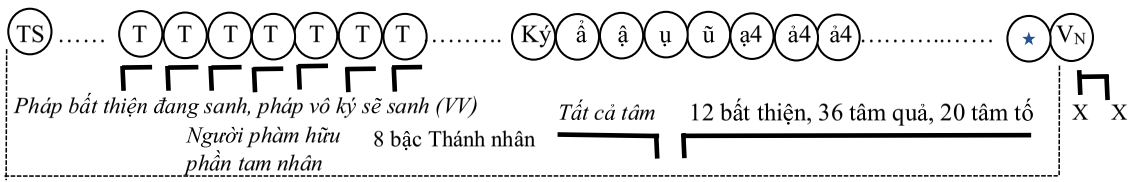
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

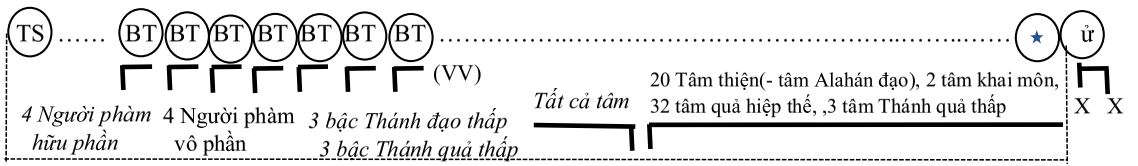
Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

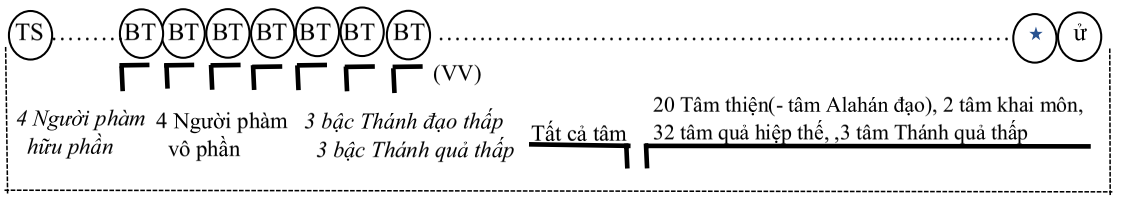
Người Kiếp Chót Trực tiếp

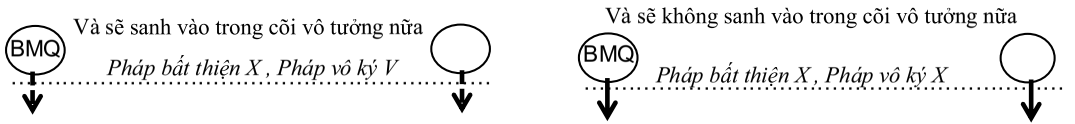
Người Kiếp Chót Gián tiếp

Không Phải Là Người Kiếp Chót

Cõi Vô Tưởng

Kết Thúc

Phần Người Và Cõi

Kết Thúc

Phần Hiện Tại Vị Lai

(2.16)

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI

Atītānāgatavāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kussalā dhammā uppajjittha, tassa akusalā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp thiện từng sanh với người nào thì pháp bất thiện sẽ sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ kusalā dhammā uppajjittha na ca tesaṃ akusalā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā uppajjittha akusalā ca dhammā uppajjissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, pháp thiện từng sanh nhưng pháp bất thiện sẽ không sanh với những người đó. Còn đối với người ngoài ra đó thì pháp thiện từng sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā uppajjissanti, tassa kusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ sanh với người nào thì pháp thiện từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Bậc bất lai quả gọi là hội đủ sát na của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisūpacāranaya).**

Và người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm 4 người phàm hữu phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không

tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: 4 người phàn hữu phần, bậc nhập lưu đạo, bậc nhập lưu quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: 4 người phàn hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: 4 người phàn hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi được điểm ban đầu cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người vô phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjittha, tassa akusalā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp thiện không từng sanh với người nào thì pháp bất thiện sẽ không sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na uppajjissanti, tassa kusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ không sanh với người nào thì pháp thiện không từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng sanh".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ)**

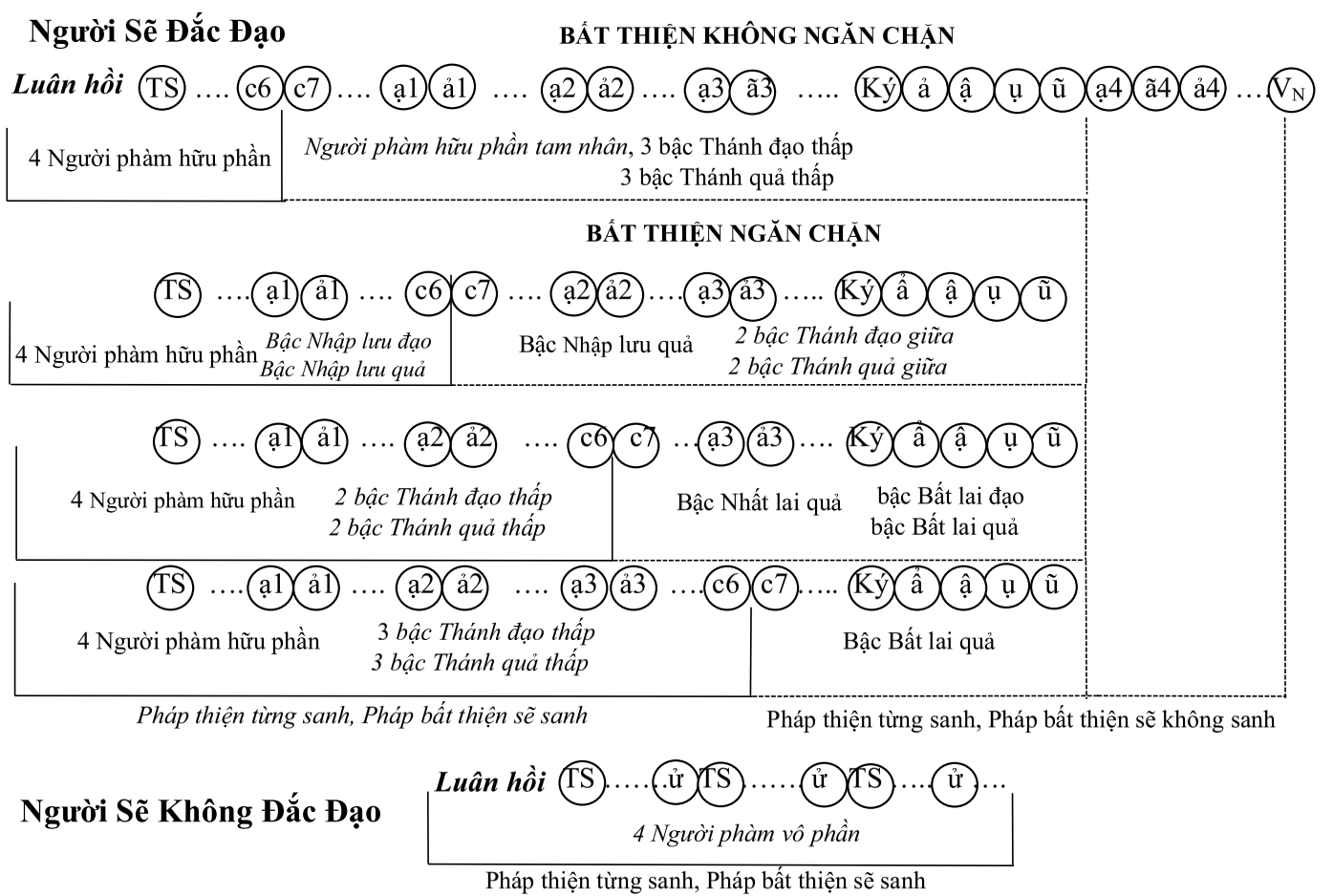
Bậc bất lai quả gọi là hội đủ sát na của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa… Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisūpacāranaya).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Người Sẽ Đắc Đạo
BẤT THIỆN KHÔNG NGĂN CHẶN
Luân hồi
TS .... c6 c7 .... ạ1 ả1 .... ạ2 ả2 .... ạ3 ã3 ..... Ký ả ậ ụ ũ ạ4 ã4 ả4 ... VN
4 Người phàm hữu phần
Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp
3 bậc Thánh quả thấp
BẤT THIỆN NGĂN CHẶN
TS .... ạ1 ả1 .... c6 c7 .... ạ2 ả2 .... ạ3 ả3 ..... Ký ả ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
Bậc Nhập lưu đạo
Bậc Nhập lưu quả
Bậc Nhập lưu quả
2 bậc Thánh đạo giữa
2 bậc Thánh quả giữa
TS .... ạ1 ả1 .... ạ2 ả2 .... c6 c7 .... ạ3 ả3 .... Ký ả ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
2 bậc Thánh đạo thấp
2 bậc Thánh quả thấp
Bậc Nhất lai quả
bậc Bất lai đạo
bậc Bất lai quả
TS .... ạ1 ả1 .... ạ2 ả2 .... ạ3 ả3 .... c6 c7 ..... Ký ả ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
3 bậc Thánh đạo thấp
3 bậc Thánh quả thấp
Bậc Bất lai quả
Pháp thiện từng sanh, Pháp bất thiện sẽ sanh
Pháp thiện từng sanh, Pháp bất thiện sẽ không sanh
Người Sẽ Không Đắc Đạo
Luân hồi
TS ..... ử TS ..... ử TS .... ử ...
4 Người phàm vô phần
Pháp thiện từng sanh, Pháp bất thiện sẽ sanh

(2.17)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjittha, tassa abyākatā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp thiện từng sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ kusalā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ abyākatā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā uppajjittha abyākatā ca dhammā uppajjissanti.**

Người hội đủ tâm viên tịch Níp bàn, pháp thiện từng sanh nhưng pháp vô ký sẽ không sanh với người đó. Còn đối với người ngoài ra đó pháp thiện từng sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā uppajjissanti, tassa kusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ sanh với người nào thì pháp thiện từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Và 4 người phàm hữu phần, 8 bậc thánh nhân, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm sanh trước tâm Viên tịch Níp bàn **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người phàm vô phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Một lý khác nữa,

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở **(pacchimacittasamangīnaṃ tesaṃ).**

Và người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn **(itaresaṃ tesaṃ** là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm tử **(itaresaṃ tesaṃ** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjittha, tassa abyākatā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp thiện không từng sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ không sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na uppajjissanti, tassa kusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không sanh với người nào thì pháp thiện không từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng sanh".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

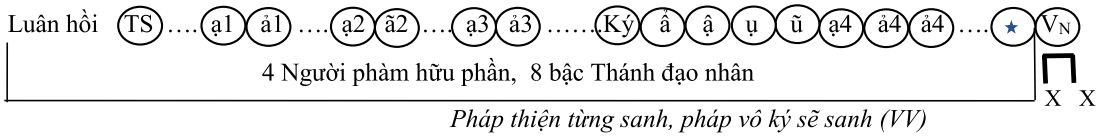
Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

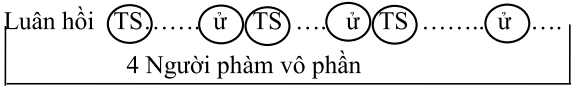
Chi pháp của câu hỏi: Không từng.

Người Sẽ Đắc Đạo (Lý thứ 1)

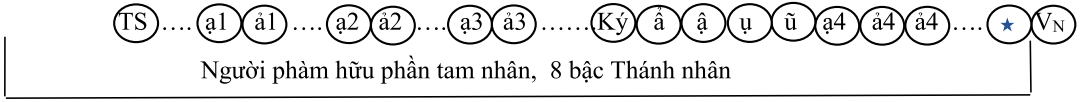
Pháp thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

Người Sẽ Không Đắc Đạo

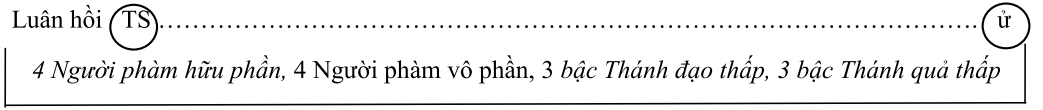
Pháp thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

Người Kiếp Chót (Lý thứ 2)

Pháp thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

Không Phải Người Kiếp Chót

Pháp thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā uppajjittha, tassa abyākatā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp bất thiện từng sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ akusalā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ abyākatā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ tesaṃ akusalā ca dhammā uppajjittha abyākatā ca dhammā uppajjissanti.**

Người hội đủ tâm viên tịch Níp bàn, pháp bất thiện từng sanh nhưng pháp vô ký sẽ không sanh với người đó. Còn đối với người ngoài ra đó pháp bất thiện từng sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā uppajjissanti, tassa akusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ sanh với người nào thì pháp bất thiện từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Và 4 người phàm hữu phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm sanh trước tâm Viên tịch Níp bàn **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người phàm vô phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính

từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Một lý khác nữa,

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn **(itaresaṃ tesaṃ** là người kiếp chót).

4 người phàm vô phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót) gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm tử **(itaresaṃ tesaṃ** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā na uppajjittha, tassa abyākatā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp bất thiện không từng sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ không sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na uppajjisanti, tassa akusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không sanh với người nào thì pháp bất thiện không từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng sanh".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

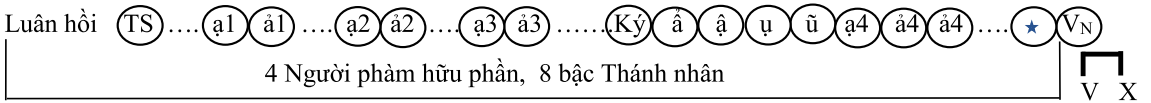
Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

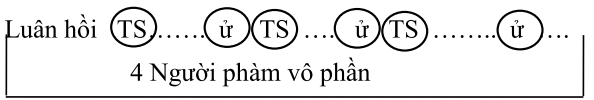
Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Người Sẽ Không Đắc Đạo (Lý thứ 1)

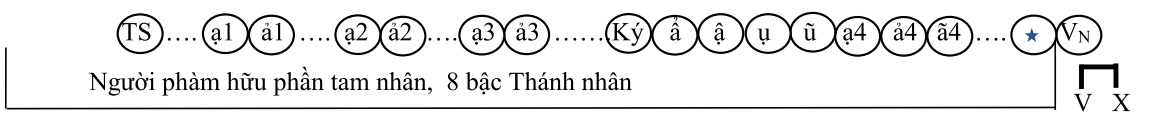
Pháp bất thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

Người Sẽ Không Đắc Đạo

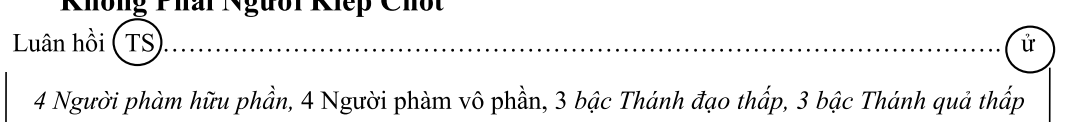
Pháp bất thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

Là Người Kiếp Chót (Lý thứ 2)

Pháp bất thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

Không Phải Người Kiếp Chót

Pháp bất thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

Kết Thúc Phần Người

(2.19)

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla.

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjittha, tassa tattha akusalā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp thiện từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā uppajjittha akusalā ca dhammā uppajjissanti.**

Người A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh, là người hội đủ tâm dũ tịnh trong cõi đó, pháp thiện từng sanh nhưng pháp bất thiện sẽ không sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp thiện từng sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā uppajjissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā uppajjissanti kusalā ca dhammā uppajjittha.**

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 sanh lên với người ở trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ sanh nhưng pháp thiện không từng sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ sanh lẫn pháp thiện cũng từng sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là hội đủ sát na tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha)**

Bậc A la hán quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacaranaya).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh

đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm đổng lực cận tử thứ 5 cho đến tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của người này là đổng lực thiện thì tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm người phàm hữu phần tam nhân, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả,…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp,…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đổng lực đại thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đổng lực đại thiện thứ 2 hiện

khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra, nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực thiện thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm đồng lực cận tử thứ 4; nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm đồng lực cận tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) **(itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả ở trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên có tính tương tự như tâm thứ 2 **(taṃsadisadutiyacitta)** với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjittha, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp thiện không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ không sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjittha no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjissanti, asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjittha akusalā ca dhammā na uppajjissanti.**

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 sanh lên với người ở trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp thiện không từng sanh nhưng pháp bất thiện sẽ sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không từng sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na uppajjissanti, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Pháp bất thiện sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjittha, asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na uppajjissanti kusalā ca dhammā na uppajjittha.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh, là người hội đủ tâm dũ tịnh trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không sanh nhưng pháp thiện từng sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không sanh lẫn pháp thiện cũng không từng sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đại thiện thứ 1 khởi hiện trong lộ tâm đầu tiên có tánh chất tương

tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhavāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Và người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược: Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là hội đủ sát na tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

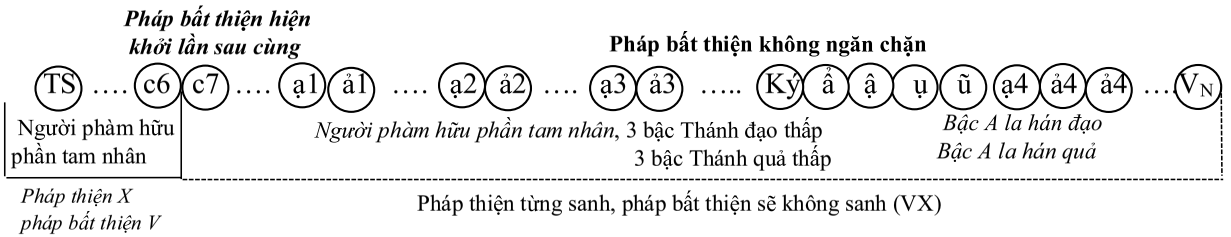
Nếu đổng lực cận tử của người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm đổng lực cận tử thứ 5 cho đến tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của người này là đổng lực đại thiện thì tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

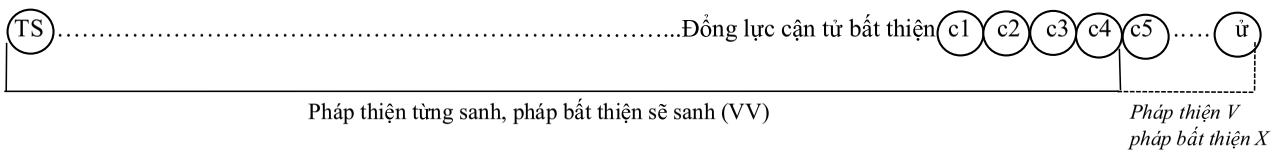
Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

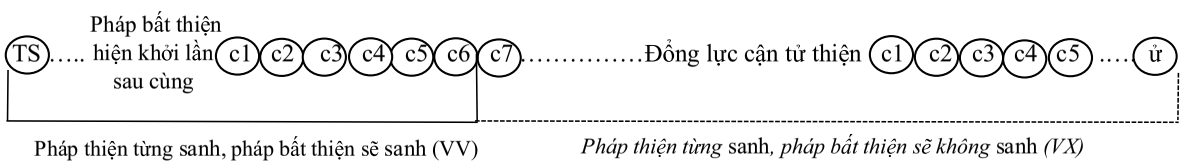
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Người Kiếp Chót Trực Tiếp

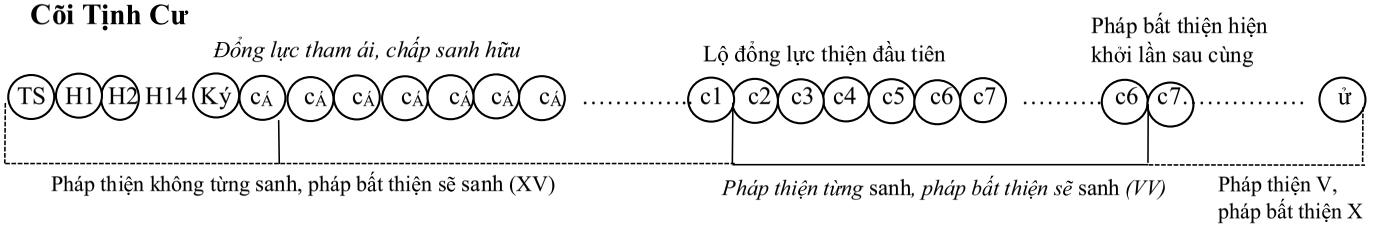

Người Kiếp Chót Gián Tiếp

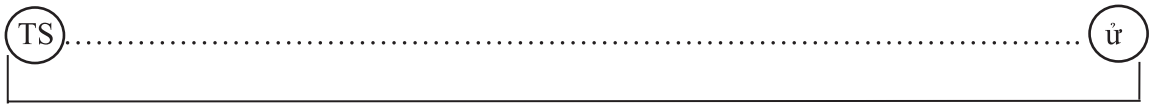

Cõi Tịnh Cư

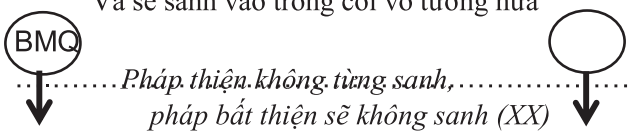
Không Phải Người Kiếp chót

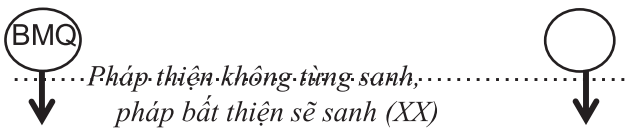
Pháp thiện từng sanh, pháp bất thiện sẽ sanh (VV)

Người Vô Tưởng

Và sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng nữa

Và sẽ không sanh vào trong cõi vô tưởng nữa

(2.21)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp thiện từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā uppajjittha abyākatā ca dhammā uppajjissanti.**

Người hội đủ tâm viên tịch Níp bàn trong cõi đó, pháp thiện từng sanh nhưng pháp vô ký sẽ không sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp thiện từng sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā uppajjissanti, tassa tattha kusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsanaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā uppajjissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā uppajjissanti kusalā ca dhammā uppajjittha.**

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 sanh lên với người ở trong cõi tịnh cư, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ sanh nhưng pháp thiện không từng sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp vô ký sẽ sanh lẫn pháp thiện cũng từng sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm tử, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót, gọi là hội đủ sát na tâm hiện khởi.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực đại thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm hiện khởi.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến tâm sanh trước tâm tử.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm hiện khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) **(itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả ở trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na tâm hiện khởi, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2 **(mukhayadutiyacitta)**, tâm tục sanh, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên có tính tương tự như tâm thứ 2 **(taṃsadisadutiyavitta)** với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp thiện không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Sẽ sanh" **(uppajjissanti).**

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na uppajjissanti, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Từng sanh"**(uppajjittha).**

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na tâm hiện khởi, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng

đầu thứ 2, tâm tục sinh, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 khởi hiện trong lộ tâm đầu tiên có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu mở: Không có (lý đầu tiên là câu vấn tiền sanh).

Hoặc 1 lý khác nữa (lý thứ 2 này là câu vấn hoàn bị).

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm hiện khởi, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên là tâm có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng (Chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm tử, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Chi pháp của câu hỏi: Không có (lý đầu tiên là câu vấn tiền sanh).

Hoặc 1 lý khác nữa (lý thứ 2 này là câu vấn hoàn bị).

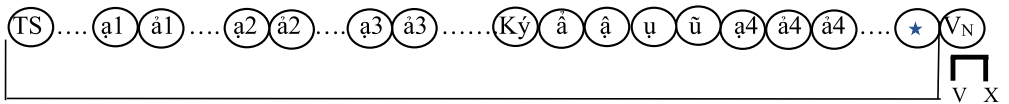
Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm tử, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng (Chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

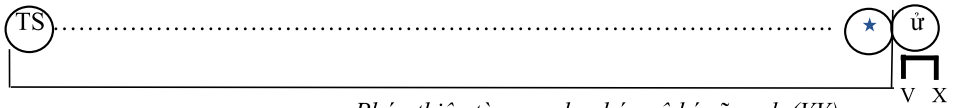
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi

Người Kiếp Chót Trực Tiếp

Pháp thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

Người Kiếp Chót Gián Tiếp

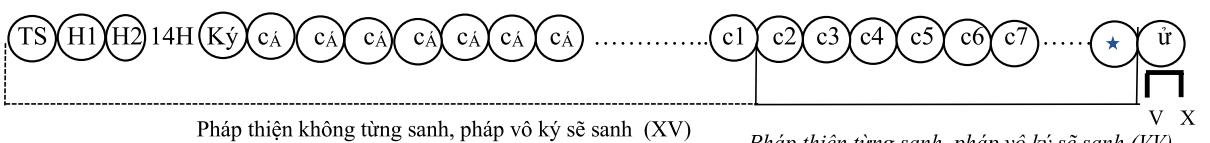

Pháp thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

Cõi Tịnh Cư

Đổng lực tham ái, chấp kiếp sống mới

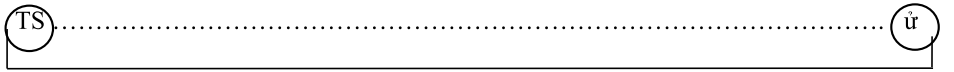
Lộ đổng lực thiện đầu tiên

Pháp thiện không từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (XV)

Pháp thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

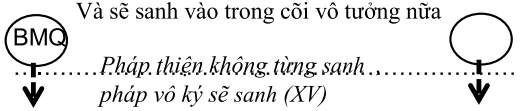
Không Phải Người Kiếp chót

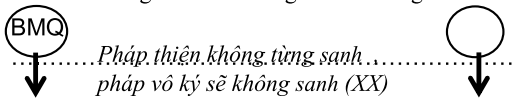
Pháp thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

Cõi Vô Tưởng

Và sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng nữa

Và sẽ không sanh vào trong cõi vô tưởng nữa

(2.22)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammāla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp bất thiện từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā uppajjittha abyākatā ca dhammā uppajjissanti.**

Đối với người hội đủ tâm viên tịch Níp bàn trong cõi đó, pháp bất thiện từng sanh nhưng pháp vô ký sẽ không sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp bất thiện từng sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā uppajjissanti, tassa tattha akusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā uppajjissanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā uppajjissanti akusalā ca dhammā uppajjittha.**

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư, hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ sanh nhưng pháp bất thiện không từng sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp vô ký sẽ sanh lẫn pháp bất thiện cũng từng sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh thánh quả hữu học sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm tử, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót, gọi là hội đủ sát na tâm hiện khởi.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp trong kiếp sống mới **(bhavanikantikalobhajavana citta)** thứ 2… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm hiện khởi.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp trong kiếp sống mới… cho đến tâm sanh trước tâm tử.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm hiện khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn **(itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả ở trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sanh, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đổng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1 là tâm có tính tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp bất thiện không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Sẽ sanh"

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na uppajjissanti, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Từng sanh"

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần, tam khai ý môn, tâm đổng lực

tham ái chấp trong kiếp sống mới có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có (lý đầu tiên là câu tiền vấn).

Hoặc 1 lý khác nữa, (lý thứ 2 này là câu vấn hoàn bị).

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp trong kiếp sống mới thứ 1 có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm tử, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Chi pháp của câu hỏi: Không có (lý đầu tiên là câu tiền vấn).

Hoặc 1 lý khác nữa (lý thứ 2 này là câu vấn hoàn bị).

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4

cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm tử, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Chi pháp của câu hỏi: Không có (lý đầu tiên là câu tiền vấn).

Hoặc 1 lý khác nữa (lý thứ 2 này là câu vấn hoàn bị).

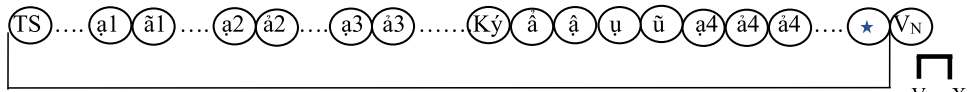
Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm tử, 35 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào trong cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng (chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

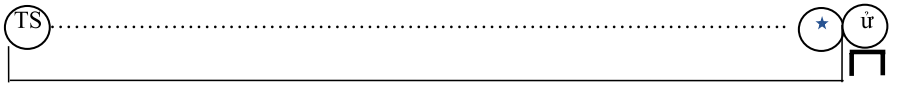
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Người Kiếp Chót Trực Tiếp

Pháp bất thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

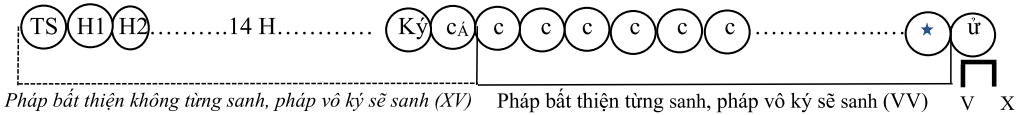
Người Kiếp Chót Gián Tiếp

Pháp bất thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

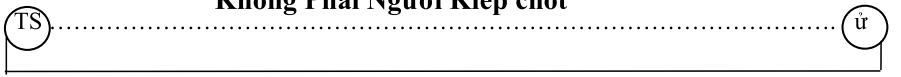
Cõi Tịnh Cư

Đồng lực tham ái, chấp kiếp sống mới

Pháp bất thiện không từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (XV) Pháp bất thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

Không Phải Người Kiếp chót

Pháp bất thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ sanh (VV)

Người Vô Tưởng

Kết Thúc Phần Người Và Cõi

Kết Thúc Phần Quá Khứ Vị Lai

Kết thúc Phần Sanh

(2.23)

PHẦN DIỆT

Nirodhavāra

PHÁP HIỆN TẠI

Paccuppannavāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā nirujjhanti, tassa akusalā dhammā nirujjhantīti?**

Pháp thiện đang diệt với người nào thì pháp bất thiện đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không phải" (no).

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā nirujjhanti, tassa kusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp bất thiện đang diệt với người nào thì pháp thiện đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 38 tâm quả **(kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 Người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở **(akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na nirujjhanti, tassa akusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Pháp thiện không đang diệt với người nào thì pháp bất thiện không đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ akusalā dhammā na nirujjhanti, sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttaakusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe nirodhasamapannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā nirujjhanti akusalā ca dhammā na nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm bất thiện của những người đó, pháp thiện không đang diệt nhưng pháp bất thiện đang diệt với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện, bất tương ưng bất thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp thiện không đang diệt sanh lẫn pháp bất thiện cũng không đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na nirujjhanti, tassa kusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp bất thiện không đang diệt với người nào thì pháp thiện không đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ kusalā dhammā na nirujjhanti, sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttakusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā na nirujjhanti akusalā ca dhammā na nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm thiện của những người đó, pháp bất thiện không đang diệt nhưng pháp thiện đang diệt với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện, bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt người ở trong cõi vô tưởng, pháp bất thiện không đang diệt sanh lẫn pháp thiện cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở **(akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na sanh của 89 tâm, 52 tâm sở **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

4 người phàm, 4 bậc thánh quả, gọi là ngay sát na diệt của 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở **(kusalavippayuttaakusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả vào sát na đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Kusalā nirujjhanti 1 Pháp thiện đang diệt	Akusalā nirujjhanti 1 Pháp bất thiện đang diệt	…….1 Pháp bất thiện đang diệt	……1 Pháp thiện đang diệt	….1 Pháp thiện đang diệt	….1 Pháp bất thiện đang diệt	…..1 Pháp bất thiện đang diệt	….1 Pháp thiện đang diệt
Sát na diệt của tâm thiện	✓	✗					✗	✓
Sát na diệt của tâm bất thiện			✓	✗	✗	✓		
Sát na sanh của tất cả tâm					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện, bất tương ưng bất thiện					✗	✗	✗	✗
Người đang nhập thiền diệt					✗	✗	✗	✗
Người cõi vô tưởng					✗	✗	✗	✗

(2.24)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa kusalā dhammā nirujjhanti, tassa abyākatā dhammā nirujjhantīti?

Pháp thiện đang diệt với người nào thì pháp vô ký đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Arūpe kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā dhammā nirujjhanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhanti, pañcavokāre kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā nirujjhanti abyākatā ca dhammā nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó, pháp thiện đang diệt nhưng pháp vô lý không đang diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm thiện trong cõi ngũ uẩn của những người đó, pháp thiện đang diệt sanh lẫn pháp vô ký cũng đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhanti, tassa kusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký đang diệt với người nào thì pháp thiện đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhanti no ca tesaṃ kusalā dhammā nirujjhanti, pañcavokāre kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā nirujjhanti kusalā ca dhammā nirujjhanti.**

Đối với tất cả những người đang chết hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện trong thời bình nhật của những người đó, thì pháp vô ký đang diệt nhưng pháp thiện không đang diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm thiện trong cõi ngũ uẩn của những người đó thì pháp vô ký đang diệt lẫn pháp bất thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh quả thấp trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na diệt của 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện vô sắc, 3 tâm đạo cao, 36 tâm sở **(arūpe kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả) trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 38 tâm quả, sắc tâm **(pañcavokāre kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 Người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 4 bậc thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm bất thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm tử **(pavatte kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na nirujjhanti, tassa abyākatā dhammā na nirujjhantīti?**

Pháp thiện không đang diệt với người nào thì pháp vô ký không đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā dhammā**

na nirujjhanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na nirujjhanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhane arūpe akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā na nirujjhanti abyākatā ca dhammā na nirujjhanti.

Đối với tất cả những người đang chết hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện trong thời bình nhật của những người đó, thì pháp thiện không đang diệt nhưng pháp vô ký đang diệt với những người đó. Còn đối với tất cả người đang sanh, hay vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật của những người đó, hay vào sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó, pháp thiện không đang diệt lẫn pháp vô ký cũng không đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhanti, tassa kusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký không đang diệt với người nào thì pháp thiện không đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Arūpe kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ abyākatā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ kusalā dhammā na nirujjhanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhaṇe arūpe akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā na nirujjhanti kusalā ca dhammā na nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó, pháp vô ký không đang diệt nhưng pháp thiện đang diệt với những người đó. Đối với tất cả người đang sanh hay vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật của những người đó, hay vào sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó, pháp vô ký không đang diệt sanh lẫn pháp thiện cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở,

sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 4 bậc thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm bất thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm tử **(pavatte kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sanh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc hiện khởi vào sát na đầu tiên **(sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 89 tâm, 52 tâm sở hiện khởi tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử **(pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi vô sắc, là ngay sát na diệt của 8 tâm tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 tâm sở sân phần) **(arūpe akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh quả thấp trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na diệt của 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện vô sắc, 3 tâm thánh đạo cao, 36 tâm sở **(arūpe kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Kusalā nirujjhanti 1 Pháp thiện đang diệt	Abyākatā nirujjhanti 1 Pháp vô ký đang diệt	…….1 Pháp vô ký đang diệt	……1 Pháp thiện đang diệt	….1 Pháp thiện đang diệt	….1 Pháp vô ký đang diệt	…..1 Pháp vô ký đang diệt	….1 Pháp thiện đang diệt
Sát na diệt của tâm thiện trong cõi vô sắc	✓	✗					✗	✓
Sát na diệt của tâm thiện trong cõi ngũ uẩn	✓	✓	✓	✓				
Tất cả tâm			✓	✗	✗	✓		
Sát na diệt của tâm thiện, vô ký trong thời bình nhật (trừ tâm bất thiện trong cõi vô sắc)			✓	✗	✗	✓		
Tất cả tâm tục sinh					✗	✗	✗	✗
Sát na sanh của tất cả tâm trong thời bình nhật					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi vô sắc					✗	✗	✗	✗

(2.25)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā nirujjhanti, tassa abyākatā dhammā nirujjhantīti?**

Pháp bất thiện đang diệt với người nào thì pháp vô ký đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Arūpe akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā dhammā nirujjhanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhanti, pañcavokāre akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā ca dhammā nirujjhanti abyākatā ca dhammā nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó, pháp bất thiện đang diệt nhưng pháp vô lý không đang diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi ngũ uẩn của những người đó, pháp bất thiện đang diệt sanh lẫn pháp vô ký cũng đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana,abyākatā dhammā nirujjhanti, tassa akusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký đang diệt với người nào thì pháp bất thiện đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhanti no ca tesaṃ akusalā dhammā nirujjhanti, pañcavokāre akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā nirujjhanti akusalā ca dhammā nirujjhanti.**

Đối với tất cả những người đang chết hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện trong thời bình nhật của những người đó, thì pháp vô ký đang diệt nhưng pháp bất thiện không đang diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm bất thiện của những người đó thì pháp vô ký đang diệt lẫn pháp bất thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na diệt của 8 tam tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 tâm sở sân phần) **(arūpe akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở, sắc tâm bất thiện **(pañcavokāre akusalānaṃ bhaṇgakkhane tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 Người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 8 bậc thánh quả diễn tiến trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm tử **(pavatte akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā na nirujjhanti, tassa abyākatā dhammā na nirujjhantīti?**

Pháp bất thiện không đang diệt với người nào thì pháp vô ký không đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā**

na nirujjhanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhaṇe arūpe kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā ca dhammā na nirujjhanti abyākatā ca dhammā na nirujjhanti.

Đối với tất cả những người đang chết hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện trong thời bình nhật của những người đó, thì pháp bất thiện không đang diệt nhưng pháp vô ký đang diệt với những người đó. Còn đối với tất cả người đang sanh, hay vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật của những người đó, hay vào sát na diệt của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó, pháp bất thiện không đang diệt lẫn pháp vô ký cũng không đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhanti, tassa akusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký không đang diệt với người nào thì pháp bất thiện không đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Arūpe akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ abyākatā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ akusalā dhammā na nirujjhanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhaṇe arūpe kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā na nirujjhanti akusalā ca dhammā na nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó, pháp vô ký không đang diệt nhưng pháp bất thiện đang diệt với những người đó. Còn đối với tất cả người đang sanh hay vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật của những người đó, hay vào sát na diệt của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó, pháp vô ký không đang diệt sanh lẫn pháp bất thiện cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở,

sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 8 bậc thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm tử **(pavatte akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền khởi hiện vào sát na đầu tiên **(sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 89 tâm hiện khởi tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử **(pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Người phàm, 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh quả thấp trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na diệt của 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện vô sắc, 3 tâm đạo cao, 36 tâm sở **(arūpe kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na diệt của 8 tâm tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 tâm sở sân phần) **(arūpe akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Akusalā nirujjhanti 1 Pháp bất thiện đang diệt	Abyākatā nirujjhanti 1 Pháp vô ký đang diệt	…….1 Pháp vô ký đang diệt	……1 Pháp bất thiện đang diệt	….1 Pháp bất thiện đang diệt	….1 Pháp vô ký đang diệt	…..1 Pháp vô ký đang diệt	….1 Pháp bất thiện đang diệt
Sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi vô sắc	✓	✗						
Sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi ngũ uẩn	✓	✓	✓	✓				
Tất cả tâm			✓	✗	✗	✓		
Sát na diệt của tâm thiện, tâm vô ký trong thời bình nhật (trừ tâm thiện trong cõi vô sắc)			✓	✗	✗	✓		
Tất cả tâm tục sinh					✗	✗	✗	✗
Sát na sanh của tất cả tâm trong thời bình nhật					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tâm thiện trong cõi vô sắc					✗	✗	✗	✗

Kết Thúc Phần Người

(2.26)

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā nirujjhanti, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhantīti?**

Pháp thiện đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā nirujjhanti, tassa tattha kusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp bất thiện đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 38 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na nirujjhanti, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Pháp thiện không đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhanti, sabbesaṃ cittassa uppādakkhāṇe kusalavippayuttaakusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na nirujjhanti akusalā ca dhammā na nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm bất thiện của những người đó trong cõi đó, pháp thiện không đang diệt nhưng pháp bất thiện đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện, bất tương ưng thiện của những người đó, hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không đang diệt sanh lẫn pháp bất thiện cũng không đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na nirujjhanti, tassa tattha kusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp bất thiện không đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā na nirujjhanti, sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttakusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na nirujjhanti kusalā ca dhammā na nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm thiện của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện không đang diệt nhưng pháp thiện đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện, bất tương ưng bất thiện hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện không đang diệt sanh lẫn pháp thiện cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na sanh của 89 tâm, 52 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 4 bậc thánh quả, gọi là ngay sát na diệt của 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalavippayuttaakusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 38 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Kusalā nirujjhanti 1 Pháp thiện đang diệt	Akusalā nirujjhanti 1 Pháp bất thiện đang diệt	…….1 Pháp bất thiện đang diệt	……1 Pháp thiện đang diệt	….1 Pháp thiện đang diệt	….1 Pháp bất thiện đang diệt	…..1 Pháp bất thiện đang diệt	….1 Pháp thiện đang diệt
Sát na diệt của tâm thiện	✓	✗					✗	✓
Sát na diệt của tâm bất thiện			✓	✗	✗	✓		
Sát na sanh của tất cả tâm					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện, bất tương ưng bất thiện					✗	✗	✗	✗
Người cõi vô tưởng					✗	✗	✗	✗

(2.27)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha kusalā dhammā nirujjhanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhantīti?

Pháp thiện đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Arūpe kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā nirujjhanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhanti, pañcavokāre kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā ca dhammā nirujjhanti abyākatā ca dhammā nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, pháp thiện đang diệt nhưng pháp vô ký không đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm thiện trong cõi ngũ uẩn của những người đó trong cõi đó, pháp thiện đang diệt sanh lẫn pháp vô ký cũng đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhanti, tassa tattha kusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā nirujjhanti, pañcavokāre kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhanti kusalā ca dhammā nirujjhanti.**

Đối với tất cả người đang chết hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện trong thời bình nhật của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký đang diệt nhưng pháp thiện không đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm thiện trong cõi ngũ uẩn của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký đang diệt lẫn pháp thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh quả thấp trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na diệt của 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện vô sắc, 3 tâm đạo cao, 36 tâm sở, với 4 cõi vô sắc **(arūpe kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả) trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 38 tâm sở, sắc tâm thiện với 26 cõi ngũ uẩn **(pañcavokāre kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt **(bhaṇgakkhaṇasamaṇgī)** của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng với 31 cõi **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ tattha)**

4 người phàm, 4 bậc thánh quả, sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm bất thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhamma na nirujjhanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhantīti?**

Pháp thiện không đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký không đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhaṇe arūpe akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na nirujjhanti abyākatā ca dhammā na nirujjhanti.**

Đối với tất cả người đang chết hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện trong thời bình nhật của những người đó trong cõi đó, pháp thiện không đang diệt nhưng pháp vô ký đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với tất cả người đang sanh vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật của những người đó, hay vào sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, pháp thiện không đang diệt lẫn pháp vô ký cũng không đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhanti, tassa tattha kusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký không đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Arūpe kusalānaṃ kusalānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā na nirujjhanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhaṇe arūpe akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā na nirujjhanti kusalā ca dhammā na nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký không đang diệt nhưng pháp thiện đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với tất cả người đang sanh hay vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật của những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký không đang diệt sanh lẫn pháp thiện cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng với 31 cõi **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 4 bậc thánh quả, sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm bất thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi vô sắc, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sanh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc hiện khởi vào sát na đầu tiên với 31 cõi **(sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 89 tâm, 52 tâm sở hiện khởi tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử với cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na diệt của 8 tâm tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 tâm sở sân phần 4 cõi vô sắc **(arūpe akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh quả thấp trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na diệt của 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện vô sắc giới, 3 tâm đạo cao, 36 tâm sở, với 4 cõi vô sắc **(arūpe kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Kusalā nirujjhanti 1 Pháp thiện đang diệt	Abyākatā nirujjhanti 1 Pháp vô ký đang diệt	.....1 Pháp vô ký đang diệt	.....1 Pháp thiện đang diệt	....1 Pháp thiện đang diệt	....1 Pháp vô ký đang diệt	.....1 Pháp vô ký đang diệt	....1 Pháp thiện đang diệt
Sát na diệt của tâm thiện trong cõi vô sắc	✓	✗						
Sát na diệt của tâm thiện trong cõi ngũ uẩn	✓	✓	✓	✓				
Tất cả tâm			✓	✗	✗	✓		
Sát na diệt của tâm bất thiện, tâm vô ký trong thời bình nhật (trừ tâm bất thiện trong cõi vô sắc)			✓	✗	✗	✓		
Tất cả tâm tục sinh					✗	✗	✗	✗
Sát na sanh của tất cả tâm trong thời bình nhật					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi vô sắc					✗	✗	✗	✗

(2.28)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā nirujjhanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhantīti?**

Pháp bất thiện đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Arūpe akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhanti, pañcavokāre akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā ca dhammā nirujjhanti abyākatā ca dhammā nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện đang diệt nhưng pháp vô ký không đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi ngũ uẩn của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện đang diệt sanh lẫn pháp vô ký cũng đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhanti, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhanti, pañcavokāre akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhanti akusalā ca dhammā nirujjhanti.**

Đối với tất cả người đang chết hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện trong thời bình nhật của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký đang diệt nhưng pháp bất thiện không phải đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm

bất thiện trong cõi ngũ uẩn của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký đang diệt lẫn pháp thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na diệt của 8 tâm tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 tâm sở sân phần với cõi vô sắc **(arūpe akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở, sắc tâm bất thiện với 26 cõi ngũ uẩn **(pañcavokāre akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng với 31 cõi **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na nirujjhanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhantīti?**

Pháp bất thiện không đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký không đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhaṇe arūpe kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na nirujjhanti abyākatā ca dhammā na nirujjhanti.**

Đối với tất cả người đang chết hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện trong thời bình nhật của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện không đang diệt nhưng pháp vô ký đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với tất cả người đang sanh vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật của những người đó hay vào sát na diệt của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện không đang diệt lẫn pháp vô ký cũng không đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhanti, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký không đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Arūpe akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhaṇe arūpe kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā na nirujjhanti akusalā ca dhammā na nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký không đang diệt nhưng pháp bất thiện đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với tất cả người đang sanh hay vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật của những người đó hay vào sát na diệt của tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký không đang diệt sanh lẫn pháp bất thiện cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền diệt lần sau cùng với 31 cõi **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở, sắc tâm (trừ tâm thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi vô sắc, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sanh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc hiện khởi vào sát na đầu tiên với 31 cõi **(sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 89 tâm, 52 tâm sở hiện khởi tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm tam nhân, 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh thấp trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na diệt của 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện vô sắc, 3 tâm thánh đạo cao, 36 tâm sở, với 4 cõi vô sắc **(arūpe kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh quả hữu học trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na diệt của 8 tâm tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 tâm sở sân phần), với 4 cõi vô sắc **(arūpe akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Akusalā nirujjhanti 1 Pháp bất thiện đang diệt	Abyākatā nirujjhanti 1 Pháp vô ký đang diệt	…….1 Pháp vô ký đang diệt	……1 Pháp bất thiện đang diệt	….1 Pháp bất thiện đang diệt	….1 Pháp vô ký đang diệt	…..1 Pháp vô ký đang diệt	….1 Pháp bất thiện đang diệt
Sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi vô sắc	✓	✗					✗	✓
Sát na diệt của tâm bất thiện trong cõi ngũ uẩn	✓	✓	✓	✓				
Tất cả tâm			✓	✗	✗	✓		
Sát na diệt của tâm thiện, tâm vô ký trong thời bình nhật (trừ tâm thiện trong cõi vô sắc)			✓	✗	✗	✓		
Tất cả tâm tục sinh					✗	✗	✗	✗
Sát na sanh của tất cả tâm trong thời bình nhật					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tâm thiện trong cõi vô sắc					✗	✗	✗	✗

Kết Thúc Phần Người Và Cõi (2.29)
Kết Thúc Phần Hiện Tại

PHẦN QUÁ KHỨ

Atītavāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā nirujjhittha, tassa akusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp thiện từng diệt người nào thì pháp bất thiện từng diệt người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā nirujjhittha, tassa kusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Hay là pháp bất thiện từng diệt người nào thì pháp thiện từng diệt người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na nirujjhittha, tassa akusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp thiện không từng diệt với người nào thì pháp bất thiện không từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na nirujjhittha, tassa kusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Hay là pháp bất thiện không từng diệt với người nào thì pháp thiện không từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

	Kusalā uppajjittha 2 Pháp thiện từng diệt	Akusalā nirujjhittha 2 Pháp bất thiện từng diệt	…….2 Pháp bất thiện từng diệt	……2 Pháp thiện từng diệt	….2 Pháp thiện từng diệt	….2 Pháp bất thiện từng diệt	…..2 Pháp bất thiện từng diệt	….2 Pháp thiện từng diệt
4 Người phàm, 8 bậc thánh nhân	✓	✓	✓	✓	✗		✗	

(2.30)

Ngay cả câu ngọn còn lại tức *Pháp thiện gốc, pháp vô ký ngọn song đối* và *pháp bất thiện gốc, pháp vô ký ngọn song đối* cũng trình bày tương tự giống như *pháp thiện gốc, pháp bất thiện ngọn song đối.*

Kết Thúc Phần Người

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā nirujjhittha, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp thiện từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Hay là pháp bất thiện từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye akusale citte vattamāne tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā nirujjhittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā nirujjhittha kusalā ca dhammā nirujjhittha.**

Khi tâm đồng lực bất thiện thứ 2 khởi hiện với người ở trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp bất thiện từng diệt nhưng pháp thiện không từng diệt với người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp bất thiện từng diệt lẫn pháp thiện cũng từng diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là hội đủ sát na tâm **(khaṇattayasamaṇgī)** sanh lên.

Nếu là người cõi Tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực đại thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, người cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 2 **(bhavanikantikalobhajavanacitta)** là tâm bất thiện đứng đầu thứ 2 **(mukhayadutiyaakusalacitta)** tâm đồng lực tham ái chấp sanh hữu thứ 3… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ đầu tiên có tính chất tương tự như tâm thứ 2 **(taṃsadisadutiyacitta)** với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye akusale citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp thiện không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye akusale citte vattamāne tesaṃ tattha kusalā dhammā na nirujjhittha no ca tesaṃ tattha**

akusalā dhammā na nirujjhittha, suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na nirujjhittha akusalā ca dhammā na nirujjhittha.

Khi tâm đổng lực bất thiện thứ 2 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp thiện không từng diệt nhưng pháp bất thiện từng diệt với người đó trong cõi đó. Còn đối với tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư, hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không từng diệt lẫn pháp bất thiện cũng không từng diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Hay là pháp bất thiện không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm đổng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 2 là tâm bất thiện đứng đầu thứ 2**,** tâm đổng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 3… cho đến tâm đổng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên là tâm có tính chất tương tự như tâm thứ 2 với 5 cõi Tịnh cư **(suddhavāsānaṃ dutiye akusale citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Và Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm hiện khởi**,** tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đổng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1 là tâm có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi Tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

			Kusalā nirujjhittha 2	Akusalā nirujjhittha 2	……2	……2	….2	….2	….2	….2
			Pháp thiện từng diệt	Pháp bất thiện từng diệt	Pháp bất thiện từng diệt	Pháp thiện từng diệt	Pháp thiện từng diệt	Pháp bất thiện từng diệt	Pháp bất thiện từng diệt	Pháp thiện từng diệt
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	*5 Cõi Tịnh cư* TS H 15 H Kỷ cλ					✗	✗	✗	✗
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	cλ c c c c c ….. cT			✓	✗	✗	✓		
4 Người phàm 8 bậc thánh nhân	4 Cõi Tứ uẩn 26 Cõi ngũ uẩn	cT c c c c c ……. ử TS cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra ử	✓	✓	✓	✓				
Người lạc vô nhân	Cõi Vô tưởng	Người vô tưởng đang sanh + đang chết					✗	✗	✗	✗

(2.31)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā nirujjhittha, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp thiện từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp vô ký từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā nirujjhittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokāranaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhittha kusalā ca dhammā nirujjhittha.**

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký từng diệt nhưng pháp thiện không từng diệt với người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp vô ký từng diệt lẫn pháp thiện cũng từng diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực đại thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn còn lại thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên có tính chất tương tự như tâm thứ 2 **(taṃsadisadutiyacitta)** với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp thiện không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā dhammā na nirujjhittha no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhittha, suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na nirujjhittha abyākatā ca dhammā na nirujjhittha.**

Khi tâm thứ 2 tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người đó trong cõi tịnh cư hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không từng diệt nhưng pháp vô ký từng diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với những người đang sanh trong cõi tịnh cư trong cõi đó pháp thiện không từng diệt lẫn pháp vô ký cũng không từng diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp vô ký không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đổng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên có tính chất tương tự tâm thứ 2 với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

			Kusalā niruj̃hitha 2 Pháp thiện từng diệt	Abyākatā niruj̃hitha 2 Pháp vô ký từng diệt	……2 Pháp vô ký từng diệt	……2 Pháp thiện từng diệt	….2 Pháp thiện từng diệt	….2 Pháp vô ký từng diệt	…..2 Pháp vô ký từng diệt	…2 Pháp thiện từng diệt
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	*5 Cõi Tịnh cư* TS					✗	✗	✗	✗
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	H 15 H ……. cT			✓	✗	✗	✓		
4 Người phàm 8 bậc thánh nhân	4 Cõi Tứ uẩn 26 Cõi ngũ uẩn	cT c c c c c ……. ư cõi tứ uẩn, TS cõi ngũ uẩn ngoài ra ư			✓	✓				
Người lạc vô nhân	Cõi Vô tưởng	Người vô tưởng đang sanh + đang chết					✗	✗	✗	✗

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā nirujjhittha, tattha abyākatā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp bất thiện từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhittha, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp vô ký từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhamma nirujjhittha akusalā ca dhammā nirujjhittha.**

Khi tâm thứ 2 tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký từng diệt nhưng pháp bất thiện không từng diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với những người cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó pháp vô ký từng diệt lẫn pháp bất thiện cũng từng diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống thứ 2… cho đến tâm tử.

Nếu là người người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư gọi là hội đủ sát na của 18 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1 có tánh chất tương tự như tâm thứ 2 với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp bất thiện không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhittha, suddhāvasaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na nirujjhittha abyākatā ca dhammā na nirujjhittha.**

Khi tâm thứ 2 tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người đó trong cõi tịnh cư hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện không từng diệt nhưng pháp vô ký từng diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với những người đang sanh trong cõi tịnh cư trong cõi đó pháp bất thiện không từng diệt lẫn pháp vô ký cũng không từng diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Hay là pháp vô ký không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của 18 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống có tính chất tương tự như tâm thứ 2 với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

			Akusalā nirujjhittha 2 Pháp bất thiện từng diệt	Abyākatā nirujjhittha 2 Pháp vô ký từng diệt	…….2 Pháp vô ký từng diệt	……2 Pháp bất thiện từng diệt	….2 Pháp bất thiện từng diệt	….2 Pháp vô ký từng diệt	…..2 Pháp vô ký từng diệt	….2 Pháp bất thiện từng diệt
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	*5 Cõi Tịnh cư* TS					✗	✗	✗	✗
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	H 15 H …… Kỷ c_A			✓	✗	✗	✓		
4 Người phàm 8 bậc thánh nhân	4 Cõi Tứ uẩn 26 Cõi ngũ uẩn	c_A c c c c c c …… ử TS cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra ử	✓	✓	✓	✓				
Người lạc vô nhân	Cõi Vô tưởng	Người vô tưởng đang sanh + đang chết			✓	✗	✗	✓		

Kết Thúc Phần Người Và Cõi

Kết Thúc Phần Qúa Khứ

(2.33)

PHẦN VỊ LAI

Anāgatavāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā nirujjhissanti, tassa akusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ diệt người nào thì pháp bất thiện sẽ diệt người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ kusalā dhammā nirujjhissanti na ca tesaṃ akusalā dhammā nirujjhissanti,** (2.33) **itaresaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā nirujjhissanti akusalā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na sanh tâm A la hán đạo của những người đó hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, pháp thiện sẽ diệt nhưng pháp bất thiện sẽ không diệt với những người đó. Còn đối với người ngoài ra đó thì pháp thiện sẽ diệt lẫn pháp bất thiện cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ diệt người nào thì pháp thiện sẽ diệt người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là ngay sát na sanh của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti mukhanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp gọi là người hội đủ na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc nhập lưu thì gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

Và người sẽ được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó, gồm 4 người phàm hữu phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm có: 4 người phàm hữu phần, bậc nhập lưu đạo, bậc nhập lưu quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: 4 người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh … cho đến không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người phàm vô phần**,** gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa akusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ không diệt với người nào thì pháp bất thiện sẽ không diệt người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ không diệt với người nào thì pháp thiện sẽ không diệt người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ kusalā dhammā na nirujjhissanti no ca tesaṃ kusalā dhammā na nirujjhissanti, aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe arahantānaṃ tesaṃ akusalā ca dhammā na nirujjhissanti kusalā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Vào sát na sanh của tâm A la hán đạo của những người đó hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, pháp bất thiện sẽ không diệt nhưng pháp thiện sẽ diệt với những người đó. Còn đối vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó hay tất cả bậc A la hán thì pháp bất thiện sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng sẽ không diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là ngay sát na diệt của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là ngay sát na sanh **(uppādakkhaṇasamaṇgī)** của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm **(khaṇattasamaṇgī)** dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó, gồm: Người phàm tam nhân hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na

tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện sanh lên lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm có: Bậc Dự lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

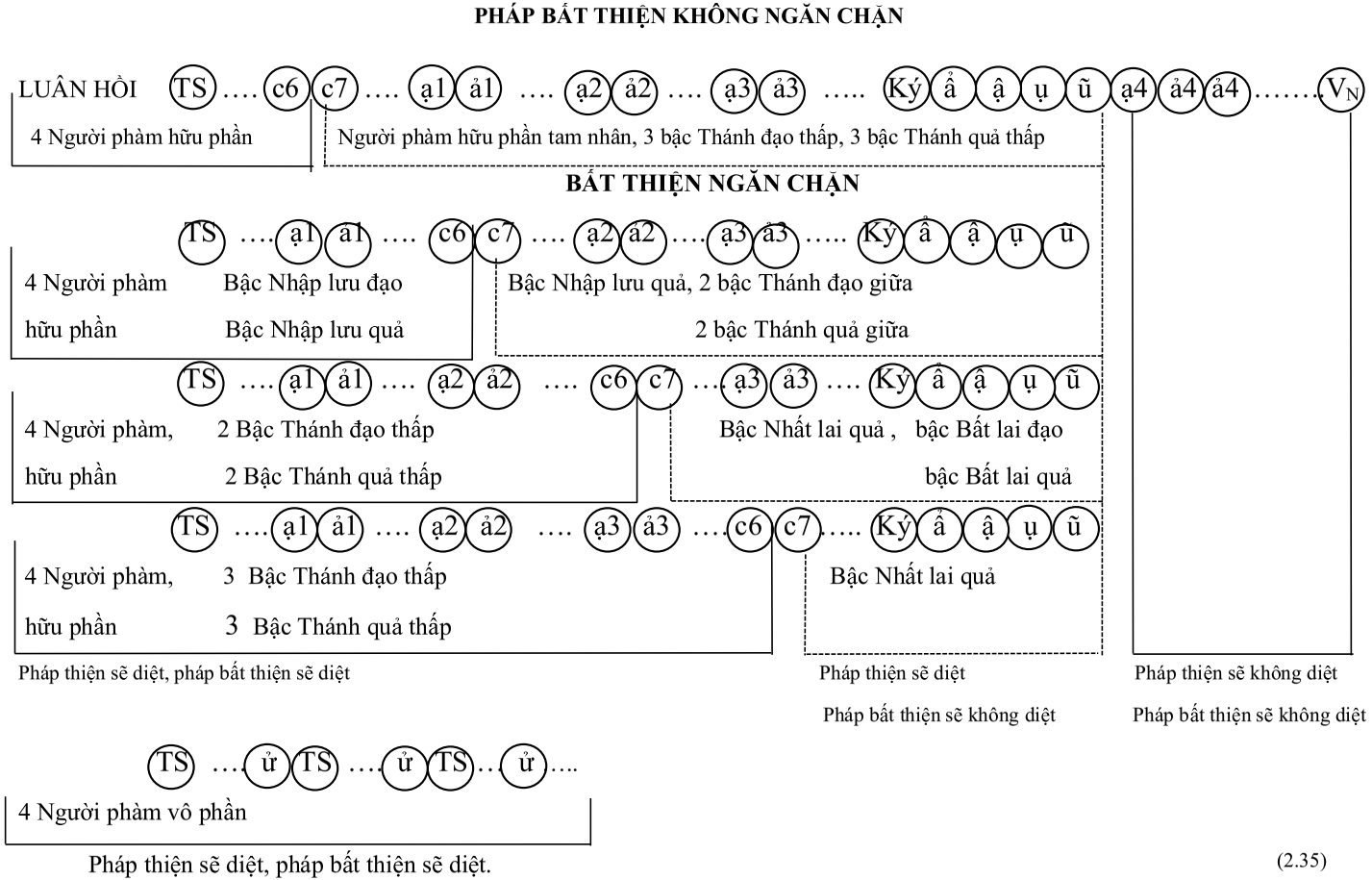
Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisūpa** theo lý gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

		Kusalā nirujjhissanti 3 Pháp thiện sẽ sanh	Akusalā nirujjhissanti 3 Pháp bất thiện sẽ sanh	…….3 Pháp bất thiện sẽ sanh	……3 Pháp thiện sẽ sanh	….3 Pháp thiện sẽ sanh	….3 Pháp bất thiện sẽ sanh	….3 Pháp bất thiện sẽ sanh	…3 Pháp thiện sẽ sanh
4 Người phàm hữu phần	Bất thiện không ngăn chặn Luân hồi… C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7	√	√	√	√				
	Bất thiện ngăn chặn [4 - 1- 1] [4 - 2 -2] [4 - 3 -3]	√	√	√	√				
Người phàm hữu phần tam nhân 1 – 3 – 3	Bất thiện không ngăn chặn c7 ạ1 ả1 ạ2 ả2 ạ3 ả3 ụ ũ ạ4	√	✗					✗	√
	Bất thiện ngăn chặn [1 - 2- 2] [1 - 1 -1] [1]	√	✗					✗	√
Bậc Alahán đạo Bậc Alahán quả	ạ4 ả4 ả4 …… V_N					✗	✗	✗	✗
4 Người phàm vô phần	... TS ... ử TS .. ử TS ... ử ..	√	√	√	√				

(2.34)

PHÁP BẤT THIỆN KHÔNG NGĂN CHẶN
LUÂN HỒI
TS .... c6 c7 .... ạ1 ả1 .... ạ2 ả2 .... ạ3 ả3 ..... Ký ầ ậ ụ ũ ạ4 ả4 ả4 ..... VN
4 Người phàm hữu phần
Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp
BẤT THIỆN NGĂN CHẶN
TS .... ạ1 ả1 .... c6 c7 .... ạ2 ả2 .... ạ3 ả3 ..... Ký ầ ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
Bậc Nhập lưu đạo
Bậc Nhập lưu quả
Bậc Nhập lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa
2 bậc Thánh quả giữa
TS .... ạ1 ả1 .... ạ2 ả2 .... c6 c7 .... ạ3 ả3 .... Ký ầ ậ ụ ũ
4 Người phàm, hữu phần
2 Bậc Thánh đạo thấp
2 Bậc Thánh quả thấp
Bậc Nhất lai quả , bậc Bất lai đạo
bậc Bất lai quả
TS .... ạ1 ả1 .... ạ2 ả2 .... ạ3 ả3 .... c6 c7 .... Ký ầ ậ ụ ũ
4 Người phàm, hữu phần
3 Bậc Thánh đạo thấp
3 Bậc Thánh quả thấp
Bậc Nhất lai quả
Pháp thiện sẽ diệt, pháp bất thiện sẽ diệt
Pháp thiện sẽ diệt
Pháp bất thiện sẽ không diệt
Pháp thiện sẽ không diệt
Pháp bất thiện sẽ không diệt
TS .... ử TS .... ử TS .. ử ....
4 Người phàm vô phần
Pháp thiện sẽ diệt, pháp bất thiện sẽ diệt.

(2.35)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā nirujjhissanti, tassa abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ diệt với người nào thì pháp vô ký sẽ diệt người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào thì pháp thiện sẽ diệt người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe arahatānaṃ tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ kusalā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ tesaṃ abyākatā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó hay tất cả bậc A la hán, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp thiện sẽ không diệt với những người đó. Còn đối với người ngoài ra đó thì pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng sẽ diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm hữu phần, 7 bậc thánh (trừ bậc A la hán quả), gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm A la hán đạo **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người phàm vô phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là ngay sát na diệt của tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Và chi pháp của 2 câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ không diệt với người nào thì pháp vô ký sẽ không diệt người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe arahantānaṃ tesaṃ kusalā dhammā na nirujjhissanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā na nirujjhissanti abyākatā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó hay tất cả bậc A la hán, pháp thiện sẽ không diệt nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó thì pháp thiện sẽ không diệt lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào thì pháp thiện sẽ không diệt người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán gọi là ngay sát na diệt của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

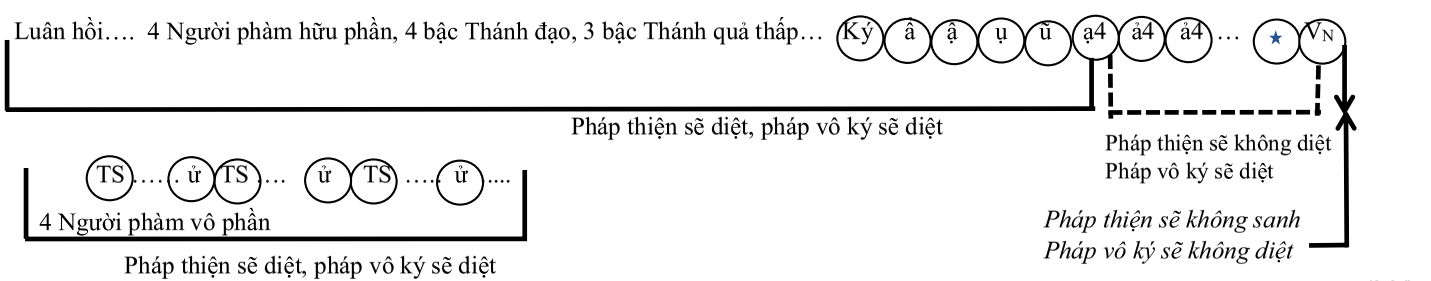
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

		Kusalā nirujjhissanti 3 Pháp thiện sẽ diệt	Abyākatā nirujjhissanti 3 Pháp vô ký sẽ diệt	…..3 Pháp vô ký sẽ diệt	…..3 Pháp thiện sẽ diệt	…..3 Pháp thiện sẽ diệt	…..3 Pháp vô ký sẽ diệt	…..3 Pháp vô ký sẽ diệt	…..3 Pháp thiện sẽ diệt
Người Phàm hữu phần 4-4-3	**Lộ đắc Alahán đạo** Luân hồi….. Ký ả ậ ụ ũ ạ4	✓	✓	✓	✓				
Bậc Alahán đạo Bậc Alahán quả	ạ4 ả4 ả4 …..…… ★ V_N			✓	✗	✗	✓		
Bậc Alahán quả	Vn					✗	✗	✗	✗
4 Người phàm vô phần	… TS … ử TS .. ử TS … ử ...	✓	✓	✓	✓				

(2.36)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā nirujjhissanti, tassa abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện sẽ diệt với người nào thì pháp vô ký sẽ diệt người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa akusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào thì pháp bất thiện sẽ diệt người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ akusalā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ tesaṃ abyākatā ca dhammā nirujjhissanti akusalā ca dhammā nirujjhissanti.**

Đối với người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp bất thiện sẽ không diệt với những người đó. Còn đối với người ngoài ra đó thì pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp bất thiện cũng sẽ diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: 4 người phàm hữu phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm: 4 người phàm hữu phần, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: 4 người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người phàm vô phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Bậc bất lai quả gọi là hội đủ sát na của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện sau khi chứng đắc bậc Nhập lưu thì gồm: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả …

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện sẽ không diệt với người nào thì pháp vô ký sẽ không diệt người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ akusalā dhammā na nirujjhissanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe akusalā ca dhammā na nirujjhissanti abyākatā ca dhamma na nirujjhissanti.**

Đối với người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, pháp bất thiện sẽ không diệt nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người ngoài ra đó thì pháp bất thiện sẽ không diệt lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa akusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào thì pháp bất thiện sẽ không diệt người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh lên của tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm tam nhân hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm có: bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa …

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

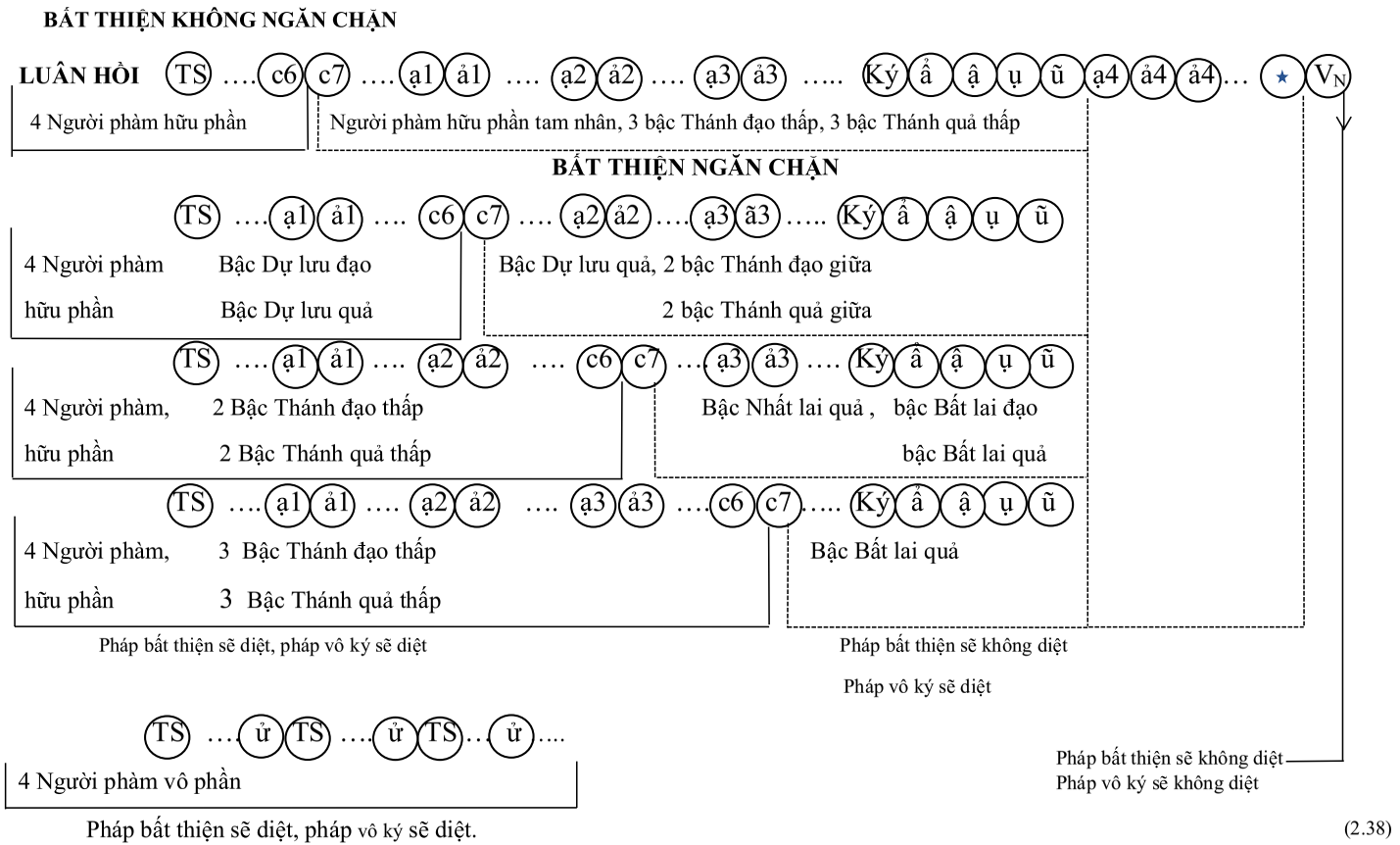
Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

		Akusalā nirujjhissanti 3 Pháp bất thiện sẽ diệt	Abyākatā nirujjhissanti 3 Pháp vô ký sẽ diệt	……3 Pháp vô ký sẽ diệt	……3 Pháp bất thiện sẽ diệt	….3 Pháp bất thiện sẽ diệt	….3 Pháp vô ký sẽ diệt	….3 Pháp vô ký sẽ diệt	…3 Pháp bất thiện sẽ diệt
4 Người phàm hữu phần	Bất thiện không ngăn chặn Luân hồi… C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7	✓	✓	✓	✓				
	Bất thiện ngăn chặn [4 - 1 - 1] [4 - 2 -2] [4 - 3 -3]	✓	✓	✓	✓				
Người phàm hữu phần tam nhân 1 – 3 – 3	Bất thiện không ngăn chặn c7 ạ1 â1 ạ2 â2 ạ3 â3 ụ ũ			✓	✗	✗	✓		
	Bất thiện ngăn chặn [1 - 2 - 2] [1 - 1 -1] [1]			✓	✗	✗	✓		
Bậc Alahán đạo Bậc Alahán quả	ạ4 â4 â4 …… ★ V_N			✓	✗	✗	✓		
Bậc Alahán quả	V_N					✗	✗	✗	✗
4 Người phàm vô phần	…TS …ử TS.. ử TS…ử..	✓	✓	✓	✓				

(2.37)

BẤT THIỆN KHÔNG NGĂN CHẶN
LUÂN HỒI
TS …. c6 c7 …. ạ1 ả1 …. ạ2 ả2 …. ạ3 ả3 ….. Ký ẩ ậ ụ ũ ạ4 ả4 ả4 … ★ VN
4 Người phàm hữu phần
Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp
BẤT THIỆN NGĂN CHẶN
TS …. ạ1 ả1 …. c6 c7 …. ạ2 ả2 …. ạ3 ã3 ….. Ký ẩ ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
Bậc Dự lưu đạo
Bậc Dự lưu quả
Bậc Dự lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa
2 bậc Thánh quả giữa
TS …. ạ1 ả1 …. ạ2 ả2 …. c6 c7 …. ạ3 ả3 …. Ký ẩ ậ ụ ũ
4 Người phàm, hữu phần
2 Bậc Thánh đạo thấp
2 Bậc Thánh quả thấp
Bậc Nhất lai quả , bậc Bất lai đạo
bậc Bất lai quả
TS …. ạ1 ả1 …. ạ2 ả2 …. ạ3 ả3 …. c6 c7 …. Ký ẩ ậ ụ ũ
4 Người phàm, hữu phần
3 Bậc Thánh đạo thấp
3 Bậc Thánh quả thấp
Bậc Bất lai quả
Pháp bất thiện sẽ diệt, pháp vô ký sẽ diệt
Pháp bất thiện sẽ không diệt
Pháp vô ký sẽ diệt
TS … ử TS …. ử TS … ử ….
4 Người phàm vô phần
Pháp bất thiện sẽ diệt, pháp vô ký sẽ diệt.
Pháp bất thiện sẽ không diệt
Pháp vô ký sẽ không diệt
(2.38)
Kết Thúc Phần Người

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ diệt người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha kusalā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā nirujjhissanti akusalā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na sanh của tâm A la hán đạo của những người đó hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh trong cõi đó, pháp thiện sẽ diệt nhưng pháp bất thiện sẽ không diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó thì pháp thiện sẽ diệt lẫn pháp bất thiện cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ diệt người nào trong cõi nào thì pháp thiện sẽ diệt người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là ngay sát na sanh của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo (**Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp gọi là người hội đủ na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo, bậc Bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc Bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện diệt lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sát na diệt của tâm bất thiện lần sau cùng cho đến sát na sanh của tâm đổng lực cận tử thứ 5, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện

ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, gọi là người hội đủ na tâm sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến sát na sanh của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, bậc nhập lưu đạo, bậc nhập lưu quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến sát na sanh của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sinh… cho đến sát na sanh của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sinh…cho đến sát na sanh của tâm thiện hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) **(itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Hoặc 1 lý khác nữa:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện, thì tính từ sát na diệt của đổng lực thiện hiện khởi lần sau cùng… cho sát na sanh của tâm đổng lực cận tử thứ 5 với 11 cõi dục giới (người kiếp chót gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Chú thích: Trong câu vấn ngược này là câu hậu vấn **(pacchāpañhā)** đặc biệt chi pháp có 2 lý giống như đã từng trình bày trong phần sanh.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ không diệt người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện sẽ không diệt người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā na nirujjhissanti, aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe arahantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na nirujjhissanti kusalā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Vào sát na sanh của tâm A la hán đạo của những người đó hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không diệt nhưng pháp thiện sẽ diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó hay tất cả bậc A la hán, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó thì pháp bất thiện sẽ không diệt lẫn pháp thiện cũng sẽ không diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán gọi là ngay sát na diệt **(bhaṇgakkhaṇasamaṇgīnaṃ)** của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm đồng lực cận tử thứ 5… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi tịnh cư) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Hoặc 1 lý khác nữa,

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực bất thiện thì tính từ sát na diệt của tâm thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến sát na sanh của tâm đồng lực cận tử thứ 5, với 11 cõi dục (người kiếp chót gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là sát na sanh của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp gọi là người hội đủ na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả thấp giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo, bậc Bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc Bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực đại thiện thì tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng cho đến sát na sanh của tâm đồng lực cận tử thứ 5, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: chi pháp của nhóm sau mà thôi.

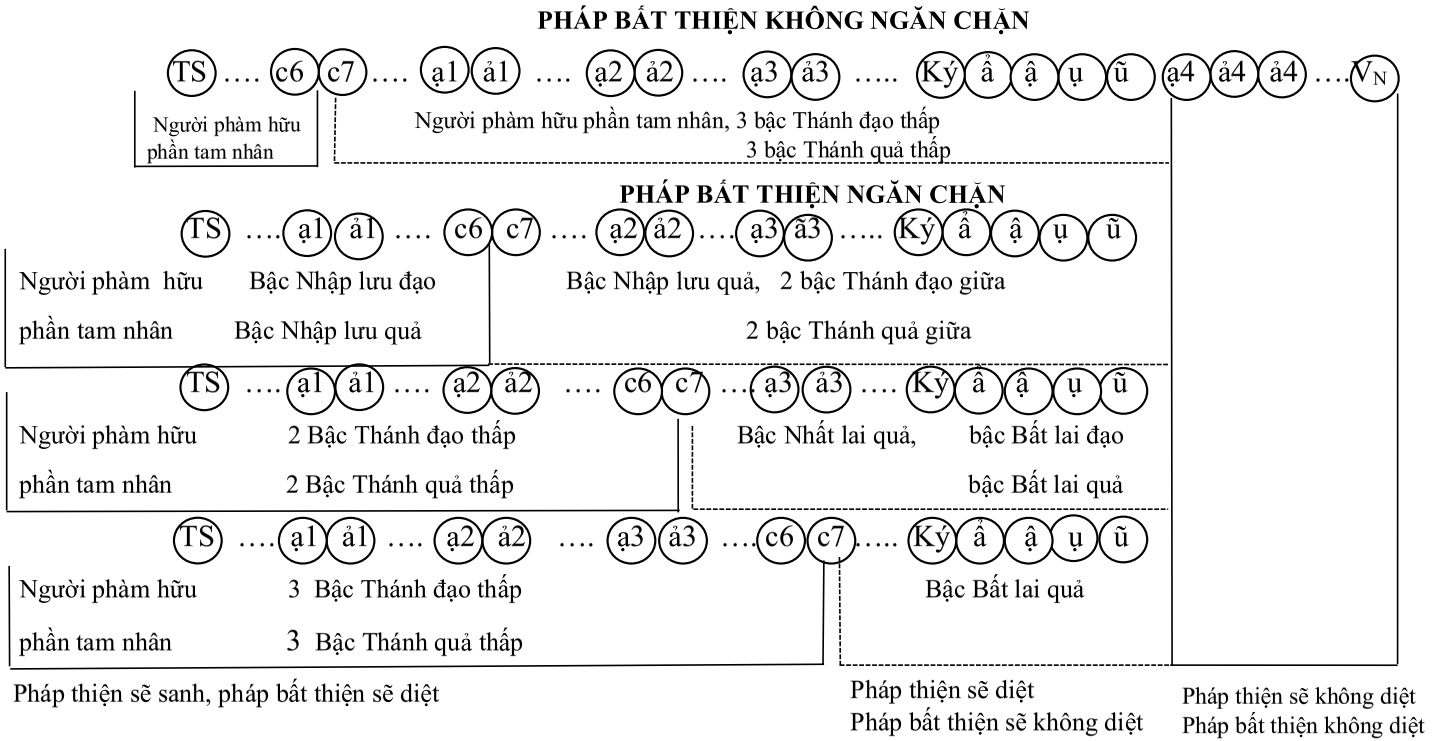
			Kusalā nirujjhissanti3 Pháp thiện sẽ sanh	Akusalā nirujjhissanti3 Pháp bất thiện sẽ sanh	…….3 Pháp bất thiện sẽ sanh	……3 Pháp thiện sẽ sanh	…3 Pháp thiện sẽ sanh	….3 Pháp bất thiện sẽ sanh	…..3 Pháp bất thiện sẽ sanh	….3 Pháp thiện sẽ sanh
Người phàm hữu phần tam nhân	4 22 (-4)	**Người kiếp chót trực tiếp** Pháp bất thiện không ngăn chặn TS …… C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 Pháp bất thiện ngăn chặn [1 - 1- 1] [1 - 2 -2] [1 - 3 -3]	√	√	√	√				
Người phàm hữu phần tam nhân 1 – 3 – 3 Bậc Alahán đạo		Pháp bất thiện không ngăn chặn c7 ạ1 ả1 ạ2 ả2 ạ3 ả3 ụ ũ ạ4 Pháp bất thiện ngăn chặn [1 - 2- 2] [1 - 1 - 1] [1]	√	✗					✗	√
1 , 1		ạ4 ả4 ả4 …… V_N					✗	✗	✗	✗

(3.1)

4 Người phàm hữu phần		**Người kiếp chót gián tiếp** (TS)…(pháp bất thiện) (c1)(c2)(c3)(c4)(c5)(c6)(c7)	✓	✓	✓	✓		
Người phàm vô phần 4-3-3	4 25 (-1)	(Pháp bất thiện) (c7)…Đồng lực (c1)(c2)(c3)(c4)(c5) cận tử bất thiện	✓	✗			✗	✓
4-3-3		Đồng lực cận tử thiện (c5)…… (tử)				✗	✗	✗
4 Người phàm hữu phần		(TS)……(pháp thiện)(c1)(c2)(c3)(c4)(c5)(c6)(c7)	✓	✓	✓	✓		
Người phàm vô phần	11	(Pháp thiện) (c7)… Đồng lực (c1)(c2)(c3)(c4)(c5) cận tử bất thiện			✓	✗	✓	
4		Đồng lực cận tử bất thiện (c5) …… (tử)				✗	✗	✗
4-4 3-3	4 21 (-5)	**Sẽ sanh vào trong cõi mình ở nữa** (TS)……(tử)	✓	✓	✓	✓		
Người lạc vô nhân	1	**Cõi vô tưởng** Tất cả đang sanh và đang chết				✗	✗	✗

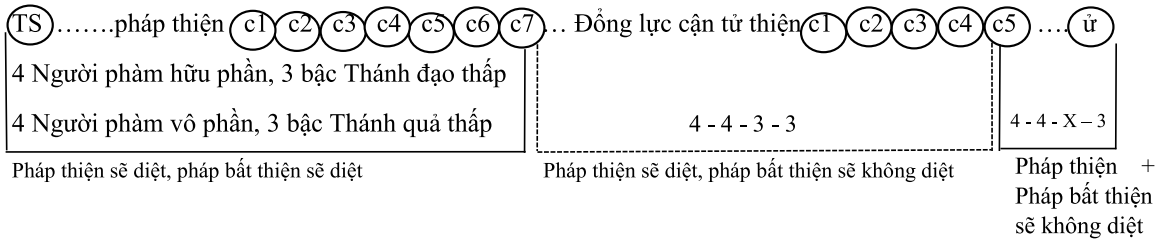
(3.2)

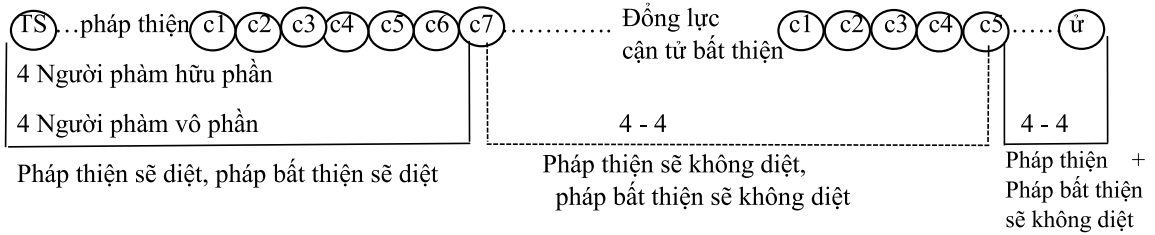
Người Kiếp Chót Trực Tiếp

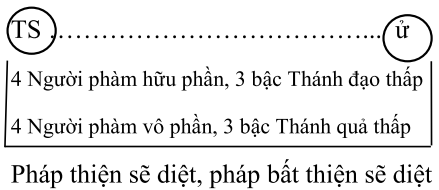
(3.3)

Người Kiếp Chót Gián Tiếp

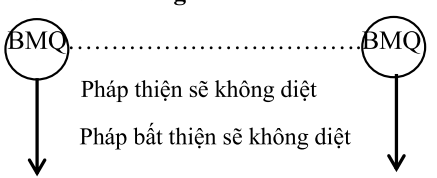

Sẽ Sanh Vào Trong Cõi Mà Mình Ở Nữa

Cõi Vô Tưởng

(3.4)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhamma nirujjhissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe arahantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhamma nirujjhissanti kusalā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó hay tất cả bậc A la hán đạo, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp thiện sẽ không diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó thì pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng sẽ diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh … cho đến sát na sanh của tâm A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực thiện thì tính từ tâm tục sanh cho đến… sát na sanh của tâm đổng lực cận tử thứ 5.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) **(itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp câu mở: Bậc A la hán đạo là ngay sát na diệt của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp) **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sát na diệt của tâm đổng lực cận tử thứ 5… cho đến sát na sanh của tâm sanh của tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ sát na diệt của tâm thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến sát na sanh của tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe arahantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā dhammā na nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na nirujjhissanti abyākatā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm A la hán của những người đó hay tất cả bậc A la hán, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện sẽ không diệt nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó thì pháp thiện sẽ diệt lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhamma na nirujjhisantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là ngay sát na diệt tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh lên trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sát na diệt của tâm đổng lực cận tử thứ 5… cho đến sát na sanh của tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ sát na diệt của tâm thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến sát na sanh của tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không

diệt trong cõi vô tưởng nữa, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng với cõi vô tưởng (Chi pháp cụm từ này chưa được nới đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

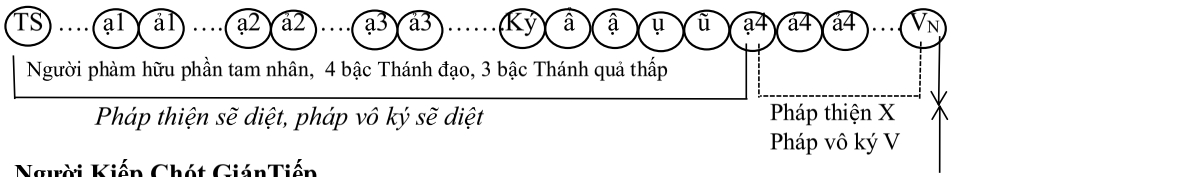
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

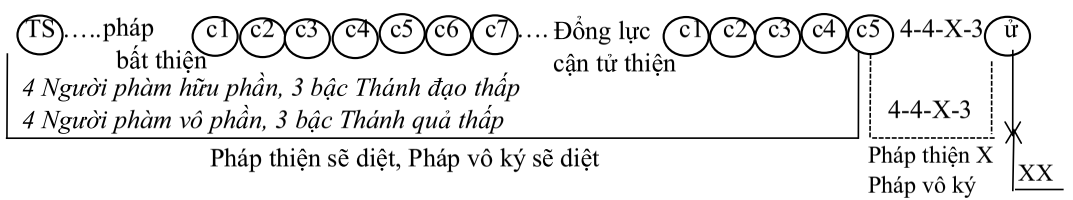
Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

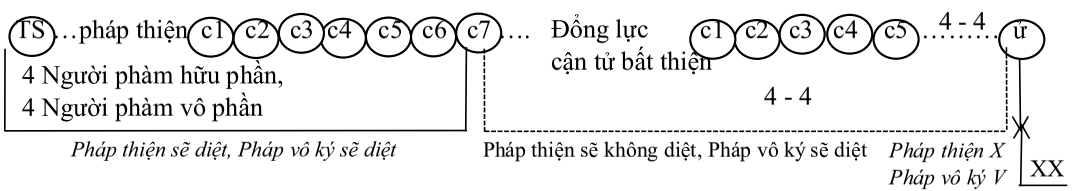
Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Người Kiếp Chót Trực Tiếp

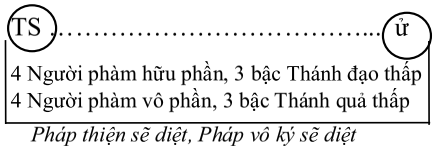

Người Kiếp Chót GiánTiếp

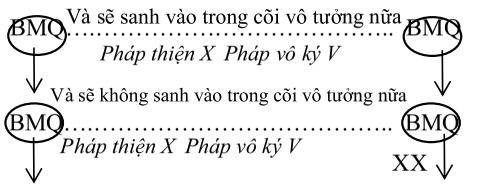

Sẽ Sanh Vào Cõi Mà Mình Ở Nữa

Cõi Vô Tưởng

(3.5)

		Kusalā nirujjhissanti 3	Abyākatā nirujjhissanti 3	3	3	3	3	3
		Pháp thiện sẽ diệt	Pháp vô ký sẽ diệt	Pháp vô ký sẽ diệt	Pháp thiện sẽ diệt	Pháp thiện sẽ diệt	Pháp vô ký sẽ diệt	Pháp thiện sẽ diệt
Người phàm hữu phần tam nhân 1 - 4 - 3	**Người kiếp chót trực tiếp** TS ..... Kỷ â ậ ụ ũ ậ4 4	✓	✓	✓	✓			
1,1	22 (- 4) ậ4 ậ4 â4 ..... V_N			✓	✗	✗	✓	
Bậc A la hán quả	V_N					✗	✗	✗

(3.6)

4 Người phàm hữu phần Người phàm vô phần 4-3-3	4	**Người kiếp chót gián tiếp** TS ……. Đồng lực cận tử thiện c1 c2 c3 c4 c5	✓	✓	✓	✓				
4-4-3	25 (-1)	Đồng lực cận tử thiện c5 ……. ử			✓	✗	✗	✓		
4-4-3		ử					✗	✗	✗	✗
4 Người phàm hữu phần	11	TS …… (pháp thiện) c1 c2 c3 c4 c5 c6 c7	✓	✓	✓	✓				
Người phàm vô phần 4		(Pháp thiện) c7 …Đồng lực c1…. c5 …ử cận tử bất thiện			✓	✗	✗	✓		
		ử					✗	✗	✗	✗
4-4 3-3	4 21 (-5)	**Sẽ sanh vào trong cõi mình ở nữa** TS……. ử	✓	✓	✓	✓				
Người lạc vô nhân	1	**Cõi vô tưởng** đang sanh + đang chết và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa			✓	✗	✗	✓		
		Cõi vô tưởng đang chết Và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa					✗	✗	✗	✗

(3.7)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti akusalā ca dhammā nirujjhissanti.**

Người hội đủ A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp bất thiện sẽ không diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó thì pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp bất thiện cũng sẽ diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người

phàm hữu phần tam nhân, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến sát na sanh của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư). **(itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ A la

hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc Bất lai quả gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp gọi là người hội đủ na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm có: Bậc Dự lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh trong cõi mà mình ở, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ sát na diệt của tâm đổng lực cận tử thứ 5… cho đến sát na sanh của tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến sát na sanh của tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng.

Và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na nirujjhissanti abyākatā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Người hội đủ A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không diệt nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó trong cõi đó thì pháp bất thiện sẽ không diệt lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh cảu tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc Bất lai quả gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp gọi là người hội đủ sát na tâm tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc nhập lưu thì gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh trong cõi mà mình ở, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ sát na diệt đổng lực cận tử thứ 5… cho đến sát na sanh của tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến sát na sanh của tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng. Và sẽ diệt vào trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha)**

Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là hội đủ sát na diệt của 13 tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh trong cõi mà mình đang ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng. Và sẽ không diệt vào trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng (Chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

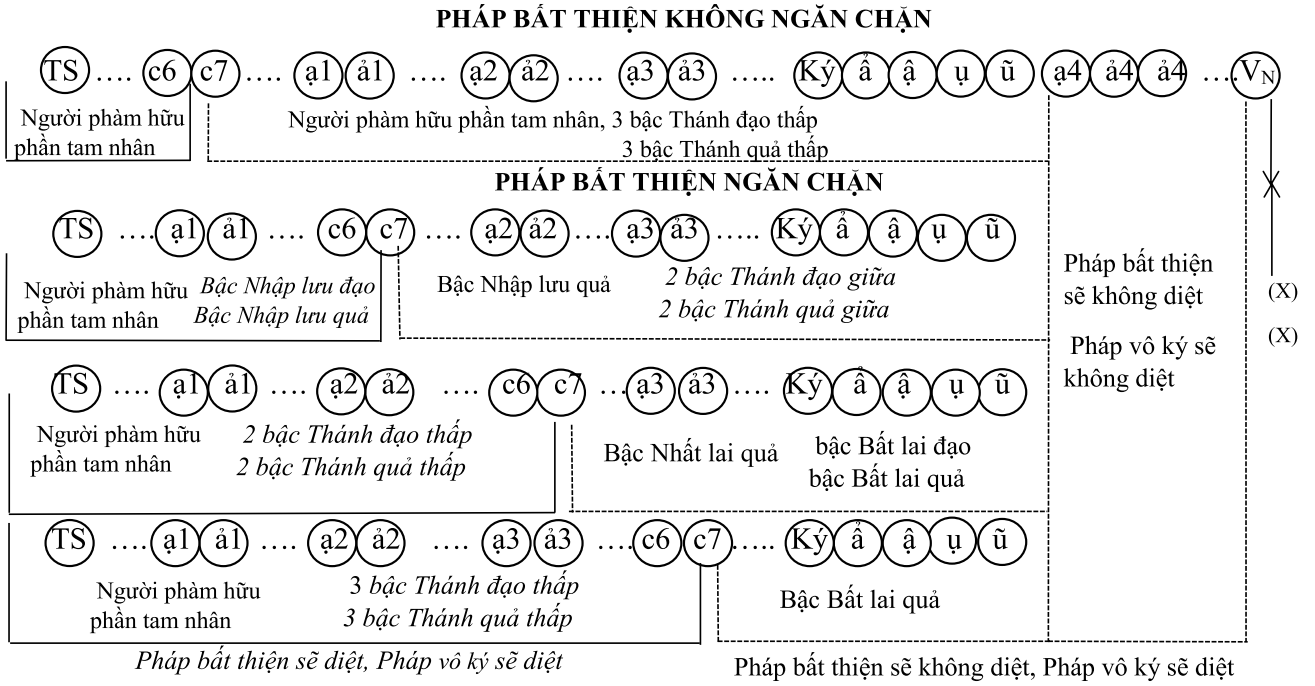
			Akusalā niruỵjhissanti 3 Pháp bất thiện sẽ diệt	Abyākatā niruỵjhissanti 3 Pháp vô ký sẽ diệt	…….3 Pháp vô ký sẽ diệt	……3 Pháp bất thiện sẽ diệt	….3 …3 Pháp bất thiện sẽ diệt	Pháp vô ký sẽ diệt	…..3 Pháp vô ký sẽ diệt	….3 Pháp bất thiện sẽ diệt
Người phàm hữu phần tam nhân	4 22 (-4)	**Người kiếp chót trực tiếp** Pháp bất thiện không ngăn chặn TS…… C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 Pháp bất thiện ngăn chặn [1 - 1- 1] [1 - 2 -2] [1 - 3 -3]	✓	✓	✓	✓				
Người phàm hữu phần tam nhân 1 – 3 – 3		Pháp bất thiện không ngăn chặn c7 ạ1 å1 ạ2 å2 ạ3 å3 ụ ũ Pháp bất thiện ngăn chặn [1 - 2- 2] [1 - 1 - 1] [1]	✓	✗					✗	✓
1 , 1		ạ4 å4 ā4 …… V_N					✗	✗	✗	✗
Bậc Alahán quả		V_N								

(3.8)

4 Người phàm hữu phần Người phàm vô phần	11	**Người kiếp chót gián tiếp** TS…Đồng lực cận tử bất thiện c1 c2 c3 c4 c5	✓	✓	✓	✓				
		Đồng lực cận tử bất thiện c5 ……. ử			✓	✗	✗	✓		
		ữ					✗	✗	✗	✗
4 Người phàm hữu phần Người phàm vô phần 4-4-3	4 25	TS……(pháp bất thiện) c1 c2 c3 c4 c5 c6 c7	✓	✓	✓	✓				
		(Pháp bất thiện) c7 … Đồng lực cận tử bất thiện c1 …c5…ử			✓	✗	✗	✓		
4-4-3	(-1)	ử					✗	✗	✗	✗
4-4 3-3	4 21 (-5)	**Sẽ sanh vào trong cõi mình ở nữa** TS……ử	✓	✓	✓	✓				
Người lạc vô nhân	1	**Cõi vô tưởng đ**ang sanh + đang chết và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa			✓	✗	✗	✓		
		Cõi vô tưởng đang sanh + đang chết và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa					✗	✗	✗	✗

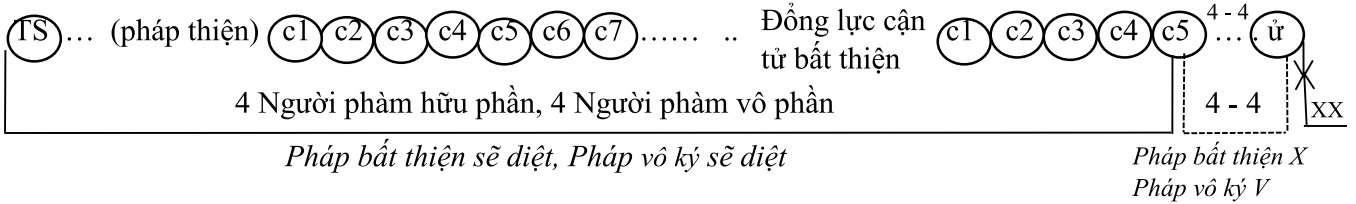
(3.9)

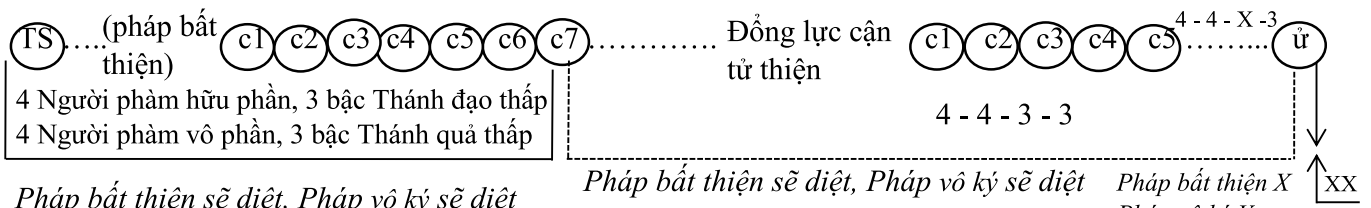
Người Kiếp Chót Trực Tiếp

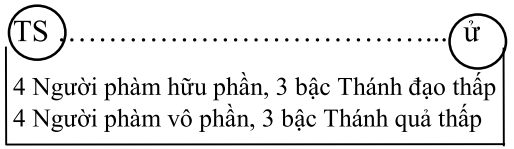
(3.10)

Người Kiếp Chót Gián Tiếp

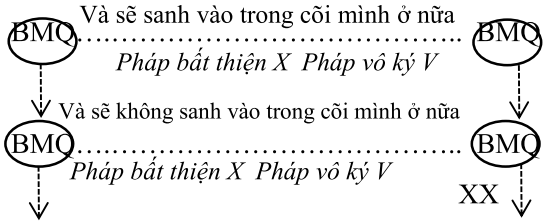

Sẽ Sanh Vào Cõi Mình Ở Nữa

Cõi Vô Tưởng

Kết Thúc Phần Người Và Cõi
Kết Thúc Phần Vị Lai

(3.11)

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ

Paccuppannātītavāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā nirujjhanti, tassa akusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp thiện đang diệt với người nào thì pháp bất thiện từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā nirujjhittha, tassa kusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp bất thiện từng diệt với người nào thì pháp thiện đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ akusalā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ kusalā dhamma nirujjhanti, kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā ca dhammā nirujjhittha kusalā ca dhammā nirujjhanti.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào

sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp bất thiện từng diệt nhưng pháp thiện không phải đang diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm thiện của những người đó thì pháp bất thiện từng diệt lẫn pháp thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả) gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na nirujjhanti, tassa akusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp thiện không đang diệt với người nào thì pháp bất thiện không từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng diệt".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na nirujjhittha, tassa kusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp bất thiện không từng diệt với người nào thì pháp thiện không đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

	Kusalā nirujjhanti 1 Pháp thiện đang diệt	Akusalā nirujjhittha 2 Pháp bất thiện từng diệt	…….2 Pháp bất thiện từng diệt	……1 Pháp thiện đang diệt	….1 Pháp thiện đang diệt	….2 Pháp bất thiện từng diệt	…..2 Pháp bất thiện từng diệt	….1 Pháp thiện đang diệt
Sát na diệt của tâm thiện	✓	✓	✓	✓			✗	
Sát na sanh của tất cả tâm			✓	✗	✗	✓		
Sát na diệt của tâm thiện, quả			✓	✗	✗	✓		
Người đang nhập thiền diệt			✓	✗	✗	✓		
Người cõi vô tưởng			✓	✗	✗	✓		

(3.12)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā nirujjhanti, tassa abyākatā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp thiện đang diệt với người nào thì pháp vô ký từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhittha, tassa kusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký từng diệt với người nào thì pháp thiện đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgkkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ kusalā dhammā nirujjhanti, kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā nirujjhittha kusalā ca dhammā nirujjhanti.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp vô ký từng diệt nhưng pháp thiện không phải đang diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm thiện thì pháp vô ký từng diệt lẫn pháp thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân,

gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhangakkheṇa tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

	Kusalā nirujjhanti 1 Pháp thiện đang diệt	Abyākatā nirujjhittha 2 Pháp vô ký từng diệt	…….2 Pháp vô ký từng diệt	……1 Pháp thiện đang diệt	….1 Pháp thiện đang diệt	….2 Pháp vô ký từng diệt	…..2 Pháp vô ký từng diệt	….1 Pháp thiện đang diệt
Sát na diệt của tâm thiện	✓	✓	✓	✓			✗	
Sát na sanh của tất cả tâm			✓	✗	✗	✓	✗	
Sát na diệt của tâm thiện, quả			✓	✗	✗	✓	✗	
Người đang nhập thiền diệt			✓	✗	✗	✓	✗	
Người ở trong cõi vô tưởng			✓	✗	✗	✓	✗	

(3.13)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā nirujjhanti, tassa abyākatā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp bất thiện đang diệt với người nào thì pháp vô ký từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhittha, tassa akusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký từng diệt với người nào thì pháp bất thiện đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ akusalā dhammā nirujjhanti, akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā nirujjhittha akusalā ca dhammā nirujjhanti.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, hay người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp vô ký từng diệt nhưng pháp bất thiện không đang diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm bất thiện của những người đó thì pháp vô ký từng diệt lẫn pháp bất thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở **(akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na sanh của tâm và ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở hiện khởi **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā na nirujjhanti, tassa abyākatā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp bất thiện không đang diệt với người nào thì pháp vô ký không từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng diệt"**(nirujjhittha).**

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhittha, tassa akusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký không từng diệt với người nào thì pháp bất thiện không đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi

là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở hiện khởi **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

	Akusalā nirujjhanti 1 Pháp bất thiện đang diệt	Abyākatā nirujjhittha 2 Pháp vô ký từng diệt	…….2 Pháp vô ký từng diệt	……1 Pháp bất thiện đang diệt	….1 Pháp bất thiện đang diệt	….2 Pháp vô ký từng diệt	…..2 Pháp vô ký từng diệt	….1 Pháp bất thiện đang diệt
Sát na diệt của tâm bất thiện	✓	✓	✓	✓				
Sát na sanh của tất cả tâm			✓	✗	✗	✓		
Sát na diệt của tâm bất thiện, quả			✓	✗	✗	✓		
Người đang nhập thiền diệt			✓	✗	✗	✓		
Người ở trong cõi vô tưởng			✓	✗	✗	✓		

Kết Thúc Phần Người

(3.14)

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā nirujjhanti, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp thiện đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhamma nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp bất thiện từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā nirujjhanti, kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā ca dhammā nirujjhittha kusalā ca dhammā nirujjhanti.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện từng diệt nhưng pháp thiện không đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm thiện của những người đó trong cõi đó thì pháp bất thiện từng diệt lẫn pháp thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 38 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 2… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, người cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na nirujjhanti, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp thiện không đang diệt với người trong cõi nào thì pháp bất thiện không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhittha, suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na nirujjhanti akusalā ca dhammā na nirujjhittha.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện của những người đó trong cõi đó, pháp thiện không đang diệt nhưng pháp bất thiện từng diệt với những người đó trong cõi đó. Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không phải đang diệt lẫn pháp bất thiện cũng không từng diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp bất thiện không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp sanh hữu thứ 2… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư gọi là hội đủ sát na của 19 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần nữa, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1 có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

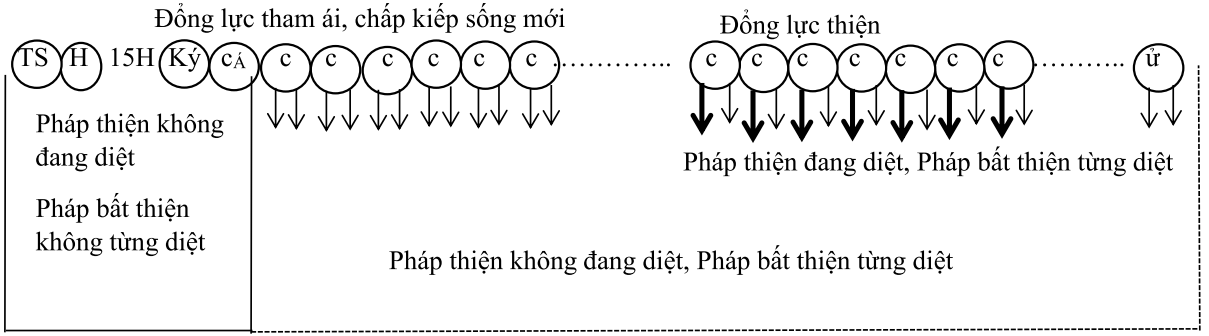
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

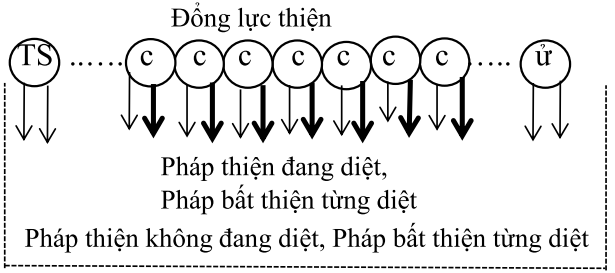
Cõi Tịnh Cư

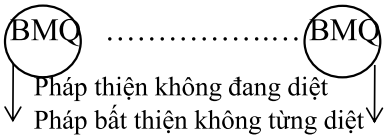
Cõi Tứ Uẩn

Cõi Ngũ Uẩn

ngoài ra

Cõi Vô Tưởng

(3.15)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā nirujjhanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp thiện đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā nirujjhanti, kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhittha kusalā ca dhammā nirujjhanti.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký từng diệt nhưng pháp thiện không đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm thiện của những người đó trong cõi đó thì pháp vô ký từng diệt lẫn pháp thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 38 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh quả, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na nirujjhanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp thiện không đang diệt với người trong cõi nào thì pháp vô ký không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhittha, suddhāvāsānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na nirujjhanti abyākatā ca dhammā na nirujjhittha.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không đang diệt nhưng pháp vô ký từng diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với những người đang sanh trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp thiện không đang diệt lẫn pháp vô ký cũng không từng diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, người cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

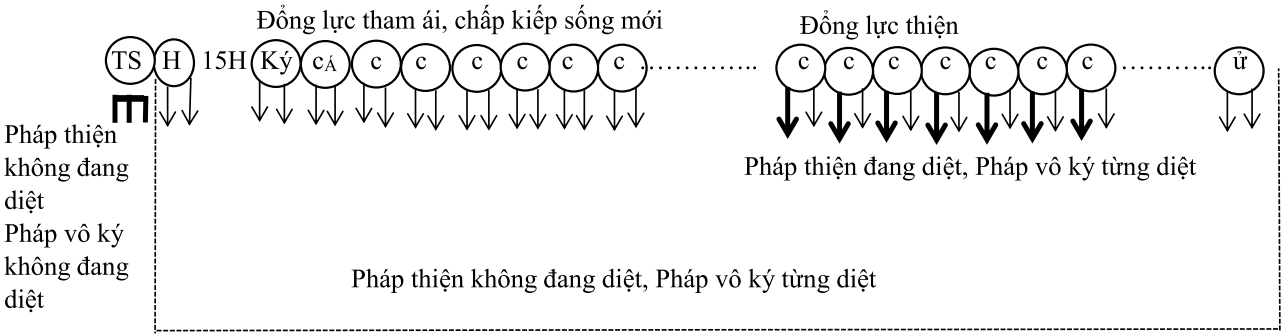
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

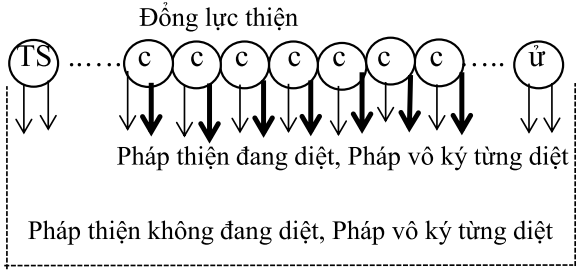
Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Cõi Tịnh Cư

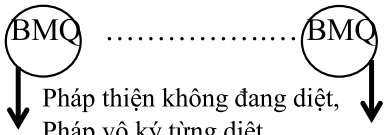

Cõi Tứ Uẩn

Cõi Ngũ Uẩn ngoài ra

Cõi Vô Tưởng

(3.16)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā nirujjhanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp bất thiện đang diệt với người nào đó trong cõi nào thì pháp vô ký từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhittha, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhanti, akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhittha akusalā ca dhammā nirujjhanti.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký từng diệt nhưng pháp bất thiện không đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm bất thiện của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký từng diệt lẫn pháp bất thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh hữu học, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, người cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na nirujjhanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp bất thiện không đang diệt với người trong cõi nào thì pháp vô ký không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhittha, suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na nirujjhanti abyākatā ca dhammā na nirujjhittha.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện không đang diệt nhưng pháp vô ký từng diệt với những người đó trong cõi đó. Còn

đối với những người đang sanh trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp bất thiện không đang diệt lẫn pháp vô ký cũng không từng diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, người cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

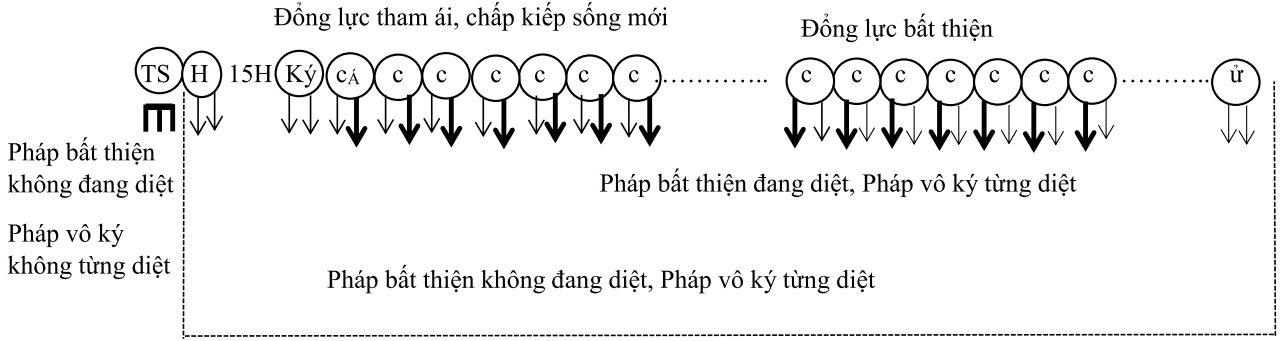
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

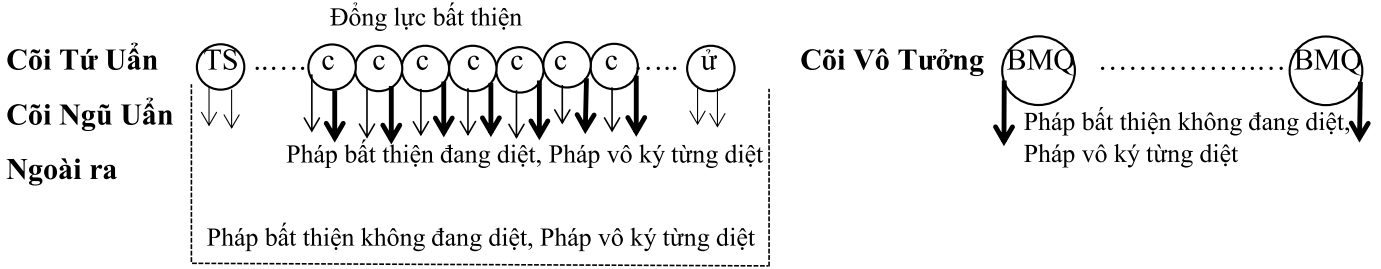
Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Cõi Tịnh Cư

Kết thúc phần người và cõi (3.17)

Kết Thúc Phần Hiện Tại Quá Khứ

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI

Paccuppannānāgatavāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā nirujjhanti, tassa akusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện đang diệt với người nào thì pháp bất thiện sẽ diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā dhammā nirujjhanti no ca tesaṃ akusalā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā nirujjhanti akusalā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na diệt của tâm dũ tịnh của những người đó, pháp thiện đang diệt nhưng pháp bất thiện sẽ không diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm thiện của người ngoài ra đó thì pháp thiện đang diệt lẫn pháp bất thiện cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ diệt với người nào thì pháp thiện đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ kusalā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ kusalā dhammā nirujjhanti, kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā ca dhammā nirujjhissanti kusalā ca dhammā nirujjhanti.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đanh nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp bất thiện sẽ diệt nhưng pháp thiện không phải đang diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm thiện của những người đó, pháp bất thiện sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là ngay sát na diệt của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa,

gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 2 tâm đạo giữa, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na diệt của 17 thiện hiệp thế, Bậc bất lai đạo, 38 tâm sở sanh lên tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ sadisupacāranaya).**

Và người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm 4 người phàm hữu phần, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: 4 người phàm hữu phần, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả, gọi là ngay sát na diệt của 17 thiện hiệp thế, tâm Nhập lưu đạo, 38 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm hiện hiệp thế, 2 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm hiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử

sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Người sẽ không đắc được đạo gồm: 4 người phàm vô phần gọi là ngay sát na diệt của 17 thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm được điểm tận cùng **(itaresaṃ kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: 4 người phàm hữu phần, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: 4 người phàm hữu phần, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, tâm Nhập lưu quả, 52 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn **(avajjana),** 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm quả

thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Người sẽ không đắc được đạo gồm 4 người phàm vô phần, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy điểm tận cùng **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ)**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na nirujjhanti, tassa akusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không đang diệt với người nào thì pháp bất thiện sẽ không diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ kusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ akusalā dhammā na nirujjhissanti, aggamaggassa uppādakkhaṇe arahantā yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā na nirujjhanti akusalā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó, hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp thiện không

phải đang diệt nhưng pháp bất thiện sẽ diệt với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm A la hán đạo của những người đó, hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na sanh của tâm dũ tịnh của những người đó, pháp thiện không đang diệt lẫn pháp bất thiện cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ không diệt với người nào thì pháp thiện không đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā dhammā na nirujjhissanti no ca tesaṃ kusalā dhammā na nirujjhanti, aggamaggassa uppādakkhaṇe arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ akusalā ca dhammā na nirujjhissanti kusalā ca dhammā na nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na diệt của tâm dũ tịnh của những người đó, pháp bất thiện sẽ không diệt nhưng pháp thiện đang diệt với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm A la hán đạo của những người đó, hay tất cả bậc A la hán hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na sanh của tâm dũ tịnh của những người đó, pháp bất thiện sẽ không diệt lẫn pháp thiện cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: 4 người phàm hữu phần, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không

tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: 4 người phàm hữu phần, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, tâm Nhập lưu quả, 52 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Người sẽ không đắc đạo gồm có: 4 người phàm vô phần, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy điểm tận cùng **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và bậc A la hán đạo gọi là ngay sát na sanh của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na sanh của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến sát na sanh của tâm thuận thứ trong lộ A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa, gọi là ngay sát na sanh của tâm và ngay sát na diệt của tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 50 tâm sở (trừ tà kiến, hoài nghi) sanh khởi tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến sát na sanh của tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của tâm và ngay sát na diệt của tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm thánh quả giữa, 50 tâm sở (trừ tà kiến, hoài nghi) sanh khởi tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến sát na sanh của tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của tâm và ngay sát na diệt của tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, tâm Bất lai

quả, 46 tâm sở (trừ tà kiến, 4 tâm sở sân phần, hoài nghi) sanh khởi tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến sát na sanh của tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ sadisūpacāranaya).**

Bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt (chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **nirodhasamāpannānaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là ngay sát na diệt của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na diệt của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện sau khi chứng Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 2 tâm thánh đạo giữa, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

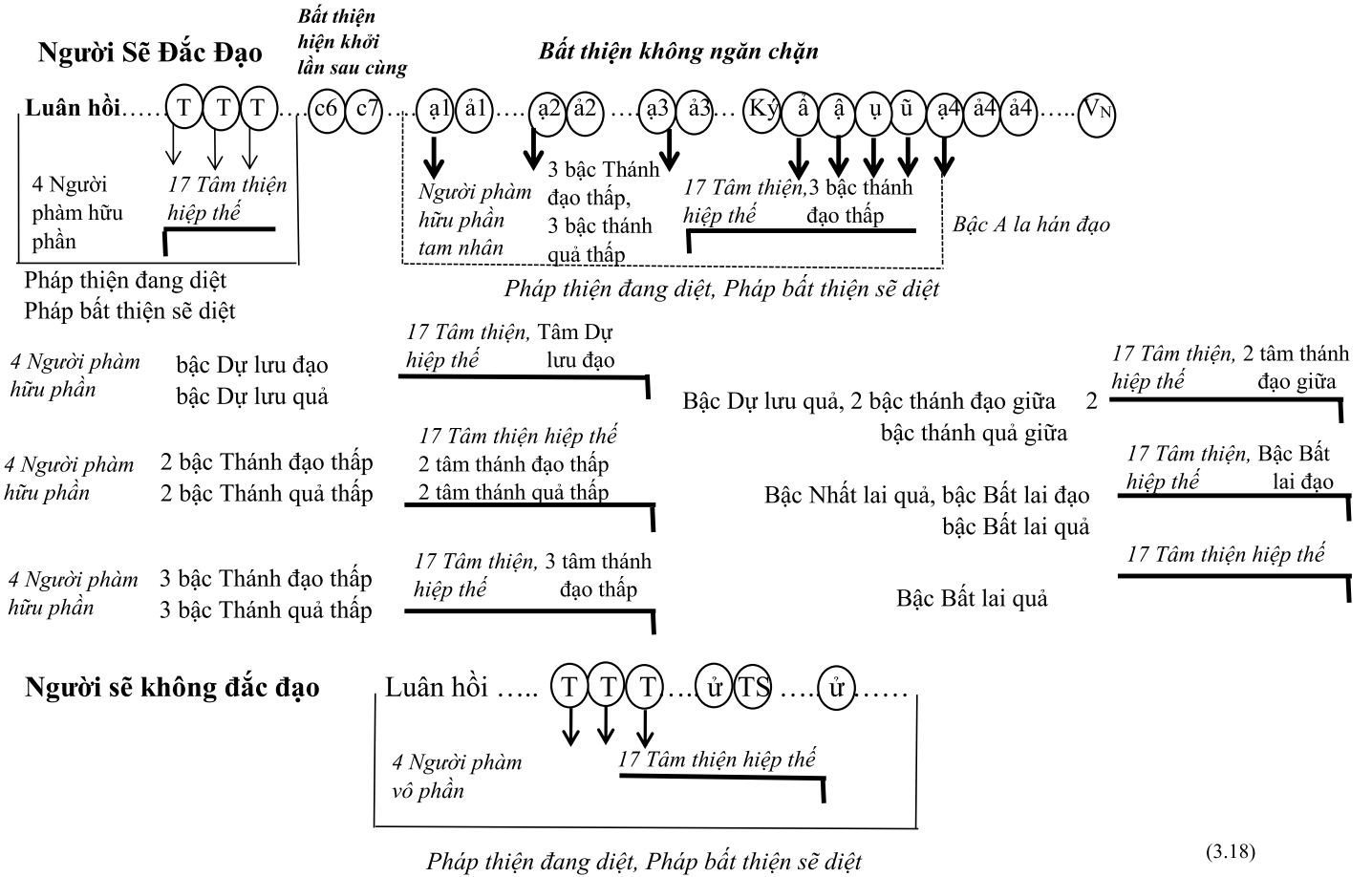
Nếu có bất thiện sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, tâm Bất lai đạo, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm

có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo. **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ patilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ sadisūpacāranaya).**

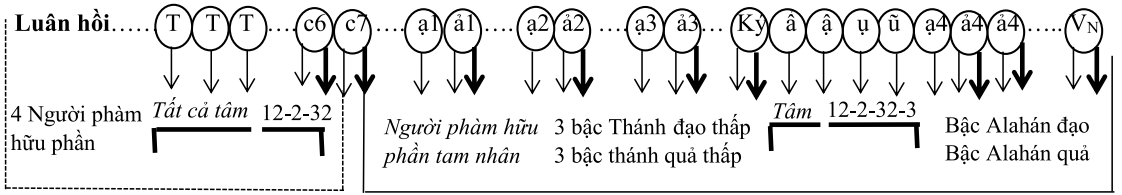
Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Người Sẽ Đắc Đạo
Bất thiện hiện khởi lần sau cùng
Bất thiện không ngăn chặn
Luân hồi
T T T
c6 c7
ạ1 ả1
ạ2 ả2
ạ3 ả3
Ký ầ ậ ụ ũ ạ4 ả4 ả4
VN
4 Người phàm hữu phần
17 Tâm thiện hiệp thế
Người phàm hữu phần tam nhân
3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp
17 Tâm thiện, hiệp thế
3 bậc thánh đạo thấp
Bậc A la hán đạo
Pháp thiện đang diệt
Pháp bất thiện sẽ diệt
Pháp thiện đang diệt, Pháp bất thiện sẽ diệt
4 Người phàm hữu phần
bậc Dự lưu đạo
bậc Dự lưu quả
17 Tâm thiện, Tâm Dự hiệp thế lưu đạo
Bậc Dự lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa 2 bậc thánh quả giữa
17 Tâm thiện, 2 tâm thánh hiệp thế đạo giữa
4 Người phàm hữu phần
2 bậc Thánh đạo thấp
2 bậc Thánh quả thấp
17 Tâm thiện hiệp thế
2 tâm thánh đạo thấp
2 tâm thánh quả thấp
Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo bậc Bất lai quả
17 Tâm thiện, Bậc Bất hiệp thế lai đạo
4 Người phàm hữu phần
3 bậc Thánh đạo thấp
3 bậc Thánh quả thấp
17 Tâm thiện, 3 tâm thánh hiệp thế đạo thấp
Bậc Bất lai quả
17 Tâm thiện hiệp thế
Người sẽ không đắc đạo
Luân hồi ….. T T T … ử TS …. ử ……
4 Người phàm vô phần
17 Tâm thiện hiệp thế
Pháp thiện đang diệt, Pháp bất thiện sẽ diệt

(3.18)

Người Sẽ Đắc Đạo

4 Người phàm hữu phần — bậc Dự lưu đạo, bậc Dự lưu quả — *Tất cả tâm* — 12-2-32-1

Bậc Dự lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa bậc thánh quả giữa — 2 *Tâm* Bất thiện 2-32-3

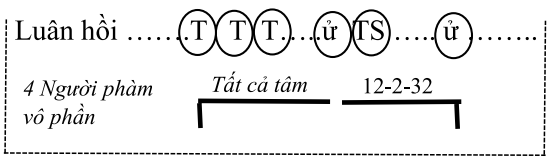
4 Người phàm hữu phần — 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp — *Tất cả tâm* — 12-2-32-2

Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo, bậc Bất lai quả — *Tâm* Bất thiện 2-32-2

4 Người phàm hữu phần — 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp — *Tất cả tâm* — 12-2-32-3

Bậc Bất lai quả — *Tâm* Bất thiện 2-32-1

Người sẽ không đắc đạo

(3.19)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā nirujjhanti, tassa abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện đang diệt với người nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào thì pháp thiện đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ kusalā dhammā nirujjhanti, kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā nirujjhissanti kusalā ca dhammā nirujjhanti**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp thiện không đang diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm thiện của những người đó, pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót, gọi là ngay sát na sanh của tất cả

tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn (là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na nirujjhanti, tassa abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không phải đang diệt với người nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ kusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā na nirujjhanti abyākatā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp thiện không đang diệt nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó. Còn vào

sát na diệt của tâm viên tịch Níp Bàn của những người đó, pháp thiện không đang diệt lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào thì pháp thiện không đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 38 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn (là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp Bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ)**

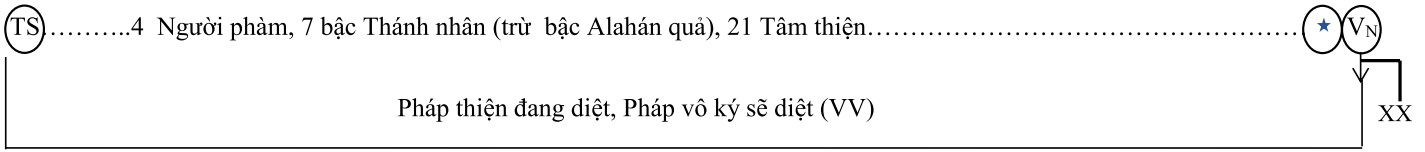
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

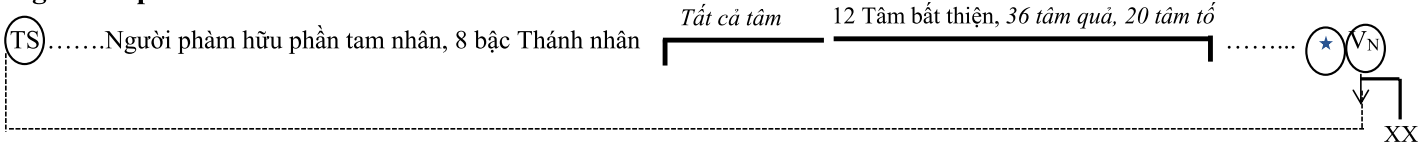
Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

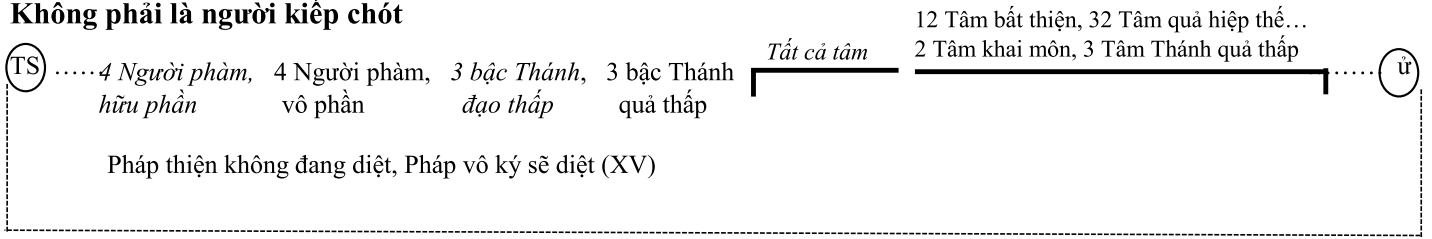
Người kiếp chót và không phải là người kiếp chót

Người kiếp chót

Không phải là người kiếp chót

(3.20)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā nirujjhanti, tassa abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện đang diệt với người nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa akusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào thì pháp bất thiện đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ akusalā dhammā nirujjhanti, akusalā bhaṇgakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā nirujjhissanti akusalā ca dhammā nirujjhanti**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp bất thiện không đang diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm thiện của những người đó, pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp bất thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở **(akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn (là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā na nirujjhanti, tassa abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện không đang diệt với người nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ akusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ**

akusalā ca dhammā na nirujjhanti abyākatā ca dhammā na nirujjhissanti.

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp bất thiện không đang diệt nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó, pháp bất thiện không đang diệt lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa akusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào thì pháp bất thiện không đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn (là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 20 tâm (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần cuối cùng **(pacchimacittasa tesaṃ).**

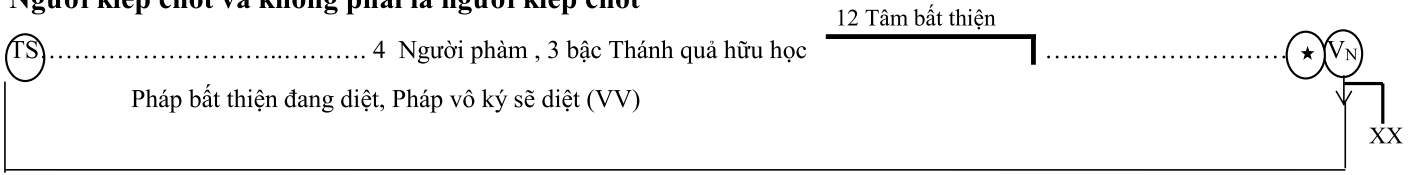
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

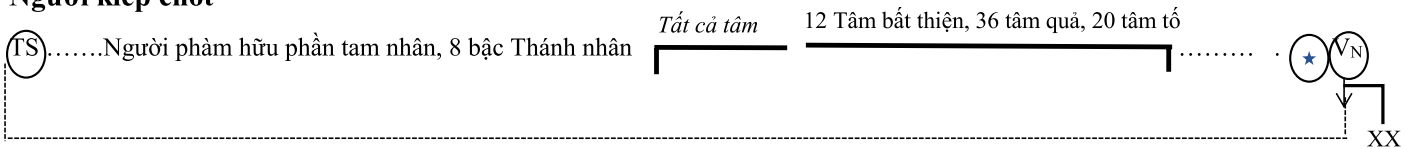
Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

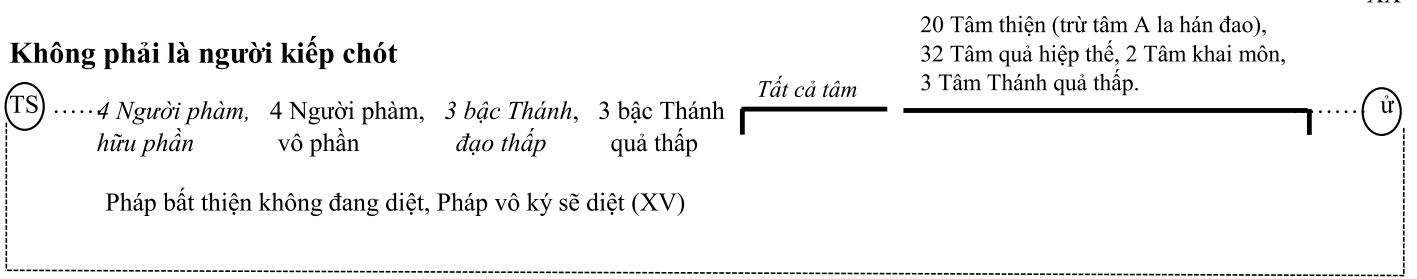
Người kiếp chót và không phải là người kiếp chót

Người kiếp chót

Không phải là người kiếp chót

Kết Thúc Phần Người

(3.21)

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā nirujjhanti, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā nirujjhanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā ca dhammā nirujjhanti akusalā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na diệt của tâm dũ tịnh của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện đang diệt nhưng pháp thiện sẽ không diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm thiện của người ngoài ra đó trong cõi đó thì pháp thiện đang diệt lẫn pháp bất thiện cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā nirujjhanti, kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā ca dhammā nirujjhissanti kusalā ca dhammā nirujjhanti.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ diệt nhưng pháp thiện không đang diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm thiện của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là ngay sát na diệt của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha mukkhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 2 tâm thánh đạo giữa, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có:

Nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na diệt của 17 thiện hiệp thế, tâm Bất lai đạo, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp) **(yassa citassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha sadisupacāranaya).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm đổng lực cận tử thứ 5 với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh lên tính tâm tục sanh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả, gọi là ngay sát na diệt của 17 hiệp thế, tâm thánh đạo Nhập lưu, 38 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của 17 thiện hiệp thế, 2 tâm thánh đạo, 38 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 11 cõi dục giới (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(itaresaṃ kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm thiện hiệp thế, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đổng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người hữu phần tam nhân, Bậc Nhập lưu đạo, Bậc Nhập lưu quả, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, tâm Nhập lưu quả, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đổng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đổng lực cận tử thứ 5 với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình

ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tatthe).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na nirujjhanti, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhissanti, aggamaggassa uppādakkhaṇe arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ patilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na nirujjhanti akusalā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó, hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện của tất cả những người đó trong cõi đó, pháp thiện không phải đang diệt nhưng pháp bất thiện sẽ diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm A la hán đạo của những người đó hay tất cả bậc A la hán hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na sanh của tâm dũ tịnh của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không đang diệt lẫn pháp bất thiện cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā na nirujjhanti, aggamaggassa uppādakkhaṇe arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na nirujjhissanti kusalā ca dhammā na nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na diệt của tâm dũ tịnh của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không diệt nhưng pháp thiện đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm A la hán đạo của những người đó, hay tất cả bậc A la hán hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh vào sát na sanh của tâm dũ tịnh của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không diệt lẫn pháp thiện cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, tâm

Nhập lưu quả, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đổng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đổng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đổng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đổng lực cận tử thứ 5 với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (không

phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và bậc A la hán đạo gọi là ngay sát na sanh của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na sanh của tâm tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na sanh của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn **,** 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến sát na sanh của tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa, gọi là ngay sát na sanh của tâm và ngay sát na diệt của tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 50 tâm sở (trừ tà kiến, hoài nghi) sanh khởi tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến sát na sanh của tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của tâm và ngay sát na diệt của tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm thánh quả thấp, 50 tâm sở (trừ tà kiến, hoài nghi) sanh khởi tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến sát na sanh của tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của tâm và ngay sát na diệt của tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, tâm Bất lai quả, 46 tâm sở (trừ tà kiến, 4 tâm sở sân phần, hoài nghi) sanh khởi tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến sát na sanh của tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực đại thiện thì tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm tử.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực bất thiện thì tính từ sát na diệt của tâm đồng lực cận tử thứ 5… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha sadisūpacāranaya).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là ngay sát na diệt của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả gọi là ngay đủ sát na diệt của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự, do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 2 tâm thánh đạo giữa, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, tâm Bất lai đạo, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha sadisūpacāranaya).**

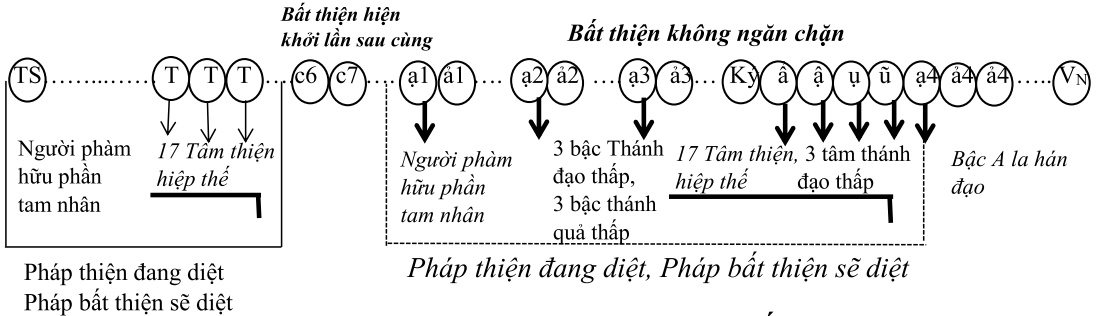
4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh khởi.

Nếu là đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm đổng lực cận tử thứ 5, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi tịnh cư) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Người Kiếp Chót Trực tiếp

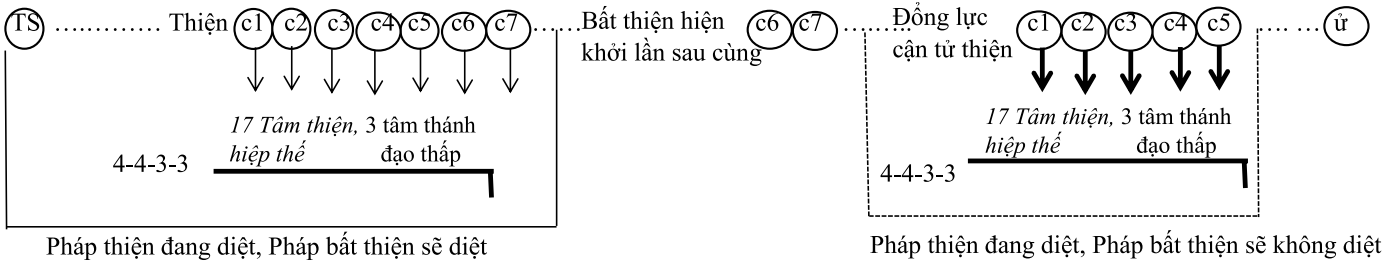

Bất thiện ngăn chặn

Người phàm hữu phần tam nhân	bậc Dự lưu đạo bậc Dự lưu quả	*17 Tâm thiện, hiệp thế* Tâm Dự lưu đạo	Bậc Dự lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa 2 bậc Thánh quả giữa	*17 Tâm thiện, hiệp thế* 2 tâm thánh đạo giữa
Người phàm hữu phần tam nhân	2 bậc Thánh đạo thấp 2 bậc Thánh quả thấp	*17 Tâm thiện, hiệp thế* 2 tâm thánh đạo thấp	Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo bậc Bất lai quả	*17 Tâm thiện, hiệp thế* Bậc Bất lai đạo
Người phàm hữu phần tam nhân	3 bậc Thánh đạo thấp 3 bậc Thánh quả thấp	*17 Tâm thiện, hiệp thế* 3 tâm thánh đạo thấp	Bậc Bất lai quả	*17 Tâm thiện hiệp thế*

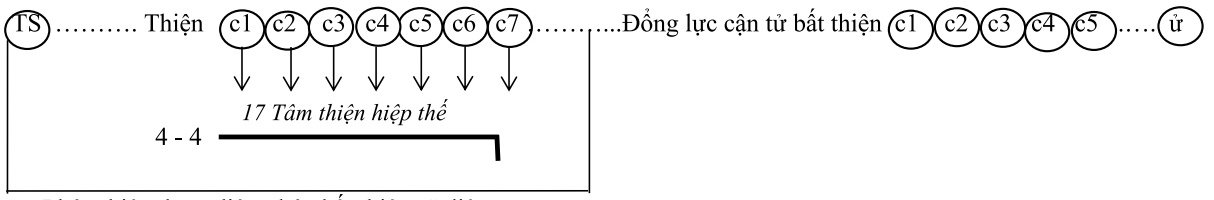
(3.22)

Người Kiếp Chót Gián Tiếp

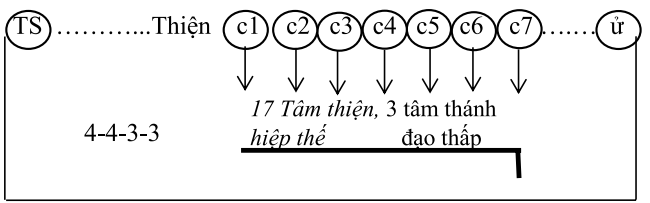
Pháp thiện đang diệt, Pháp bất thiện sẽ diệt

Pháp thiện đang diệt, Pháp bất thiện sẽ không diệt

Pháp thiện đang diệt, pháp bất thiện sẽ diệt

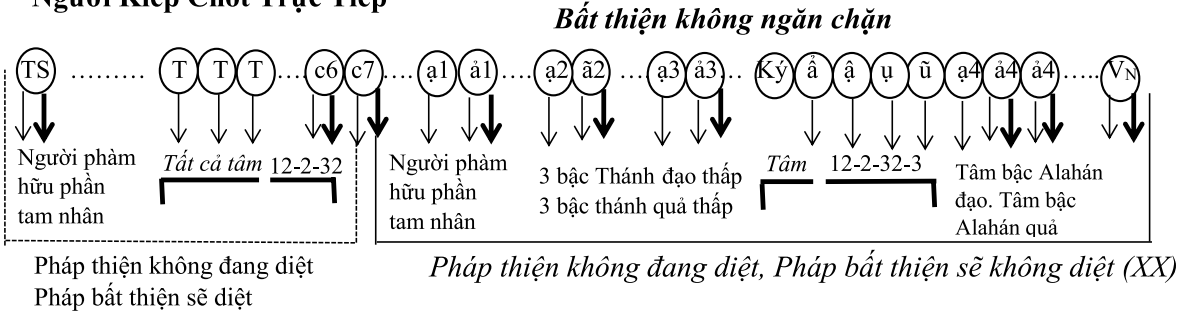
Người sẽ sanh vào trong cõi mình ở nữa

Pháp thiện đang diệt, pháp bất thiện sẽ diệt

(3.23)

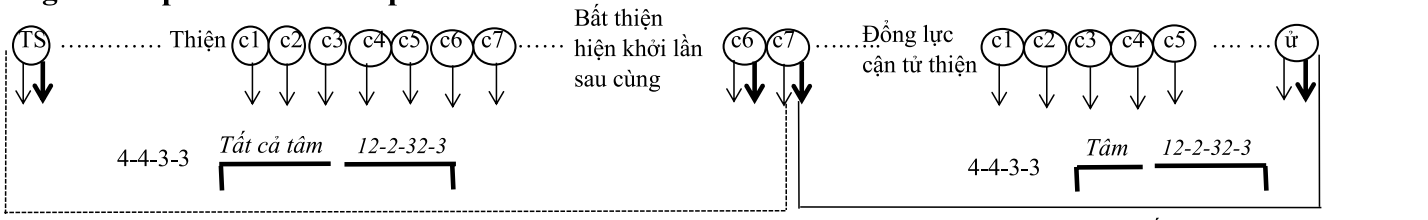
Người Kiếp Chót Trực Tiếp

Người phàm hữu phần tam nhân	bậc Dự lưu đạo	*Tất cả tâm* 12-2-32-1	Bậc Dự lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa	*Tâm* Bất thiện -2-32-3
	bậc Dự lưu quả		2 bậc Thánh quả giữa	
Người phàm hữu phần tam nhân	2 bậc Thánh đạo thấp	*Tất cả tâm* 12-2-32-2	Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo	*Tâm* Bất thiện -2-32-2
	2 bậc Thánh quả thấp		bậc Bất lai quả	
Người phàm hữu phần tam nhân	3 bậc Thánh đạo thấp	*Tất cả tâm* 12-2-32-3	Bậc Bất lai quả	*Tâm* Bất thiện -2-32-1
	3 bậc Thánh quả thấp			

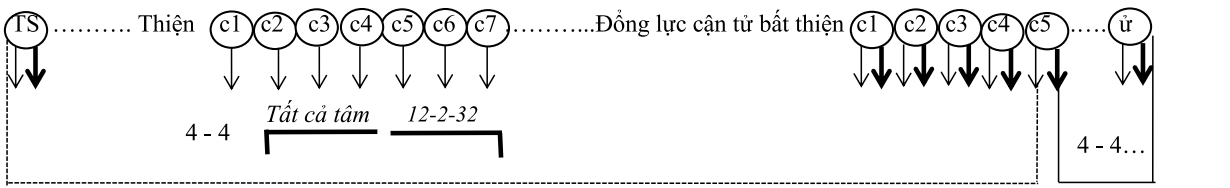
(3.24)

Người Kiếp Chót Gián Tiếp

Pháp thiện không đang diệt, Pháp bất thiện sẽ diệt

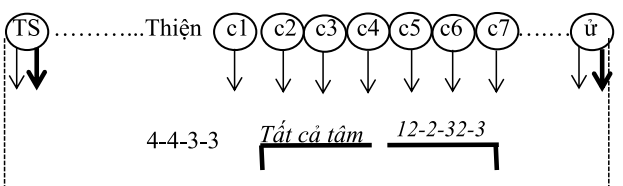
Pháp thiện không đang diệt, Pháp bất thiện sẽ không diệt (XX)

Pháp thiện không đang diệt, pháp bất thiện sẽ diệt

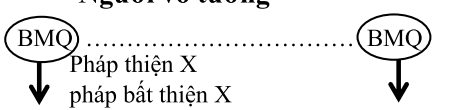
Pháp thiện X
pháp bất thiện X

Người sẽ sanh vào trong cõi mình ở nữa

Pháp thiện không đang diệt, pháp bất thiện sẽ diệt

Người vô tưởng

(3.25)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha kusalā dhammā nirujjhanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhissantīti?

Pháp thiện đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhamma nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā nirujjhanti, kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti kusalā ca dhammā nirujjhanti.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp thiện không đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm thiện của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na diệt của của 21 tâm thiện, 38 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 36 tâm qủa, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào cõi mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào cõi mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na nirujjhanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na nirujjhanti abyākatā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không phải đang diệt nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó trong cõi đó, pháp thiện không phải đang diệt lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không phải đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế,

3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ cõi 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng (chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

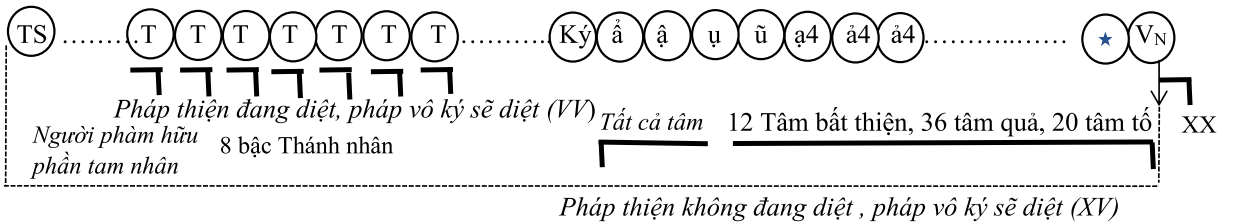
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

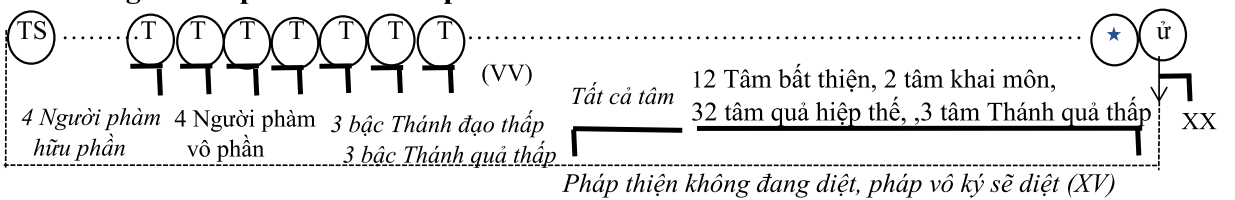
Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

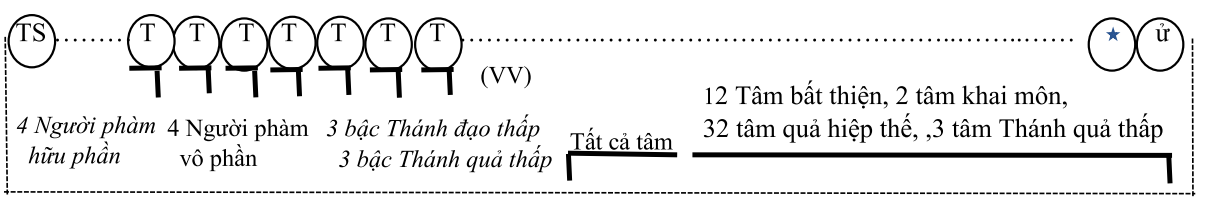
Người Kiếp Chót Trực tiếp

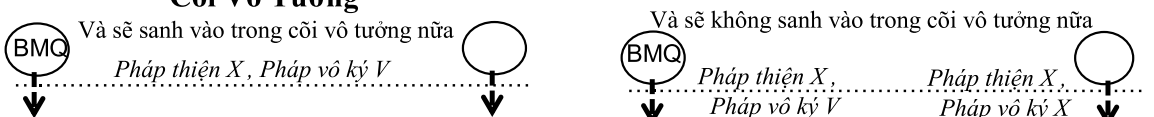
Người Kiếp Chót Gián tiếp

Không Phải Là Người Kiếp Chót

Cõi Vô Tưởng

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā nirujjhanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhanti, akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti akusalā ca dhammā nirujjhanti.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp bất thiện không đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm bất thiện của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp bất thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh hữu học, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào cõi mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào cõi mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na nirujjhanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện không đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na nirujjhanti abyākatā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Vào sát na sanh của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện không đang diệt nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt tâm viên tịch Níp bàn của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện không đang diệt lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 36 tâm qủa, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn,

32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của tất cả tâm và ngay sát na diệt của của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ cõi 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt vào trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

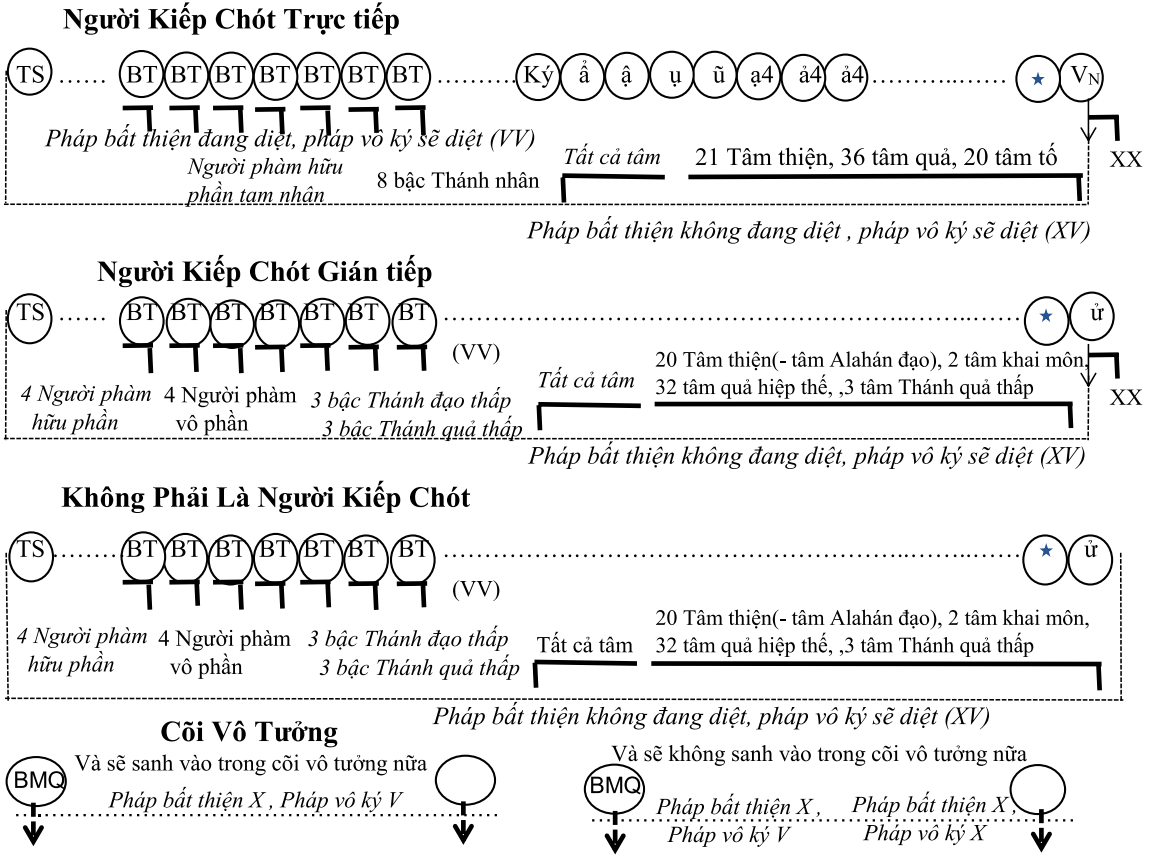
Người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 4 cõi vô tưởng (Chi pháp của cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Kết Thúc Phần Người Và Cõi

Kết Thúc Phần Hiện Tại Vị Lai

(3.27)

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI

Atītānāgatavara

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā nirujjhittha, tassa akusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện từng diệt với người nào thì pháp bất thiện sẽ diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ kusalā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ akusalā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā nirujjhittha akusalā ca dhammā nirujjhissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, pháp thiện từng diệt nhưng pháp bất thiện sẽ không diệt với những người đó. Còn đối với người ngoài ra đó thì pháp thiện từng diệt lẫn pháp bất thiện cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā nirujjhissanti, tassa kusalā dhamma nirujjhitthāti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ diệt với người nào thì pháp thiện từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Bậc bất lai quả gọi là hội đủ sát na của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisūpacaranaya).**

Và người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm 4 người phàm hữu phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh…

không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: 4 người phàn hữu phần, bậc Dự lưu đạo, bậc nhập lưu quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: 4 người phàn hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi được điểm ban đầu cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người vô phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na nirujjhittha, tassa akusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không từng diệt với người nào thì pháp bất thiện sẽ không diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ không diệt với người nào thì pháp thiện không từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng diệt".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Bậc bất lai quả gọi là hội đủ sát na của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayanaya).**

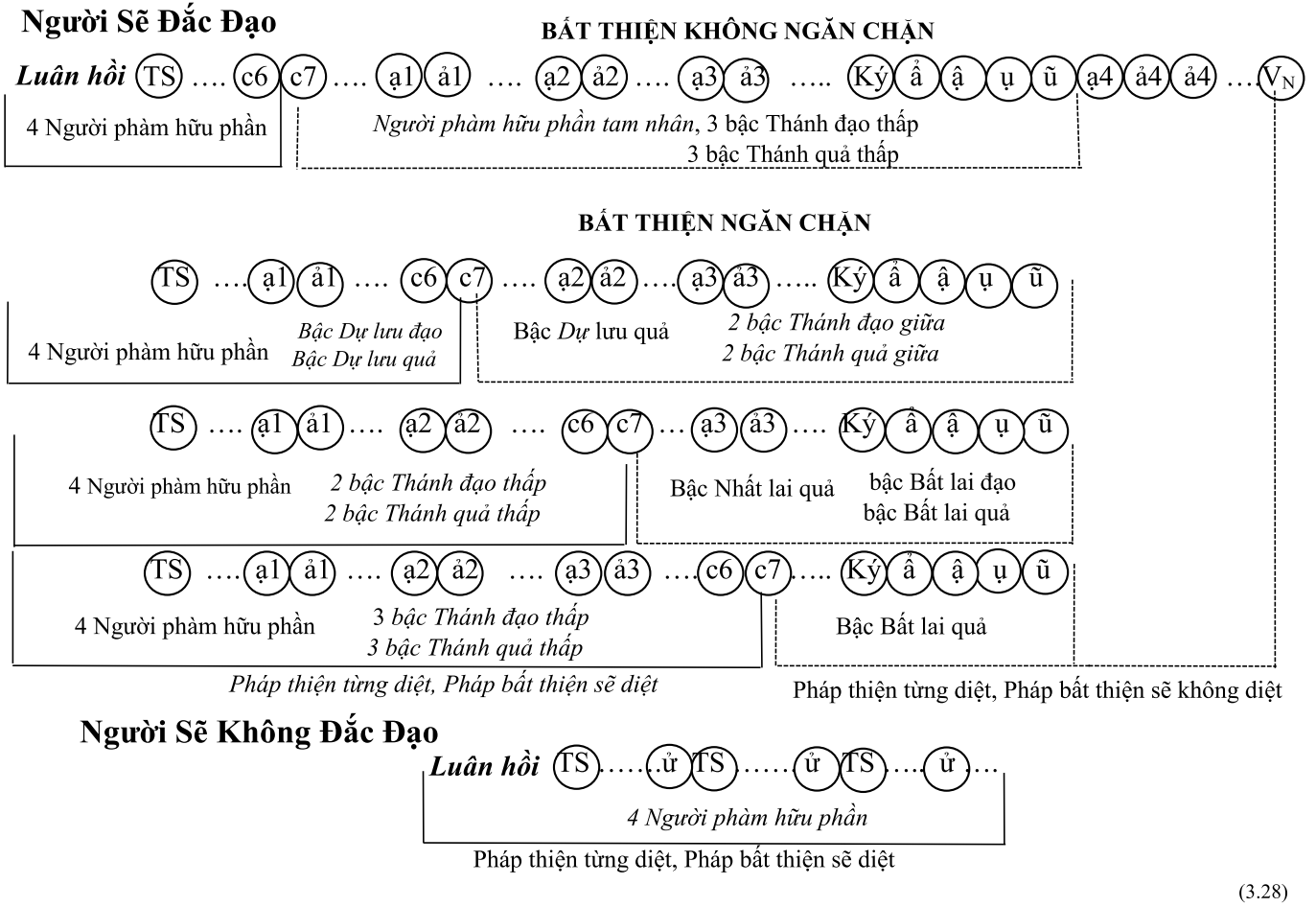
Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính sát na diệt của bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisūpacāranaya).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Người Sẽ Đắc Đạo
BẤT THIỆN KHÔNG NGĂN CHẶN
Luân hồi TS …. c6 c7 …. ạ1 ả1 …. ạ2 ả2 …. ạ3 ả3 ….. Ký ầ ậ ụ ũ ạ4 ả4 ả4 … VN
4 Người phàm hữu phần
Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp
3 bậc Thánh quả thấp
BẤT THIỆN NGĂN CHẶN
TS …. ạ1 ả1 …. c6 c7 …. ạ2 ả2 …. ạ3 ả3 ….. Ký ầ ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
Bậc Dự lưu đạo
Bậc Dự lưu quả
Bậc Dự lưu quả
2 bậc Thánh đạo giữa
2 bậc Thánh quả giữa
TS …. ạ1 ả1 …. ạ2 ả2 …. c6 c7 … ạ3 ả3 …. Ký ầ ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
2 bậc Thánh đạo thấp
2 bậc Thánh quả thấp
Bậc Nhất lai quả
bậc Bất lai đạo
bậc Bất lai quả
TS …. ạ1 ả1 …. ạ2 ả2 …. ạ3 ả3 …. c6 c7 …. Ký ầ ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
3 bậc Thánh đạo thấp
3 bậc Thánh quả thấp
Bậc Bất lai quả
Pháp thiện từng diệt, Pháp bất thiện sẽ diệt
Pháp thiện từng diệt, Pháp bất thiện sẽ không diệt
Người Sẽ Không Đắc Đạo
Luân hồi TS …. ử TS …. ử TS …. ử …
4 Người phàm hữu phần
Pháp thiện từng diệt, Pháp bất thiện sẽ diệt

(3.28)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjittha, tassa abyākatā dhammā uppajjissantīti?**

Pháp thiện từng diệt với người nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā nirujjhittha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó, pháp thiện từng diệt nhưng pháp vô ký sẽ không diệt với những người đó. Còn đối với người ngoài ra đó, pháp thiện từng diệt lẫn pháp vô ký cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào thì pháp thiện từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm hữu phần, 8 bậc thánh nhân, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm Viên tịch Níp bàn **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người phàm vô phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Một lý khác nữa, chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh quả là người kiếp chót, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn **(itaresaṃ tesaṃ** là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm tử **(itaresaṃ tesaṃ** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na nirujjhittha, tassa abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không từng diệt với người nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào thì pháp thiện không từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng diệt".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

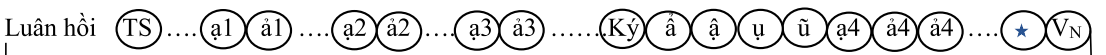
Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimaccittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

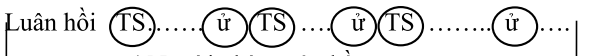
Pháp Song

Người Sẽ Đắc Đạo (Lý thứ 1)

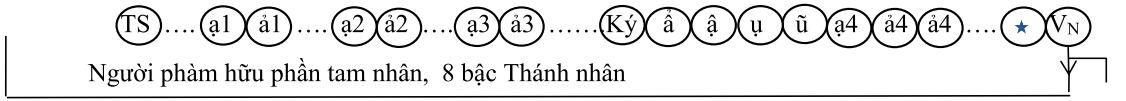
Pháp thiện từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Người Sẽ Không Đắc Đạo

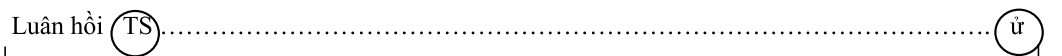
Pháp thiện từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Người Kiếp Chót (Lý thứ 2)

Pháp thiện từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Không Phải Người Kiếp Chót

Pháp thiện từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā nirujjhittha, tassa abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện từng diệt với người nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ tesaṃ akusalā ca dhammā nirujjhittha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó, pháp bất thiện từng diệt nhưng pháp vô ký sẽ không diệt với người đó. Còn đối với người ngoài ra đó pháp bất thiện từng diệt lẫn pháp vô ký cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa akusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào thì pháp bất thiện từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm hữu phần, 8 bậc thánh nhân, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người phàm vô phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Một lý khác nữa,

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân, là người kiếp chót, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn **(itaresaṃ tesaṃ** là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm tử **(itaresaṃ tesaṃ** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā na nirujjhittha, tassa abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện không từng diệt với người nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa akusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào thì pháp bất thiện không từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng diệt".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

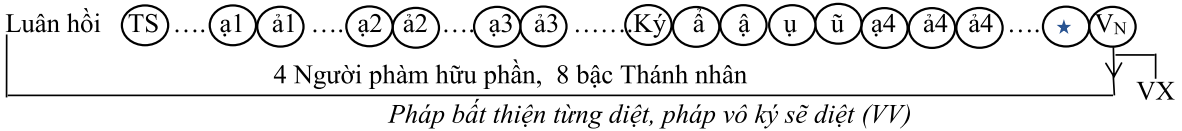
Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

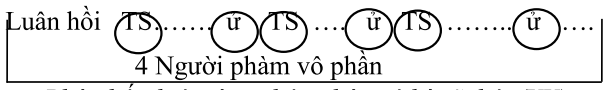
Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Người Sẽ Đắc Đạo (Lý thứ 1)

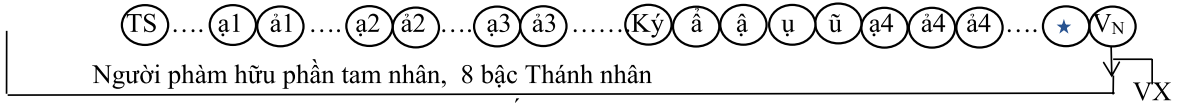
Pháp bất thiện từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Người Sẽ Không Đắc Đạo

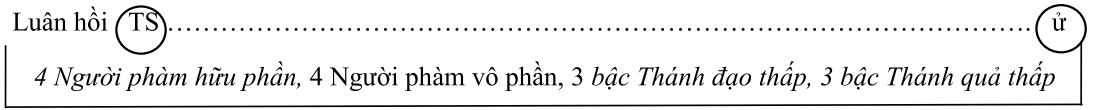
Pháp bất thiện từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Người Kiếp Chót (Lý thứ 1)

Pháp bất thiện từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Không Phải Người Kiếp Chót

Pháp bất thiện từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Kết Thúc Phần Người (3.30)

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā nirujjhittha, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha kusalā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokarānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā nirujjhittha akusalā ca dhamma nirujjhissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh, là người hội đủ tâm dũ tịnh trong cõi đó, pháp thiện từng diệt nhưng pháp bất thiện sẽ không diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp thiện từng diệt lẫn pháp bất thiện cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ**

tattha akusalā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā nirujjhittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā nirujjhissanti kusalā ca dhammā nirujjhittha.

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ diệt nhưng pháp thiện không từng diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng từng diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là hội đủ sát na tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt

của bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacaranaya).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của người này là đổng lực bất thiện thì tính từ sát na diệt của tâm đổng lực cận tử thứ 5 cho đến tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sát na diệt của bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả,…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp,…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đổng lực đại thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực đại thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra, nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sinh… cho đến sát na sanh của tâm đồng lực cận tử thứ 5; nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sinh… cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi tịnh cư) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) **(itaresaṃ catuvokarānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả ở trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sanh, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên có tính tương tự như tâm thứ 2 với 5 cõi tịnh cư **(sudhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha kusalā dhammā na nirujjhittha no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhissanti, asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na nirujjhittha akusalā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp thiện không từng diệt nhưng pháp bất thiện sẽ diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không từng diệt lẫn pháp bất thiện cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā na nirujjhittha, asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na nirujjhissanti kusalā ca dhammā na nirujjhittha.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh, là người hội đủ tâm dũ tịnh trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không diệt nhưng pháp thiện từng diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không diệt lẫn pháp thiện cũng không từng diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 khởi hiện trong lộ tâm đầu tiên là tâm có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Và người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là hội đủ sát na tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có:

Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

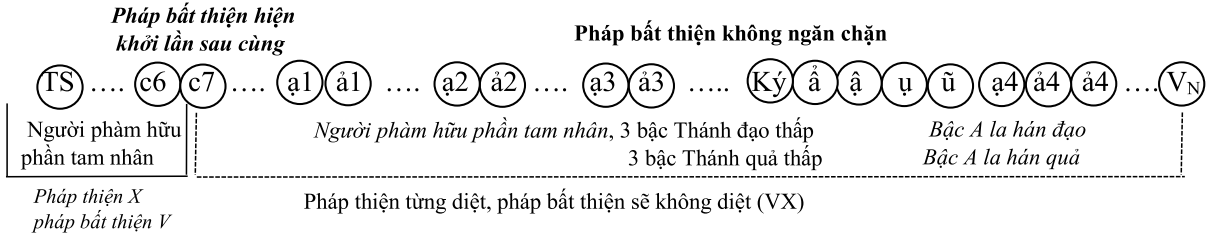
Nếu đổng lực cận tử của người này là đổng lực bất thiện thì tính từ sát na diệt của tâm đổng lực cận tử thứ 5… cho đến tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

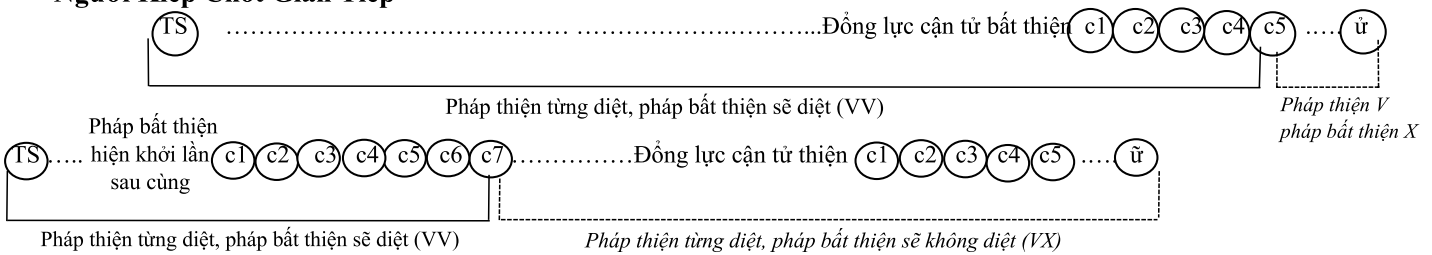
Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

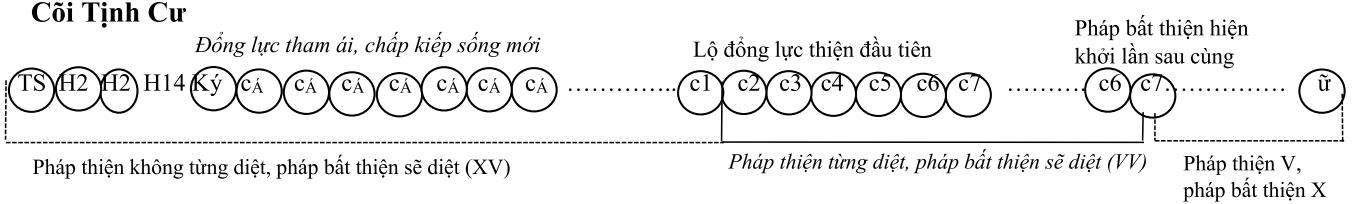
Người Kiếp Chót Trực Tiếp

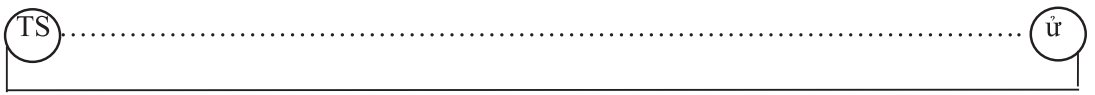
Người Kiếp Chót Gián Tiếp

Cõi Tịnh Cư

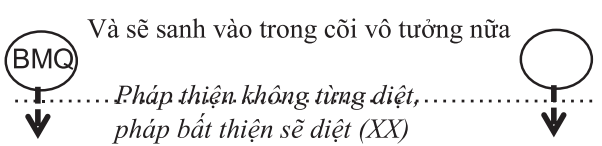

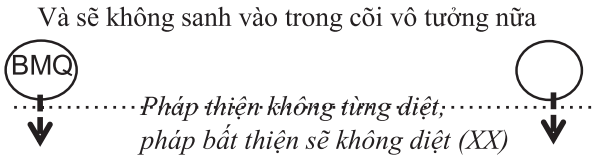
Không Phải Người Kiếp chót

Pháp thiện từng diệt, pháp bất thiện sẽ diệt (VV)

Người Vô Tưởng

3.

(3.31)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā nirujjhittha, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā nirujjhittha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó trong cõi đó, pháp thiện từng diệt nhưng pháp vô ký sẽ không diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp thiện từng diệt lẫn pháp vô ký cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhamma nirujjhittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti kusalā ca dhammā nirujjhittha.**

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư, hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp thiện không từng diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng từng diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực đại thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến sát na sanh của tâm tử.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi tịnh cư) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh

cư) **((itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả ở trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sanh, tâm hữu phần thứ 2…cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên có tính tương tự như tâm thứ 2 với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Sẽ diệt".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Từng diệt".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 khởi hiện trong lộ tâm đầu tiên có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsanaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có (lý đầu tiên là tiền vấn).

Hoặc 1 lý khác nữa (lý thứ 2 này là vấn hoàn bị).

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng (Chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tatha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn

(trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Chi pháp của câu hỏi: Không có (lý đầu tiên là tiền vấn).

Hoặc 1 lý khác nữa (lý thứ 2 này là vấn hoàn bị).

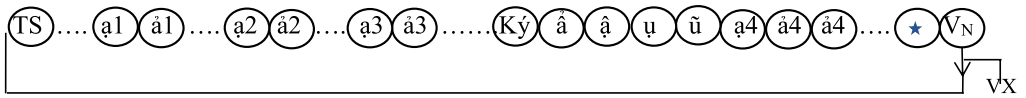
Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không đang sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng (Chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

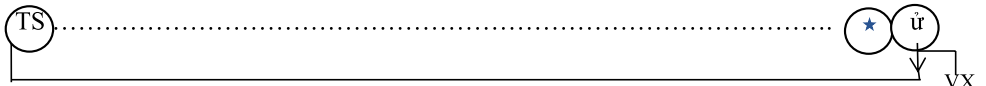
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Người Kiếp Chót Trực Tiếp

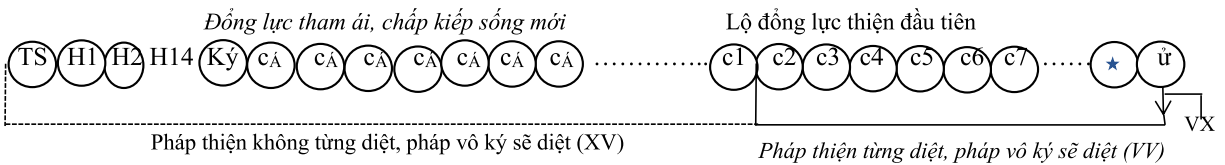
Pháp thiện từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Người Kiếp Chót Gián Tiếp

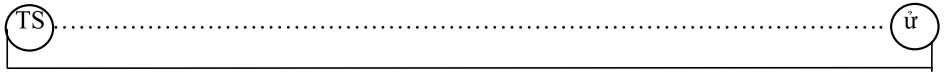

Pháp thiện từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Cõi Tịnh Cư

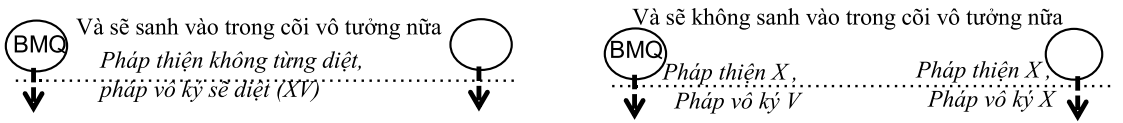

Không Phải Người Kiếp chót

Pháp thiện từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Người Vô Tưởng

(3.32)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā nirujjhittha, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā nirujjhittha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện từng diệt nhưng pháp vô ký sẽ không diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp bất thiện từng diệt lẫn pháp vô ký cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhamma nirujjhissatitassa tattha akusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti akusalā ca dhammā nirujjhittha.**

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp bất thiện không từng diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp bất thiện cũng từng diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi tịnh cư) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót, gọi là người hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 2… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp trong kiếp sống mới thứ 2… cho đến sát na sanh của tâm tử.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) **(itaresaṃ catuvokarānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả ở trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm tử, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sanh, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1, có tính tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Sẽ diệt".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Từng diệt".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là

hội đủ sát na của 19 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1, là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp trong kiếp sống mới thứ 1 có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt vào trong cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có (lý đầu tiên là tiền vấn).

Hoặc 1 lý khác nữa (lý thứ 2 này là vấn hoàn bị).

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp trong kiếp sống mới thứ 1 có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, và sẽ diệt vào trong cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với vô tưởng (chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở

nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Chi pháp của câu hỏi: Không có (lý đầu tiên là tiền vấn).

Hoặc 1 lý khác nữa (lý thứ 2 này là vấn hoàn bị).

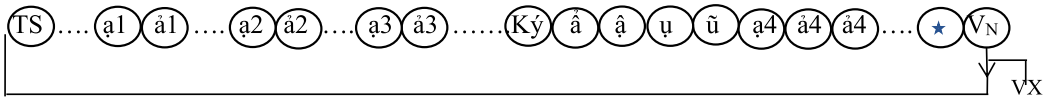
Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng (Chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

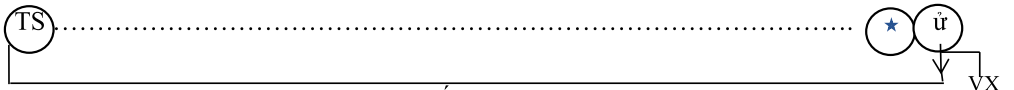
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi

Người Kiếp Chót Trực Tiếp

Pháp bất thiện từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

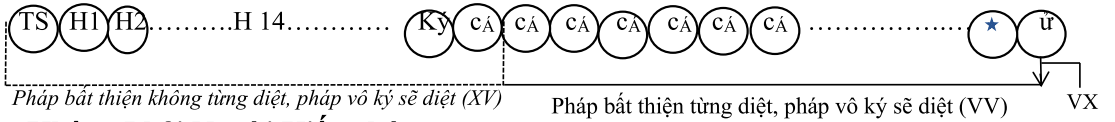
Người Kiếp Chót Gián Tiếp

Pháp bất thiện từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Cõi Tịnh Cư

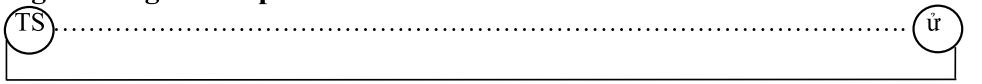
Đồng lực tham ái, chấp kiếp sống mới

Pháp bất thiện không từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (XV)

Pháp bất thiện từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Không Phải Người Kiếp chót

Pháp bất thiện từng diệt, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Người Vô Tưởng

Kết Thúc Phần Người Và Cõi

Kết Thúc Phần Quá Khứ Vị Lai

Kết thúc Phần Diệt

(3.33)

PHẦN SANH DIỆT

Uppādanirodhavāra

PHÁP HIỆN TẠI

Paccupannavāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjanti, tassa akusalā dhammā nirujjhantīti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào thì pháp bất thiện đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā nirujjhanti, tassa kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện đang diệt với người nào thì pháp thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở **(akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjanti, tassa akusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Pháp thiện không đang sanh với người nào thì pháp bất thiện không đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā dhamma na uppajjanti no ca tesaṃ akusalā dhammā na nirujjhanti kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā na uppajjanti akusalā ca dhammā na nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm bất thiện của những người đó, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp bất thiện đang diệt với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của tất cả những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, hay người ở trong cõi vô tưởng, pháp thiện không đang sanh sanh lẫn pháp bất thiện cũng không đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na nirujjhanti, tassa kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện không đang diệt với người nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ akusalā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ kusalā dhammā na uppajjanti, akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā na nirujjhanti kusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó, pháp bất thiện không đang diệt nhưng pháp thiện đang sanh với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt người ở trong cõi vô tưởng, pháp bất thiện không đang diệt sanh lẫn pháp thiện cũng không đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở **(akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm, 4 bậc thánh nhân quả, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở **(kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở **(akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả vào sát na đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Kusalā dhammā nippajjanti 1 Pháp thiện đang sanh	Akusalā dhammā nirujjhanti 1 Pháp bất thiện đang diệt	…….1 Pháp bất thiện đang diệt	……1 Pháp thiện đang sanh	….1 Pháp thiện đang sanh	….1 Pháp bất thiện đang diệt	…..1 Pháp bất thiện đang diệt	….1 Pháp thiện đang sanh
Sát na sanh của tâm thiện	✓	✗					✗	✓
Sát na diệt của tâm bất thiện			✓	✗	✗	✓		
Sát na sanh của tâm thiện, tâm quả					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tâm bất thiện, tâm quả					✗	✗	✗	✗
Bậc đang nhập thiền diệt					✗	✗	✗	✗
Người vô tưởng					✗	✗	✗	✗

(3.34)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjanti, tassa abyākatā dhammā nirujjhantīti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào thì pháp vô ký đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhanti, tassa kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký đang diệt với người nào thì pháp thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân diễn tiến trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 89 tâm, 52 tâm sở sanh lên, sắc tâm (trừ tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm tục sinh cho đến tâm sanh trước tâm tử **(pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjanti, tassa abyākatā dhammā na nirujjhantīti?**

Pháp thiện không phải đang sanh với người nào thì pháp vô ký không phải đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavatānaṃ pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na nirujjhanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe arūpe kusalākusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na nirujjhanti.**

Đối với tất cả những người đang chết hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật của những người đó, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký đang diệt với người đó. Còn đối với tất cả người đó đang sanh hay vào trong sát na sanh của tâm trong bất tương ưng thiện thời bình nhật của những người đó, hay vào vào sát na diệt của tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó, thì pháp thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng không đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhanti, tassa kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không đang diệt với người nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ kusalā dhammā na uppajjanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte kusalavipputtacittassa uppādakkhaṇe arūpe kusalākusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā na nirujjhanti kusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó, thì pháp vô ký không đang diệt nhưng pháp thiện đang sanh với những người đó. Còn đối với tất cả những người đó đang sanh hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện trong thời bình nhật của những người đó, hay sát na diệt của tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô

sắc của những người đó thì pháp vô ký không đang diệt lẫn pháp thiện cũng không đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 89 tâm, 52 tâm sở sanh lên, sắc tâm (trừ tâm bất thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc), tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm sanh trước tâm tử **(pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sanh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc hiện khởi vào sát na đầu tiên **(sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 4 bậc thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi, sắc tâm tính từ tâm hữu phần thứ 1…cho đến tử **(pavatte kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh quả thấp, trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na diệt tâm thiện, tâm bất thiện, tức 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện sắc giới, 3 tâm thánh đạo cao, 36 tâm sở, 8 tâm tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 tâm sở sân phần) **(arūpe kusalākusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ tâm A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Kusalā dhammā nippajjanti 1 Pháp thiện đang sanh	Abyākatā dhammā nirujjhanti 1 Pháp vô ký đang diệt	…….1 Pháp vô ký đang diệt	……1 Pháp thiện đang sanh	….1 Pháp thiện đang sanh	….1 Pháp vô ký đang diệt	…..1 Pháp vô ký đang diệt	….1 Pháp thiện đang sanh
Sát na sanh của tâm thiện	✓	✗					✗	✓
Tất cả tâm thiện			✓	✗	✗	✓		
Sát na diệt của tất cả tâm trong thời bình nhật (trừ tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc)			✓	✗	✗	✓		
Tất cả tâm tục sinh					✗	✗	✗	✗
Sát na sanh của tâm thiện, tâm quả trong thời bình nhật					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc					✗	✗	✗	✗

(3.35)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC
(3.35)
Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā uppajjanti, tassa abyākatā dhammā nirujjhantīti?**

Pháp bất thiện đang sanh với người nào thì pháp vô ký đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhanti, tassa akusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký đang diệt với người nào thì pháp bất thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không phải"

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học trong, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở **(akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 Người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 8 bậc thánh quả diễn tiến trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 89 tâm, 52 tâm sở sanh khởi, sắc tâm (trừ tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm tử **(pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā na uppajjanti, tassa abyākatā dhammā na nirujjhantīti?**

Pháp bất thiện không đang sanh với người nào thì pháp vô ký không đang diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na nirujjhanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe arūpe kusalākusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na nirujjhanti.**

Đối với tất cả người đang chết hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật của những người đó, thì pháp bất thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký đang diệt với những người đó. Còn đối với tất cả người đang sanh, hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện trong thời bình nhật của những người đó, hay vào sát na diệt của tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó, pháp bất thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng không đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhamma na nirujjhanti, tassa akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không đang diệt với người nào thì pháp bất thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ akusalā dhammā na uppajjanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe arūpe kusalākusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā na nirujjhanti akusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm bất thiện của những người đó, pháp vô ký không đang diệt nhưng pháp bất thiện đang sanh với những người đó. Còn đối với tất cả người đang sanh, vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện trong thời bình nhật của những người

đó, hay vào sát na diệt của tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó, pháp vô ký không đang diệt sanh lẫn pháp bất thiện cũng không đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 89 tâm, 52 tâm sở sanh khởi, sắc tâm (trừ tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm sanh trước tâm tử **(pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện vào sát na đầu tiên **(sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ).**

Và 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở sanh khởi, sắc tâm tính từ tâm hữu phần… cho đến tâm tử **(pavatte akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh quả thấp trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na diệt của tâm thiện, tâm bất thiện, tức 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện vô sắc giới, 3 tâm thánh đạo cao, 36 tâm sở, 8 tâm tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 sân phần) **(arūpe kusalākusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học,

gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở **(akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Akusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp bất thiện đang sanh	Abyākatā dhammā nirujjhanti 1 Pháp vô ký đang diệt	…….1 Pháp vô ký đang diệt	……1 Pháp bất thiện đang sanh	….1 Pháp bất thiện đang sanh	….1 Pháp vô ký đang diệt	…..1 Pháp vô ký đang diệt	….1 Pháp bất thiện đang sanh
Sát na sanh của tâm bất thiện	✓	✗					✗	✓
Tất cả tâm			✓	✗	✗	✓		
Sát na diệt của tất cả tâm trong thời bình nhật (trừ tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc)			✓	✗	✗	✓		
Tất cả tâm tục sinh					✗	✗	✗	✗
Sát na sanh của tâm bất thiện, tâm quả trong thời bình nhật					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc					✗	✗	✗	✗

(3.36)

Kết Thúc phần Người

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhantīti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā nirujjhanti, tassa tattha kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhantīti?**

Pháp thiện không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhanti, kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjanti akusalā ca dhammā na nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm bất thiện của những người đó trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp bất thiện đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, hay những người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng không đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na nirujjhanti, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện không đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti, akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe kusalāvippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ**

tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na nirujjhanti kusalā ca dhammā na uppajjanti.

Vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện không đang diệt nhưng pháp thiện đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, hay những người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện không đang diệt lẫn pháp thiện cũng không đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na diệt của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(akusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và 4 người phàm, 4 bậc thánh quả, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(akusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Kusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp thiện đang sanh	Akusalā dhammā nirujjhanti 1 Pháp bất thiện đang diệt	.....1 Pháp bất thiện đang diệt	.....1 Pháp thiện đang sanh	....1 Pháp thiện đang sanh	....1 Pháp bất thiện đang diệt	.....1 Pháp bất thiện đang diệt	....1 Pháp thiện đang sanh
Sát na sanh của tâm thiện	✓	✗					✗	✓
Sát na diệt của tâm bất thiện			✓	✗	✗	✓		
Sát na sanh của tâm thiện, tâm quả					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tâm thiện, tâm quả					✗	✗	✗	✗
Người vô tưởng					✗	✗	✗	✗

(3.37)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhantīti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhanti, tassa tattha kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng với 31 cõi **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 89 tâm, 52 tâm sở sanh khởi, sắc tâm (trừ tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhantīti?**

Pháp thiện không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký không đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe arūpe kusalākusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na nirujjhanti.**

Đối với tất cả người đang chết hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật của những người đó trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với những người đang sanh, hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện trong thời bình nhật của những người đó, hay vào sát na diệt của tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng không đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhanti, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe arūpe kusalākusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā na nirujjhanti kusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký không đang diệt nhưng pháp thiện đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với tất cả người đang sanh hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện trong thời bình

nhật của những người đó hay vào sát na diệt của tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký không đang diệt sanh lẫn pháp thiện cũng không đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng với 31 cõi **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 89 tâm, 52 tâm sở hiện khởi, sắc tâm (trừ tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sanh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp hiện khởi vào sát na đầu tiên, với 31 cõi **(sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 4 bậc thánh quả, sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi, sắc tâm tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavattekusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người phàm tam nhân, 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh quả thấp trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na diệt của tâm thiện, tâm bất thiện, tức 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện vô sắc giới, 3 tâm thánh đạo cao, 36 tâm sở, 8 tâm tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 tâm sở sân phần), với 4 cõi vô sắc **(arūpe kusalākusaḷānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Kusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp thiện đang sanh	Abyākatā dhammā nirujjhanti 1 Pháp vô ký đang diệt	.....1 Pháp vô ký đang diệt	.....1 Pháp thiện đang sanh	....1 Pháp thiện đang sanh	....1 Pháp vô ký đang diệt	....1 Pháp vô ký đang diệt	....1 Pháp thiện đang sanh
Sát na sanh của tâm thiện	✓	✗					✗	✓
Tất cả tâm			✓	✗	✗	✓		
Sát na diệt của tất cả tâm trong thời bình nhật (trừ tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc)			✓	✗	✗	✓		
Tất cả tâm tục sinh					✗	✗	✗	✗
Sát na sanh của tâm thiện, tâm quả.					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc					✗	✗	✗	✗

(3.38)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhantīti?**

Pháp bất thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhanti tassa tattha akusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Không phải".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng với 31 cõi **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 89 tâm, 52 tâm sở sanh khởi, sắc tâm (trừ tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc) tính từ tâm tục sinh…

cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhantīti?**

Pháp bất thiện không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký không đang diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe arūpe kusalākusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na nirujjhanti.**

Đối với tất cả người đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với tất cả người đang sanh, hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện trong thời bình nhật của những người đó hay vào sát na diệt của tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng không đang diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhanti, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không đang diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjanti, sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe arūpe**

kusalākusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tatthā abyākatā dhammā na nirujjhanti akusalā ca dhammā na uppajjanti.

Vào sát na sanh của tâm bất thiện của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký không đang diệt nhưng pháp bất thiện đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với tất cả người đang sanh hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện trong thời bình nhật của những người đó hay vào sát na diệt của tâm bất thiện tâm thiện trong cõi vô sắc của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký không đang diệt lẫn pháp bất thiện cũng không đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 31 cõi **(sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na diệt của 89 tâm, 52 tâm sở sanh khởi, sắc tâm (trừ tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sanh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc hiện khởi vào sát na đầu tiên với 31 cõi **(sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm, 8 bậc thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật, gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 38 tâm sở sanh khởi, sắc tâm tính từ tâm hữu phần… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(pavatte akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người phàm tam nhân **(tihetukapthujana)** 3 bậc thánh đạo cao, 3 bậc thánh thấp trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na diệt của

tâm thiện, tâm bất thiện, tức 8 tâm đại thiện, 4 tâm thiện vô sắc giới, 3 tâm thánh đạo cao, 36 tâm sở, 8 tâm tham, 2 tâm si, 23 tâm sở (trừ 4 sân phần), với 4 cõi vô sắc **(arūpe kusalākusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

	Akusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp bất thiện đang sanh	Abyākatā dhammā nirujjhanti 1 Pháp vô ký đang diệt	…….1 Pháp vô ký đang diệt	……1 Pháp bất thiện đang sanh	….1 Pháp bất thiện đang sanh	….1 Pháp vô ký đang diệt	…..1 Pháp vô ký đang diệt	….1 Pháp bất thiện đang sanh
Sát na sanh của tâm bất thiện	✓	✗					✗	✓
Tất cả tâm			✓	✗	✗	✓		
Sát na diệt của tất cả tâm trong thời bình nhật (trừ tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc)			✓	✗	✗	✓		
Tất cả tâm tục sinh					✗	✗	✗	✗
Sát na sanh của tâm bất thiện, tâm quả trong thời bình nhật					✗	✗	✗	✗
Sát na diệt của tâm thiện, tâm bất thiện trong cõi vô sắc					✗	✗	✗	✗

Kết Thúc Phần Người Và Cõi
Kết Thúc Phần Hiện Tại

(3.39)

PHẦN QUÁ KHỨ

Atītavāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjittha, tassa akusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp thiện từng sanh người nào thì pháp bất thiện từng diệt người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā nirujjhittha, tassa kusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp bất thiện từng diệt người nào thì pháp thiện từng sanh người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjittha, tassa akusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp thiện không từng sanh với người nào thì pháp bất thiện không từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na nirujjhittha, tassa kusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp bất thiện không từng diệt với người nào thì pháp thiện không từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

	Kusalā dhammā uppajjittha 2 Pháp thiện từng sanh	Akusalā dhammā nirujjhittha 2 Pháp bất thiện từng diệt	…….2 Pháp bất thiện từng diệt	……2 Pháp thiện từng sanh	….2 Pháp thiện từng sanh	….2 Pháp bất thiện từng diệt	…..2 Pháp bất thiện từng diệt	….2 Pháp thiện từng sanh
4 Người phàm, 8 bậc thánh	√	√	√	√	X		X	

Ngay cả câu ngọn còn lại tức *Pháp thiện gốc, pháp vô ký ngọn song đối* và *pháp bất thiện gốc, pháp vô ký ngọn song đối* cũng trình bày tương tự giống như *pháp thiện gốc, pháp bất thiện ngọn song đối.*

Kết Thúc Phần Người

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjittha, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp thiện từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp bất thiện từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye akusale citte vattamāne tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā nirujjhittha kusalā ca dhammā uppajjittha.**

Khi tâm đồng lực bất thiện thứ 2 khởi hiện với người ở trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp bất thiện từng diệt nhưng pháp thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp bất thiện từng diệt lẫn pháp thiện cũng từng sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người cõi Tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực đại thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến tâm tử.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(catuvokārānaṃ pañcavokarānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 2 là tâm bất thiện đứng đầu thứ 2, tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 3 **(bhavanikantikalobhajavanacitta)**… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên là tâm có tính chất tương tự như tâm thứ 2 **(taṃsadisadutiyacitta),** với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye akusale citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjittha, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp thiện không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye akusale citte vattamāne tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjittha no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhittha, suddhāvāsānaṃ dutiye citte**

vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjittha akusalā ca dhammā na nirujjhittha.

Khi tâm đổng lực bất thiện thứ 2 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp thiện không từng sanh nhưng pháp bất thiện từng diệt với người đó trong cõi đó. Còn đối với tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư, hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không từng sanh lẫn pháp bất thiện cũng không từng diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp bất thiện không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm đổng lực tham ái chấp kiếp sống thứ 2 là tâm bất thiện đứng đầu thứ 2**,** tâm đổng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 3… cho đến tâm đổng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên là tâm có tính chất tương tự như tâm thứ 2 với 5 cõi Tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye akusale citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Và Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm**,** tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2 **(mukhayadutiyacitta)**, tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đổng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1 là tâm có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi Tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

			Kusalā dhammā uppajjitha 2 Pháp thiện từng sanh	Akusalā dhammā nirujjhittha 2 Pháp bất thiện từng diệt	……2 Pháp bất thiện từng diệt	…2 Pháp thiện từng sanh	….2 Pháp thiện từng sanh	….2 Pháp bất thiện từng diệt	…..2 Pháp bất thiện từng diệt	..2 Pháp thiện từng sanh
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	*5 Cõi Tịnh cư* TS H 15 H Kỷ c_A								
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	c_A c_A c_A c_A c_A c_A ….. c_T			✓	✗	✗	✓		
4 Người phàm 8 bậc thánh nhân	4 Cõi Tứ uẩn 26 Cõi ngũ uẩn	c_T c_T c_T c_T c_T c_T …… ử TS cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra ử	✓	✓	✓	✓				
Người lạc vô nhân	Cõi Vô tưởng	Cõi vô tưởng đang sanh + đang chết					✗	✗	✗	✗

(3.41)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp thiện từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhittha kusalā ca dhammā uppajjittha.**

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký từng diệt nhưng pháp thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp vô ký từng sanh lẫn pháp thiện cũng từng sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực đại thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên là tâm có tính chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññsattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp thiện không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjittha no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhittha, suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjittha abyākatā ca dhammā na nirujjhitthāti.**

Khi tâm thứ 2 tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không từng sanh nhưng pháp vô ký từng diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với những người đang sanh trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp thiện không từng sanh lẫn pháp vô ký cũng không từng diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên là tâm có tính chất tương tự tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvasaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

			Kusalā dhammā uppajjittha 2 Pháp thiện từng sanh	Abyākatā dhammā nirujjhittha 2 Pháp vô ký từng diệt	…….2 Pháp vô ký từng diệt	…2 Pháp thiện từng sanh	….2 Pháp thiện từng sanh	….2 Pháp vô ký từng diệt	…..2 Pháp vô ký từng diệt	...2 Pháp thiện từng sanh
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	*5 Cõi Tịnh cư* TS					✗	✗	✗	✗
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	H 15 H ……. c_T				✓	✗	✗	✓	
4 Người phàm 8 bậc thánh nhân	4 Cõi Tứ uẩn 26 Cõi ngũ uẩn	c_T c_T c_T c_T c_T c_T c_T ..... ử TS cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra ử	✓	✓	✓	✓				
Người lạc vô nhân	Cõi Vô tưởng	Cõi vô tưởng đang sanh + đang chết			✓	✗	✗	✓		

(3.42)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp bất thiện từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhittha, tassa tattha akusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhittha akusalā ca dhammā uppajjittha.**

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký từng diệt nhưng pháp bất thiện không từng sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với những người cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp vô ký từng diệt lẫn pháp bất thiện cũng từng sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống thứ 2… cho đến tâm tử.

Nếu là người người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư gọi là hội đủ sát na của 18 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1 có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp bất thiện không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye** (3.42) **citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjittha no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhittha, suddhāvasaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na uppajjittha abyākatā ca dhammā na nirujjhittha.**

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người đó trong cõi tịnh cư hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện không từng sanh nhưng pháp vô ký từng diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với những người đang sanh trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp bất thiện không từng sanh lẫn pháp vô ký cũng không từng diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của 18 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đổng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1 có tính chất tương tự như tâm thứ 2 với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

			Akusalā dhammā uppajjittha 2 Pháp bất thiện từng sanh	Abyākatā dhammā nirujjhittha 2 Pháp vô ký từng diệt	…….2 Pháp vô ký từng diệt	…2 Pháp bất thiện từng sanh	….2 Pháp bất thiện từng sanh	….2 Pháp vô ký từng diệt	…..2 Pháp vô ký từng diệt	...2 Pháp bất thiện từng sanh
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	*5 Cõi Tịnh cư* TS					✗	✗	✗	✗
Bậc Bất lai	5 Cõi Tịnh cư	H 15 H …….. Ký cA			✓	✗	✗	✓		
4 Người phàm 8 bậc thánh nhân	4 Cõi Tứ uẩn 26 Cõi ngũ uẩn	cA cA cA cA cA cA cA ……ử TS cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra ử	✓	✓	✓	✓				
Người lạc vô nhân	Cõi Vô tưởng	Cõi vô tưởng đang sanh + đang chết			✓	✗	✗	✓		

***Kết Thúc Phần Người Và Cõi* Kết Thúc Phần Qúa Khứ**

PHẦN VỊ LAI

Anāgātavāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjissanti, tassa akusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ sanh người nào thì pháp bất thiện sẽ diệt người đó phải chăng?

Đáp: **Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ kusalā dhammā uppajjissanti no ca tesaṃ akusalā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā uppajjissanti akusalā dhammā nirujjhissanti.**

Người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, pháp thiện sẽ sanh nhưng pháp bất thiện sẽ không diệt với những người đó. Còn đối với người ngoài ra đó thì pháp thiện sẽ sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā uppajjissantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ diệt người nào thì pháp thiện sẽ sanh người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là người hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ ngay sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc nhập lưu thì gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ patilabhissanti tesaṃ sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

Và người sẽ được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó, gồm 4 người phàm hữu phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm có: 4 người phàm hữu phần, bậc nhập lưu đạo, bậc nhập lưu quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm

có: 4 người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người phàm vô phần**,** gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjissanti, tassa akusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ không sanh với người nào thì pháp bất thiện sẽ không diệt người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā na uppajjissantīti?**

Pháp bất thiện sẽ không diệt với người nào thì pháp thiện sẽ không sanh người đó phải chăng?

Đáp: **Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ akusalā dhammā na nirujjhissanti no ca tesaṃ kusalā dhammā na uppajjissanti, aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ tesaṃ akusalā ca dhammā na nirujjhissanti kusalā ca dhammā na uppajjissanti.**

Những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh, người hội đủ tâm dũ tịnh, pháp bất thiện sẽ không diệt nhưng pháp thiện sẽ sanh với những người đó. Còn đối với người viên

mãn A la hán đạo, hay tất cả bậc A la hán, pháp bất thiện sẽ không diệt lẫn pháp thiện cũng sẽ không sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là hội đủ sát na của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamangīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo (**yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayananya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện sanh lên lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa… Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

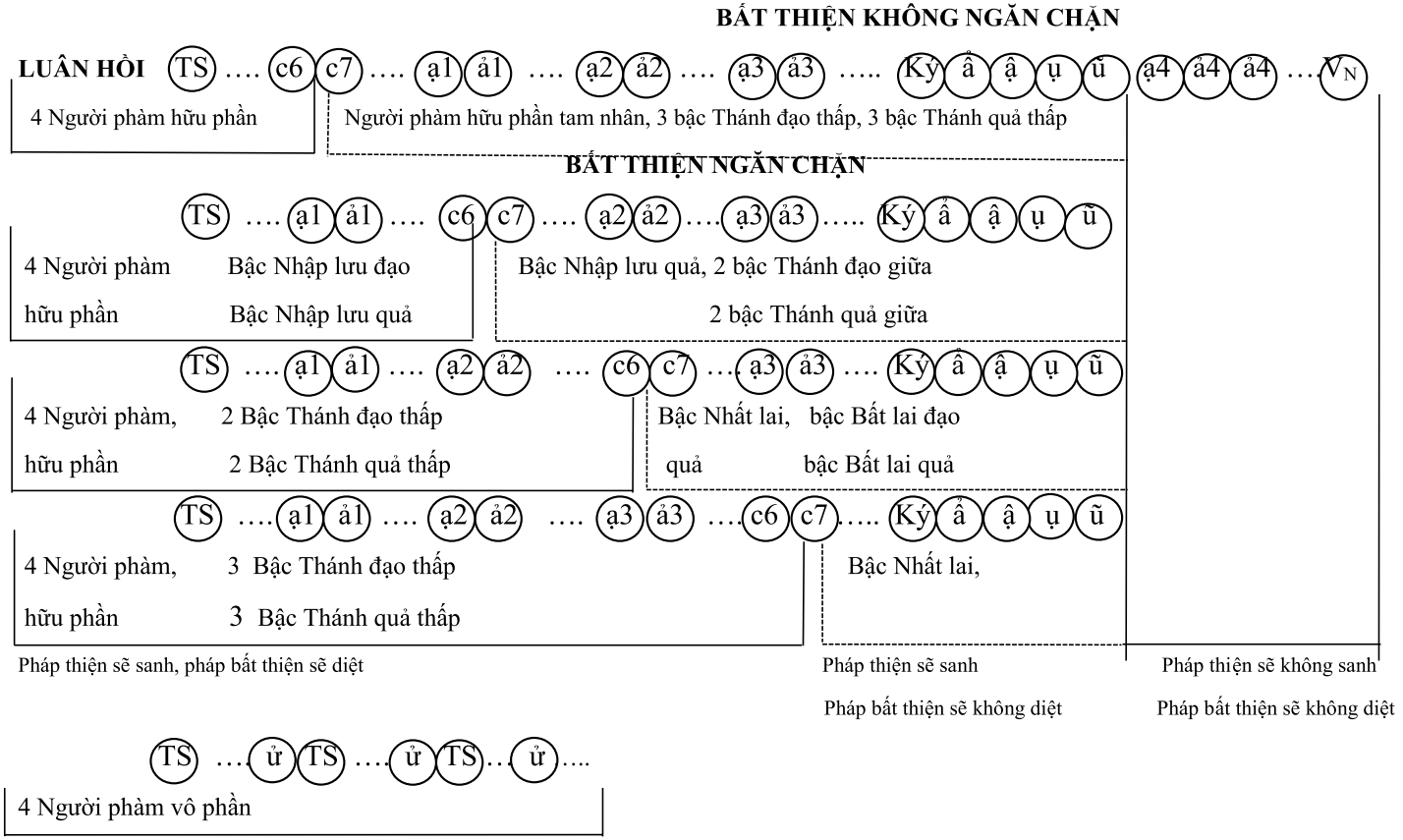
Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisūpacarānaya** theo lý gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

		Kusalā dhammā Uppajjissanti 3 Pháp thiện sẽ sanh	Akusalā dhammā nirujjhissanti 3 Pháp bất thiện sẽ diệt	.....3 Pháp bất thiện sẽ diệt	.....3 Pháp thiện sẽ sanh	.....3 Pháp thiện sẽ sanh	.....3 Pháp bất thiện sẽ diệt	.....3 Pháp bất thiện sẽ diệt	.....3 Pháp thiện sẽ sanh
4 Người phàm hữu phần	Bất thiện không ngăn chặn Luân hồi... C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7	✓	✓	✓	✓				
	Bất thiện ngăn chặn [4 - 1 - 1] [4 - 2 -2] [4 - 3 -3]	✓	✓	✓	✓				
Người phàm hữu phần tam nhân 1 – 3 – 3	Bất thiện không ngăn chặn C7 ạ1 à1 ạ2 à2 ạ3 à3 ụ ũ	✓	✗				✗		✓
	Bất thiện ngăn chặn [1 - 2 - 2] [1 - 1 -1] [1]	✓	✗				✗		✓
Bậc Alahán đạo Bậc Alahán quả	ạ4 à4 à4 ..... V_N					✗	✗	✗	✗
4 Người phàm vô phần	...TS ...ử TS... ử TS ...ử...	✓	✓	✓	✓				

(4.1)

BẤT THIỆN KHÔNG NGĂN CHẶN
LUÂN HỒI TS …. c6 c7 …. ạ1 ả1 …. ạ2 ả2 …. ạ3 ả3 ….. Ký â ậ ụ ũ ạ4 ả4 ả4 …. VN
4 Người phàm hữu phần
Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp
BẤT THIỆN NGĂN CHẶN
TS …. ạ1 ả1 …. c6 c7 …. ạ2 ả2 …. ạ3 ả3 ….. Ký â ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
Bậc Nhập lưu đạo
Bậc Nhập lưu quả
Bậc Nhập lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa
2 bậc Thánh quả giữa
TS …. ạ1 ả1 …. ạ2 ả2 …. c6 c7 …. ạ3 ả3 …. Ký â ậ ụ ũ
4 Người phàm, hữu phần
2 Bậc Thánh đạo thấp
2 Bậc Thánh quả thấp
Bậc Nhất lai, bậc Bất lai đạo quả
bậc Bất lai quả
TS …. ạ1 ả1 …. ạ2 ả2 …. ạ3 ả3 …. c6 c7 …. Ký â ậ ụ ũ
4 Người phàm, hữu phần
3 Bậc Thánh đạo thấp
3 Bậc Thánh quả thấp
Bậc Nhất lai,
Pháp thiện sẽ sanh, pháp bất thiện sẽ diệt
Pháp thiện sẽ sanh
Pháp bất thiện sẽ không diệt
Pháp thiện sẽ không sanh
Pháp bất thiện sẽ không diệt
TS …. ử TS …. ử TS … ử ….
4 Người phàm vô phần
Pháp thiện sẽ sanh, pháp bất thiện sẽ diệt.

(4.2)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjissanti, tassa abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ diệt người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā uppajjissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào thì pháp thiện sẽ sanh người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ kusalā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ tesaṃ abyākatā ca dhammā nirujjhissanti kusalā ca dhammā uppajjissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo, hay tất cả bậc A la hán, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp thiện sẽ không sanh với những người đó. Còn đối với người ngoài ra đó thì pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng sẽ sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm hữu phần, 3 bậc thánh thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến tâm dũ tinh trong lộ đắc A la hán đạo **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người phàm hữu phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Và chi pháp của 2 câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjissanti, tassa abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ không sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ không diệt người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ tesaṃ kusalā dhammā na uppajjissanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā na uppajjissanti abyākatā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, pháp thiện sẽ không sanh nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó thì pháp thiện sẽ không sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā na uppajjissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào thì pháp thiện sẽ không sanh người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là hội đủ sát na của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

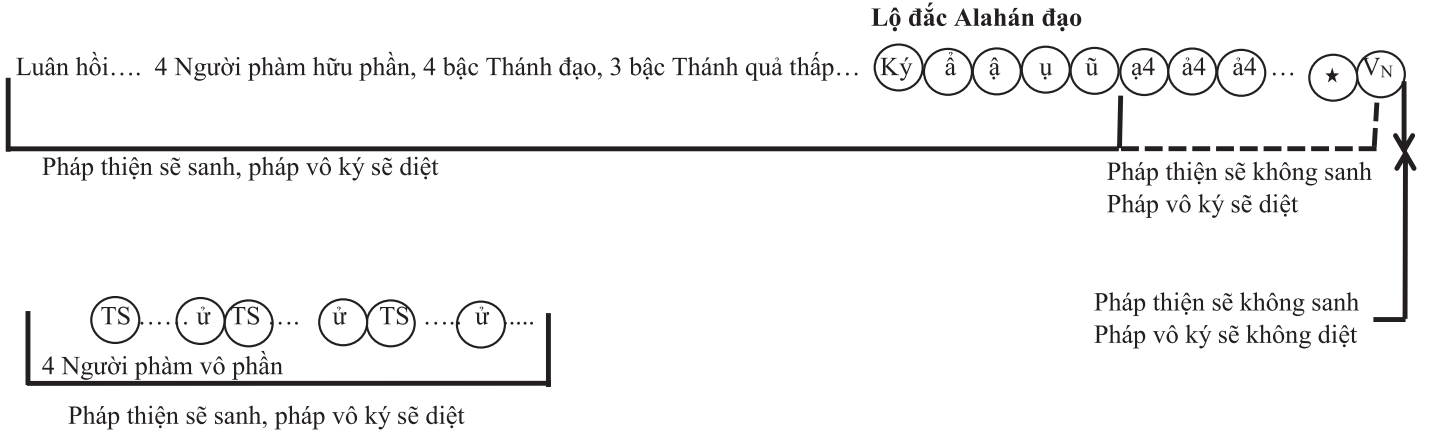
Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

		Kusalā dhammā uppajjissanti 3	Abyākatā dhammā nirujjhissanti 3						
		Pháp thiện sẽ sanh	Pháp vô ký sẽ diệt	…3 Pháp vô ký sẽ diệt	…3 Pháp thiện sẽ sanh	…3 Pháp thiện sẽ sanh	…3 Pháp vô ký sẽ diệt	…3 Pháp vô ký sẽ diệt	…3 Pháp thiện sẽ sanh
Người Phàm hữu phần 4-3-3	Luân hồi….. Ký å â ụ ũ	✓	✓	✓	✓				
Bậc Alahán đạo V_N Bậc Alahán quả	ạ4 å4 å4 ……★			✓	✗	✗	✓		
Bậc Alahán quả	Vn					✗	✗	✗	✗
4 Người phàm vô phần	…TS…ử TS…ử TS…ử..	✓	✓	✓	✓				

Lộ đắc Alahán đạo
Luân hồi…. 4 Người phàm hữu phần, 4 bậc Thánh đạo, 3 bậc Thánh quả thấp…
Ký
ẩ
ậ
ụ
ũ
ạ4
ả4
ả4
…
★
VN
Pháp thiện sẽ sanh, pháp vô ký sẽ diệt
Pháp thiện sẽ không sanh
Pháp vô ký sẽ diệt
Pháp thiện sẽ không sanh
Pháp vô ký sẽ không diệt
TS
ử
TS
ử
TS
ử
4 Người phàm vô phần
Pháp thiện sẽ sanh, pháp vô ký sẽ diệt

(4.3)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā uppajjissanti, tassa abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện sẽ sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ diệt người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa akusalā dhammā uppajjissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào thì pháp bất thiện sẽ sanh người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ akusalā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ tesaṃ abyākatā ca dhammā nirujjhissanti akusalā ca dhammā uppajjissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp bất thiện sẽ không sanh với những người đó. Còn đối với người ngoài ra đó thì pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp bất thiện cũng sẽ sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: 4 người phàm hữu phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đổng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm: 4 người phàm hữu phần, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: 4 người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người phàm vô phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn **(arahatānaṃ tesaṃ).**

Bậc bất lai quả gọi là hội đủ sát na của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó, gồm người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc bậc Nhập lưu thì gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả …

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā na uppajjissanti, tassa abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện sẽ không sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ không diệt người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ akusalā dhammā na uppajjissanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā na uppajjissanti abyākatā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, pháp bất thiện sẽ không sanh nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó thì pháp bất thiện sẽ không sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā na uppajjissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào thì pháp bất thiện sẽ không sanh người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh lên của tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm tam nhân hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisupacaranaya** theo lý gián tiếp).

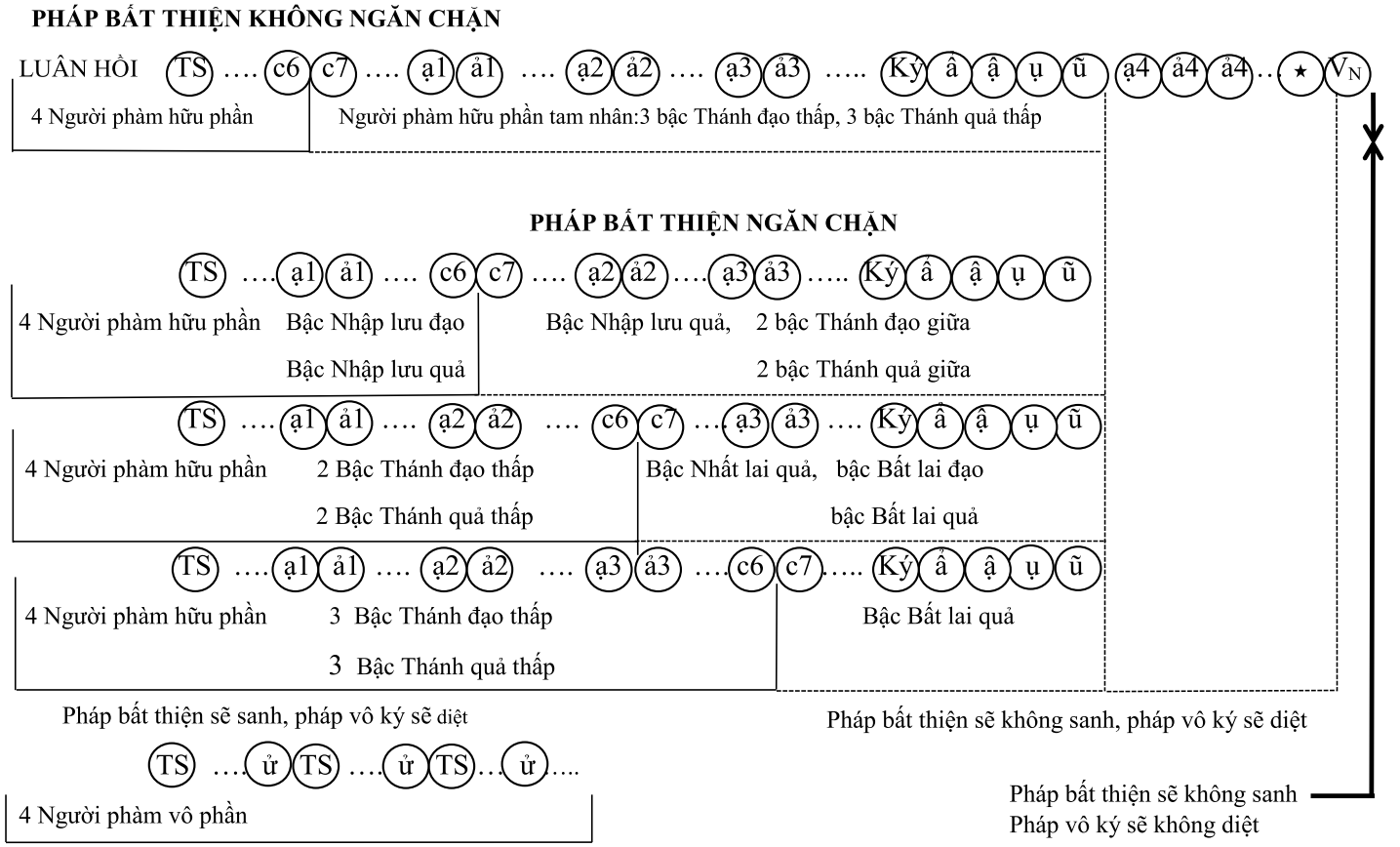
Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

PHÁP BẤT THIỆN KHÔNG NGĂN CHẶN
LUÂN HỒI TS …. c6 c7 …. ạ1 ả1 …. ạ2 ả2 …. ạ3 ả3 ….. Ký â ậ ụ ũ ạ4 ả4 ả4 .. ★ VN
4 Người phàm hữu phần
Người phàm hữu phần tam nhân:3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp
PHÁP BẤT THIỆN NGĂN CHẶN
TS …. ạ1 ả1 …. c6 c7 …. ạ2 ả2 …. ạ3 ả3 ….. Ký â ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
Bậc Nhập lưu đạo
Bậc Nhập lưu quả
Bậc Nhập lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa
2 bậc Thánh quả giữa
TS …. ạ1 ả1 …. ạ2 ả2 …. c6 c7 …. ạ3 ả3 …. Ký â ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
2 Bậc Thánh đạo thấp
2 Bậc Thánh quả thấp
Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo
bậc Bất lai quả
TS …. ạ1 ả1 …. ạ2 ả2 …. ạ3 ả3 …. c6 c7 ….. Ký â ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
3 Bậc Thánh đạo thấp
3 Bậc Thánh quả thấp
Bậc Bất lai quả
Pháp bất thiện sẽ sanh, pháp vô ký sẽ diệt
Pháp bất thiện sẽ không sanh, pháp vô ký sẽ diệt
TS …. ử TS …. ử TS .. ử ….
4 Người phàm vô phần
Pháp bất thiện sẽ không sanh
Pháp vô ký sẽ không diệt
Pháp bất thiện sẽ sanh, pháp vô ký sẽ diệt.
(Kết thúc phần người)
(4.4)

		Akusalā dhammā uppajjissanti3 Pháp bất thiện sẽ sanh	Abyākatā dhammā niruj̃jhissanti3 Pháp vô ký sẽ diệt	.....3 Pháp vô ký sẽ diệt	.....3 Pháp bất thiện sẽ sanh	.....3 Pháp bất thiện sẽ sanh	.....3 Pháp vô ký sẽ diệt	.....3 Pháp vô ký sẽ diệt	.....3 Pháp bất thiện sẽ sanh
4 Người phàm hữu phần	Pháp bất thiện không ngăn chặn Luân hồi… C1 C2 C3 C4 C5 C6	✓	✓	✓	✓				
	Pháp bất thiện ngăn chặn [4 - 1- 1] [4 - 2 -2] [4 - 3 -3]	✓	✓	✓	✓				
Người phàm hữu phần tam nhân 1 – 3 – 3	Pháp bất thiện không ngăn chặn C7 ạ1 ả1 ạ1 ả1 ạ1 ả1 ụ ũ			✓	✗	✗	✓		
	Pháp bất thiện ngăn chặn [1 - 2- 2] [1 - 1 -1] [1]			✓	✗	✗	✓		
Bậc Alahán đạo Bậc Alahán quả	ạ4 ả4 ả4 ..... V_N			✓	✗	✗	✓		
Bậc Alahán quả	Vn					✗	✗	✗	✗
4 Người phàm vô phần	.. TS ... ử TS ... ử TS .. ử ..	✓	✓	✓	✓				

(4.5)

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjissanti, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ diệt người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjissanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā uppajjissanti akusalā ca dhammā nirujjhissanti.**

Những người nào sẽ đắc A la hán theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh trong cõi đó, pháp thiện sẽ sanh nhưng pháp bất thiện sẽ không diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó thì pháp thiện sẽ sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā uppajjissantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ diệt người nào trong cõi nào thì pháp thiện sẽ sanh người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là người hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện diệt lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo, bậc Bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc Bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm đổng lực cận tử thứ 4, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm người phàm hữu phần tam nhân, gọi là người hội đủ na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, bậc nhập lưu đạo, bậc nhập lưu quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sinh… cho đến sát na sanh của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm đổng lực thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thứ 7 là thiện hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) **(itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Hoặc 1 lý khác nữa:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện, thì tính từ đổng lực thiện hiện khởi lần sau cùng… cho sát na sanh của tâm đổng lực thứ 5, với 11 cõi dục giới (là người kiếp chót gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Chú thích: Trong câu vấn ngược này là câu hậu vấn đặc biệt chi pháp có 2 lý giống như đã từng trình bày trong phần sanh.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjissanti, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ không diệt người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjissantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện sẽ không sanh người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjissanti, aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na nirujjhissanti kusalā ca dhammā na uppajjissanti.**

Những người nào sẽ đắc A la hán đạo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không diệt nhưng pháp thiện sẽ sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người viên mãn A la hán đạo, hay tất cả bậc A la hán, hay

người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó thì pháp bất thiện sẽ không diệt lẫn pháp thiện cũng sẽ không sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm đổng lực cận tử thứ 5… cho đến tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ sát na diệt của tâm đổng lực cận tử thứ 5… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Hoặc 1 lý khác nữa,

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ đổng lực thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến sát na sanh của tâm đổng lực cận tử thứ 5, với 11 cõi dục (người kiếp chót gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là người hội đủ na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả thấp giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo, bậc Bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc Bất lai quả, gọi là hội đủ tâm sanh lên tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

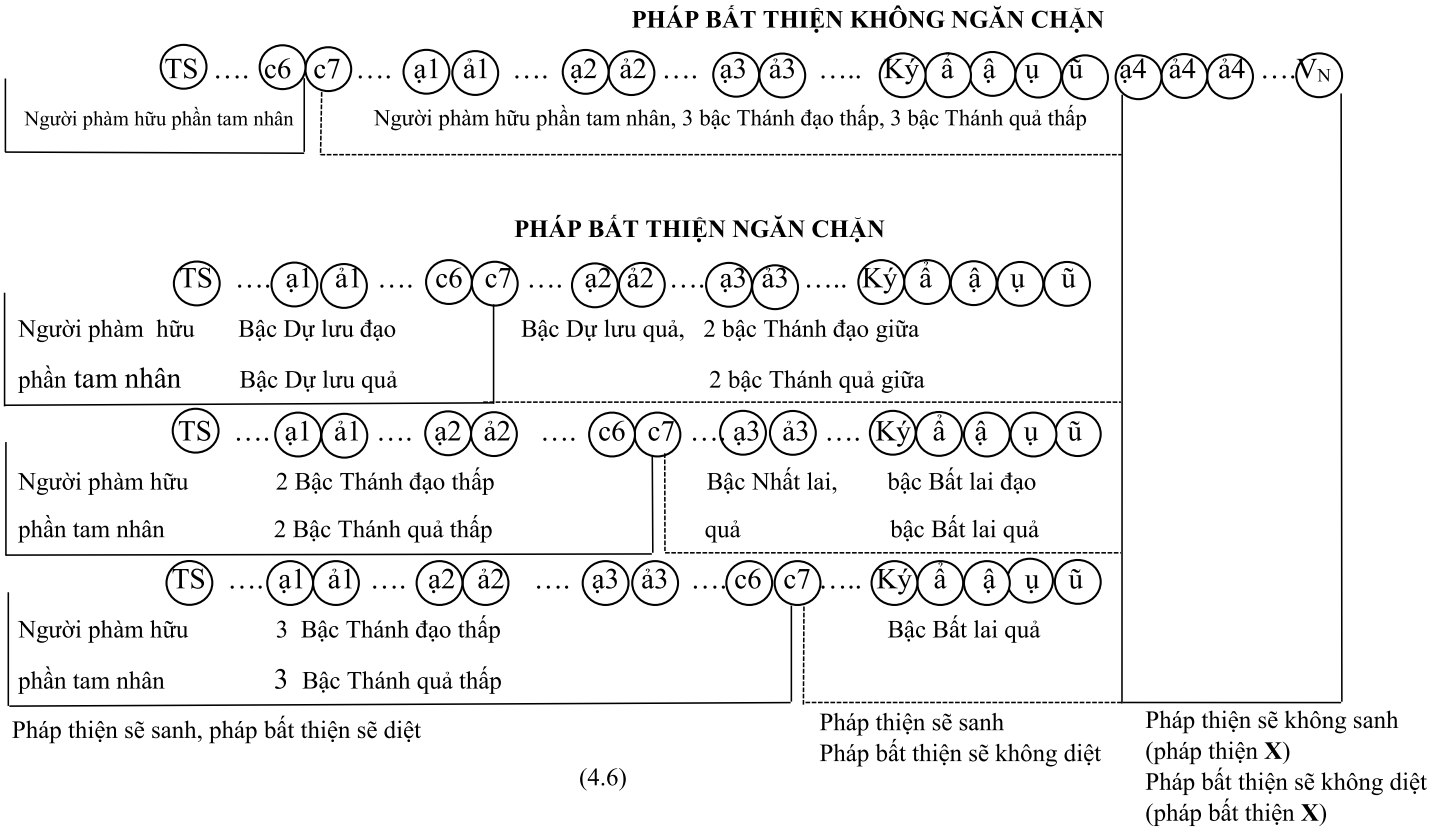
4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sát na diệt của tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng cho đến tâm đổng lực cận tử thứ 4, với cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

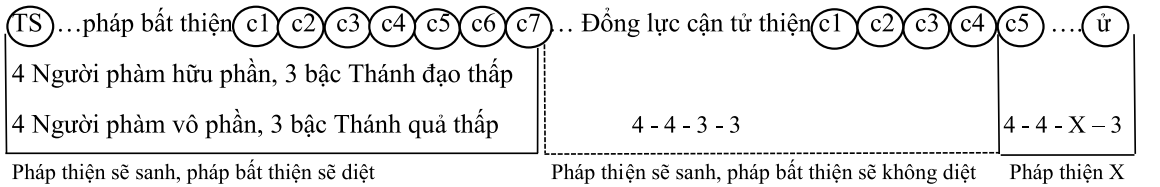
Chi pháp của câu hỏi: chi pháp của nhóm sau mà thôi.

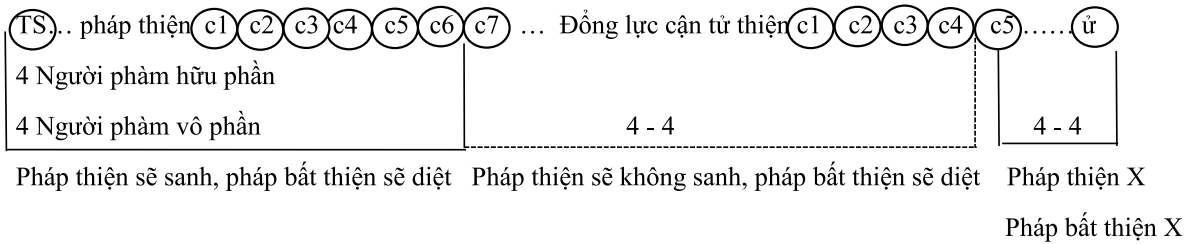
Người Kiếp Chót Trực Tiếp

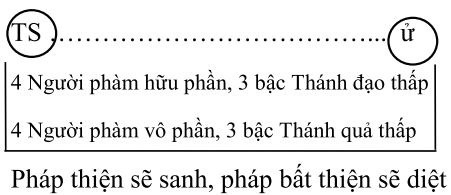
(4.6)

Người Kiếp Chót Gián Tiếp

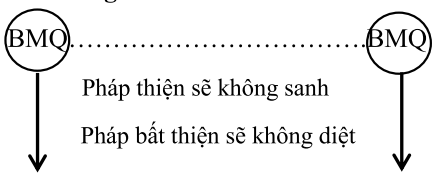

Sẽ Sanh Vào Trong Cõi Mình Ở Nữa

Cõi Vô Tưởng

		Kusalā dhammā uppajjissanti3 Pháp thiện sẽ sanh	Akusalā dhammā nirujjhissanti3 Pháp bất thiện sẽ diệt	……3 Pháp bất thiện sẽ diệt	……3 Pháp thiện sẽ sanh	….3 Pháp thiện sẽ sanh	….3 Pháp bất thiện sẽ diệt	….3 Pháp bất thiện sẽ diệt	….3 Pháp thiện sẽ sanh
	Người kiếp chót trực tiếp								
Người phàm hữu phần tam nhân	Pháp bất thiện không ngăn chặn TS ..... C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 Pháp bất thiện ngăn chặn [1 - 1- 1] [1 - 2 -2] [1 - 3 -3]		✓	✓	✓				
Người phàm hữu phần tam nhân 1 – 3 – 3	Pháp bất thiện không ngăn chặn C7 ạ1 â1 ạ2 â2 ạ3 â3 ụ ũ Pháp bất thiện ngăn chặn [1 - 2- 2] [1 - 1 - 1] [1]		✓	✗			✗	✗	✓
1 , 1	ạ4 â4 à4 ..... V_N					✗	✗	✗	✗

(4.8)

(4.9)

4 Người phàm hữu phần Người phàm vô phần 4-3-3		**Người kiếp chót gián tiếp** TS…(pháp bất thiện) c1 c2 c3 c4 c5 c6 c7	✓	✓	✓	✓		
		Pháp bất thiện c7…Đồng lực cận tử thiện c1 c2 c3 c4	✓	✗			✗	✓
4-3-3		Đồng lực cận tử thiện c5 …… ữ				✗	✗	✗
4 Người phàm hữu phần 4 Người phàm vô phần		TS……(pháp thiện) c1 c2 c3 c4 c5 c6	✓	✓	✓			
		Pháp thiện c7…Đồng lực cận tử bất thiện c1 c2 c3 c4 c5			✓	✗	✓	
		Đồng lực cận tử bất thiện c5 …… ữ				✗	✗	✗
4-4 3-3		**Sẽ sanh vào trong cõi mình ở nữa** TS……ữ	✓	✓	✓			
Người lạc vô nhân		Cõi vô tưởng tất cả đang sanh và đanh chết				✗	✗	✗

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ diệt người đó trong cõi nào phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhanti, tassa tattha kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện sẽ sanh người đó trong cõi nào phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti kusalā ca dhammā uppajjissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo, hay tất cả bậc A la hán, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp thiện sẽ không sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng sẽ sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tâm nhân, 3 bậc thánh thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm dũ tinh trong lộ đắc A la hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đổng lực cận tử thứ 4.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đổng lực thiện thứ 6 sanh trước tâm đổng lực thú 7 là thiện hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na của tâm sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) **(itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm đổng lực cận tử thứ 5… cho đến sát na sanh của tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ thiện hiện khởi lần sau cùng … cho đến sát na sanh của tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjissanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không diệt người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjissanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjissanti abyākatā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện sẽ không sanh nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó trong cõi đó, thì pháp thiện sẽ không sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện sẽ không sanh người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là hội đủ sát na của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm đổng lực cận tử thứ 5… cho đến sát na sanh của tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ thiện hiện khởi lần sau cùng … cho đến sát na sanh của tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng (chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

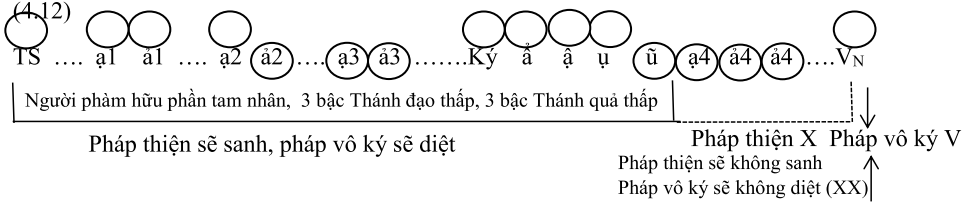
			Kusalā dhammā uppajjissanti nirujjhissanti3	Abyākatā dhammā uppajjissanti nirujjhissanti3	…….3	…3	….3	….3	…..3	….3
			Pháp thiện sẽ sanh	Pháp vô ký sẽ diệt	Pháp vô ký sẽ diệt	Pháp thiện sẽ sanh	Pháp thiện sẽ sanh	Pháp vô ký sẽ diệt	Pháp vô ký sẽ diệt	Pháp thiện sẽ sanh
Người phàm hữu phần tam nhân 1 - 3 - 3	4 22 (- 4)	**Người kiếp chót trực tiếp** TS……Ký ả â u T T								
1,1		T å4 å4 ……..… V_N	✓	✓	✓	✗	✗	✓		
Bậc A la hán quả		V_N T			✓		✗	✗	✗	✗

(4.10)

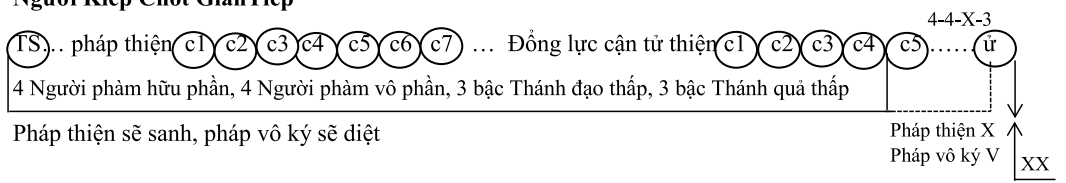
4 Người phàm hữu phần Người phàm vô phần 4-3-3	4	**Người kiếp chót gián tiếp** TS …….. Đồng lực cận tử thiện c1 c2 c3 c4	✓	✓	✓				
4-3-3	25 (-1)	Đồng lực cận tử thiện c5 …….. tử		✓	✗	✗	✓		
4-3-3		tử				✗	✗	✗	✗
4 Người phàm hữu phần		TS …….. (pháp thiện) c1 c2 c3 c4 c5 c6	✓	✓	✓				
4 Người phàm vô phần	11	(Pháp thiện) c7 …Đồng lực c1 …. c5 …tử cận tử bất thiện		✓	✗	✗	✓		
		tử				✗	✗	✗	✗
4-4 3-3	4 21 (-5)	**Sẽ sanh vào trong cõi mình ở nữa** TS ……..tử	✓	✓	✓				
Người lạc vô nhân	1	**Cõi vô tưởng** đang sanh + đang chết và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa		✓	✗	✗	✓		
		Cõi vô tưởng đang diệt Và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng				✗	✗	✗	✗

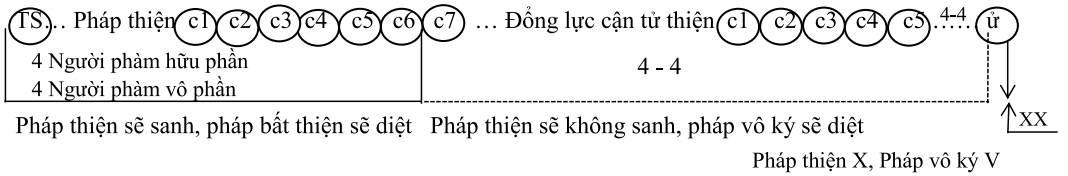
Người Kiếp Chót Trực Tiếp

(4,12)

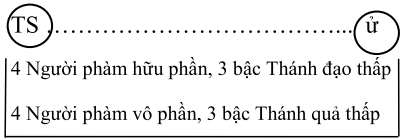

Người Kiếp Chót GiánTiếp

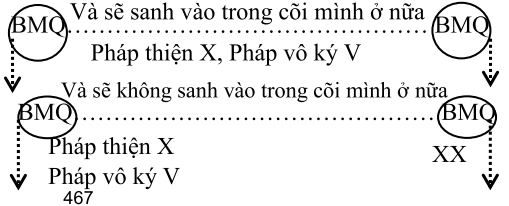

Sẽ Sanh Vào Trong Cõi Mình Ở Nữa

Cõi Vô Tưởng

467

Pháp thiện sẽ sanh, pháp vô ký sẽ diệt

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā uppajjissanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ diệt người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha akusalā dhammā uppajjissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ sanh người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tatthā akusalā dhammā uppajjissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti akusalā ca dhammā uppajjissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp bất thiện sẽ không sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra trong cõi đó thì pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp bất thiện cũng sẽ sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó, gồm người phàm

hữu phần tam nhân, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm người phàm hữu phần tam nhân, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm đồng lực thứ 4.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm đồng lực bất thiện thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là bất thiện hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử, 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư **itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamangīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó, gồm người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc bậc Nhập lưu thì gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả …

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm đổng lực cận tử thứ 5… cho đến sát na sanh của tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đại thiện thì tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến sát na sanh của tâm

tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na uppajjissanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không diệt người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjissanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na uppajjissanti abyākatā ca dhammā ca nirujjhissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không sanh nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó trong cõi đó thì pháp bất thiện sẽ không sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjissantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ không sanh người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến sát na sanh lên của tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya** theo lý trực tiếp).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó, gồm người phàm tam nhân hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu thì gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai thì gồm có Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai thì gồm có Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya** theo lý gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm đổng lực cận tử thứ 5… cho đến sát na sanh của tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến sát na sanh

của tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng (chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

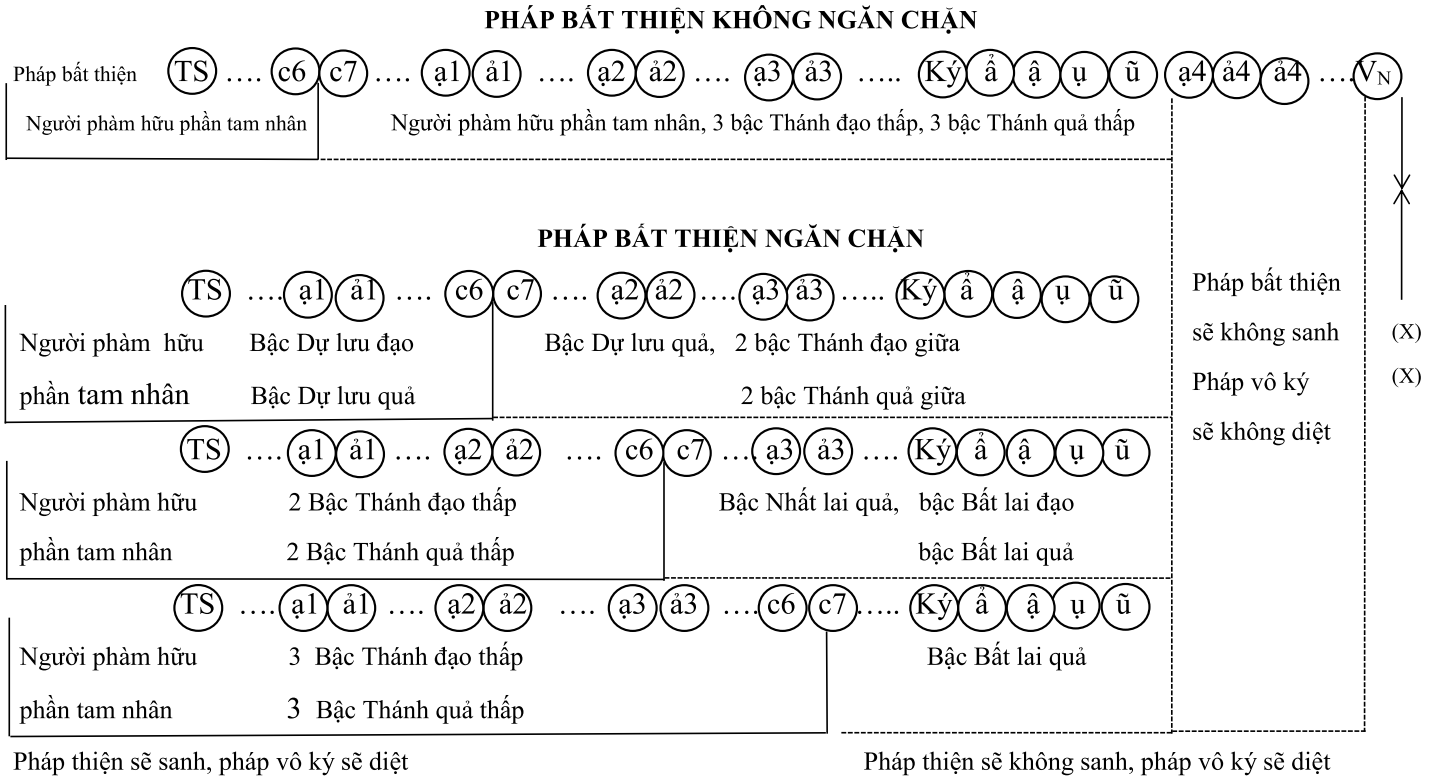
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

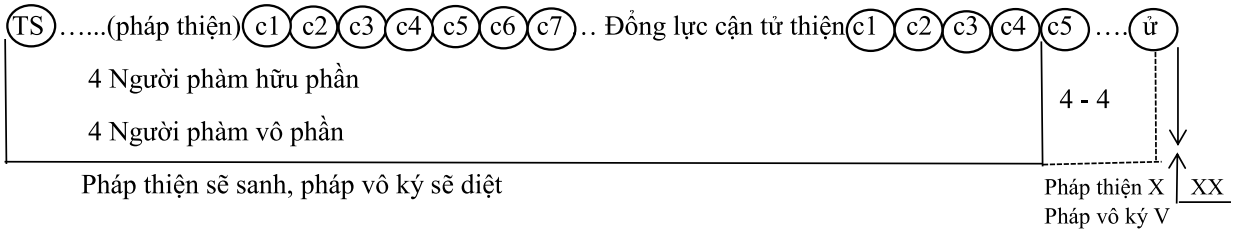
Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

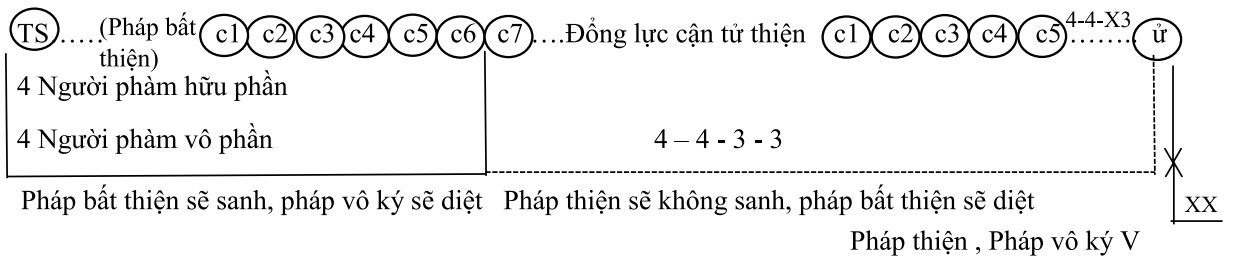
Người Kiếp Chót Trực Tiếp

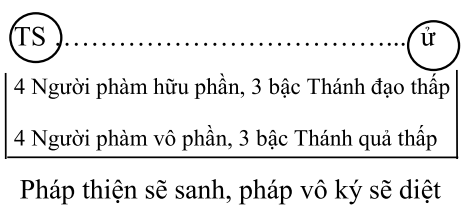
(4.13)

Người Kiếp Chót Gián Tiếp

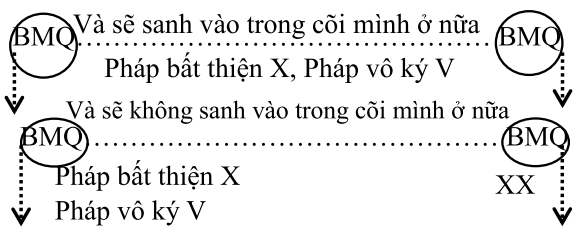

Sẽ Sanh Vào Trong Cõi Mình Ở Nữa

Cõi Vô Tưởng

(4.14)

		Akusalā dhammā uppajjissanti3 Pháp bất thiện sẽ sanh	Abyākatā dhammā nirujjhissanti3 Pháp vô ký sẽ diệt	……3 Pháp vô ký sẽ diệt	……3 Pháp bất thiện sẽ sanh	…..3 Pháp bất thiện sẽ sanh	……3 Pháp vô ký sẽ diệt	…..3 Pháp vô ký sẽ diệt	……3 Pháp bất thiện sẽ sanh
Người phàm hữu phần tam nhân	**Người kiếp chót trực tiếp** Pháp bất thiện không ngăn chặn TS…… …. C1 C2 C3 C4 C5 C6 Pháp bất thiện ngăn chặn [1-1-1] [1 - 2 -2] [1-3 -3]	✓	✓	✓	✓				
4 22 (-4) Người phàm hữu phần tam nhân 1 – 3 – 3	Pháp bất thiện không ngăn chặn C7 ạ1 à1 ả2 ã2 ạ3 á3 ụ ũ Pháp bất thiện ngăn chặn [1 - 2- 2] [1 - 1 -1] [1]			✓	✗	✗	✓		
1 , 1	ạ4 à4 ả4 …… V_N			✓	✗	✗	✓		
Bậc Alahán quả	V_N					✗	✗	✗	✗

4 Người phàm hữu phần 4 Người phàm vô phần	11	**Người kiếp chót gián tiếp** TS.... Đồng lực cận tử bất thiện c1 c2 c3 c4 Đồng lực cận tử thiện c5 ..... tử tử	✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✗	✓ ✗		
4 Người phàm hữu phần Người phàm 4-3-3 4-4-3	4 25 (-1)	TS.....(pháp bất thiện) c1 c2 c3 c4 c5 c6 (Pháp bất thiện) c7 ...Đồng lực c1 ..... c5 .. tử cận tử thiện tử	✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✗	✗ ✗	✓ ✗	✗ ✗
4-4 3-3	4 21 (-5)	**Sẽ sanh vào trong cõi mình ở nữa** TS.....tử	✓	✓ ✓	✓ ✓	✗ ✗	✗ ✗	✓ ✗	✗ ✗
Người lạc vô nhân	1	**Cõi vô tưởng** đang sanh + đang chết và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa. **Cõi vô tưởng** đang chết và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa.		✓	✓	✗	✗	✓	✗ ✗

Kết thúc phần người và cõi

Kết thúc phần vị lai

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ

Paccuppannātītavāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjanti, tassa akusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào thì pháp bất thiện từng diệt người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā nirujjhittha, tassa kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện từng diệt người nào thì pháp thiện đang sanh người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ akusalā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ kusalā dhammā uppajjanti, kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ akusalā ca dhammā nirujjhittha kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát

na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp bất thiện từng diệt nhưng pháp thiện không phải đang sanh với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó thì pháp bất thiện từng diệt lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả) , gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayattacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng[1.10] **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjanti, tassa akusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp thiện không đang sanh với người nào thì pháp bất thiện không từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng diệt".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na nirujjhittha, tassa kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện không từng diệt với người nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

	Kusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp thiện đang sanh	Akusalā dhammā nirujjhittha 2 Pháp bất thiện từng diệt	.....2 Pháp bất thiện từng diệt	.....1 Pháp thiện đang sanh	....1 Pháp thiện đang sanh	....2 Pháp bất thiện từng diệt	.....2 Pháp bất thiện từng diệt	....1 Pháp thiện đang sanh
Sát na sanh của tâm thiện	✓	✓	✓	✓				
Sát na diệt của tất cả tâm			✓	✗	✗	✓		
Sát na sanh của tâm thiện , tâm quả			✓	✗	✗	✓		
Người đang nhập thiền diệt			✓	✗	✗	✓		
Người cõi vô tưởng			✓	✗	✗	✓		

(4.17)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjanti, tassa abyākatā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào thì pháp vô ký từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhittha, tassa kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký từng diệt với người nào thì pháp thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ kusalā dhammā uppajjanti, kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā nirujjhittha kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp vô ký từng diệt nhưng pháp thiện không đang sanh với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó, thì pháp vô ký từng diệt lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjanti, tassa abyākatā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp thiện không đang sanh với người nào thì pháp vô ký không từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng diệt".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhittha, tassa kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không từng diệt với người nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: " Không có".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa**

uppādakkhaṇe tesaṃ).

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

	Kusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp thiện đang sanh	Abyākatā dhammā nirujjhittha 2 Pháp vô ký từng diệt	……2 Pháp vô ký từng diệt	……1 Pháp thiện sẽ sanh	……1 Pháp thiện đang sanh	……2 Pháp vô ký từng diệt	……2 Pháp vô ký từng diệt	……1 Pháp thiện đang sanh
Sát na sanh của tâm thiện	✓	✓	✓	✓				
Sát na diệt của tất cả tâm			✓	✗	✗	✓		
Sát na sanh của tâm thiện , tâm quả			✓	✗	✗	✓		
Người đang nhập thiền diệt			✓	✗	✗	✓		
Người cõi vô tưởng			✓	✗	✗	✓		

(4.18)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā uppajjanti, tassa abyākatā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp bất thiện đang sanh với người nào thì pháp vô ký từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhittha, tassa akusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký từng diệt với người nào thì pháp bất thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ akusalā dhammā uppajjanti, akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhamma nirujjhittha akusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, hay người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp vô ký từng diệt nhưng pháp bất thiện không đang sanh với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm bất thiện của những người đó thì pháp vô ký từng diệt lẫn pháp bất thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở **(akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở hiện khởi **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā na uppajjanti, tassa abyākatā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp bất thiện không đang sanh với người nào thì pháp vô ký không từng diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng diệt".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhittha, tassa akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không từng diệt với người nào thì pháp bất thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm nhân, 8 bậc thánh

nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

	Akusalā dhammā uppajjanti 1 Pháp bất thiện đang sanh	Abyākatā dhammā nirujjhittha 2 Pháp vô ký từng diệt	…….2 Pháp vô ký từng diệt	……1 Pháp bất thiện đang sanh	…..1 Pháp bất thiện đang sanh	…..2 Pháp vô ký từng diệt	…..2 Pháp vô ký từng diệt	……1 Pháp bất thiện đang sanh
Sát na sanh của tâm bất thiện	✓	✓	✓	✓				
Sát na diệt của tất cả tâm			✓	✗	✗	✓		
Sát na sanh của tâm bất thiện , tâm quả			✓	✗	✗	✓		
Người đang nhập thiền diệt			✓	✗	✗	✓		
Người cõi vô tưởng			✓	✗	✗	✓		

Kết thúc phần người

(4.19)

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjanti, kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha akusala ca dhammā nirujjhittha kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện từng diệt nhưng pháp thiện không đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó trong cõi đó thì pháp bất thiện từng diệt lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalā uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới **(bhavanikantilobhajavanacitta)** thứ 2… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp thiện không đang sanh với người trong cõi nào thì pháp bất thiện không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhittha, suddhāvāsānaṃ dutiye vattamāne**

asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā uppajjanti akusalā ca dhammā na nirujjhittha.

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp bất thiện từng diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư hay người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không phải đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng không từng diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm đổng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 2… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư gọi là hội đủ sát na của 19 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần nữa, tâm khai ý môn, tâm đổng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1 có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

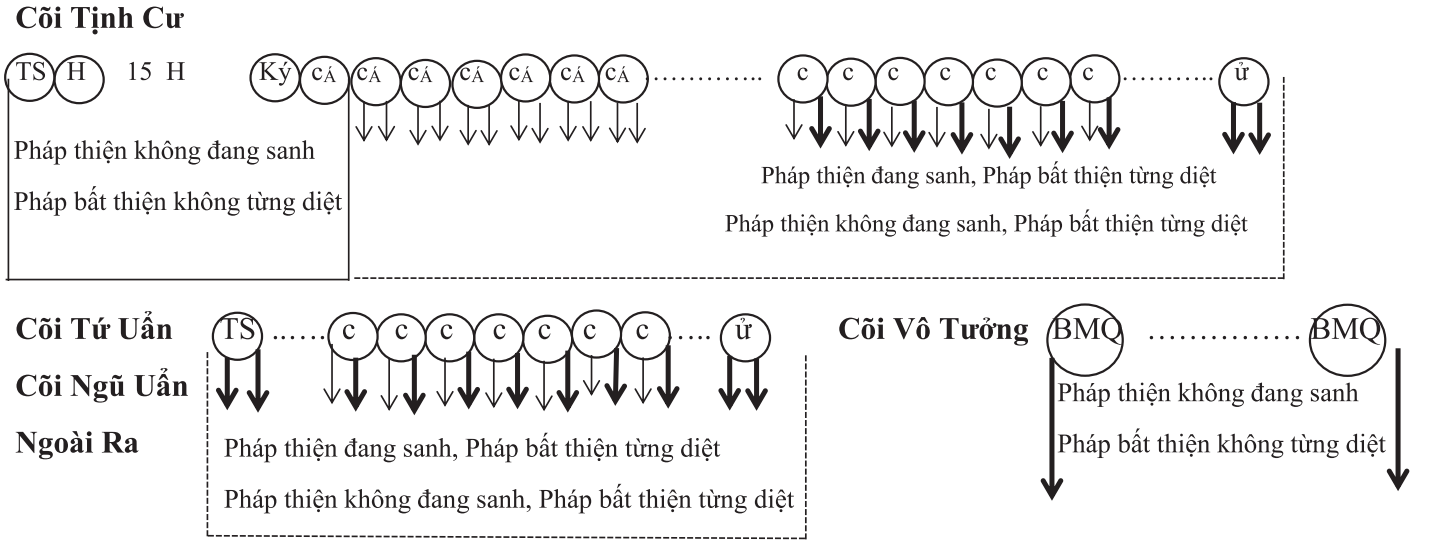
Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Cõi Tịnh Cư
TS
H
15 H
Ký
cÁ
c
ử
Pháp thiện không đang sanh
Pháp bất thiện không từng diệt
Pháp thiện đang sanh, Pháp bất thiện từng diệt
Pháp thiện không đang sanh, Pháp bất thiện từng diệt
Cõi Tứ Uẩn
Cõi Ngũ Uẩn
Ngoài Ra
TS
c
ử
Pháp thiện đang sanh, Pháp bất thiện từng diệt
Pháp thiện không đang sanh, Pháp bất thiện từng diệt
Cõi Vô Tưởng
BMQ
BMQ
Pháp thiện không đang sanh
Pháp bất thiện không từng diệt

(4.20)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayutta cittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjanti, kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhittha kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký từng diệt nhưng pháp thiện không đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó trong cõi đó thì pháp vô ký từng diệt lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là

ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp thiện không đang sanh với người trong cõi nào thì pháp vô ký không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhittha, suddhāvāsānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na nirujjhittha.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký từng diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với những người đang sanh trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng không từng diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhittha, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, người cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

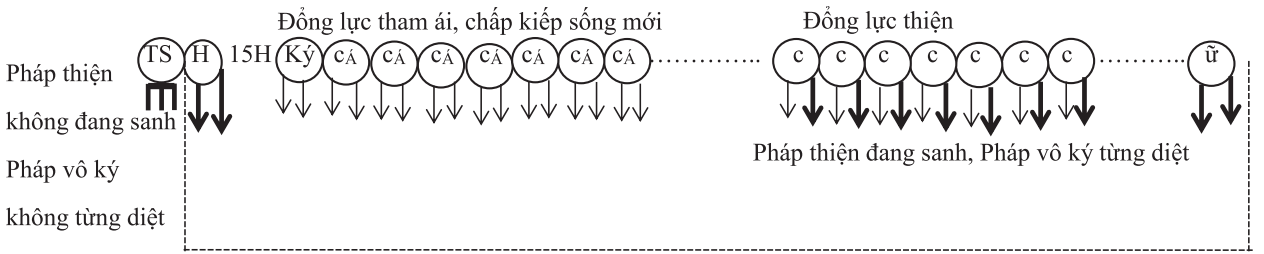
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

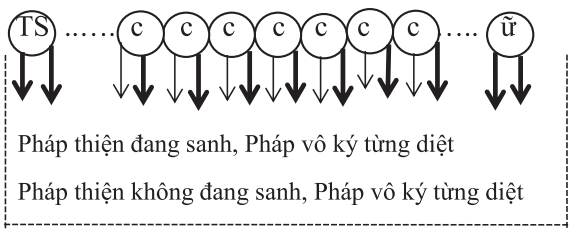
Cõi Tịnh Cư

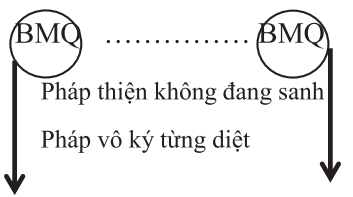
Cõi Tứ Uẩn

Cõi Ngũ Uẩn

Ngoài

Cõi Vô Tưởng

(4.21)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhitthāti?**

Pháp bất thiện đang sanh với người nào đó trong cõi nào thì pháp vô ký từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhittha, tassa tattha akusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhittha no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjanti, akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhittha akusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký từng diệt nhưng pháp bất thiện không đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm bất thiện của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký từng diệt lẫn pháp bất thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhitthāti?**

Pháp bất thiện không đang sanh với người trong cõi nào thì pháp vô ký không từng diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhittha, suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na nirujjhittha.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký từng diệt với những người đó trong cõi đó. Còn

đối với những người đang sanh trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp bất thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng không từng diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā na nirujjhittha, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký không từng diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 8 bậc thánh nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu là người cõi tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1… cho đến tâm tử.

Nếu là người cõi tứ uẩn, người cõi ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).**

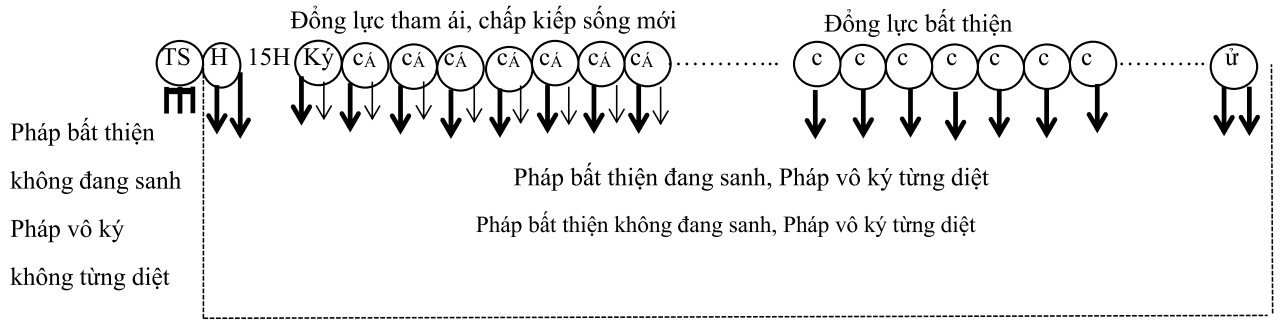
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

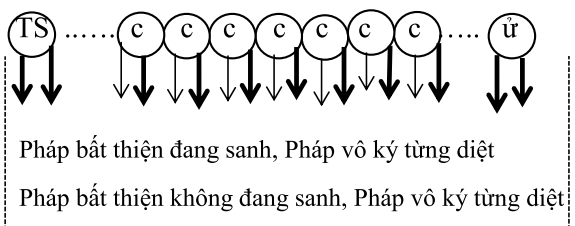
Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

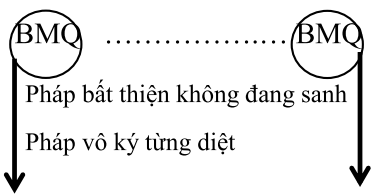
Cõi Tịnh Cư

Cõi Tứ Uẩn
Cõi Ngũ Uẩn
Ngoài ra

Cõi Vô Tưởng

Kết thúc phần người và cõi

Kết thúc phần hiện tại quá khứ

(4.22)

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI

Paccuppannānāgataravāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā nirujjhanti, tassa akusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào thì pháp bất thiện sẽ diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā dhammā nirujjhanti no ca tesaṃ akusalā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā nirujjhanti akusalā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na sanh của tâm A la hán đạo của những người đó, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự vào sát na sanh của tâm dũ tịnh của những người đó, pháp thiện đang sanh nhưng pháp bất thiện sẽ không diệt với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của người ngoài ra đó thì pháp thiện đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā nirujjhantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ diệt với người nào thì pháp thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa uppādakkhaṇe kusalavippayuttacittassa bhaṇgakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ kusalā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ kusalā dhammā nirujjhanti, kusalānaṃ bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā ca dhammā nirujjhissanti kusalā ca dhammā nirujjhanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp bất thiện sẽ diệt nhưng pháp thiện không đang sanh với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó, pháp bất thiện sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là ngay sát na sanh của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa,

gọi là ngay sát na sanh của 17 hiệp thế, 2 tâm thánh đạo giữa, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na sanh của 17 thiện hiệp thế, tâm bất lai đạo, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ patilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ sadisūpacāranaya).**

Và người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: 4 người phàm hữu phần, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: 4 người phàm hữu phần, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 thiện hiệp thế, tâm Nhập lưu đạo, 38 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện, 2 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm hiện hiệp thế, 3 tâm thánh

đạo thấp, 38 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Người sẽ không đắc được đạo gồm: 4 người phàm vô phần gọi là ngay sát na sanh của 17 thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm được điểm tận cùng **(itaresaṃ kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: 4 người phàm hữu phần, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đổng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: 4 người phàm hữu phần, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, tâm Dự lưu quả, 52 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đổng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đổng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh

quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Người sẽ không đắc được đạo gồm: 4 người phàm vô phần, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy điểm tận cùng **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjanti, tassa akusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không đang sanh với người nào thì pháp bất thiện sẽ không diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ kusalā dhamma na uppajjanti no ca tesaṃ akusalā dhammā na nirujjhissanti, aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā na uppajjanti akusalā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó, hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp thiện không

đang sanh nhưng pháp bất thiện sẽ diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó hay tất cả bậc A la hán hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự vào sát na diệt của tâm dũ tịnh của những người đó, pháp thiện không đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā na uppajjantīti?** Hay là pháp bất thiện sẽ không diệt với người nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantāra aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ akusalā dhammā na nirujjhissanti no ca tesaṃ kusalā dhammā na uppajjanti, aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā ca dhammā na nirujjhissanti kusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm A la hán đạo của những người đó hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự vào sát na sanh của tâm dũ tịnh của những người đó, pháp bất thiện sẽ không diệt nhưng pháp thiện đang sanh với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó, hay tất cả bậc A la hán hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự vào sát na diệt của tâm dũ tịnh của những người đó, pháp bất thiện sẽ không diệt lẫn pháp thiện cũng không đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: 4 người phàm hữu phần, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: 4 người phàm hữu phần, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, tâm Nhập lưu thánh đạo, 52 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Người sẽ không đắc đạo gồm có: 4 người phàm vô phần, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh khởi tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy điểm tận cùng **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và bậc A la hán đạo gọi là ngay sát na diệt của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na diệt của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 50 tâm sở (trừ tà kiến, hoài nghi) sanh khởi tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm thánh quả giữa, 50 tâm sở (trừ tà kiến, hoài nghi) sanh khởi tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, tâm Bất lai quả, 46 tâm sở (trừ tà kiến, 4 tâm sở sân phần, hoài nghi) sanh khởi tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ sadisūpācaranaya).**

Bậc A la hán đang nhập thiền diệt (chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **nirodhasamāpannānaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược: Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là ngay sát na sanh của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na sanh của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện sau khi chứng Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 2 tâm thánh đạo giữa, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

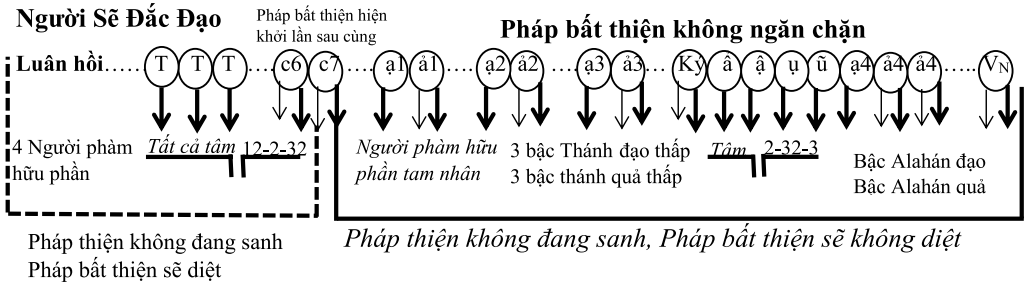
Nếu có bất thiện sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, tâm Bất lai đạo, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, tâm bất lai đạo, 38 tâm sở sanh khởi tính từ bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo. **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ sadisūpacāranaya).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

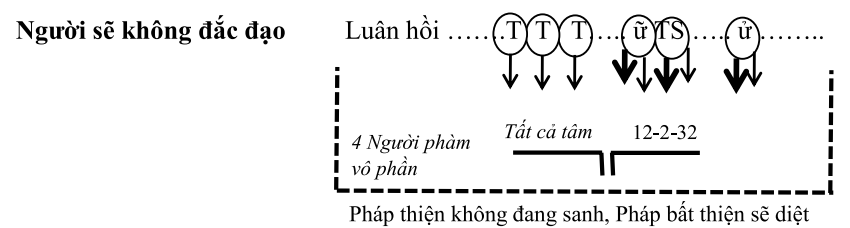
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Pháp Song

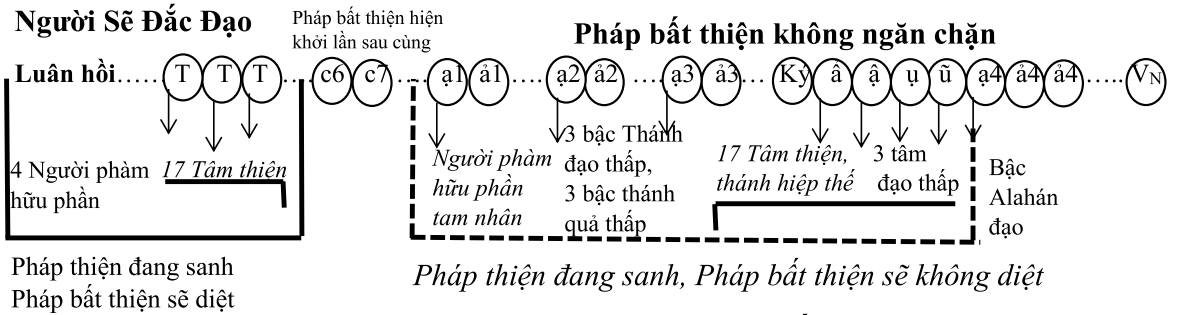

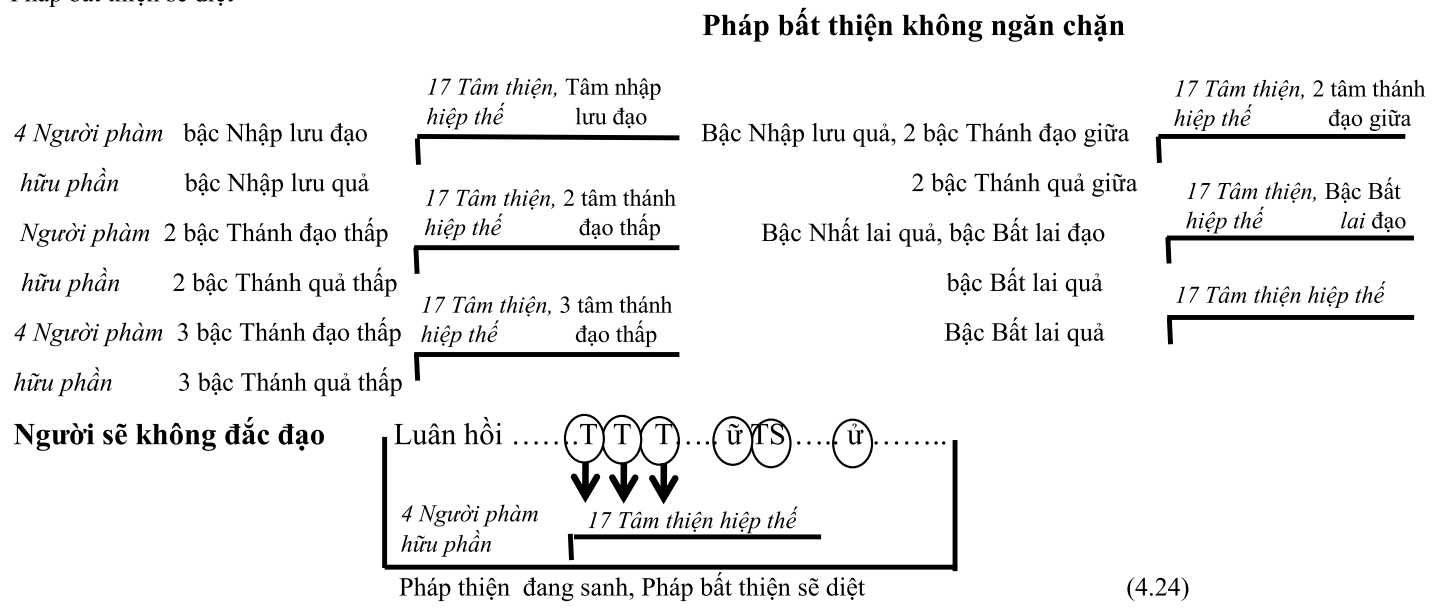
Pháp bất thiện ngăn chặn

4 Người phàm hữu phần	bậc Nhập lưu đạo bậc Nhập lưu quả	*Tất cả tâm* 12-2-32-1	Bậc Nhập lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa 2 bậc Thánh quả giữa	*Tâm* 2-32-3
4 Người phàm hữu phần	2 bậc Thánh đạo thấp 2 bậc Thánh quả thấp	*Tất cả tâm* 12-2-32-2	Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo bậc Bất lai quả	*Tâm* 2-32-2
4 Người phàm hữu phần	3 bậc Thánh đạo thấp 3 bậc Thánh quả thấp	*Tất cả tâm* 12-2-32-3	Bậc Bất lai quả	*Tâm* 2-32-1

(4.23)

Người Sẽ Đắc Đạo
Pháp bất thiện hiện khởi lần sau cùng
Pháp bất thiện không ngăn chặn
Luân hồi
T T T
c6 c7
ạ1 ả1
ạ2 ả2
ạ3 ả3
Kỳ â ậ ụ ũ
ạ4 ả4 ả4
VN
4 Người phàm hữu phần
17 Tâm thiện
Người phàm hữu phần tam nhân
3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp
17 Tâm thiện, thánh hiệp thế
3 tâm đạo thấp
Bậc Alahán đạo
Pháp thiện đang sanh
Pháp bất thiện sẽ diệt
Pháp thiện đang sanh, Pháp bất thiện sẽ không diệt

Pháp bất thiện không ngăn chặn
4 Người phàm hữu phần
bậc Nhập lưu đạo
bậc Nhập lưu quả
Người phàm hữu phần
2 bậc Thánh đạo thấp
2 bậc Thánh quả thấp
4 Người phàm hữu phần
3 bậc Thánh đạo thấp
3 bậc Thánh quả thấp
17 Tâm thiện, hiệp thế
Tâm nhập lưu đạo
17 Tâm thiện, hiệp thế
2 tâm thánh đạo thấp
17 Tâm thiện, hiệp thế
3 tâm thánh đạo thấp
Bậc Nhập lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa
2 bậc Thánh quả giữa
Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo
bậc Bất lai quả
Bậc Bất lai quả
17 Tâm thiện, hiệp thế
2 tâm thánh đạo giữa
17 Tâm thiện, hiệp thế
Bậc Bất lai đạo
17 Tâm thiện hiệp thế
Người sẽ không đắc đạo
Luân hồi
T T T
ữ TS ử
4 Người phàm hữu phần
17 Tâm thiện hiệp thế
Pháp thiện đang sanh, Pháp bất thiện sẽ diệt
(4.24)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjanti, tassa abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào thì pháp thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ kusalā dhammā uppajjanti, kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā nirujjhissanti kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp thiện không đang sanh với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó, pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm

và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn (là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamapannānaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjanti, tassa abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không phải đang sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppadakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó. Còn vào

sát na diệt của tâm viên tịch Níp Bàn của những người đó, pháp thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassā kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn (là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp Bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

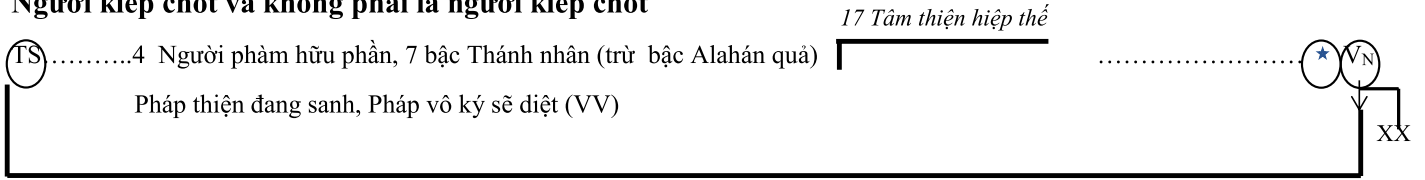
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

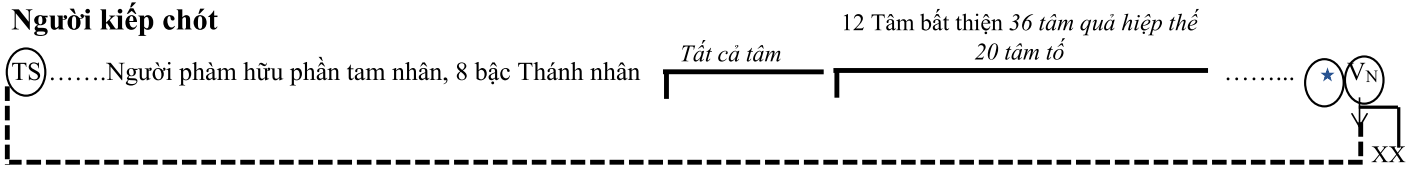
Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

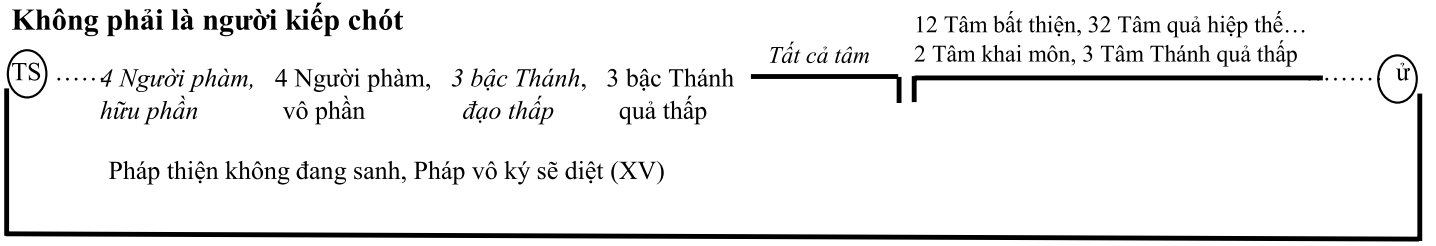
Người kiếp chót và không phải là người kiếp chót

Người kiếp chót

Không phải là người kiếp chót

(4.25)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā uppajjanti, 'tassa abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện đang sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa akusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào thì pháp bất thiện đang sanh với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ akusalā dhammā uppajjanti, akusalā uppādakkhaṇe tesaṃ abyākatā ca dhammā nirujjhissanti akusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp bất thiện không đang sanh với những người đó. Còn vào sát na sanh của tâm bất thiện của những người đó, pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp bất thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở **(akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn (là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā na uppajjanti, tassa abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện không đang sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ akusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ abyākatā dhammā**

na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na nirujjhassanti.

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người đang nhập thiền diệt, người ở trong cõi vô tưởng, pháp bất thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó. Còn vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó, pháp bất thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn (là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ).**

Bậc bất lai quả, bậc A la hán quả đang nhập thiền diệt **(nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ).**

Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần cuối cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

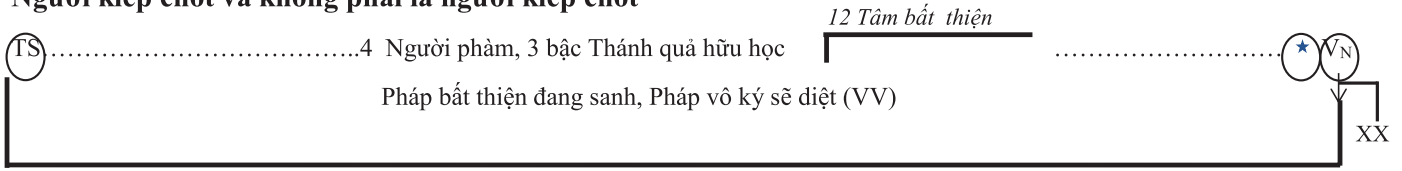
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

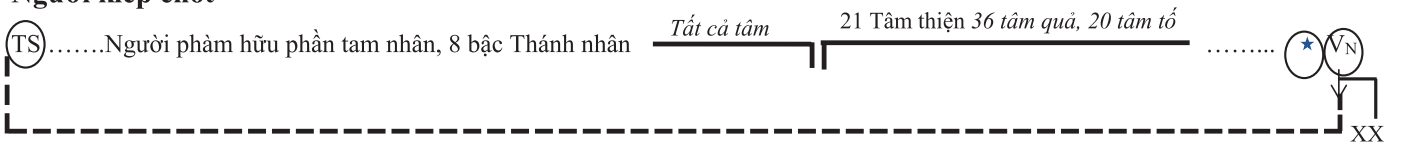
Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

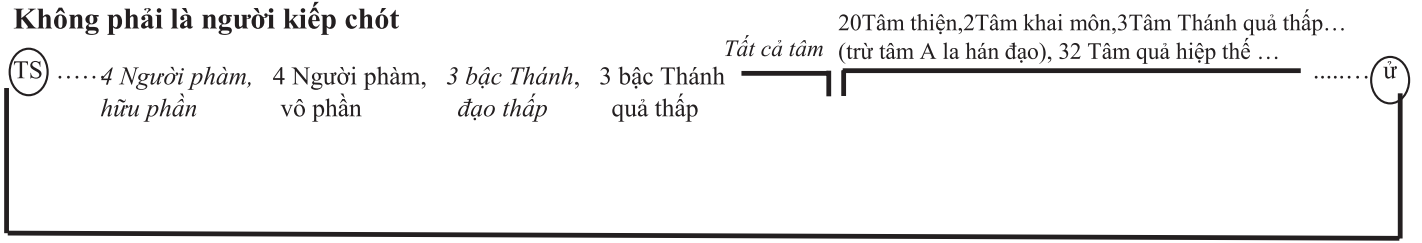
Người kiếp chót và không phải là người kiếp chót

Người kiếp chót

Không phải là người kiếp chót

Kết Thúc Phần Người

(4.26)

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa uppādakkhane yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjanti no ca tesaṃ tatthā akusalā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā ca dhammā uppajjanti akusalā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na sanh của tâm A la hán đạo của những người đó, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự vào sát na sanh của tâm dũ tịnh của những người đó trong cõi đó, pháp thiện đang sanh nhưng pháp bất thiện sẽ không diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của người ngoài ra đó trong cõi đó thì pháp thiện đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjanti, kusalānaṃ uppadakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā ca dhammā nirujjhissanti kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ diệt nhưng pháp thiện không đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là ngay sát na sanh của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 2 tâm thánh đạo giữa, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, tâm Bất lai đạo, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha sadisūpacāranaya).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực đại thiện thì tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm đồng lực cận tử thứ 5 với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm người phàm hữu phần tam nhân, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh lên tính tâm tục sanh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, tâm Nhập lưu đạo, 38 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến trước tâm bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 2 tâm thánh đạo, 38 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sinh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh khởi.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh khởi.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến trước bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 11 cõi dục giới (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(itaresaṃ kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đổng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, Bậc Nhập lưu đạo, Bậc Nhập lưu quả, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, tâm Nhập lưu quả, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đổng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đổng lực cận tử thứ 5 với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở

nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tatthā akusalā dhammā na nirujjhissanti, aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjanti akusalā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó, hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh nhưng pháp bất thiện sẽ diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó, hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự vào sát na sanh của tâm dũ tịnh của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ không diệt với người nào trong cõi

nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti, aggamagassa bhaṇgakkhaṇe arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na nirujjhissanti kusalā ca dhammā na uppajjanti.**

Vào sát na sanh của tâm A la hán đạo của những người đó hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự vào sát na sanh của tâm dũ tịnh của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không sanh nhưng pháp thiện đang diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm A la hán đạo của những người đó, hay tất cả bậc A la hán hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự vào sát na diệt của tâm dũ tịnh của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không diệt lẫn pháp thiện cũng không đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, tâm Nhập lưu quả, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đổng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng.

Nếu đổng lực cận tử của những người này là đổng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm đổng lực cận tử thứ 5 với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Và bậc A la hán đạo gọi là ngay sát na diệt của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na diệt của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của 2 tâm khai môn **,** 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 50 tâm sở (trừ tà kiến, hoài nghi) sanh khởi tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, 2 tâm thánh quả giữa, 50 tâm sở (trừ tà kiến, hoài nghi) sanh khởi tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của 2 tâm khai môn**,** 32 tâm quả hiệp thế, tâm Bất lai quả, 46 tâm sở (trừ tà kiến, sân phần, hoài nghi) sanh khởi tính từ sát na diệt của

tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tâm và ngay sát na sanh của 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực đại thiện thì tính từ sát na diệt của tâm đồng lực bất thiện thứ 7 hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm tử.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực bất thiện thì tính từ sát na diệt của tâm đồng lực cận tử thứ 5… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha sadisūpacaranaya).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là ngay sát na sanh của tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả gọi là ngay sát na sanh của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự, do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở

sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 2 tâm thánh đạo giữa, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, tâm Bất lai đạo, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

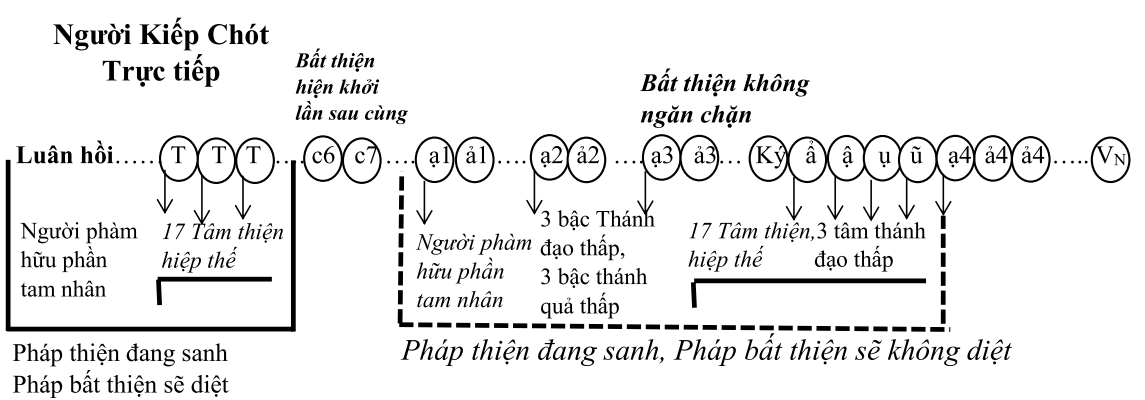
Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 38 tâm sở sanh khởi tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha sadisūpacāranaya).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na sanh của 17 tâm thiện hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 38 tâm sở sanh khởi.

Nếu là đổng lực cận tử của những người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sau khi bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm đổng lực cận tử thứ 5, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

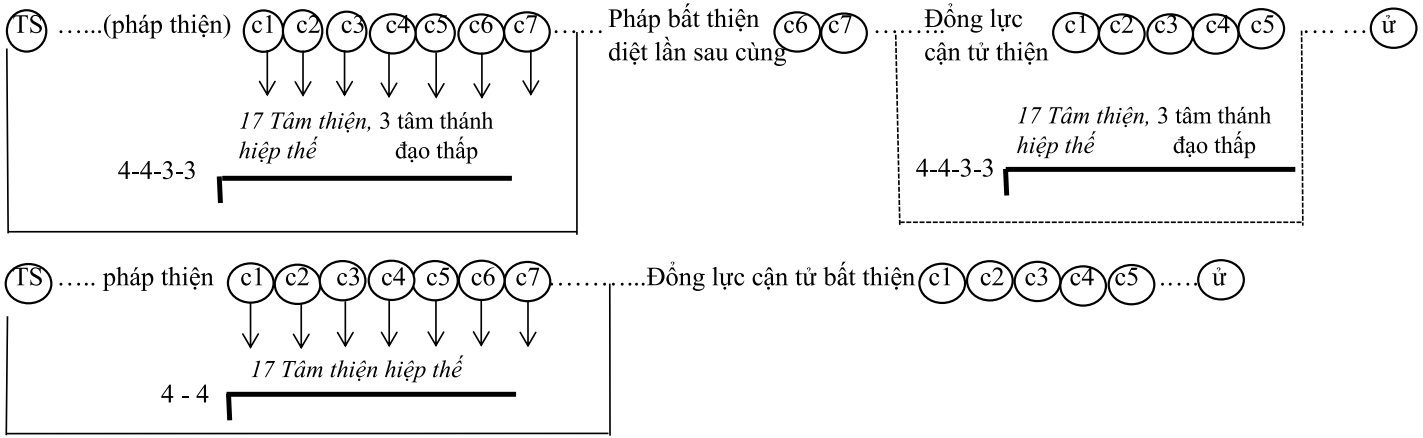

Bất thiện ngăn chặn

Người phàm hữu phần tam nhân	bậc Nhập lưu đạo bậc Nhập lưu quả	*17 Tâm thiện, hiệp thế* Tâm nhập lưu đạo	Bậc Nhập lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa 2 bậc Thánh quả giữa	*17 Tâm thiện, hiệp thế* 2 tâm thánh đạo giữa
Người phàm hữu phần tam nhân	2 bậc Thánh đạo thấp 2 bậc Thánh quả thấp	*17 Tâm thiện, hiệp thế* 2 tâm thánh đạo thấp	Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo bậc Bất lai quả	*17 Tâm thiện, hiệp thế* Bậc Bất *lai* đạo
Người phàm hữu phần tam nhân	3 bậc Thánh đạo thấp 3 bậc Thánh quả thấp	*17 Tâm thiện, hiệp thế* 3 tâm thánh đạo thấp	Bậc Bất lai quả	*17 Tâm thiện hiệp thế*

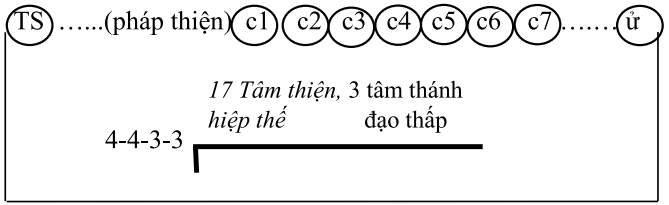
(4.27)

Người Kiếp Chót Gián Tiếp

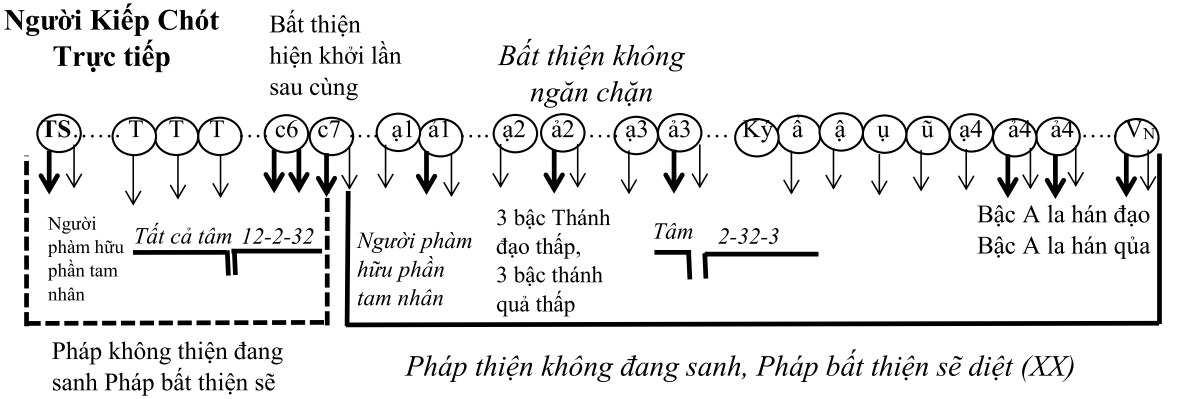
Pháp thiện đang sanh, pháp bất thiện sẽ diệt

Người sẽ sanh vào trong cõi mình ở nữa

Pháp thiện đang sanh, pháp bất thiện sẽ diệt

(4.28)

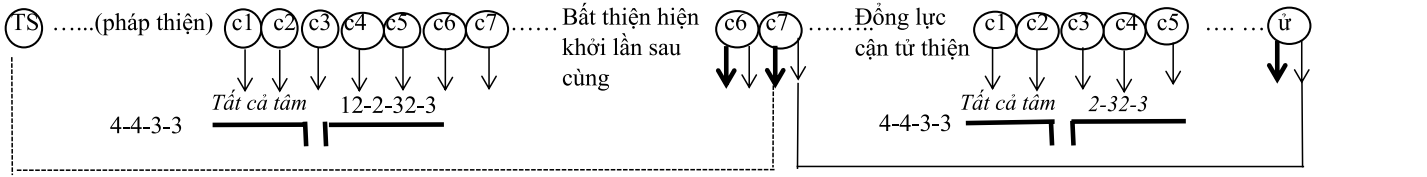

Bất thiện ngăn chặn

Người phàm hữu phần tam nhân	bậc Nhập lưu đạo bậc Nhập lưu quả	*Tất cả tâm* *12-2-32-1*	Bậc Nhập lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa 2 bậc Thánh quả giữa	*Tâm* *2-32-3*
Người phàm hữu phần tam nhân	2 bậc Thánh đạo thấp 2 bậc Thánh quả thấp	*Tất cả tâm* *12-2-32-2*	Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo bậc Bất lai quả	*Tâm* *2-32-2*
Người phàm hữu phần tam nhân	3 bậc Thánh đạo thấp 3 bậc Thánh quả thấp	*Tất cả tâm* *12-2-32-3*	Bậc Bất lai quả	*Tâm* *2-32-1*

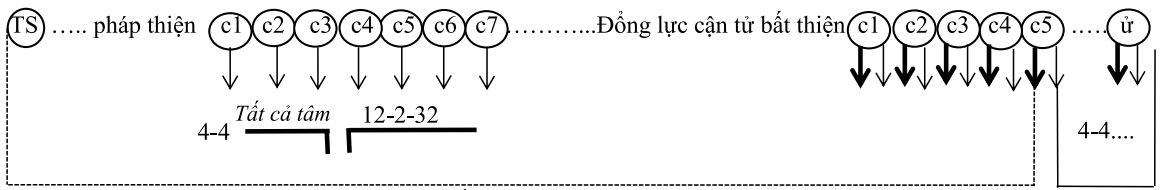
(4.29)

Người Kiếp Chót Gián Tiếp

Pháp thiện không đang sanh, pháp bất thiện sẽ diệt

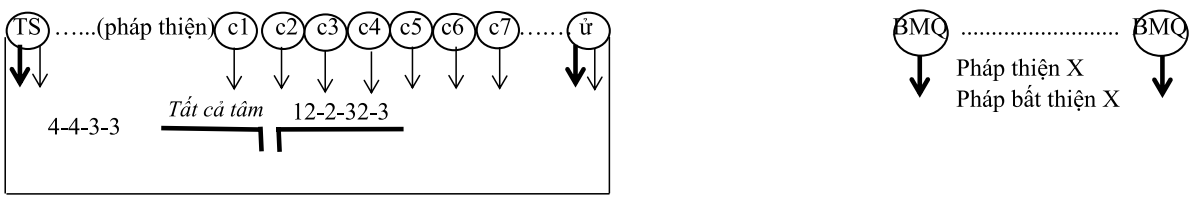
Pháp thiện không đang sanh, pháp bất thiện sẽ không diệt (XX)

Pháp thiện không đang sanh, pháp bất thiện sẽ diệt

Pháp thiện X
Pháp bất thiện X

Người sẽ sanh vào trong cõi mình ở nữa

Pháp thiện không đang sanh, pháp bất thiện sẽ diệt

(4.30)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjanti, kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti kusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp thiện không đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm thiện của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả), gọi là ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 38 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(kusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào cõi mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào cõi mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng thiện của những người đó, người trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không phải đang sanh nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó trong cõi đó, pháp thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ cõi 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe kusalavippayutta cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng (chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

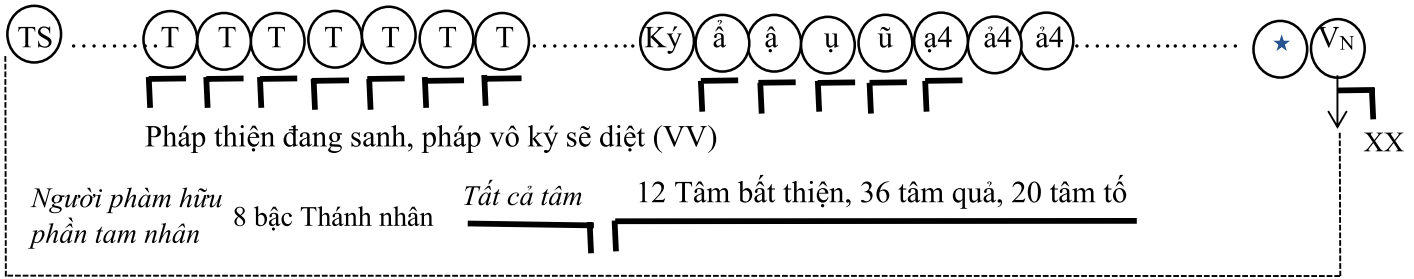
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

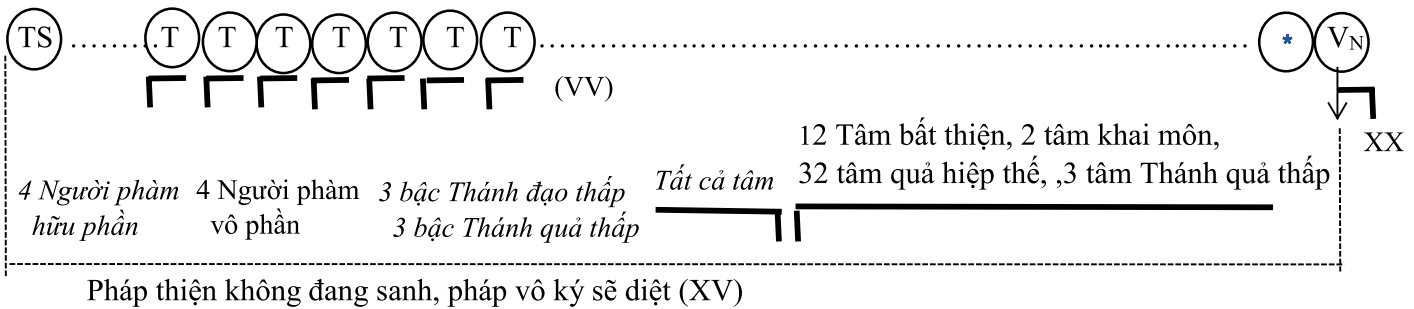
Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

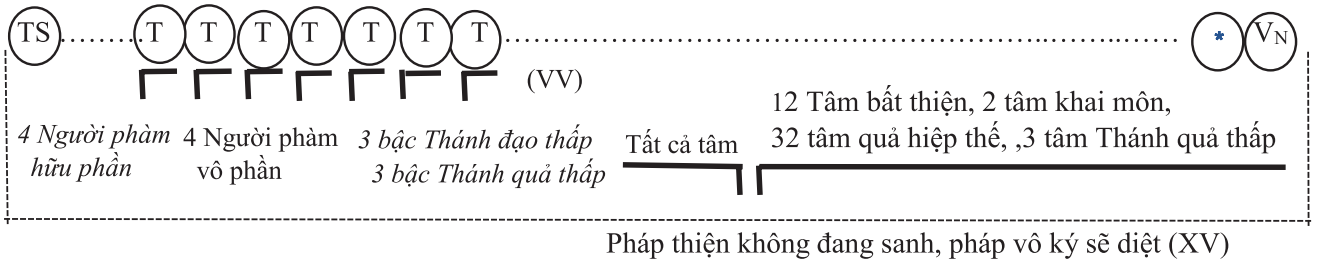
Người Kiếp Chót Trực tiếp

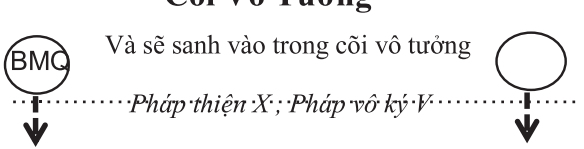
Người Kiếp Chót Gián tiếp

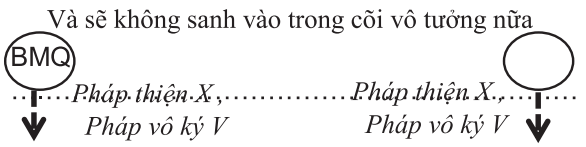

Không Phải Là Người Kiếp Chót

Cõi Vô Tưởng

(4.31)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha akusalā dhammā uppajjantīti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjanti, akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti akusalā ca dhammā uppajjanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp bất thiện không đang sanh với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na sanh của tâm bất thiện của những người đó trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp bất thiện cũng đang sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc thánh quả hữu học, gọi là ngay sát na sanh của 12 tâm bất thiện, 27 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn **(akusalānaṃ uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào cõi mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào cõi mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh đạo thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na uppajjanti, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā dhammā na uppajjanti no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na uppajjanti abyākatā ca dhammā na nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm của tất cả những người đó hay vào sát na sanh của tâm bất tương ưng bất thiện của những người đó, người trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện không đang sanh nhưng pháp vô ký sẽ diệt với những người đó trong cõi đó. Còn vào sát na diệt tâm viên tịch Níp bàn của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện không đang sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjantīti?**

Pháp vô ký sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không đang sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 21 tâm thiện, 36 tâm quả, 20 tâm tố, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na

sanh của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của tất cả tâm và ngay sát na sanh của 20 tâm thiện (trừ tâm A la hán đạo), 2 tâm khai môn, 32 tâm quả hiệp thế, 3 tâm thánh quả thấp, 52 tâm sở sanh khởi tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ cõi 5 cõi tịnh cư) (không phải là người kiếp chót) **(sabbesaṃ cittassa bhaṇgakkhaṇe akusalavippayuttacittassa uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt vào trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng (Chi pháp của cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

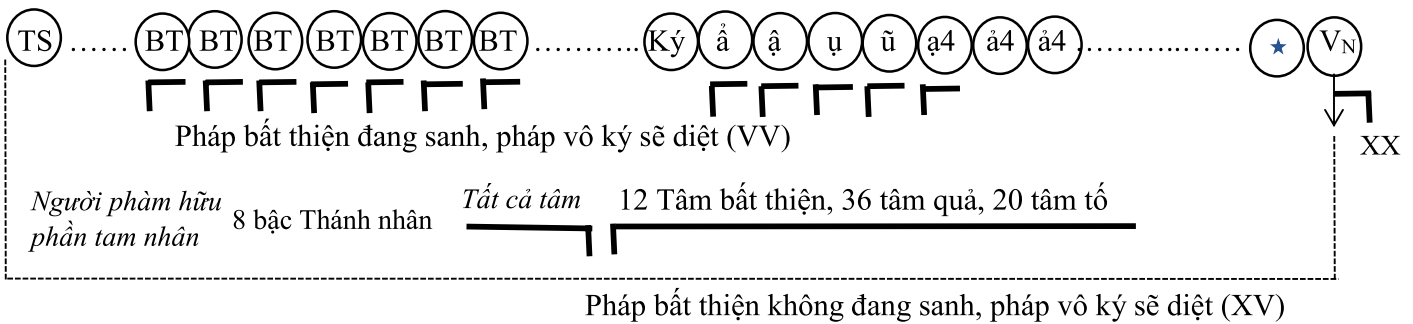
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

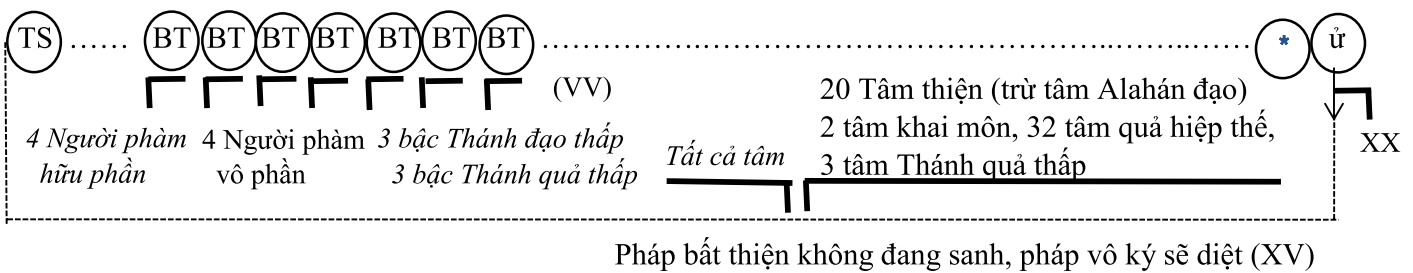
Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

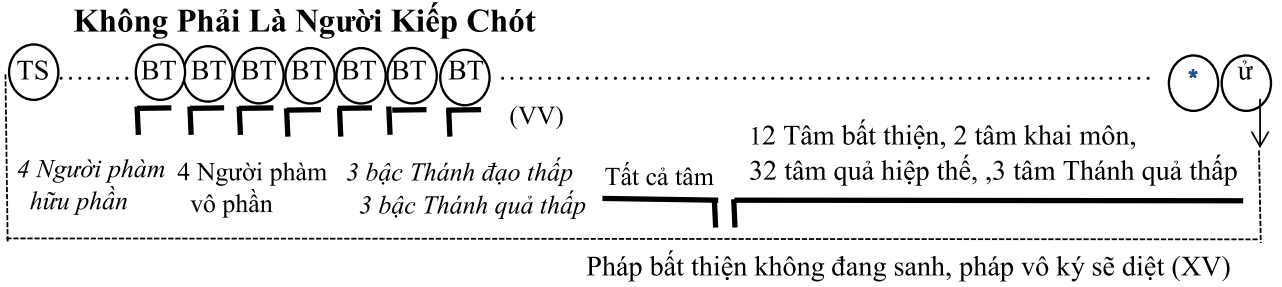
Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

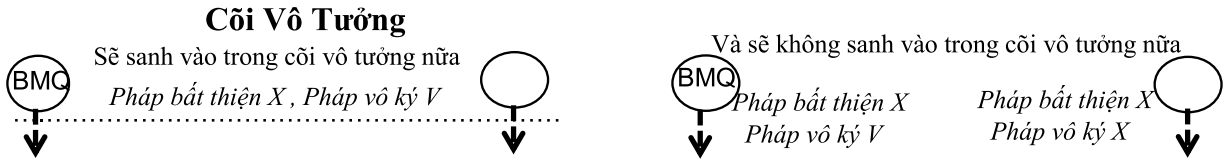
Người Kiếp Chót Trực tiếp

Người Kiếp Chót Gián tiếp

(4.32)

Kết thúc Phần Người Và Cõi

Kết Thúc Phần Hiện Tại Vị Lai

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI

Atītānāgatavāra

PHẦN NGƯỜI

Puggalavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjittha, tassa akusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện từng sanh với người nào thì pháp bất thiện sẽ diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ ahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ kusalā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ akusalā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā uppajjittha akusalā ca dhammā nirujjhissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, pháp thiện từng sanh nhưng pháp bất thiện sẽ không diệt với những người đó. Còn đối với người ngoài ra đó thì pháp thiện từng diệt lẫn pháp bất thiện cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ diệt với người nào thì pháp thiện từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Bậc bất lai quả gọi là hội đủ sát na của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisūpacāranaya).**

Và người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm 4 người phàm hữu phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh…

không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: 4 người phàn hữu phần, bậc Nhập lưu đạo, bậc Nhập lưu quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: 4 người phàm hữu phần, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: 4 người phàn hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng luân hồi tử sanh… không tìm thấy khởi được điểm ban đầu cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người vô phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng luân hồi tử sanh… cho đến không tìm thấy được điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjittha, tassa akusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không từng sanh với người nào thì pháp bất thiện sẽ không diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

Vấn ngược: **Yassa vā pana akusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ không diệt với người nào thì pháp thiện không từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng sanh".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo gọi là hội đủ sát na tâm của A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ).**

Bậc A la hán quả gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ).**

Bậc bất lai quả gọi là hội đủ sát na của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ mukhayanaya).**

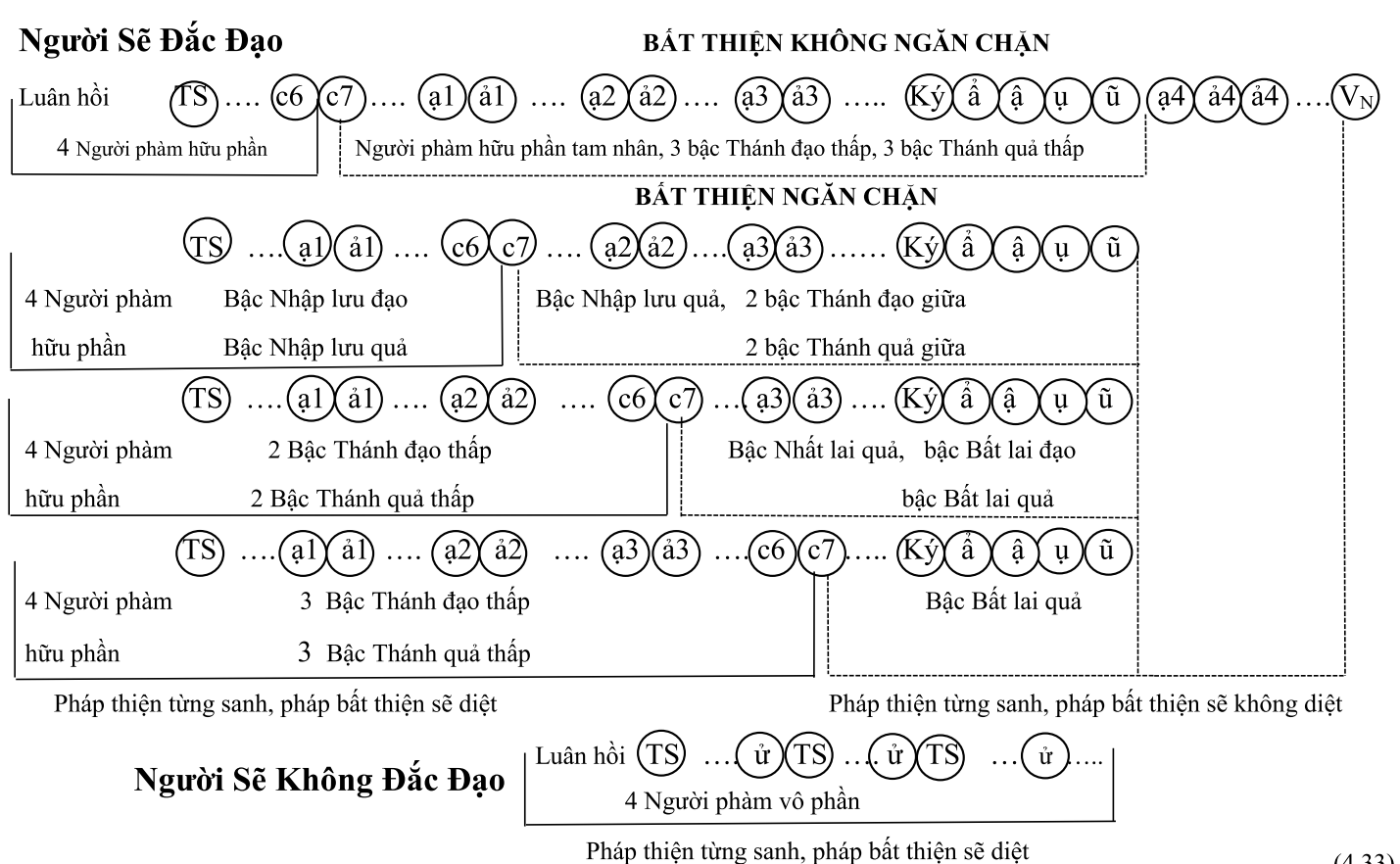
Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính sát na diệt của bất thiện hiện khởi lần sau cùng…cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ sadisūpacāranaya).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Người Sẽ Đắc Đạo
BẤT THIỆN KHÔNG NGĂN CHẶN
Luân hồi TS .... c6 c7 .... ạ1 ả1 .... ạ2 ả2 .... ạ3 ả3 ..... Ký ẩ ậ ụ ũ ạ4 ả4 ả4 .... VN
4 Người phàm hữu phần
Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp
BẤT THIỆN NGĂN CHẶN
TS .... ạ1 ả1 .... c6 c7 .... ạ2 ả2 .... ạ3 ả3 ..... Ký ẩ ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
Bậc Nhập lưu đạo
Bậc Nhập lưu quả
Bậc Nhập lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa
2 bậc Thánh quả giữa
TS .... ạ1 ả1 .... ạ2 ả2 .... c6 c7 .... ạ3 ả3 .... Ký ẩ ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
2 Bậc Thánh đạo thấp
2 Bậc Thánh quả thấp
Bậc Nhất lai quả, bậc Bất lai đạo
bậc Bất lai quả
TS .... ạ1 ả1 .... ạ2 ả2 .... ạ3 ả3 .... c6 c7 .... Ký ẩ ậ ụ ũ
4 Người phàm hữu phần
3 Bậc Thánh đạo thấp
3 Bậc Thánh quả thấp
Bậc Bất lai quả
Pháp thiện từng sanh, pháp bất thiện sẽ diệt
Pháp thiện từng sanh, pháp bất thiện sẽ không diệt
Người Sẽ Không Đắc Đạo
Luân hồi TS .... ử TS .... ử TS .... ử ....
4 Người phàm vô phần
Pháp thiện từng sanh, pháp bất thiện sẽ diệt

(4.33)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā uppajjittha, tassa abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện từng sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ kusalā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ tesaṃ kusalā ca dhammā uppajjittha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó, pháp thiện từng sanh nhưng pháp vô ký sẽ không diệt với những người đó. Còn đối với người ngoài ra đó, pháp thiện từng sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào thì pháp thiện từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm hữu phần, 8 bậc thánh nhân, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm Viên tịch Níp bàn **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người phàm vô phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Một lý khác nữa,

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn **(itaresaṃ tesaṃ** là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm tử **(itaresaṃ tesaṃ** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa kusalā dhammā na uppajjittha, tassa abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không từng sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa kusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào thì pháp thiện không từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng sanh".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

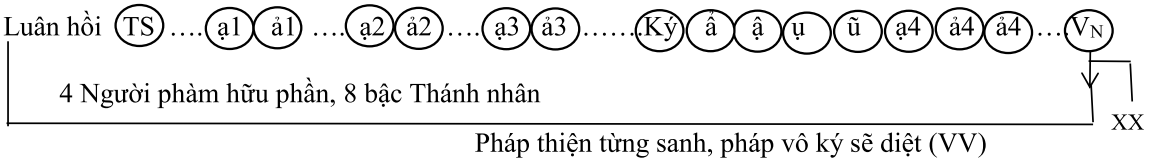
Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

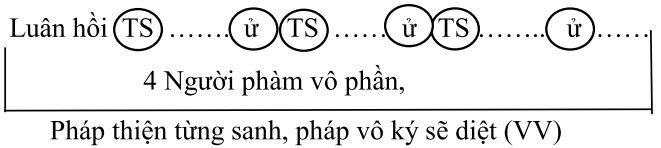
Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

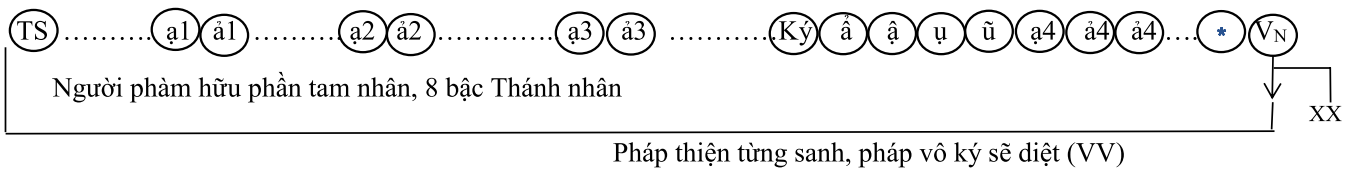
Người Sẽ Đắc Đạo

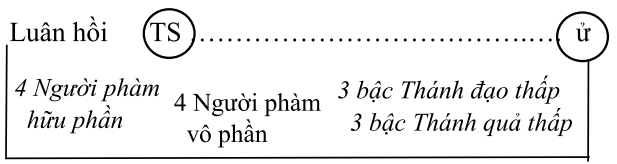
Người Sẽ Không Đắc Đạo

Người Kiếp Chót (lý thứ 2)

Không Phải Là Người Kiếp Chót

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā uppajjittha, tassa abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện từng sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó phải chăng?

Đáp: **Pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ akusalā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ abyākatā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ tesaṃ akusalā ca dhammā uppajjittha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó, pháp bất thiện từng sanh nhưng pháp vô ký sẽ không diệt với người đó. Còn đối với người ngoài ra đó pháp bất thiện từng sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa akusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào thì pháp bất thiện từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Và 4 người phàm hữu phần, 8 bậc thánh nhân, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm hữu phần).

4 người phàm vô phần, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm tận cùng **(itaresaṃ tesaṃ** là người phàm vô phần).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Một lý khác nữa,

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ)**

Và người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân, là người kiếp chót, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn **(itaresaṃ tesaṃ** là người kiếp chót).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp (trừ người kiếp chót), gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ vòng vô thủy luân hồi tử sanh… không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm tử **(itaresaṃ tesaṃ** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa akusalā dhammā na uppajjittha, tassa abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện không từng sanh với người nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó phải chăng?

Đáp: "Không có".

Vấn ngược: **Yassa vā pana abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa akusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào thì pháp bất thiện không từng sanh với người đó phải chăng?

Đáp: "Từng sanh".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

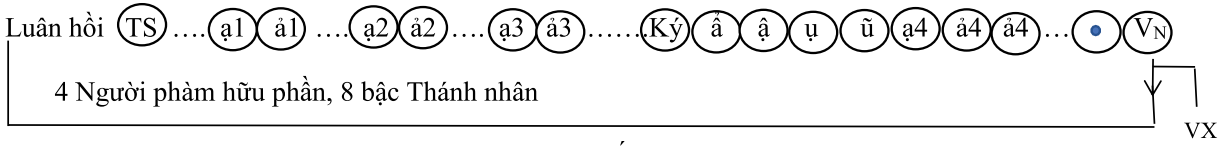
Chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau.

Trong câu vấn ngược:

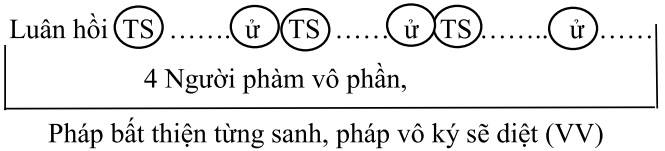
Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

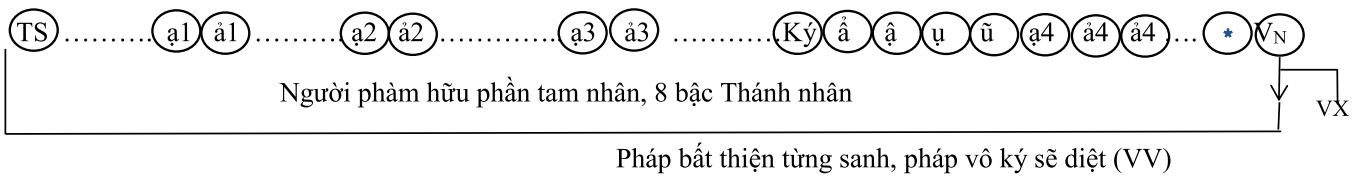
Người Sẽ Đắc Đạo (Lý Thứ 1)

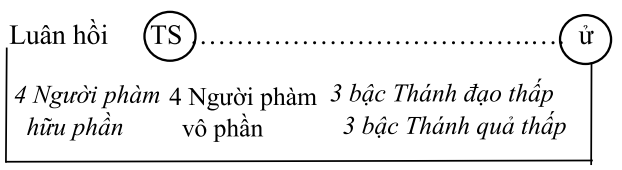
Người Sẽ Không Đắc Đạo

Người Kiếp Chót (Lý thứ 2)

Không Phải Là Người Kiếp Chót

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI

Puggalokāsavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjittha, tassa tattha akusalā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā uppajjittha akusalā ca dhammā nirujjhissanti.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh, là người hội đủ tâm dũ tịnh trong cõi đó, pháp thiện từng sanh nhưng pháp bất thiện sẽ không diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp thiện từng sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ**

tattha akusalā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā nirujjhissanti kusalā ca dhammā uppajjittha.

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ diệt nhưng pháp thiện không từng sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng từng sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là hội đủ sát na tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggassamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukkhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Bậc nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt

của bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu đổng lực cận tử của người này là đổng lực bất thiện thì tính từ sát na diệt của tâm đổng lực cận tử thứ 5… cho đến tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sát na diệt của bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm người phàm hữu phần tam nhân, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, Bậc nhập lưu đạo, Bậc nhập lưu quả,…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc thánh đạo thấp, 2 bậc thánh quả thấp,…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai gồm có: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đổng lực đại thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực đại thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra, nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực bất thiện thì tính từ tâm tục sinh… cho đến sát na sanh của tâm đồng lực cận tử thứ 5.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực đại thiện thì tính từ tâm tục sinh… cho đến sát na sanh của bất thiện hiện khởi lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sinh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) **(itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả ở trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sanh, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên có tính tương tự như tâm thứ 2 với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjittha, tassa tattha akusalā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjittha no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhissanti, asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā na uppajjittha akusalā ca dhamma na nirujjhissanti.**

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư trong cõi đó, pháp thiện không từng sanh nhưng pháp bất thiện sẽ diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong vô tưởng trong cõi đó, pháp thiện không từng sanh lẫn pháp bất thiện cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha akusalā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp bất thiện sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha akusalā dhammā na nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā na uppajjittha, asaññasattānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā na nirujjhissanti kusalā ca dhammā na uppajjittha.**

Người viên mãn A la hán đạo hay tất cả bậc A la hán, hay những người nào sẽ đắc A la hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh, là người hội đủ tâm dũ tịnh trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không diệt nhưng pháp thiện từng sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong vô tưởng trong cõi đó, pháp bất thiện sẽ không diệt lẫn pháp thiện cũng không từng sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 khởi hiện trong lộ tâm đầu tiên là tâm có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo, gọi là hội đủ sát na tâm A la hán đạo, 36 tâm sở **(aggamaggasamaṇgīnaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc A la hán quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm A la hán quả thứ 1 trong lộ đắc A la hán đạo… cho đến tâm viên tịch Níp bàn **(arahantānaṃ tesaṃ tattha).**

Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A la hán đạo **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha mukhayanaya).**

Người sẽ đắc được 4 đạo theo tuần tự do không có bất thiện ngăn chặn trong giai đoạn đó gồm: Người phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ sát na diệt của bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ A la hán đạo.

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập lưu gồm có: Bậc nhập lưu quả, 2 bậc thánh đạo giữa, 2 bậc thánh quả giữa…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất lai gồm có: Nhất lai quả, Bậc bất lai đạo, Bậc bất lai quả…

Nếu có bất thiện ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất lai

gồm có: Bậc bất lai quả, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên **(khaṇattasamaṇgīnaṃ)** tính từ sát na diệt **(bhaṇgakkhaṇa)** của bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm thuận thứ trong lộ A la hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

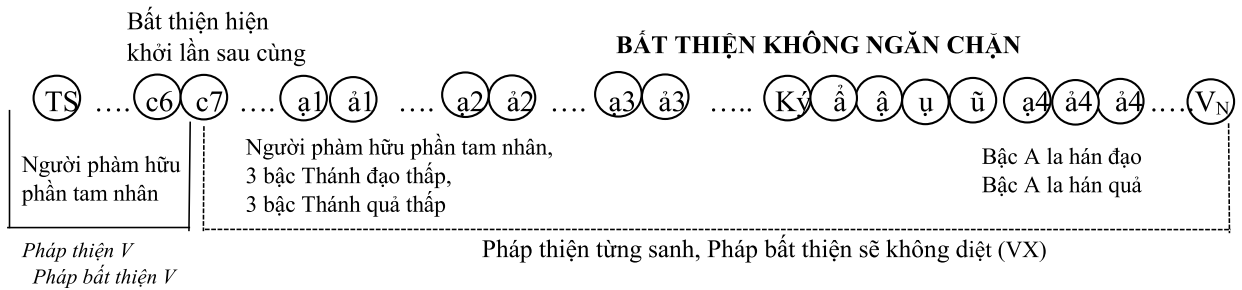
Nếu đổng lực cận tử của người này là đổng lực bất thiện thì tính từ sát na diệt của tâm đổng lực cận tử thứ 5 cho đến tâm tử.

Nếu đổng lực cận tử của người này là đổng lực đại thiện thì tính từ sát na diệt của bất thiện hiện khởi lần sau cùng… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

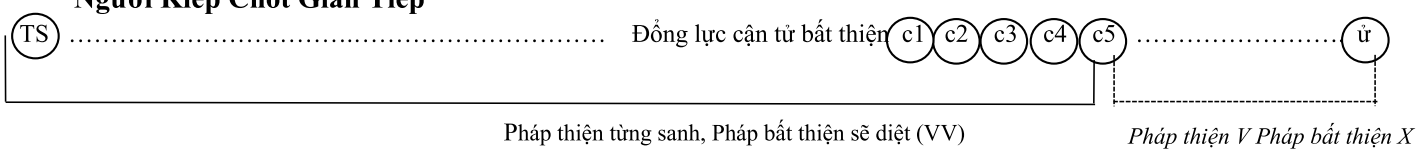
Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

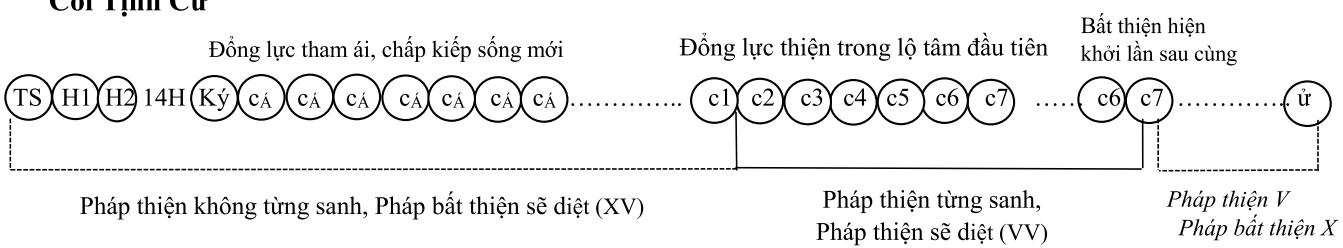
Người Kiếp Chót Trực Tiếp

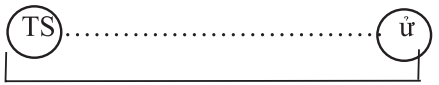
Người Kiếp Chót Gián Tiếp

Cõi Tịnh Cư

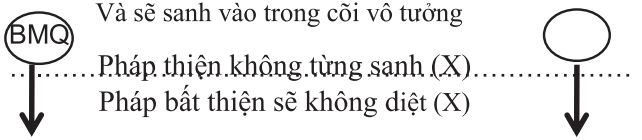

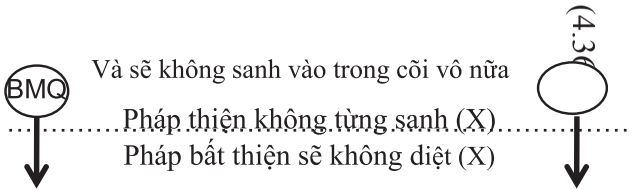
Không Phải Người Kiếp Chót

Pháp thiện từng sanh, Pháp bất thiện sẽ diệt (VV)

Cõi Vô Tưởng

(4.36)

2. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp thiện từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha kusalā ca dhammā uppajjittha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó trong cõi đó, pháp thiện từng sanh nhưng pháp vô ký sẽ không diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp thiện từng sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha kusalā dhammā uppajjittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti kusalā ca dhammā uppajjittha.**

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp thiện không từng sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp thiện cũng từng sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt **(bhaṇgakkhaṇasamaṇgī)** của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực đại thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na của tâm sanh lên.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực thiện thứ 2 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên… cho đến sát na sanh của tâm tử.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh

cư) **(itaresaṃ catuvokārāsaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả ở trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sanh, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đổng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên có tính tương tự như tâm thứ 2 với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(assaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha kusalā dhammā na uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp thiện không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Sẽ diệt".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha kusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Từng sanh".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 khởi hiện trong lộ tâm đầu tiên có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có (lý đầu tiên là câu tiền vấn).

Hoặc 1 lý khác nữa (lý thứ 2 này là câu vấn hoàn bị).

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, tâm hữu phần thứ 2… cho đến tâm đồng lực đại thiện thứ 1 hiện khởi trong lộ tâm đầu tiên có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng (Chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn

(trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Chi pháp của câu hỏi: Không có (lý đầu tiên là câu tiền vấn).

Hoặc 1 lý khác nữa (lý thứ 2 này là câu vấn hoàn bị).

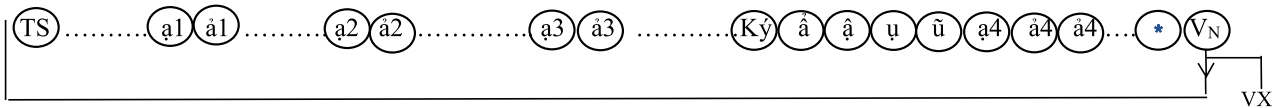
Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng (Chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

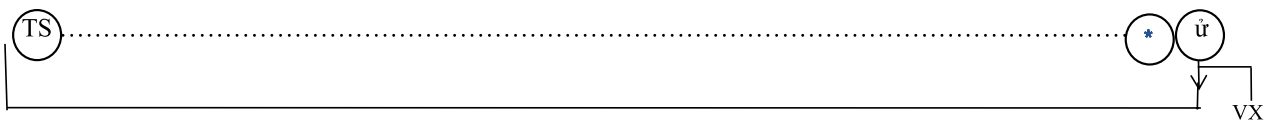
Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Người Kiếp Chót Trực Tiếp

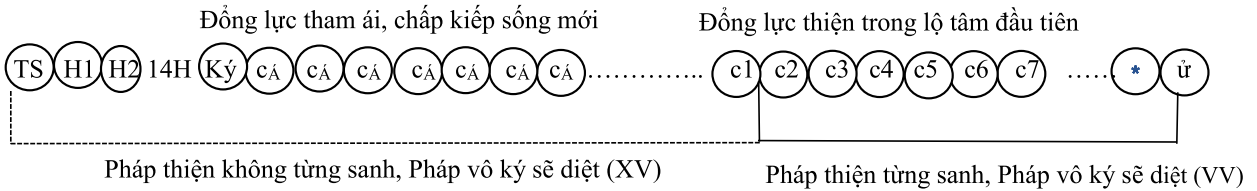
Pháp thiện từng sanh, pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Người Kiếp Chót GiánTiếp

Pháp thiện từng sanh, Pháp vô ký sẽ diệt (VV)

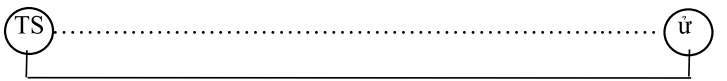
Cõi Tịnh Cư

Pháp thiện không từng sanh, Pháp vô ký sẽ diệt (XV)

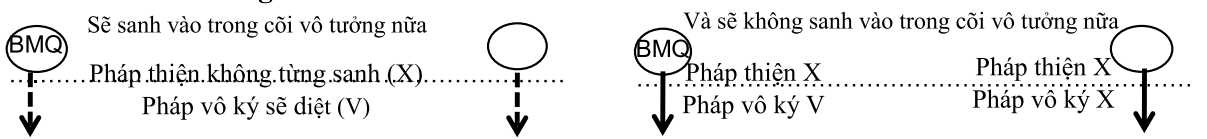
Pháp thiện từng sanh, Pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Không Phải Là Người Kiếp Chót

Pháp thiện từng sanh, Pháp vô ký sẽ diệt (VV)

Cõi Vô Tưởng

(4.37)

2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC

Akusaladhammamūla

1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC PHÁP VÔ KÝ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjittha no ca tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha akusalā ca dhammā uppajjittha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti.**

Vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn của những người đó trong cõi đó, pháp bất thiện từng sanh nhưng pháp vô ký sẽ không diệt với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp bất thiện từng sanh lẫn pháp vô ký cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā nirujjhissanti, tassa tattha akusalā dhammā uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha abyākatā dhammā nirujjhissanti no ca tesaṃ tattha akusalā dhammā uppajjittha, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha abyākatā ca dhammā nirujjhissanti akusalā ca dhammā uppajjittha.**

Khi tâm thứ 2, tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi tịnh cư, người ở trong cõi vô tưởng trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt nhưng pháp bất thiện không từng sanh với những người đó trong cõi đó. Còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó trong cõi đó, pháp vô ký sẽ diệt lẫn pháp bất thiện cũng từng sanh.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người phàm hữu phần tam nhân, 8 bậc thánh nhân là người kiếp chót, gọi là người hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên.

Nếu là người tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp trong kiếp sống mới thứ 2… cho đến sát na sanh của tâm tử.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sanh… cho đến sát na sanh của tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là hội đủ sát na tâm sanh lên tính từ tâm tục sanh… cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) **(itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha** không phải là người kiếp chót).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả ở trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sanh, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đổng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1, có tính tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhavāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt trong cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và cả 2 chi pháp của câu xuôi.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yassa yattha akusalā dhammā na uppajjittha, tassa tattha abyākatā dhammā na nirujjhissantīti?**

Pháp bất thiện không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp vô ký sẽ không diệt với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Sẽ diệt".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha abyākatā dhammā na nirujjhissanti, tassa tattha akusalā dhammā na uppajjitthāti?**

Hay là pháp vô ký sẽ không diệt với người nào trong cõi nào thì pháp bất thiện không từng sanh với người đó trong cõi đó phải chăng?

Đáp: "Từng sanh".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi:

Chi pháp của câu mở: Bậc Bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1, là tâm đứng đầu

thứ 2, tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đổng lực tham ái chấp trong kiếp sống mới thứ 1 có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattāmāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt vào trong cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Không có (lý đầu tiên là câu tiền vấn).

Hoặc 1 lý khác nữa (lý thứ 2 này là câu vấn hoàn bị).

Chi pháp của câu mở: Bậc bất lai quả trong cõi tịnh cư, gọi là hội đủ sát na của 19 tâm, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2, tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đổng lực tham ái chấp trong kiếp sống mới thứ 1 có tánh chất tương tự như tâm thứ 2, với 5 cõi tịnh cư **(suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesaṃ tattha).**

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ diệt vào trong cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng **(asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Và người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với vô tưởng (chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược:

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp

diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Chi pháp của câu hỏi: Không có (lý đầu tiên là câu tiền vấn).

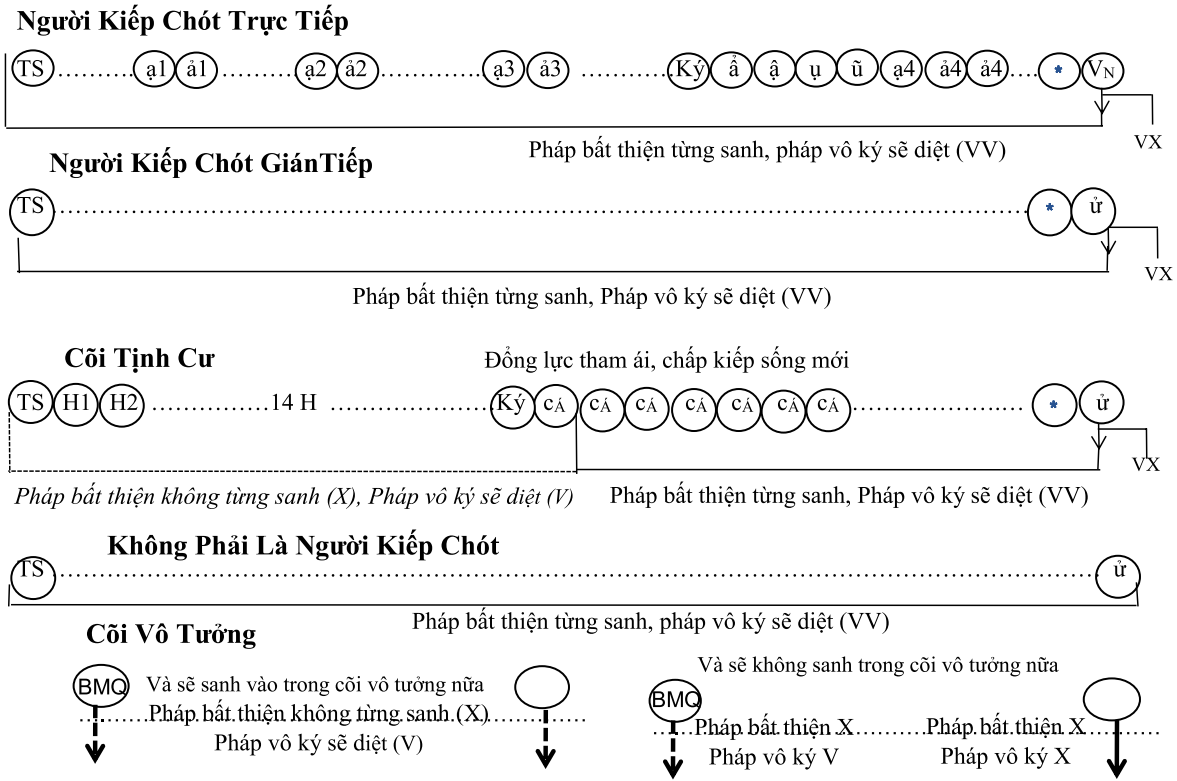
Hoặc 1 lý khác nữa (lý thứ 2 này là câu vấn hoàn bị).

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả đang viên tịch Níp bàn, gọi là ngay sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (là người kiếp chót trực tiếp) **(pacchimacittassa bhaṇgakkhaṇe tesaṃ tattha).**

4 người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 3 bậc thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi sắc cứu cánh) (là người kiếp chót gián tiếp).

Và người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ không diệt trong cõi vô tưởng nữa, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng (Chi pháp cụm từ này chưa được nói đến **asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).**

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi

Kết thúc

Phần Người Và Cõi

Kết Thúc

Phần Quá Khứ Vị Lai

Kết Thúc

Phần Sanh Diệt

(4.38)

PHẦN TU TIẾN

Bhāvanāvāra

Khi Đức Phật thuyết *Phần chuyển biến* **(pavattivāra)** kết thúc rồi Ngài thuyết *Phần tu tiến* tiếp theo.

Phần tu tiến này phân ra thành 6 phần là:

1. Phần hiện tại **(paccupannavāra).**
2. Phần quá khứ **(atītavāra).**
3. Phần vị lai **(anāgatavāra).**
4. Phần hiện tại quá khứ **(paccupannātītavāra).**
5. Phần hiện tại vị lai **(paccuppannānāgatavāra).**
6. Phần quá khứ vị lai **(atītānāgatavāra).**

Trong mỗi phần phân ra thành 2 loại là:

1. Thuận tùng **(anuloma).**
2. Đối lập **(paccanika).**

PHẦN HIỆN TẠI

Puccuppanavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI:

Vấn xuôi: **Yo kusalaṃ dhammaṃ bhaveti, so akusalaṃ dhammaṃ pajahatīti?**

Người nào đang tu tiến pháp thiện thì người đó đang đoạn trừ pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yo vā pana akusalaṃ dhammaṃ pajahati, so kusalaṃ dhammaṃ bhavetīti?**

Hay là người nào đang đoạn trừ pháp bất thiện thì người đó đang tu tiến pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi.

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược.

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yo kusalaṃ dhammaṃ na bhāveti, so akusalaṃ dhammaṃ nappajahatīti?**

Người nào không đang tu tiến pháp thiện thì người đó không đang đoạn trừ pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yo vā pana akusalaṃ dhammaṃ nappajahati, so kusalaṃ dhammaṃ na bhavetīti?**

Hay là người nào không đang đoạn trừ pháp bất thiện thì người đó không đang tu tiến pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi.

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần, người phàm vô phần, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán đạo).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược.

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần, 4 người phàm vô phần, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán đạo).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Kết thúc Phần hiện tại.

PHẦN QUÁ KHỨ

Atītavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI:

Vấn xuôi: **Yo kusalaṃ dhammaṃ bhāvittha, so akusalaṃ dhammaṃ pajahitthāti?**

Người nào từng tu tiến pháp thiện thì người đó từng đoạn trừ pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yo vā pana akusalaṃ dhammaṃ pajahittha, so kusalaṃ dhammaṃ bhavitthāti?**

Hay là người nào từng đoạn trừ pháp bất thiện thì người đó từng tu tiến pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi.

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược.

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yo kusalaṃ dhammaṃ na bhāvittha, so akusalaṃ dhammaṃ nappajahitthāti?**

Người nào không từng tu tiến pháp thiện thì người đó không từng đoạn trừ pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yo vā pana akusalaṃ dhammaṃ nappajahittha, so kusalaṃ dhammaṃ na bhāvitthāti?**

Hay là người nào không từng đoạn trừ pháp bất thiện thì người đó không từng tu tiến pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi.

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần, người phàm vô phần, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược.

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần, người phàm vô phần, 7 bậc thánh nhân (trừ bậc A la hán quả).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Kết thúc Phần quá khứ.

PHẦN VỊ LAI

Anāgatavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI:

Vấn xuôi: **Yo kusalaṃ dhammaṃ bhāvissati, so akusalaṃ dhammaṃ pajahissatīti?**

Người nào sẽ tu tiến pháp thiện thì người đó từng đoạn trừ pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yo vā pana akusalaṃ dhammaṃ pajahissati, so kusalaṃ dhammaṃ bhavissatīti?**

Hay là người nào sẽ đoạn trừ pháp bất thiện thì người đó sẽ tu tiến pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi.

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược.

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yo kusalaṃ dhammaṃ na bhavissati, so akusalaṃ dhammaṃ nappajahissatīti?**

Người nào sẽ không tu tiến pháp thiện thì người đó sẽ không đoạn trừ pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

Vấn ngược: **Yo vā pana akusalaṃ dhammaṃ nuppajahissati, so kusalaṃ na bhavissantīti?**

Hay là người nào sẽ không đoạn trừ pháp bất thiện thì người đó sẽ không tu tiến pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Phải rồi".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi.

Chi pháp của câu mở: Người phàm vô phần, bậc A la hán đạo, bậc A la hán quả.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Trong câu vấn ngược.

Chi pháp của câu mở: Người phàm vô phần, bậc A la hán đạo, bậc A la hán quả.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Kết thúc Phần vị lai.

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ

Paccuppannātītavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI:

Vấn xuôi: **Yo kusalaṃ dhammaṃ bhāveti, so akusalaṃ dhammaṃ pajahitthāti?**

Người nào đang tu tiến pháp thiện thì người đó từng đoạn trừ pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Không phải".

Vấn ngược: **Yo vā pana akusalaṃ dhammaṃ pajahittha, so kusalaṃ dhammaṃ bhāvetīti?**

Hay là người nào từng đoạn trừ pháp bất thiện thì người đó đang tu tiến pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Không phải".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi.

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo.

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Trong câu vấn ngược.

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả.

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yo kusalaṃ dhammaṃ na bhāveti, so akusalaṃ dhammaṃ nappajahitthāti?**

Người nào không đang tu tiến pháp thiện thì người đó không từng đoạn trừ pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: **Arahā kusalaṃ dhammaṃ na bhāveti no ca akusalaṃ dhammaṃ nappajahittha, aggamaggasamaṇgiñca arahantañca ṭhapetvā avasesā puggalā kusalañca dhammaṃ na bhāventi akusalañca dhammaṃ nappajahittha.**

Bậc A la hán quả không đang tu tiến pháp thiện nhưng từng đoạn trừ pháp bất thiện. Ngoại trừ bậc A la hán đạo và bậc A la hán quả ra, người còn lại ngoài ra đó không đang tu tiến pháp thiện lẫn không từng đoạn trừ pháp bất thiện.

Vấn ngược: **Yo vā pana akusalaṃ dhammaṃ nappajahittha, so kusalaṃ dhammaṃ na bhāvetīti?**

Hay là người nào không từng đoạn trừ pháp bất thiện thì người đó không đang tu tiến pháp thiện phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgī akusalaṃ dhammaṃ nappajahittha no ca kusalaṃ dhammaṃ na bhāveti, aggamaggasamaṇgiñca arahantañca ṭhapetvā avasesā puggalā akusalañca dhammaṃ nappajahittha kusalañca dhammaṃ na bhāventi.**

Bậc A la hán đạo không từng đoạn trừ pháp bất thiện nhưng đang tu tiến pháp thiện. Ngoại trừ bậc A la hán đạo và bậc A la hán quả ra, người còn lại ngoài ra đó không từng đoạn trừ pháp bất thiện lẫn không đang tu tiến pháp thiện.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi.

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả.

Và người phàm hữu phần, người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược.

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo.

Và người phàm hữu phần, người phàm vô phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Kết thúc Phần hiện tại quá khứ.

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI

Paccuppannānāgatavāra

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI:

Vấn xuôi: **Yo kusalaṃ dhammaṃ bhāveti, so akusalaṃ dhammaṃ pajahissatīti?**

Người nào đang tu tiến pháp thiện thì người đó sẽ đoạn trừ pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Không phải".

Vấn ngược: **Yo vā pana akusalaṃ dhammaṃ pajahissati, so kusalaṃ bhavetīti?**

Hay là người nào sẽ đoạn trừ pháp bất thiện thì người đó đang tu tiến pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Không phải".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi.

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo.

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Trong câu vấn ngược.

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp.

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yo kusalaṃ dhammaṃ na bhāveti, so akusalaṃ dhammaṃ nappajahissatīti?**

Người nào không đang tu tiến pháp thiện thì người đó sẽ không đoạn trừ pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: **Ye maggaṃ patilabhissantite kusalaṃ dhammaṃ na bhāventi no ca kusalaṃ dhammaṃ nappajjissanti, arahā ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti te kusalañca dhammaṃ na bhāventi akusalañca dhammaṃ nappajahissanti.**

Những người nào sẽ đắc đạo, những người đó không đang tu tiến pháp thiện nhưng sẽ đoạn trừ pháp bất thiện. Còn đối với bậc A la hán quả, hay những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo, những phàm nhân đó không đang tu tiến pháp thiện và sẽ không đoạn trừ pháp bất thiện.

Vấn ngược: **Yo vā pana akusalaṃ dhammaṃ nappajahissati, so kusalaṃ dhammaṃ na bhavetīti?**

Hay là người sẽ không đoạn trừ pháp bất thiện thì người đó không đang tu tiến pháp thiện phải chăng?

Đáp: **Aggamaggasamaṇgī akusalaṃ dhammaṃ nappajahissati na ca kusalaṃ dhammaṃ bhāveti, arahā ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti te akusalañca dhammaṃ nappajahissanti kusalañca dhammaṃ na bhāventi.**

Bậc A la hán đạo sẽ không từng đoạn trừ pháp bất thiện nhưng đang tu tiến pháp thiện. Còn đối với bậc A la hán quả, hay những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo, những phàm nhân đó sẽ không đoạn trừ pháp bất thiện lẫn không đang tu tiến pháp thiện.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi.

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp.

Và bậc A la hán quả, người phàm vô phần.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược.

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán đạo.

Và bậc a la hán quả, người phàm vô phần.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Kết thúc Phần hiện tại vị lai.

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI

Atītānāgatavara

1. PHÁP THIỆN GỐC

Kusaladhammamūla

1. PHÁP THIỆN GỐC PHÁP BẤT THIỆN NGỌN SONG ĐỐI:

Vấn xuôi: **Yo kusalaṃ dhammaṃ bhāvittha, so akusalaṃ dhammaṃ pajahissantīti?**

Người nào từng tu tiến pháp thiện thì người đó sẽ đoạn trừ pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: "Không phải".

Vấn ngược: **Yo vā pana akusalaṃ dhammaṃ pajahissati, so kusalaṃ dhammaṃ bhāvitthāti?**

Hay là người nào sẽ đoạn trừ pháp bất thiện thì người đó từng tu tiến pháp thiện phải chăng?

Đáp: "Không phải".

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi.

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả.

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Trong câu vấn ngược.

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp.

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

ĐỐI LẬP

Vấn xuôi: **Yo kusalaṃ dhammaṃ na bhāvittha, so akusalaṃ dhammaṃ nappajahissatīti?**

Người nào không từng tu tiến pháp thiện thì người đó sẽ không đoạn trừ pháp bất thiện phải chăng?

Đáp: **Ye maggaṃ paṭilabhissanti te kusalaṃ dhammaṃ na bhāvittha no ca akusalaṃ dhammaṃ nappajahissanti, aggamaggasamaṇgīye ca puthujjanā maggaṃ na patilabhissanti te kusalañca dhammaṃ na bhāvittha akusalañca dhammaṃ nappajahissanti.**

Những người nào sẽ đắc đạo, những người đó không từng tu tiến pháp thiện nhưng sẽ đoạn trừ pháp bất thiện. Còn đối với bậc A la hán đạo, hay những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo, những phàm nhân đó không từng tu tiến pháp thiện lẫn không đoạn trừ pháp bất thiện.

Vấn ngược: **Yo vā pana akusalaṃ dhammaṃ nuppajahissati, so kusalaṃ dhammaṃ na bhavitthāti?**

Hay là người nào sẽ không đoạn trừ pháp bất thiện thì người đó không từng tu tiến pháp thiện phải chăng?

Đáp: **Arahā akusalaṃ dhammaṃ nappahissati no ca kusalaṃ dhammaṃ na bhāvittha, aggamaggasamaṇgī ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti te akusalañca dhammaṃ nappajahissanti kusalañca dhammaṃ na bhāvittha.**

Bậc A la hán quả sẽ không đoạn trừ pháp bất thiện nhưng từng tu tiến pháp thiện. Còn đối với bậc A la hán đạo hay những người phàm nào sẽ không đắc đạo, những phàm nhân đó sẽ không đoạn trừ pháp bất thiện lẫn không từng tu tiến pháp thiện.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi.

Chi pháp của câu mở: Người phàm hữu phần, 3 bậc thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp.

Và bậc A la hán đạo, người phàm vô phần

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Trong câu vấn ngược.

Chi pháp của câu mở: Bậc A la hán quả.

Và bậc A la hán đạo, người phàm vô phần.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

Kết thúc Phần quá khứ vị lai.

Kết thúc phần tu tiến.

Kết thúc tam đề thiện.

Kết thúc pháp song.

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU 5
9 PHÁP SONG 7
TIẾP ĐẾN (anusandhi) 7
1. TAM ĐỀ THIỆN 10
PHẦN ĐỊNH DANH 10
XIỂN MINH 10
PHẦN CÂU LỌC 10
1. PHÁP THIỆN SONG 10
2. PHÁP BẤT THIỆN SONG 14
3. PHÁP VÔ KÝ SONG 17
PHẦN CÂU LỌC CĂN LUÂN 20
1. PHÁP THIỆN GỐC 20
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 27
3. PHÁP VÔ KÝ GỐC 33
PHẦN THUẦN PHÁP 39
1. PHÁP THIỆN SONG ĐỐI 39
2. PHÁP BẤT THIỆN SONG ĐỐI 42
3. PHÁP VÔ KÝ SONG ĐỐI 45
PHẦN THUẦN PHÁP CĂN LUÂN 48
1. PHÁP THIỆN GỐC 48
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 54
3. PHÁP VÔ KÝ GỐC 60
PHẦN CHUYỂN BIẾN 66

PHẦN SANH....68
PHẦN HIỆN TẠI....68
PHẦN NGƯỜI....68
1. PHÁP THIỆN GỐC....68
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC....78
PHẦN CÕI....83
1 PHÁP THIỆN GỐC....83
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC....89
PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI....92
1. PHÁP THIỆN GỐC....92
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC....101
PHẦN QUÁ KHỨ....107
PHẦN NGƯỜI....107
1. PHÁP THIỆN GỐC....107
PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI....110
1. PHÁP THIỆN GỐC....110
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC....121
PHẦN VỊ LAI....126
PHẦN NGƯỜI....126
1. PHÁP THIỆN GỐC....126
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC....138
PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI....144
1. PHÁP THIỆN GỐC....144
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC....163
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ....173
PHẦN NGƯỜI....173
1. PHÁP THIỆN GỐC....173
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC....181

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI 185
1. PHÁP THIỆN GỐC 185
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 194
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI 198
PHẦN NGƯỜI 198
1. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 198
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 214
PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI 219
1. PHÁP THIỆN GỐC 219
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 239
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI 244
PHẦN NGƯỜI 244
1. PHÁP THIỆN GỐC 244
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 253
PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI 257
1. PHÁP THIỆN GỐC 257
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 272
PHẦN DIỆT 278
PHÁP HIỆN TẠI 278
PHẦN NGƯỜI 278
1. PHÁP THIỆN GỐC 278
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 288
PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI 293
1. PHÁP THIỆN GỐC 293
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 302
PHẦN QUÁ KHỨ 307
PHẦN NGƯỜI 307
1. PHÁP THIỆN GỐC 307

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI 310
1. PHÁP THIỆN GỐC 310
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 319
PHẦN VỊ LAI 323
PHẦN NGƯỜI 323
1. PHÁP THIỆN GỐC 323
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 334
PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI 340
1. PHÁP THIỆN GỐC 340
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 358
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ 368
PHẦN NGƯỜI 368
1. PHÁP THIỆN GỐC 368
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 375
PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI 379
1. PHÁP THIỆN GỐC 379
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 388
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI 392
PHẦN NGƯỜI 392
1. PHÁP THIỆN GỐC 392
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 408
PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI 413
1. PHÁP THIỆN GỐC 413
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 433
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI 438
PHẦN NGƯỜI 438
1. PHÁP THIỆN GỐC 438
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 447

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI 451
1. PHÁP THIỆN GỐC 451
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 466
PHẦN SANH DIỆT 472
PHÁP HIỆN TẠI 472
PHẦN NGƯỜI 472
1. PHÁP THIỆN GỐC 472
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 481
PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI 486
1. PHÁP THIỆN GỐC 486
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 495
PHẦN QUÁ KHỨ 500
PHẦN NGƯỜI 500
1. PHÁP THIỆN GỐC 500
PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI 503
1. PHÁP THIỆN GỐC 503
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 512
PHẦN VỊ LAI 516
PHẦN NGƯỜI 516
1. PHÁP THIỆN GỐC 516
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 527
PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI 533
1. PHÁP THIỆN GỐC 533
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 550
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ 560
PHẦN NGƯỜI 560
1. PHÁP THIỆN GỐC 560
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 568

PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI 572
1. PHÁP THIỆN GỐC 572
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 581
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI 585
PHẦN NGƯỜI 585
1. PHÁP THIỆN GỐC 585
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 600
PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI 605
1. PHÁP THIỆN GỐC 605
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 626
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI 632
PHẦN NGƯỜI 632
1. PHÁP THIỆN GỐC 632
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 641
PHẦN NGƯỜI VÀ CÕI 645
1. PHÁP THIỆN GỐC 645
2. PHÁP BẤT THIỆN GỐC 660
PHẦN TU TIẾN 666
PHẦN HIỆN TẠI 667
1. PHÁP THIỆN GỐC 667
PHẦN QUÁ KHỨ 669
1. PHÁP THIỆN GỐC 669
PHẦN VỊ LAI 671
1. PHÁP THIỆN GỐC 671
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ 673
1. PHÁP THIỆN GỐC 673
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI 676
1. PHÁP THIỆN GỐC 676
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI 679
1. PHÁP THIỆN GỐC 679

PHƯƠNG DANH HÙN PHƯỚC ẤN TỐNG BỘ PHÁP SONG

Cô Tu Nữ Chánh Tịnh

GĐ: Chú Minh, Cô Chi

GĐ: Cô Lài

GĐ: Cô Trí Toàn

GĐ: Cô Nguyễn Thi Thanh Thủy

GĐ: Cô Hồng Thị Nhơn

GĐ: Cô Nguyễn Thị Bạch Tuyết

GĐ: Cô Ma Thị Nhung

GĐ: Chi, Hải, Hạnh, Lê, Nana

GĐ: Cô Nguyễn Thị Phi Sương

Cô Tu Nữ Tịnh Duyên

GĐ: Cô Tô Thị Phúng

GĐ: Anh Đỗ Hoàng Cường

GĐ: Anh Hồ Triều Nam

GĐ: Anh Nhan Hồng Long

GĐ: Cô Nguyễn Thị Kim Cương

GĐ: Cô Vy Thị Nam Hương

GĐ: Cô Trần Thị Lan Anh

GĐ: Nguyễn Thị Phú Hòa

GĐ: Cô Kim Liên

GĐ: Anh Đức Phú
GĐ: Cô Dương Thị Xanh
GĐ: Anh Hải Đăng
GĐ: Anh Hoàng Tân
GĐ: Cô Nguyễn Thị Hoa Quế
GĐ: Cô Lê Thị Kiều Loan
GĐ: Cô Lê Thủy Tiên
GĐ: Cô Miêng Lộc
GĐ: Cô Nguyễn Thị Khu
GĐ: Cô Hồng Lý
GĐ: Cô Huyền Mai
GĐ: Cô Tố Hoa
GĐ: Cô Diệu Thủy
GĐ: Cô Phúc Huệ Chung
GĐ: Cô Tina Nguyễn
GĐ: Cô Lê Thị Minh Tính
GĐ: Cô Phan Thị Ngọc Tuyết
GĐ: Cô Lê vĩnh Bạch Phượng
Nhóm: Thiện Lành
GĐ: Cô Huỳnh Đẹp
GĐ: Nguyễn Thị Kim Ngân
GĐ: Cô Trương Thị Quế
GĐ: Anh Lê Dũng
GĐ: Cô Nguyễn Nga
GĐ: Như Phúc
GĐ: Cô Nguyễn Minh Nguyệt

GĐ: Cô Hoa Minh

GĐ: Cô Bùi Thị Hồng

GĐ: Chú Minh Từ

GĐ: Cô Yến Huỳnh

GĐ: Cô Huỳnh Thị Ánh Phương

GĐ: Cô Nguyễn Thị Thúy Nhị

GĐ: Subhaddā

GĐ: Anh Nguyễn Trí Dũng

Cô Tu Nữ Diệu Bảo

GĐ: Cô Nguyễn Thùy Trang

GĐ: Cô Thanh

GĐ: Cô Trần Thị Ngọc Phương

GĐ: Cô Lê Thị Ngọc Mai

GĐ: Cô Nguyễn Thị Dung

GĐ: Cô Lê Thị Hoàng Mai

GĐ: Cô Ngọc Trân

GĐ: Cô Kim Cúc, Cát Khánh

GĐ: Tịnh Hạnh.

IDAṂ ME PUÑÑAṂ
NIBBĀNASSA PACCAYO HOTU

Chúng con thành tâm hoan hỷ và tùy hỷ công đức của Cô, Chú, Anh, Chị đã nhiệt tâm đóng góp tịnh tài để tác phẩm này sớm được thành tựu tốt đẹp.

Với thiện nghiệp nhóm chúng con đã gieo vào Tam Bảo. Nguyện trong vòng sanh hữu cho chúng con duyên lành càng tăng trưởng sớm chứng ngộ Níp-Bàn như ý nguyện.

SĀDHU! SĀDHU! SĀDHU!

HỘI LUẬT GIA VIỆT NAM
NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC

65 Tràng Thi - Quận Hoàn Kiếm - Hà Nội
Email: nhaxuatbanhongduc65@gmail.com
Điện thoại: 024.39260024 Fax: 024.39260031

GIẢI THÍCH BỘ SONG ĐỐI PHÁP SONG
Ngài Koṇḍañña; TT Khải Minh dịch

Chịu trách nhiệm xuất bản
Giám đốc BÙI VIỆT BẮC

Chịu trách nhiệm nội dung
Tổng biên tập LÝ BÁ TOÀN

Biên tập: Phan Thị Ngọc Minh

Đối tác liên kết:
TỲ KHEO PHÁP NHIÊN

In 1000 cuốn, khổ 16cm x 24cm tại Công ty TNHH Tân Á Châu, 118 Phan Văn Hớn, Quận 12, TP.HCM . Số XNĐKXB: 1670-2024/CXBIPH/5-62/HĐ ngày 20 tháng 05 năm 2024 Số QĐXB của NXB: 1082/QĐ-NXBHĐ cấp ngày 25 tháng 05 năm 2024. In xong và nộp lưu chiểu năm 2024. Mã số sách tiêu chuẩn quốc tế (ISBN): 978-604-89-8397-0